

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย

นางจิตติมา ประมลบาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A DEVELOPMENT OF RECREATION PROFESSIONALS STANDARD IN THAILAND

Mrs. Thitima Pramolbal

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Sports Science

Faculty of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานในประเทศไทย
โดย	นางฐิติมา ประมลบาล
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์การกีฬา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภักดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทிரามรณ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาชัย สุวรรณธาดา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์)

Thesis Title   A DEVELOPMENT OF RECREATION PROFESSIONALS STANDARD
    IN THAILAND

By   Mrs.Thitima Pramolbal

Field of Study   Sports Science

Thesis Advisor   Juta Tingsabhat PE.D.

Thesis Co-Advisor   Asso.Prof. Teprasit Gulthawatvichai

Accepted by the Graduate School, Chulalongkorn University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Doctoral Degree

.....Dean of Faculty of Sports Science
(Assistant Professor Chaninchai Inthiraporn, Ph.D.)

THESIS COMMITTEE

.....Chairman
(Professor Sombat Karnjanakit, Ph.D.)

.....Thesis Advisor
(Juta Tingsabhat, PE.D.)

.....Thesis Co-Advisor
(Associate Professor Teprasit Gulthawatvichai)

.....Examiner
(Assistant Professor Silpachai Suwanthada, Ph.D.)

.....Examiner
(Assistant Professor Wanchai Boonrod, Ph.D.)

.....External Examiner
(Somchai Prasertsiriphan, Ph.D.)

ฐิติมา ประมลบาล: การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย
(A Development of Recreation Professionals Standard in Thailand.) อ.ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: อ.ดร.จุฑา ดิงศภักดิ์, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ.เทพประสิทธิ์
กุลธวัชวิชัย, 291 หน้า.

การวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์
เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสำหรับนักนันทนาการในประเทศไทย ใช้วิธีการวิจัยอย่างเป็นระบบ
3 ขั้นตอน ได้แก่ 1.การวิจัยเอกสาร เพื่อตรวจสอบโครงสร้างและรายละเอียดของวิชาชีพ โดยมี
ระดับผลการวิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ระดับ 1.00 2.การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย เพื่อ
รวบรวมข้อมูลนำมาพัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพ และ 3.การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อ
ตรวจสอบความตรง ความเที่ยง และความเป็นปรนัย มีค่าความเที่ยงการประเมินที่ระดับ .99
การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายมีประเด็นที่สำคัญที่สุดอยู่ที่กระบวนการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในการ
วิจัยครั้งนี้ ใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง 3 วิธี อันได้แก่ 1.คัดเลือกภายใต้เกณฑ์ที่กำหนด 3 ใน 4
ข้อ ด้วยเทคนิคคลุกบอลหิมะ 2.การพิจารณาคคุณสมบัติการเป็นสมาชิกในองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
และ 3.ทำหน้าที่บรรยายให้ความรู้ในสาขานั้นนันทนาการอยู่ในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญใน
สาขามาทั้งสิ้น 12 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนในรอบที่สองจำนวน 10 คน

จากการวิจัยพบว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทั้งหมด มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการใน
ประเทศไทยถูกจัดระดับการจัดการออกเป็นสามระดับ อันได้แก่ ระดับปฏิบัติการ ระดับผู้จัดการ
และระดับผู้อำนวยการ โดยในแต่ละระดับประกอบด้วยโครงสร้างมาตรฐานที่เกี่ยวข้องและจำเป็น
สามด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการ
ปฏิบัติตน ซึ่งในระดับปฏิบัติการประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้ 11 ข้อ มาตรฐานด้านการ
ปฏิบัติงาน 10 ข้อ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน 9 ข้อ ในระดับผู้จัดการ ประกอบด้วยมาตรฐาน
ด้านความรู้ 14 ข้อ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน 10 ข้อ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน 9 ข้อ
ส่วนในระดับผู้อำนวยการ ประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้ 13 ข้อ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน
8 ข้อ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน 9 ข้อ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความคิดเห็น
ที่สอดคล้องกันว่า จะต้องมีการพัฒนาหน่วยงานหรือสภาวิชาชีพขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลการ
ทำหน้าที่ของมาตรฐานวิชาชีพนี้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และหน่วยงานดังกล่าวต้องเป็น
หน่วยงานอิสระที่ปราศจากการแทรกแซง

สาขาวิชา ..... วิทยาศาสตร์การกีฬา ..... ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา ..... 2555 ..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

5278956539: MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS: RECREATION PROFESSIONAL/ RECREATION IN THAILAND/ DELPHI
TECHNIQUE

THITIMA PRAMOLBAL: A DEVELOPMENT OF RECREATION PROFESSIONALS
STANDARD IN THAILAND. ADVISOR: JUTA TINGSABHAT, PE.D., CO-ADVISOR:
ASSOC.PROF.TEPPRASIT GULTHAWATVICHAI., 291 pp.

The objectives of this study were to develop the standards for recreation professional in Thailand to be guidance worker in the field of recreation that Ministry of Tourism and Sports that there are trying to develop a recreation worker to meet the professional standards, to responsibility in promote and educate the valuable of recreation to public to be a way of life's. The research study was operated in three phases. Phase one identified and development the standards of professional by the meaning of documentary research. Phase two gathering and development the standards of recreation professional in Thailand. And the last phase, evaluating the standards of recreation professional in term of validity reliability and objectivity. The experts' recruitment in Delphi study is the critical process. This study used the purposive selection in 3 process include 1. Recruits by snowball technique with 3 in 4 criteria, 2. Consideration the status of member of recreation association and 3. Still lecture in recreation field.

The results of second round was from the consensus of 10 experts were the structure of recreation professionals standard in Thailand classified into three levels, including operational, manager, and director. Each level consists of three related standards, standard of knowledge, standard of task, and standard of character. The operational level consists of eleventh standard of knowledge, 10 standards of task, and 9 standard of character. The level of managers must have 14 standard of knowledge, 10 standards of task, and also include 9 standard of character. In the director level should have 13 standards of knowledge, 8 standards of task, and 9 standards of character in addition. The degree of standards measurement was 1.00 for content validity and the correlation coefficient for all standards reliability measurement was .99. Moreover, experts suggested constructing the professional association responsible for supervision.

Field of Study..... Sports Science..... Student's Signature .....

Academic Year ..... 2012..... Advisor's Signature .....

Co-advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความกรุณาของ อาจารย์ ดร.จุฑา ติงศภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รวมถึง รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์ ซึ่งได้มอบความเมตตา ความปรารถนาดี และความกรุณาในการให้ความรู้ อบรมสั่งสอน และให้คำแนะนำในสิ่งต่างๆ จนสามารถดำเนินการวิจัยให้เสร็จสิ้นตามกระบวนการและนำมาสู่การเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ ที่ให้ความกรุณาและเป็นแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาชัย สุวรรณชาติ ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ รองศาสตราจารย์ ดร.ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิม ชัยวัชราภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาวดี ลีมีงสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยพัฒน์ หล่อศิริรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง และอาจารย์ ดร.รุ่งระวี สมะวรรณนะ ที่ให้ความกรุณาตอบคำถามและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างหาที่สูญมิได้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุดร รัตน์ภักดี รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระลึก สัทธาพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งสัจจะพจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พีระ มาลีหอม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมควร โพธิ์ทอง คุณวิวัฒน์ ชำนาญธรรม คุณรุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง และคุณสมรภัทร์ นิธิฤทธิไกร ที่กรุณาให้กำลังใจ ให้ข้อมูล และให้คำแนะนำที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ให้มีความสำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณอย่างที่สุด สำหรับ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต คณิงสุขเกษม และรองศาสตราจารย์ ดร.ดรคุณวรรณ สุขสม ที่นอกจากจะกรุณาให้คำแนะนำและกำลังใจแล้ว ยังให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัย ได้ใช้ข้อมูลบางส่วนของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รับประทานสนทนารวบรวมการวิจัยจากกรมพลศึกษาในเวลาต่อมา และขอบคุณในน้ำใจน้องพีชชมพู่ที่ ดร.สุรสา โคงประเสริฐ ผู้เป็นศิษย์พี่และดร.วรรณพร ทองตะโก เพื่อนร่วมรุ่น ที่มอบน้ำใจไมตรีให้อย่างไม่ขาดสาย

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่อมรรัตน์ ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่ส่งเสริมและให้กำลังใจผู้วิจัยอย่างเปี่ยมล้นเสมอมา ขอขอบคุณสามีและลูกสาวผู้เป็นที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกรูปแบบ เพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามเป้าหมาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
2 เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและวิวัฒนาการของนันทนาการ.....	9
แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ.....	25
มาตรฐานวิชาชีพแก่นันทนาการของสมาคมนันทนาการ นานาชาติ.....	29
นันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	31
นันทนาการในประเทศออสเตรเลีย.....	41
นันทนาการในประเทศอังกฤษ.....	43
มาตรฐานวิชาชีพ	45
วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	50
วิชาชีพ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในประเทศไทย.....	58
พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ.....	76
เทคนิคเดลฟาย.....	78
งานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง.....	92
สรุปแนวคิดในการวิจัย.....	103

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 111
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 112
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 116
	การหาคุณภาพของเครื่องมือ..... 117
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 118
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 123
	เกณฑ์การเทียบระดับความคิดเห็น..... 124
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 125
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร..... 125
	การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย..... 137
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่หนึ่ง..... 140
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่สอง..... 143
	ผลการประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ..... 157
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 168
	สรุปผลการวิจัย..... 168
	อภิปรายผล..... 173
	ข้อเสนอแนะ..... 178
	รายการอ้างอิง..... 180
	ภาคผนวก..... 181
	ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 182
	ภาคผนวก ข ร่างคู่มือมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ..... 231
	ภาคผนวก ค เอกสารประกอบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย..... 253
	ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ..... 262
	ภาคผนวก จ การแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ..... 280
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 291

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ระบบนันทนาการของ Smissen	30
2.2	ข้อกำหนดทางทักษะและคุณสมบัติทางวิชาชีพของ Kraus, Barber and Shapiro.....	49
2.3	ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนผู้เชี่ยวชาญใช้ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายของ มนต์ชัย เทียนทอง.....	79
2.4	ตัวอย่างรายชื่องานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟายของ Skulmoski, Hartman, and Krahn.....	86
2.5	ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคเดลฟาย.....	90
2.6	ตัวอย่างรายชื่องานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย.....	91
2.7	รูปแบบนันทนาการในสมัยโบราณ.....	104
2.8	มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในงานวิจัยในต่างประเทศ.....	107
2.9	การจำแนกและจัดกลุ่มนันทนาการออกเป็นลักษณะต่างๆ.....	108
4.1	รายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพหลัก ในประเทศไทย.....	126
4.2	ข้อมูลมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศ.....	128
4.3	ตารางดัชนีคำสำคัญที่เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านความรู้.....	131
4.4	ตารางดัชนีคำสำคัญที่เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการปฏิบัติงาน.....	133
4.5	ตารางดัชนีคำสำคัญที่เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตน.....	135
4.6	คุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	139
4.7	คำสำคัญจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด.....	142
4.8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านความรู้ ในระดับปฏิบัติการ.....	145
4.9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับปฏิบัติการ.....	147
4.10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับปฏิบัติการ.....	148
4.11	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านความรู้ ในระดับผู้จัดการ.....	149
4.12	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้จัดการ.....	150
4.13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับผู้จัดการ.....	151
4.14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านความรู้ ในระดับผู้อำนวยการ....	152

ตารางที่		หน้า
4.15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับ ผู้อำนวยการ.....	154
4.16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับ ผู้อำนวยการ.....	156
4.17	ลักษณะทางโครงสร้างของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder).....	158
4.18	เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่นำไปประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	160
4.19	ผลการประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	166

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย.....	110
3.1	วิธีดำเนินการวิจัย.....	111
3.2	การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคการบอกต่อ.....	114
4.1	กราฟแสดงคุณสมบัติกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ.....	138

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะมนุษย์เป็นทรัพยากรเพียงชนิดเดียวที่มีความสามารถทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนกลไกต่างๆให้เกิดการพัฒนา ประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ก็จะทำให้ประเทศนั้นสามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติไปได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507) ดังจะเห็นได้จากการเจริญเติบโตและก้าวหน้าของกลุ่มประเทศแถบตะวันตก อันเนื่องมาจากการมีประชากรที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักคุณค่าของชีวิตด้วยการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ดี (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544)

ประเทศไทยกำลังเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน หรือ ASEAN Community ภายในปี พ.ศ. 2558 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อม รองรับการเปิดเสรีทางการค้า และการกระจายแรงงานสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการลงทุนและการอำนวยความสะดวก การประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่กลุ่มประชาคมอาเซียนได้ทำข้อตกลงไว้ร่วมกัน (กรมอาเซียน, 2552) แต่หากประเทศใดที่มีคุณภาพชีวิตของประชาชนต่ำ ประเทศนั้นก็ประสบปัญหาในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพราะการที่มีทรัพยากรมนุษย์ไม่มีคุณภาพย่อมสร้างปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งตลอดระยะเวลาตั้งแต่ยุคหลังสงครามโลกเป็นต้นมา การพัฒนาประเทศของกลุ่มโลกตะวันตก มักใช้นันทนาการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศของตน (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507) ให้ทุกคนได้รู้จักคุณค่าของตนเอง มากกว่าคุณค่าทางวัตถุ ด้วยการสร้างกระแสให้คนในประเทศ เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการใช้เวลาในการพัฒนาคุณค่าของตนเองและสังคมรอบข้าง (Cordes and Ibrahim, 1999) ดังที่เพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) ผู้เป็นศิษย์-อาจารย์ เป็นนักปรัชญาผู้โด่งดังในยุคกรีกอันรุ่งเรือง เคยกล่าวไว้ว่า การที่ประชาชนประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่าในเวลาว่าง เป็นการขัดเกลาลักษณะนิสัยของคนในสังคม และเป็นการพัฒนาร่างกายและจิตใจให้เกิดการพัฒนาส่งผลต่อชุมชนและสังคมรอบข้างให้มีคุณภาพ (Kennedy, Singleton, and Genoe, 2006) นันทนาการจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศทั่วโลกมาอย่างยาวนาน เพราะการสร้างและพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญอันได้แก่ คน ให้มีคุณภาพดี เมื่อคนมีคุณภาพดี ก็จะทำให้สังคมดีไปด้วย และเมื่อสังคมดีก็สามารถพัฒนาประเทศ

ไปได้อย่างมั่นคง อันเนื่องมาจาก คน เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของระบบการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552) การดำเนินนโยบายพัฒนาประเทศใดๆ ของภาครัฐจึงมักจะต้องมีกิจกรรมที่มีการส่งเสริมการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจของคนไปพร้อมๆ กัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548) เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศต้นแบบของการให้ความสำคัญต่อนันทนาการ อันมีประวัติยาวนานมาตั้งแต่หลังยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ผู้คนตกอยู่ในภาวะเครียดและเกลียดกลัวสงคราม เกิดอาการจิตหลอนต่างๆ ทำให้สุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชนในขณะนั้นอยู่ในขั้นวิกฤต รัฐจึงจำเป็นต้องหาวิธีการนำผู้คนเหล่านั้นกลับคืนสู่สังคมให้ได้เป็นอย่างดี สุข ด้วยการนำบุคคลเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการบำบัดและพัฒนาภายใต้กระบวนการนันทนาการ ให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาใช้ชีวิตปกติสุขได้ดังเดิม (Kennedy, et al., 2006) นอกจากนี้ การให้ความสำคัญต่อการใช้เวลาว่าง ก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ที่จะต้องมีการสร้างกิจกรรมที่พึงกระทำอย่างสร้างสรรค์ อันนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจ (O'Sullivan, 2006) เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ให้คนที่เข้าร่วมได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี ที่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถพัฒนาถึงชุมชนรอบข้าง ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อโลกยุคปัจจุบันต้องเตรียมตัวรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น การย้ายถิ่นจากเมืองออกไปสู่ชนบทมากขึ้น คนมีเวลาทำงานลดลงจึงทำให้มีเวลาว่างในชีวิตประจำวันมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการนันทนาการให้สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเตรียมบุคลากรด้านนันทนาการ (Kraus, Barber, and Shapiro, 2001) ซึ่งทางภาครัฐมีหน้าที่หลักในการให้ความรู้ ให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชน รู้จักเลือก และรู้จักใช้กิจกรรมนันทนาการ ให้เข้ามามีบทบาทอย่างจริงจัง จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ในขณะเดียวกัน รัฐต้องสร้างการลงทุน ในกิจกรรมและโครงการนันทนาการ เพื่อเป็นการชี้้นำให้ประชาชนเกิดความสนใจ และมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดอย่างทั่วถึง(สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ, 2551) ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 – 2534) จนถึงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของแผนฯ ที่เน้นถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เพื่อเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการพัฒนาระบบต่างๆ ของประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน จากความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงได้มีการพัฒนาและสร้างแผนแห่งชาติขึ้น เพื่อใช้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังเช่น แผนพัฒนา นันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ โดยอาศัยกระบวนการทางนันทนาการ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ด้วยค่านิยมแห่งนันทนาการ เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายมากกว่าห้าทศวรรษในประเทศโลก ตะวันตก โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้กระบวนการทางนันทนาการเป็นบริการทางสังคม (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ก่อเกิดเป็นความสามัคคีของคนในชาติ (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507) และช่วยในการลดภาวะตึงเครียดของประชาชน ด้วยการประกอบกิจกรรมตามแต่ละความชอบของบุคคล นันทนาการ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคน และสังคม (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) ที่ต้องมีการส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการศึกษานันทนาการอย่างทั่วถึง (สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ, 2550) นอกจากนี้แนวคิดของนันทนาการ ยังเป็นความต้องการพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ด้วยการได้แสดงออก ได้พักผ่อน ได้ผ่อนคลาย และที่สำคัญคือ ได้พัฒนาตนเอง (สมบัติ กาญจนกิจ, 2548) การพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจให้มีความสมบูรณ์ จึงถูกนำมาเป็นประเด็นหลัก ในการพัฒนาประเทศไทย ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 – 2524) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยการส่งเสริมการสร้างคุณค่าให้กับชีวิต ให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน ด้วยการรู้จักใช้เวลา ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเวลาในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น ประกอบด้วย เวลาในการประกอบอาชีพ เวลาในการนอนหลับพักผ่อน และเวลาที่อิสระจากสองกิจกรรมข้างต้น (Cordes and Ibrahim, 1999) ซึ่งเมื่อแบ่งเวลาออกเป็น 3 ช่วงตามเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จะพบว่ามนุษย์ทุกคนมีเวลาในการประกอบกิจวัตรประจำวันช่วงละ 8 ชั่วโมง (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย, 2552) การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ จึงเป็นการพัฒนาคุณค่าแห่งชีวิตอย่างแท้จริง การใช้เวลาที่อิสระจากกิจวัตรหลักในชีวิตประจำวัน ดำเนินกิจกรรมอันทรงคุณค่า ที่มีอยู่อย่างมากมายหลากหลายชนิด ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถเลือกประกอบกิจกรรม อันเกิดจากความพึงพอใจ และความชอบ เพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์ส่วนตัว ก่อให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน (สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ, 2550) ซึ่งจากความสำคัญของนันทนาการดังกล่าว แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับนี้ จึงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินการพัฒนานันทนาการจากนโยบาย มาสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องใช้ นันทนาการวิชาชีพ เป็นผู้ทำหน้าที่ ภายใต้ต้องค้ำความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพ นันทนาการ (สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ, 2551)

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 – 2554) ถูกจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานันทนาการในประเทศไทย ด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ใช้นันทนาการเป็นเครื่องมือเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคม สร้างความสงบสามัคคี และพัฒนาคนในชาติให้อยู่เย็นเป็นสุข เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่

10 (พ.ศ.2550- 2554) (สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ, 2551) ซึ่งมุ่งเน้นเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ ให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมพลศึกษา (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นองค์กรหลัก ในการทำหน้าที่ให้บริการและพัฒนา นันทนาการของประเทศ ได้มีความพยายามพัฒนาและปรับปรุงการบริการนันทนาการให้ เป็นไปตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) อย่างต่อเนื่อง โดยกรมพลศึกษาได้จัดทำ การประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนานันทนาการ แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 – 2554) เพื่อเป็นการประเมินผล และตรวจสอบ การดำเนินงาน ตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550 – 2554) ในช่วงครึ่งแผนฯ พบว่า ตาม ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรในการจัดบริการนันทนาการนั้น การดำเนินงานยังไม่เป็นไป ตามเป้าหมาย อันเนื่องมาจากความสามารถ และ ความรู้ของผู้ที่ประกอบอาชีพนันทนาการใน ประเทศไทย ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ถึงมาตรฐานสากล เพราะยังขาดแผนการดำเนินงานแบบ บูรณาการ คือการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ที่จะนำไปเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ และยังไม่ มีองค์กรกำกับดูแล เพื่อทำการรับรองมาตรฐานวิชาชีพที่ชัดเจน และที่สำคัญคือ ยังไม่มีการ รับรองวิชาชีพ ด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและ นันทนาการ, 2553)

มาตรฐานวิชาชีพ เป็นเกณฑ์มาตรฐาน ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพใช้ยึดถือเป็น แนวทางในการประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการมีองค์ความรู้ในวิชาชีพ อันเป็น สิ่งจำเป็น สำหรับผู้ประกอบการในแต่ละสาขา (Hurd, 2005) ซึ่งแต่ละองค์กรวิชาชีพจะมีการ กำหนดทบทบัญญัติทางวิชาชีพโดยมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป อาทิ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ หรือ เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งล้วนหมายถึงข้อปฏิบัติที่มีลักษณะพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน (วงศกร ตระกูลหิรัญผล, 2551) อันได้แก่การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ผู้ประกอบการ วิชาชีพ สามารถยึดถือเป็นแนวทาง ในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพ และ การกำหนดมาตรฐานด้านความรู้ เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดขั้นพื้นฐานในการรับรองมาตรฐาน วิชาชีพ นอกจากนี้ มาตรฐานวิชาชีพ ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการลดความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นได้ ในกระบวนการทำงาน (Laurent, 2009) เช่น ในส่วนของผู้ประกอบการ เป็นการลดขั้นตอนการ ลองผิดลองถูกระหว่างการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการลดต้นทุนด้านการผลิต และประหยัดเวลา และในส่วนของผู้มารับบริการ ก็จะเป็นการจ่ายเงินที่คุ้มค่าต่อการได้รับบริการตามมาตรฐาน วิชาชีพ (Loyka, 2003) การมีมาตรฐานวิชาชีพ จึงเป็นการรับรองการทำงาน หรือการปฏิบัติ หน้าที่ อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน และสามารถสร้างการยอมรับ จากสังคม อันเนื่องมาจาก มาตรฐานวิชาชีพนั้น มีกระบวนการวัดค่าและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม และประการสำคัญ สำหรับโลกยุคประชาธิปไตยในปัจจุบันคือ มาตรฐานวิชาชีพ สามารถสร้างความเท่าเทียมให้

เกิดขึ้นในสังคมได้ (วิจิตรา ปัญญาชัย, 2543) ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพที่ถูกกำหนดมา ซึ่งการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพทั้งหลายที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆทั่วโลกนั้น มีวิวัฒนาการจาก ความต้องการงานบริการที่มีคุณภาพและมาตรฐาน(Hurd, 2005; Kraus, 1984) เพื่อรองรับปริมาณความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามลักษณะโครงสร้างของประชากรโลก (Anderson and Stone, 2005; Kraus, 1984)

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ เป็นกระบวนการในการพัฒนาระบบการทำงาน ให้เกิดเป็นมาตรฐาน และสามารถสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี (วิจิตรา ปัญญาชัย, 2543) เพราะการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ มีกระบวนการวัดค่าและประเมินผลในการให้บริการของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพอย่างเป็นระบบ อันเนื่องมาจากการกำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการของแต่ละวิชาชีพ โดยการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ เกิดขึ้นจากความร่วมมือของกลุ่มสมาชิกภายในสาขาวิชาชีพ(Hayslip and VanZandt, 2000) เริ่มตั้งแต่การสร้างมาตรฐานแห่งองค์ความรู้ในวิชาชีพ การสร้างมาตรฐานแห่งความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ การสร้างมาตรฐานการเข้าสู่วิชาชีพ การสร้างมาตรฐานการได้รับการรับรองวิชาชีพ และประการสำคัญคือ การสร้างมาตรฐานขององค์กรวิชาชีพ (Kraus, 1984; Russell, 1948) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม และกำกับการดำเนินงานของ ระบบวิชาชีพในสาขานั้นๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติ โดยตลอดระยะเวลาที่ห้ทศวรรษ ของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย ได้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องและกว้างขวาง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรองรับ และเตรียมพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของเศรษฐกิจและสังคมให้ทันสมัย และให้เพียงพอต่อความต้องการอยู่เสมอ (วิจิตรา ปัญญาชัย, 2543) ในขณะที่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทย อาทิ วิชาชีพเวชกรรมหรือใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ วิชาชีพบัญชี ที่มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ และมีรายงานการศึกษาวิจัยในวิชาชีพมาอย่างต่อเนื่อง ต่างมีความพยายามสร้าง และพัฒนาระบบวิชาชีพของตนเองให้เป็นกระบวนการการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ประเทศสามารถก้าวทันโลกได้อย่างเป็นปัจจุบัน วิชาชีพนั้นหนทางการ ซึ่งเป็นวิชาชีพที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507) กลับไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งแตกต่างจากวิชาชีพสาขาอื่นๆ ทั้ง 13 กลุ่มสาขาวิชาชีพ ที่อยู่ในความดูแลขององค์กรวิชาชีพ 13 องค์กร หรือที่เรียกว่า สภาวิชาชีพ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีการรับรองมาตรฐานด้วยระบบการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จนเป็นที่ยอมรับจากสังคมมากกว่ายี่สิบปี

การศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทยนั้น ได้รับความสนใจและมีการศึกษาวิจัยกันมาอย่างต่อเนื่องและแพร่หลาย อาทิ วัชณีย์ ชาวนันต์ดำรง (2542) ได้

ทำการศึกษารื่อง “รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์”, วิจิตรา ปัญญาชัย (2543) ทำการศึกษารื่อง “การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพ สำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข”, ดาวรุ่ง ชะระอำ (2547) ทำการศึกษารื่อง “การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย” และ วรณภา คนกล้า (2552) ได้ทำการศึกษารื่อง “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร” ในขณะที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพนั้นนันทนาการ ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างจริงจังและชัดเจน (Hurd, 2005) โดยเฉพาะในประเทศไทยนั้น การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้นนันทนาการ มีเพียงการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณสมบัติ ของผู้นำนันทนาการ เป็นส่วนใหญ่ อาทิ เรืองยศ วัชรเกตุ (2546) ได้ทำการศึกษารื่อง “คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบุคลากรในวิชาชีพนันทนาการ”, ธนวรรต ภูริสวัสดิ์ (2551) ได้ทำการศึกษารื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการ ตามทัศนคติของนิสิตสาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” และ เทอดศักดิ์ ถวิล (2552) ทำการศึกษารื่อง “คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้นำนันทนาการตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและอาจารย์สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตภาคกลาง”

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษารื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนามาตรฐานให้เกิดขึ้นในสาขาวิชาชีพนันทนาการ ให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของนักนันทนาการมืออาชีพ เป็นการตอบโจทยนโยบายของแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ และเป็นแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการนันทนาการ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่กำลังจะมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และโดยเฉพาะเมื่อประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2563 ซึ่งจะเป็นการเปิดเสรีด้านแรงงานระหว่างประชาคมอาเซียน (กรมอาเซียน, 2552) การพัฒนามาตรฐานแรงงานด้านนันทนาการ จึงเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อนำมาซึ่งการสร้างสรรคคุณภาพชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อคนในสังคมไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนามาตรฐานสำหรับวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ ในการพิจารณา กำหนดขั้นตอน การดำเนินงาน โดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถในสาขาวิชาชีพอย่างเป็นระบบ (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสำหรับนักนันทนาการในประเทศไทย

ปัญหาการวิจัย

มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ควรประกอบด้วยโครงสร้าง มาตรฐานและรายละเอียดอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติของวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีเนื้อหา และรายละเอียดที่ใกล้เคียงกับวิชาชีพนักนันทนาการ คู่มือที่เกี่ยวข้องกับนักนันทนาการทั้งในและต่างประเทศ ควบคู่กับการศึกษาผล รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรด้านนันทนาการในประเทศไทย ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมนันทนาการ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม หรือ โครงการ ที่ให้บริการโดยนักนันทนาการ วิชาชีพ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ มารับบริการในเวลาที่ตนเองมีความปรารถนาเข้าร่วม ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจภายในตนเอง เพื่อเป็นการสร้างความสุข ความพึงพอใจ และส่งผลต่อการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง อันเป็นการพัฒนาประสบการณ์สู่การคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญา นันทนาการ

นักนันทนาการวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้านนันทนาการ ภายใต้ มาตรฐานวิชาชีพ อันประกอบด้วย การได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย หรือ ได้รับการอบรมและฝึกฝนประสบการณ์ ด้านนันทนาการมาเป็นพิเศษ เป็นผู้ที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของนักนันทนาการวิชาชีพ

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพนันทนาการ ที่มีประสบการณ์ และความรู้ด้านนันทนาการ เป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาชีพนันทนาการ มีประสบการณ์ด้านการให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่า ระดับปริญญาโท หรือ ได้รับการอบรมด้านนันทนาการมาเป็นพิเศษจากองค์กรนันทนาการในระดับ นานาชาติ

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น อันเกิดจากการนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษานำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง ข้อปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับวิชาชีพนักนันทนาการ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านความรู้ และประสบการณ์ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน อันเป็นโครงสร้างแห่งมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานด้านความรู้ หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิและหลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรม และระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามหน้าที่แห่งมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติ ยึดหลักการแห่งคุณธรรมและจริยธรรม ในการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ ซึ่งจะช่วยให้วิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย มีคุณค่า เป็นประโยชน์ เป็นการสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นในการรับบริการนันทนาการจากผู้ที่มาใช้บริการ ส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทย ได้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถแสดงความมุ่งมั่นและผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ ส่งเสริมให้งานบริการนันทนาการมีคุณค่าต่อสังคม เป็นการเสริมทักษะและความรู้จากพัฒนาสาขาอาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ได้แนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในกลุ่มอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพในประเทศไทย

3. ได้มาตรฐานวิชาชีพสำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาบุคลากร ในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1(พ.ศ.2550-2554)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย ฉบับนี้ ได้รวบรวมแนวคิดและ ทฤษฎี จากการศึกษาวรรณกรรมและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ นันทนาการและการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดแนวคิด และหลักการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทยอย่าง ยั่งยืน โดยได้มีการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดต่างๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 1.แนวคิดและวิวัฒนาการของนันทนาการ
- 2.แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ
- 3.แนวคิดมาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการขององค์การนันทนาการนานาชาติ
- 4.มาตรฐานวิชาชีพ
- 5.วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 6.แนวคิดมาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย
- 7.เทคนิคเดลฟาย
- 8.งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและวิวัฒนาการของนันทนาการ

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2507) ได้อธิบายเกี่ยวกับนันทนาการไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่ยุคโบราณ นันทนาการมีมานานแล้วในประเทศไทยพร้อมๆกับ การพลศึกษา โดยในยุคแรกนั้น มีการเรียนวิชานันทนาการเฉพาะที่โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา และเรียกว่า วิชาการจัดการบันเทิง และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา มาเป็น วิทยาลัยพลศึกษา ก็ยังคงให้มีการเรียนวิชานี้อยู่ แต่เปลี่ยนชื่อวิชานี้ใหม่เป็น วิชาการพักผ่อน หย่อนใจ ซึ่งการบรรจุวิชานันทนาการให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรพลศึกษา ในสถานศึกษา ก็ ได้พัฒนาและปรับปรุงมาโดยตลอดเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย

อุตร รัตนภักดิ์ (2529) ได้กล่าวไว้ว่า นันทนาการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของบุคคลทุกชาติ ทุกศาสนา ทุกเพศ และทุกวัย สามารถช่วยเสริมสร้าง บุคลิกภาพทางร่างกายและสติปัญญา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานทางธรรมชาติของมนุษย์

จันทร์ ผ่องศรี (2530) กล่าวว่า นันทนาการคือ กิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินให้กับผู้ที่เข้าร่วมโดยมีสาระสำคัญในการพัฒนาอารมณ์ ส่งผลให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิต แข็งแรง

พระพงศ์ บุญศิริ (2542) อธิบายว่านันทนาการ มาจากคำว่า “นันท” ที่หมายถึง ความสนุกสนาน รวมกับคำว่า “อาการ” จึงทำให้นันทนาการมีความหมายว่า อาการที่มีความสนุกสนาน หรือการทำให้เกิดความสนุกสนาน

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) กล่าวว่า นันทนาการ เป็นกระบวนการในการพัฒนา คุณภาพชีวิต โดยการประกอบกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ในช่วงเวลาที่ว่าง ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม นันทนาการมุ่งส่งเสริมให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความ สนใจ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณ โดย การจัดโปรแกรมนันทนาการเป็นสวัสดิการรัฐ ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องให้ความดูแลและรับผิดชอบ กิจกรรมนันทนาการที่ทางรัฐให้การสนับสนุนอยู่มีจำนวนมากมายและหลากหลายรูปแบบ เพื่อ สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจในการเข้าร่วมนันทนาการของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็น กิจกรรมนันทนาการทางศาสนา อาทิ การเข้าวัดทำบุญ การปฏิบัติธรรม กิจกรรมนันทนาการ ทางวัฒนธรรม อาทิ การจัดประเพณีตามเทศกาลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น บุญบั้งไฟ แห่เทียนพรรษา เทศกาลลอยกระทง ปลอยโคมยี่เป็ง เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เวลาร่วมกันในการสร้างสรรค์ กิจกรรมอันเป็นการเสริมสร้างคุณค่าให้กับชีวิต

สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ (2551) ได้อธิบายความหมายของ นันทนาการว่า หมายถึงกิจกรรมที่กระทำในเวลาว่างจากภารกิจงานประจำ ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรม เลือกกระทำด้วยความสมัครใจเพื่อให้เกิดความสุขและความพึงพอใจ ความสนุกสนาน เพลิดเพลินอันก่อให้เกิดสุขภาพกายและสุขภาพใจดี โดยกิจกรรมนั้นต้องไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง เมื่อประชาชนในประเทศให้ความสำคัญต่อกิจกรรม นันทนาการ จนพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ย่อมทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรมีความ สมบูรณ์เข้มแข็ง ทำให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน เพราะมีประชากรที่เป็น ทรัพยากรที่มีคุณภาพ

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์ (2552) กล่าวว่า นันทนาการ เป็นศาสตร์ว่าด้วยการ พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการและ ความสนใจต่อผู้เข้าร่วม อันจะสามารถก่อประโยชน์สุขให้กับผู้เข้าร่วมได้ทั้งทางร่างกายและ จิตใจ ช่วยให้เกิดการฟื้นฟูสภาพความพร้อมของทางร่างกายและจิตใจให้เกิดความสุขและ

กำลังใจ โดยกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีความแตกต่างกันตามความพึงพอใจส่วนตัวของแต่ละบุคคล การเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหากการเบี่ยงต้นอาจเป็นเพียงแค่ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แต่เมื่อมีความชอบ และความพึงพอใจในกิจกรรมที่เข้าร่วมก็จะทำให้เกิดความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จนพัฒนาสู่การพัฒนาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคล อาทิ การเข้าร่วมเล่นหมากรุกเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เมื่อเล่นบ่อยขึ้นและมีความต่อเนื่อง ก็สามารถพัฒนาฝีมือการเล่นไปสู่ระดับการแข่งขันได้

เทพประสิทธิ์ กลุ่รัชชวิชัย (2552) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่างที่สร้างสรรค์ประโยชน์ และมีคุณค่าต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเป็นไปด้วยความเต็มใจและสมัครใจ จึงสามารถส่งผลโดยตรงต่อผู้เข้าร่วม ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความสุขสมบูรณ์ทั้งสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจ นันทนาการจึงเป็นศาสตร์ที่เป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เพราะหากมนุษย์แต่ละคนไม่รู้จักการใช้เวลาที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ย่อมทำให้บั้นปลายของชีวิตต้องประสบกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างคาดไม่ถึง ในขณะที่เดียวกัน หากมนุษย์แต่ละคนให้ความสำคัญกับเวลาที่มีอยู่ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และพัฒนาสู่การแบ่งปันประโยชน์ให้ส่วนรวมด้วย ย่อมทำให้รากฐานชีวิตมีความมั่นคง แข็งแรง มีความสุขสมบูรณ์ในที่สุด

ซึ่งนันทนาการนี้ มีมาพร้อมกับมนุษยชาติ โดยในอดีต นันทนาการไม่ได้มีรูปแบบที่หลากหลายดังเช่นทุกวันนี้ นันทนาการในอดีตนั้น มาจากรูปแบบของกิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ในแต่ละเผ่าพันธุ์ อาทิ การล่าสัตว์ การเต้นบูชาเทพเจ้า การร้องรำทำเพลงของชนเผ่าต่างๆ ซึ่งรูปแบบนันทนาการที่ได้กล่าวมานั้น มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตของมนุษยชาติ นันทนาการยุคที่รุ่งเรืองที่สุดคือในสมัยของอาณาจักรโรมัน รูปแบบนันทนาการมีความหลากหลาย และละเอียดอ่อนมากขึ้น (Cordes and Ibrahim, 1999) พลาโต (Plato) ได้กล่าวไว้ในหนังสือปรัชญารัฐศาสตร์ชื่อเดอะ รีพับลิก (The Republic) ว่าการใช้เวลาว่างที่มีอยู่ ประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่าจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต เป็นการขัดเกลาบุคลิกลักษณะของประชาชน จึงจำเป็นที่ต้องมีความระมัดระวังในการแยกแยะกิจกรรมที่ดีออกจากกิจกรรมที่ไม่ดี (McLean, 2006) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับความเห็นของผู้เป็นศิษย์เอกของนักปราชญ์ชาวกรีกผู้โด่งดังท่านนี้ อริสโตเติล (Aristotle) มีความเชื่อว่า ผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดูได้จากประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ที่ส่งผลให้มีคุณค่าต่อการพัฒนาตนเอง (O'Sullivan, 2006) เพราะหากกิจกรรมที่ประกอบอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และพัฒนา ก็จะทำให้คนๆ นั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี อาทิ การใช้เวลาฝึกร่างกายให้แข็งแรง การใช้

เวลาฝึกการถนอมอาหาร การใช้เวลาฝึกทำงานฝีมือ เป็นต้น เพราะนั่นหนทางการคือทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเลือกที่จะลงมือทำในเวลาที่มีอิสระของตนเองด้วยความชอบและความสนใจเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และความพึงพอใจส่วนตัว (Mayes, 2003) จนทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต นั่นหนทางการ จึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องประดับของชีวิตที่ไม่สามารถจะแยกออกไปได้จากการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะนั่นหนทางการคือประสบการณ์เฉพาะบุคคล ที่ต้องการความสนุก และการเข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกัน อันเป็นไปเพื่อให้เกิดความหมายต่อชีวิต (Lucas, 1978)

รัชเชล (Russell, 1948) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดของนั่นหนทางการ ไว้ในหนังสือ Leadership in recreation ว่า กิจกรรมนั่นหนทางการคือสิ่งที่ทำลายสำหรับผู้ผู้นำนั่นหนทางการเป็นอย่างดี เพราะการที่จะให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของนั่นหนทางการได้นั้น ต้องทำให้สังคมได้รู้จักและเกิดการยอมรับ และเข้าใจในหลักการ รวมถึงคุณค่าของนั่นหนทางการอย่างถ่องแท้ ซึ่งคุณค่าและความสำคัญของนั่นหนทางการที่จะสามารถพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพได้นั้น เกิดจากความเข้าใจในกระบวนการนั่นหนทางการ ซึ่งเป็นกระบวนการในการสร้างคุณค่าแห่งชีวิตของแต่ละคน ที่เลือกประกอบกิจกรรมนั่นหนทางการตามความพึงพอใจ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายถึงความสุขของชีวิตของแต่ละคนได้ แต่กระบวนการนั่นหนทางการนั้นต้องเป็นไปภายใต้การนำของนักนั่นหนทางการมืออาชีพ เพราะคุณค่าของนักนั่นหนทางการมืออาชีพ คือการทำงานด้วยความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือคนทุพพิกิริยาโดยไม่เลือกฐานะ มีความเข้าใจในบทบาทที่สำคัญของกระบวนการนั่นหนทางการ ที่สามารถส่งผลต่อชีวิตประจำวัน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการเข้าร่วมกิจกรรมอันจะก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้าร่วม และเมื่อสังคมในโลกปัจจุบันได้กลายเป็นสังคมประชาธิปไตยมากขึ้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่นหนการย่อมมีความอิสระในการเลือกกิจกรรมที่ตนเองรักและสนใจ ทำให้เกิดมีความหลากหลายในกิจกรรมนั่นหนการมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ผู้นำนั่นหนการต้องมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีความสามารถที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้อิสระต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ตนเองชอบ โดยเฉพาะในยุคแห่งข่าวสารและเทคโนโลยี ผู้นำนั่นหนการจำเป็นต้องมีความรู้มากขึ้น มีการฝึกอบรมมากขึ้น มีการติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างสม่ำเสมอ และมีทัศนคติที่กว้างไกล ตามความคาดหวังของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ซึ่งจากแนวคิดนั่นหนการของ รัชเชล นี้ จะพบว่า ผู้นำนั่นหนการคือวิชาชีพ นั่นหนการแขนงหนึ่ง ที่มีหน้าที่ให้ความรู้ ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการตอบรับนั่นหนการให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต อันนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้นำนั่นหนการจึงจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักการนั่นหนการอย่างถ่องแท้

องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ให้ความสำคัญต่อนันทนาการ จึงได้ประกาศเป็นปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะพักผ่อนและใช้เวลาว่าง ทุกคนมีสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ (ธนวรรต ภูริสวัสดิ์, 2551) เพราะกิจกรรมที่ทำในยามว่างหรือเวลาที่มีอยู่จากการประกอบภารกิจประจำวัน ด้วยความสมัครใจของแต่ละบุคคล ที่มีความพึงพอใจในกิจกรรมที่ตนเองชอบที่แตกต่างกัน อันก่อให้เกิดการผ่อนคลายจากความเครียด ช่วยพัฒนาตนเองใน 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา (อารี ตีรณปัญญา, 2552) จึงถูกเรียกว่า นันทนาการ

รัฐมีหน้าที่ในการให้ความรู้ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมประชาชน ให้รู้จักเลือก และรู้จักใช้กิจกรรมนันทนาการให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต (จรินทร์ ธานีรัตน์, 2507; สมบัติกาญจนกิจ, 2548) เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ในขณะที่เดียวกัน รัฐต้องสร้างการลงทุนในกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการชี้้นำให้ประชาชนเกิดความสนใจ และมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดที่หลากหลายและทั่วถึง (Department of Sport and Recreation, 2011) จึงเป็นที่มาของการพัฒนาแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 – 2554) ขึ้น เพื่อใช้เป็นนโยบายและแนวทางในการที่จะให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นกรอบมาตรฐานเดียวกันในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้นันทนาการ เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง ตรงตามหลักการนันทนาการ ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ รวมถึงสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เกิดการสร้างสรรค์ต่อสังคมไทยเพื่อให้เกิดความสมานฉันท์ เป็นสังคมแห่งคุณธรรมและจริยธรรม รัฐจึงต้องมีหน้าที่พัฒนาบุคลากรในการจัดบริการนันทนาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีความรู้ความสามารถสู่ระดับมาตรฐานสากล โดยการสร้างศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถ รวมถึงให้มีการจ้างงานบุคลากรนันทนาการอาชีพมากขึ้น (สำนักส่งเสริมและพัฒนานันทนาการ, 2551) ซึ่งเมื่อสังคมได้กลายเป็นสังคมประชาธิปไตยมากขึ้น ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการย่อมมีความอิสระในการเลือกกิจกรรมที่ตนเองรักและสนใจ ทำให้เกิดความหลากหลายในกิจกรรมนันทนาการมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ผู้นำนันทนาการต้องมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีความสามารถที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้อิสระต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะในยุคแห่งข่าวสารและเทคโนโลยี ผู้นำนันทนาการจำเป็นต้องมีความรู้มากขึ้น มีการฝึกอบรมมากขึ้น มีการติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างสม่ำเสมอ และมีทัศนคติที่กว้างไกล ตามความคาดหวังของผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Russell, 1948) นอกจากผู้นำนันทนาการจะเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา อัตราการว่าจ้างนักนันทนาการมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนักนันทนาการเหล่านี้ถูกว่าจ้างโดยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้บริการนันทนาการแก่

ประชาชน เช่น กองทัพ โรงแรมหรือรีสอร์ท ศูนย์ฟื้นฟู ศูนย์กายภาพบำบัด ศูนย์คนชรา ศูนย์เยาวชน บ้านพักเยาวชน สวนสนุก สนามกีฬา ศูนย์กีฬาในร่ม อุทยานแห่งชาติ สนามกอล์ฟ พิพิธภัณฑ์ นิติบุคคลบริหารอาคารชุด ศูนย์ให้คำปรึกษาครอบครัว ศูนย์การท่องเที่ยว ค่ายพักแรม ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น (Kraus, 1984) นอกจากนี้ คอร์ดเดส และอิบราฮิม (Cordes and Ibrahim, 1999) ได้อธิบายว่า นันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกามีความหลากหลาย ตามความต้องการของผู้ใช้บริการนันทนาการ จึงมีความจำเป็นต้องจัดหมวดหมู่ชนิดของนันทนาการเพื่อความสะดวกในการทำงานตามมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ ที่แบ่งออกเป็น 4 สาขา อันได้แก่

1. บริการนันทนาการ
2. ทรัพยากรนันทนาการ
3. การท่องเที่ยว
4. สวนสนุกและความบันเทิง

และต่อไปนี้เป็นตัวอย่างสาขาวิชาชีพนันทนาการในประเทศสหรัฐที่ปรากฏอยู่ในวารสารของ NRPA และวารสารของ AALR ที่เผยแพร่ต่อผู้ที่สนใจในวิชาชีพนันทนาการ (Cordes and Ibrahim, 1999)

1. ด้านการผจญภัย วิชาชีพนี้ต้องการผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกิจกรรมกลางแจ้ง และมีความรู้ จบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และนอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีความพร้อมในการรับมือกับสิ่งที่ไม่คาดคิดได้
2. ด้านการศึกษา วิชาชีพนี้ต้องการผู้มีความรู้และความสามารถด้านการสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้ จึงต้องการผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นขั้นต่ำ และเป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
3. เชิงพาณิชย์ วิชาชีพนี้ต้องการผู้ที่มีความรู้เชิงธุรกิจ มีพฤติกรรมเป็นผู้นำ สามารถจัดโปรแกรมและวางแผนกิจกรรม รวมถึงจัดสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสม ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีและการวางแผนด้านงบประมาณและบัญชีด้วย
4. การศึกษาท้องถิ่น การศึกษาผู้ใหญ่ถูกจัดให้เป็นนันทนาการประเภทหนึ่งในด้านการบริการชุมชน วิชาชีพนี้จึงต้องการผู้ที่มีความเข้าใจระบบการศึกษา มีความเข้าใจในวัฒนธรรมชุมชน มีการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาตรีและมีพื้นฐานความรู้ด้านนันทนาการ
5. นันทนาการชุมชน ทำหน้าที่ด้านการบริหารจัดการ ให้ความรู้ และวางแผนนันทนาการได้เป็นอย่างดี ต้องการผู้ที่มีความรู้ด้านนันทนาการโดยตรง ซึ่งเป็นระดับอนุปริญญาก็ได้
6. การจัดประชุมสัมมนา เนื่องจากรูปแบบการประชุมในทุกวันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไป มีการเสริมกิจกรรมสอดแทรกในการประชุมเพื่อลดความน่าเบื่อหน่ายของการ

ประชุม ผู้ที่ทำหน้าที่ในสาขานี้จึงต้องมีความสามารถในการเจรจาต่อรอง การจัดการอาหารและเครื่องดื่ม การประชาสัมพันธ์ การถ่ายภาพ การตลาด และเทคโนโลยี

7. ห้องออกกำลังกายขององค์กร ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาจำนวนมากที่ทำการผลิตผู้ที่จะไปทำหน้าที่ จัดการ วางแผน และประเมินผลโปรแกรมการออกกำลังกาย เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลห้องออกกำลังขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้จึงต้องมีความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย ที่ผ่านการรับรอง

8. นันทนาการเพื่อการปรับปรุง เป็นผู้ที่ทำหน้าที่จัดนันทนาการในสถานคุมขัง หรือคุมประพฤติ

9. ศิลปวัฒนธรรม ต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นขั้นต่ำ ทำหน้าที่บริหารจัดการนำศิลปวัฒนธรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมนันทนาการตั้งแต่ในระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ

10. นันทนาการอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคล จัดตารางวัล สิ่งอำนวยความสะดวกในการพักผ่อนหรือกิจกรรมให้พนักงาน ผู้ที่ทำหน้าที่นี้จึงต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านนันทนาการและการบริหารจัดการโดยตรง เพื่อสามารถนำความรู้และความสามารถมาพัฒนางานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

11. นันทนาการกองทัพ ทำหน้าที่ในกองทัพ ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ จัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับเหล่าทหาร เพื่อเป็นการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา ผู้ที่ทำหน้าที่นี้ ต้องมาจากการคัดเลือกจากหน่วยงานของกองทัพโดยตรงซึ่งทำงานประสานข้อมูลกับองค์กรนันทนาการในประเทศ

12. เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ (เจ้าหน้าที่ป่าไม้) ทำหน้าที่ให้คำแนะนำการเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติและคอยอำนวยความสะดวก ผู้ที่จะมาทำหน้าที่นี้จึงต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านนันทนาการ หรือการอุทยานโดยตรง

13. องค์กรนิสิต/นักศึกษา ทำหน้าที่จัดโปรแกรมนันทนาการ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการบริการนันทนาการให้กับบุคลากรและนิสิตนักศึกษาของสถาบัน ผู้ทำหน้าที่ด้านนี้ จำเป็นต้องมีความรู้ด้านบริหารจัดการ และการวางแผนเป็นหลัก เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์

14. การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีรายได้สูงเป็นหนึ่งในสามของธุรกิจนันทนาการ มีสาขางานบริการที่เกี่ยวข้องอยู่อย่างมากมาย หลากหลาย อาทิ ตัวแทนการท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก เรือสำราญ อาหารและเครื่องดื่ม สายการบินต่าง ๆ รวมถึงสวนสนุก นานาชนิดด้วย ผู้ที่ทำหน้าที่ด้านนี้จึงต้องมีความรู้ที่หลากหลายและมีความทันสมัย มีความรู้ด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา และภูมิศาสตร์ต่าง ๆ

15. นันทนาการบำบัด เป็นวิชาชีพที่มีการเติบโตเร็วที่สุดในธุรกิจนันทนาการ ผู้ที่ทำหน้าที่ด้านนี้จำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพราะต้องทำหน้าที่จัด

โปรแกรมสนับสนุนการเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูให้แก่ผู้รับบริการที่มีความเฉพาะเพื่อการพัฒนา และรักษา ทำหน้าที่ในสถานที่ที่แตกต่างกันไป อาทิ โรงพยาบาลเด็ก สถาบันจิตเวช ศูนย์การบำบัดและฟื้นฟู

16. องค์กรอาสาสมัคร เป็นงานที่มีการผสมผสานระหว่างนันทนาการ การศึกษา และกิจกรรมเพื่อสังคม ผู้ทำหน้าที่นี้ส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้ที่มีใจอุทิศ เพราะบางครั้งต้องทำงานในช่วงวันหยุดด้วย

17. ศูนย์เยาวชน งานด้านนี้ส่วนใหญ่คือผู้ฝึกสอนกีฬา ที่ทำหน้าที่ให้ คำแนะนำการเล่นกีฬา การออกกำลังกายให้กับเยาวชน จำเป็นต้องใช้นักวิชาชีพที่จบการศึกษา ด้านพลศึกษา หรือการสอน และมีใบรับรองวิชาชีพ

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ยังมีสาขาวิชาชีพนันทนาการอื่นๆ อีกมากมาย ที่มี ชื่อเรียกไม่คุ้นหูสำหรับประเทศไทย อาทิเช่น ที่ปรึกษาด้านการใช้เวลา ผู้จัดการอุปกรณ์ นันทนาการ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งบางสาขาวิชาชีพในที่นี้ ก็ไม่ได้ระบุถึงความจำเป็นในการมีใบ ประกอบวิชาชีพ อันเนื่องมาจากงานบริการนันทนาการนั้น มีอยู่อย่างมากมายและหลากหลาย การ ให้ความสำคัญต่อใบประกอบวิชาชีพจึงจำเป็นในบางหน้าที่ ที่ส่งผลต่อสภาพร่างกาย และจิตใจ ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยตรงจากผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการนันทนาการต่อผู้รับบริการ นันทนาการ อาทิ นันทนาการบำบัด ผู้นำนันทนาการ นันทนาการทางน้ำ หรือกิจกรรมใดๆที่ เกี่ยวข้องกับเยาวชน หรือผู้ไร้ความสามารถ เป็นต้น ในขณะที่ประเทศไทยนั้นวิชาชีพนัก นันทนาการยังไม่มีขอบเขตและชื่อเรียกที่ชัดเจน มีความเข้าใจในบางชื่อเรียกผู้ที่อยู่ในวิชาชีพ นันทนาการเท่านั้น อาทิ ผู้นำนันทนาการ มัคคุเทศก์ ผู้ฝึกสอนกีฬา

นันทนาการในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า สันทนาการ ตามการแปลความหมายของกรมหมี่นราธิปวงศ์ประพันธ์ จากภาษาอังกฤษของคำว่า RECREATION (ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์, 2553) เริ่มเข้ามามีบทบาทในประเทศไทย ในยุคของ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ห้า และไม่ได้รู้จักกันแพร่หลายอย่างเช่นในทุกวันนี้ ซึ่งนันทนาการในยุคนี้มักอยู่ในรูปแบบของการร้องรำทำเพลงในหมู่ประชาชนทั่วไป ส่วนในหมู่ ขุนนาง ข้าราชการ ก็จะมีการละคร และการแสดงเพิ่มเข้ามา การกีฬาเพื่อนันทนาการเริ่มเข้ามา มีบทบาทในยุคกลางของกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนการศึกษาด้านนันทนาการนั้นเพิ่งได้รับการพัฒนา ในยุคปัจจุบันนี้เอง ซึ่งในอดีตนั้น นันทนาการเป็นเพียงวิชาการศึกษาที่แฝงตัวอยู่ในหลักสูตร การศึกษาด้านพลศึกษา เช่นเดียวกับนันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกว่า 60 ปีที่ผ่านมา (Sapora, 2010) เพราะนันทนาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรม และพลศึกษาก็เป็นการเคลื่อนไหวทาง ร่างกายด้วยกิจกรรม ประกอบกับบุคลากรผู้มีความรู้และความชำนาญในศาสตร์นันทนาการ โดยตรงในขณะนั้นมีน้อย ทำให้นันทนาการศาสตร์ถูกบรรจุอยู่ในภาควิชาพลศึกษา เสียเป็นส่วน

ใหญ่ และมีการกำหนดให้เป็นวิชาเลือกในบางคณะ แต่ในปัจจุบันด้วยความนิยมและความสำคัญของนันทนาการ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ได้ทำการเปิดหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการเป็นวิชาเฉพาะด้าน ในระดับปริญญาบัณฑิต และในระดับบัณฑิตศึกษา และจากความสำคัญของหลัการนันทนาการ ในการพัฒนาสังคมให้มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการนำหลัการนันทนาการมาพัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อสร้างบุคลากรนันทนาการสู่สังคม ให้แพร่หลาย สามารถนำความรู้และหลัการนันทนาการเผยแพร่สู่สาธารณะ จนสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม การส่งเสริมและสนับสนุนนันทนาการให้เผยแพร่ไปสู่ประชาชน ให้เกิดความเข้าใจเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน จึงต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งการศึกษานันทนาการในประเทศไทยนั้น มีวิวัฒนาการ ดังนี้

- พ.ศ.2456   กำหนดสถานฝึกหัดครูพลศึกษา โดยกระทรวงธรรมการ ภายในโรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะ (โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในปัจจุบัน)
- พ.ศ.2462   ปรับปรุงและแก้ไข เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนพลศึกษากลาง” เปิดสอนเฉพาะภาคค่ำ 16.00 - 19.00 น.
- พ.ศ.2476   กำหนดกรมพลศึกษา ภายใต้การเปลี่ยนชื่อกระทรวงธรรมการเป็นกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ.2479   โอนย้ายโรงเรียนพลศึกษากลางมาสังกัดกรมพลศึกษา และย้ายที่ทำการมาอยู่ที่กรีฑาสถานแห่งชาติ (บริเวณสนามศุภชลาศัย ในปัจจุบัน)
- พ.ศ. 2483   ปรับปรุงหลักสูตรใหม่
- พ.ศ. 2493   ปรับปรุงหลักสูตรครั้งใหญ่ เพื่อสอดคล้องกับการผลิตครูสามัญอื่นๆ โดยเป็นหลักสูตรการเรียน 5 ปี เรียนเต็มวัน พร้อมทั้งตั้งชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา”
- พ.ศ.2497   กำหนดกรมการฝึกหัดครู เพื่อรวบรวมการฝึกหัดครูในสังกัดต่างๆมารวมไว้ด้วยกันกับกองโรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา จึงโอนมาสังกัดกับแผนกฝึกหัดครูพลานามัย
- พ.ศ. 2498   ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยพลศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ จัดหลักสูตรการเรียน 4 ปีและ 2 ปี เมื่อจบการศึกษาได้รับ ป.กศ.สูงพลศึกษา และ ป.กศ.พลานามัย
- พ.ศ. 2501   กำหนดโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย สังกัดกองส่งเสริมพลศึกษา รับนักเรียนผู้ที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรียน 2 ปี เมื่อจบการศึกษาได้รับ ป.กศ.พลานามัย

- พ.ศ. 2502 กำหนดแผนกวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รับนิสิตเข้าศึกษาต่อวิชาเอกพลศึกษา หลักสูตรการเรียนปริญญาตรี
ครั้งแรกในประเทศไทย
- พ.ศ. 2509 กำหนดภาควิชาพลศึกษา โดยฝากสังกัดไว้กับคณะวิทยาศาสตร์ และ
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พ.ศ. 2510 ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เริ่มจัดทำหลักสูตร
วท.บ.พลศึกษา และ ศศ.บ.พลศึกษา
- พ.ศ. 2510 แผนกวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้วิชาพล
ศึกษาเปิดสอนในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ซึ่งเป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- พ.ศ. 2511 กระทรวงศึกษาธิการสั่งระงับการผลิตครูพลศึกษาระดับ ป.กศ.
พละนามัย และมอบหมายให้กรมพลศึกษาผลิตครูพลศึกษาในระดับ
ป.กศ.สูง พลศึกษา เพียงอย่างเดียว
- พ.ศ. 2511 คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน) ได้เปิดหลักสูตรการเรียนวิชาเอก
พละนามัย เป็นหลักสูตรการเรียนต่อเนื่อง 2 ปี รับผู้จบการศึกษา ป.ก
ศ.สูง เมื่อจบการศึกษาได้รับ ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.
พละนามัย)
- พ.ศ. 2511 แผนกวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดรับนิสิตระดับ
ปริญญาโทมหาบัณฑิต รุ่นแรก มีผู้สอบผ่าน 12 คน
- พ.ศ. 2512 แผนกวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดรับนิสิตในระดับ
ประกาศนียบัตรชั้นสูง ใช้เวลาเรียน 1 ปี มีผู้สอบผ่าน 7 คน และได้ย้าย
ที่ทำการมาอยู่ที่ตึกพลศึกษาอาคาร 2 ชั้น ใกล้กับศูนย์กีฬาแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2513 กำหนด วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา เพื่อผลิตครูพลศึกษาระดับ
ปริญญาตรีโดยกระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้กรมพลศึกษา
ดำเนินการ เมื่อจบการศึกษาได้รับ กศ.บ.พลศึกษา
- พ.ศ. 2513 กำหนด คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลายหรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี 4 ปี สาขา
วิชาเอกพลศึกษา
- พ.ศ. 2514 กำหนดวิทยาลัยพลศึกษาในส่วนภูมิภาคขึ้นครั้งแรก ที่จังหวัดเชียงใหม่
ใช้ชื่อว่า วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

- พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา ได้รับการยกฐานะเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต พลศึกษา และวิทยาเขตประสานมิตร เพื่อผลิตครูระดับปริญญาตรี หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต ใน 5 คณะวิชาการรับนิสิต มีทั้งภาคปกติ หลักสูตร 4 ปี และภาคสมทบ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี และในปีเดียวกัน ก็ได้เปิดหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาด้วย
- พ.ศ. 2517 หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง ที่ใช้เวลาเรียน 1 ปี แผนกวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ถูกปิดลง
- พ.ศ. 2522 แผนกวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปลี่ยนชื่อเป็นภาควิชาพลศึกษา ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใหม่
- พ.ศ. 2524 คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรับข้าราชการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ตามโครงการปรับปรุงวิทยฐานะ ในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี
- พ.ศ. 2525 คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรับผู้สำเร็จการศึกษา ป.กศ.สูง พลศึกษา จากวิทยาลัยพลศึกษา เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี และได้เปิดสาขาวิชาสุขศึกษาขึ้นในปีเดียวกัน
- พ.ศ. 2525 กำหนดภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสันตนาการ รับนิสิตเข้าศึกษาได้ปีการศึกษาละ 30 คน
- พ.ศ. 2530 ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาพลศึกษา เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการฝึกกีฬา
- พ.ศ. 2532 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ยุบรวมวิทยาเขต คงเหลือสถานที่ตั้ง 2 แห่งคือ บริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ และประสานมิตร พร้อมทั้งเปิดทำการสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี ใน 3 สาขาวิชา ได้แก่ เอกพลศึกษา เอกสุขศึกษา และเอกสันตนาการ
- พ.ศ. 2538 สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อนุมัติให้จัดตั้ง คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา และได้มีการดำเนินตามขั้นตอนจนกระทั่ง แล้วเสร็จในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) แต่ก็ยังไม่สามารถก่อตั้งได้อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจในสมัยนั้น

- พ.ศ. 2541 กำเนิดสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นสำนักวิชาแห่งแรกของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ใน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ สรีรวิทยาการ กีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพประยุกต์ วิทยาวิธีการกีฬา และนันทนาการ ศาสตร์ พร้อมทั้งรับโอนบุคคลที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุ ศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา และสาขาวิชาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย โดยในปีนั้นมีการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อทั้งหมด 53 คน
- พ.ศ. 2541 ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรับผู้สำเร็จ การศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรดุขฎี บัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
- พ.ศ. 2543 คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เปิดรับผู้สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรี เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานันทนาการ ภาคปกติและภาคพิเศษ รุ่นละ 45 คน
- พ.ศ.2545 คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพิ่มจำนวนการรับนิสิต เข้าศึกษาต่อในวิชาเอกนันทนาการ เป็นภาคการศึกษาละ 60 คน เพื่อ รองรับความต้องการบุคลากรด้านนันทนาการที่มีเพิ่มมากขึ้น
- พ.ศ. 2546 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรับผู้สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรี เข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา นันทนาการ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (นันทนาการ) รุ่นแรก และในปีเดียวกันได้ปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี เป็น 5 ปี ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
- พ.ศ. 2547 สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรีให้มีความเข้มข้นยิ่งขึ้น โดยกำหนดจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตรเป็น 138 หน่วยกิต ใน 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพประยุกต์ กลุ่มวิชาการโค้ชกีฬาและจิตวิทยาการ กีฬา และกลุ่มวิชานันทนาการศาสตร์และการจัดการกีฬา มีผู้สอบเข้า ศึกษาได้ในปีนั้น 144 คน
- พ.ศ. 2547 สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิด หลักสูตรการเรียนในระดับวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มีจำนวนหน่วย กิตตลอดการศึกษา 36 หน่วยกิต ทำวิทยานิพนธ์ 18 หน่วยกิต ใน 5 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงวิชาสรีรวิทยาการกีฬา แขนงวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพประยุกต์ แขนงวิชาการโค้ชกีฬา แขนงวิชาการจัดการ

- นันทนาการการท่องเที่ยว และแขนงวิชาการจัดการกีฬา มีผู้สอบเข้าศึกษาได้ในปีนั้น 20 คน
- พ.ศ. 2550 สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดหลักสูตรการเรียนในระดับวิทยาศาสตร์ดุष्ฎีบัณฑิต ใน 3 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงวิชาวิทยาการส่งเสริมสุขภาพ แขนงวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา และแขนงวิชาวิทยาการบริหารจัดการกีฬาและนันทนาการ มีผู้สอบเข้าศึกษาได้ในปีนั้น 14 คน
- พ.ศ. 2553 สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปลี่ยนชื่อเป็น คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ.2554 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรับปรุงหลักสูตรระดับดุष्ฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ โดยแยกสาขาวิชาการกีฬา และนันทนาการ ออกจากกัน เป็นสองแขนงวิชาใหม่ สำหรับปีการศึกษา 2555 ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการกีฬา และสาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว (คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553; คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553; ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2551)

การศึกษาด้านนันทนาการถูกแฝงอยู่ในสาขาวิชาพลศึกษามากกว่าสามสิบปี และมีการแยกตัวออกมาเป็นสาขาวิชานันทนาการแล้วกว่ายี่สิบปี แต่ตลอดระยะเวลาดังกล่าวการศึกษาด้านนันทนาการก็ยังคงจัดการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และยังมีการแฝงตัวอยู่อย่างกระจัดกระจายตามสาขาวิชาหลักต่าง ๆ เช่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาในอดีต ที่จัดให้วิชานันทนาการเป็นวิชาพื้นฐานที่มีอยู่ในทุกหลักสูตรการศึกษาไม่ว่าจะเป็น ในคณะศิลปศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะครุศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น การจัดการศึกษาด้านนันทนาการให้มีพัฒนาการทางการศึกษาที่สูงขึ้นมาอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา ฟังประสบความสำเร็จมาในระยะเวลาไม่ถึงสิบปี อันเนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านนันทนาการโดยตรง

ปัจจุบันการศึกษาด้านนันทนาการในประเทศไทย เริ่มได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย อันเนื่องมาจากความสำคัญและความต้องการนันทนาการ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยกว่า 80 สถาบัน ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้กำหนดให้นันทนาการเป็นวิชาเรียนหลัก ในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี และในบางสถาบันยังจัดให้นันทนาการเป็นวิชาเรียนหลักในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้วย อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ด้วยความสำคัญของนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทย จึงได้เปิดหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ไปจนถึงระดับปริญญาเอก นอกจากนี้แนวคิดของคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เห็นความสำคัญของนันทนาการแล้ว ปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็มีความเห็นที่สอดคล้องกันถึงความสำคัญของนันทนาการศาสตร์ จึงได้เปิดหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการตั้งแต่ระดับปริญญาตรี และต่อเนื่องถึงในระดับปริญญาเอกเป็นแห่งที่สอง ซึ่งหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการที่เปิดสอนอยู่ในสถาบันการศึกษากว่า 80 แห่งในประเทศไทยนั้น ประกอบด้วยหลักสูตรการศึกษาดังนี้

1. การโรงแรมและการท่องเที่ยว
2. การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
3. การจัดการการท่องเที่ยว
4. การจัดการการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ
5. การจัดการกีฬาและนันทนาการ
6. การจัดการท่องเที่ยว
7. การจัดการท่องเที่ยวและบริการ
8. การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
9. การจัดการนันทนาการ
10. การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว
11. การจัดการวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
12. การท่องเที่ยว
13. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
14. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการจัดการภาคบริการการท่องเที่ยวยั่งยืน
15. การพัฒนาและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
16. การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
17. การส่งเสริมสุขภาพ
18. การส่งเสริมสุขภาพเด็ก
19. การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
20. การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง
21. กีฬาและนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว
22. ธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว
23. ธุรกิจสุขภาพ

24. นันทนาการ
25. นันทนาการเชิงพาณิชย์
26. นันทนาการท่องเที่ยว
27. ผู้นำและการจัดการนันทนาการ
28. ผู้นำนันทนาการ
29. พลศึกษาและนันทนาการ
30. พัฒนาการท่องเที่ยว
31. ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เชิงท่องเที่ยว
32. วรรณกรรมสำหรับเด็ก
33. วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
34. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
35. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม

นอกจากสถาบันการศึกษาที่จัดให้นันทนาการเป็นหลักสูตรการศึกษาของสถาบัน โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังรายละเอียดข้างต้นนั้น จากการรวบรวมรายละเอียดหลักสูตรการศึกษาของสถาบันในความดูแลของสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) พบว่าการศึกษาสาขาวิชานันทนาการถูกจัดแบ่งออกเป็น 14 สาขาวิชาหลัก ดังนี้

1. การจัดการนันทนาการ
2. นันทนาการ
3. อุทยานและนันทนาการ
4. พลศึกษาและนันทนาการ
5. นันทนาการเชิงพาณิชย์และท่องเที่ยว
6. นันทนาการบำบัด
7. บริหารนันทนาการ
8. ผู้นำนันทนาการ
9. อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว
10. การจัดการกีฬาและนันทนาการ
11. การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว
12. การเป็นผู้นำและการบริหารจัดการนันทนาการ
13. การกีฬานันทนาการและการท่องเที่ยว

จากการแบ่งหลักสูตรการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านการศึกษาของประเทศไทย ดังข้างต้น จะพบว่านันทนาการมีความหลากหลาย และเป็นสหสาขาวิชา ที่ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาในหลากหลายคณะที่แตกต่างกันไป ทั้งในสายศิลป์ และสายวิทย์ อาทิ เป็นสาขาวิชาในคณะพลศึกษา ในคณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะบริหารและการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์ และในคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มุมมองในการขยายโอกาสทางการศึกษา อาจมองว่าเป็นสิ่งที่ดี ที่เป็นการเปิดโอกาสให้กับกลุ่มผู้เรียนที่สามารถเข้าถึงศาสตร์ด้านนันทนาการ ได้ง่ายและสะดวก เป็นการเผยแพร่ศาสตร์ด้านนันทนาการได้อย่างทั่วถึงและเข้าถึง แต่ในขณะเดียวกัน หากมีการกระจายไปในหลักสูตรต่าง ๆ แล้วปราศจากการตรวจสอบ พัฒนาหลักสูตร และให้การรับรองมาตรฐานด้านความรู้ให้ถูกต้องและตรงตามหลักการและทฤษฎีแห่งศาสตร์นั้น หลักการและแนวคิดนันทนาการก็อาจถูกลดความสำคัญลงไป ซึ่งการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบนี้ เคยใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อกว่าหกสิบปีที่ผ่านมา (Kraus, 1984) และได้ผลเป็นที่น่าพอใจในการเผยแพร่ความรู้และคุณค่าของนันทนาการศาสตร์ ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของหลักสูตรนั้นได้รับการรับรองจากหน่วยงานทางวิชาชีพนันทนาการ

การจัดการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชานันทนาการ ในปัจจุบันมีความเข้มข้นและมุ่งประเด็นในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามปรัชญานันทนาการ โดยเฉพาะหลักสูตรผู้นำนันทนาการ สถานศึกษาจึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บัณฑิตผู้จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการได้ออกไปทำหน้าที่ให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะได้อย่างมีคุณภาพ (คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553) ด้วยเจตคติที่ดีและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตระหนักในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ รับผิดชอบต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมีใจอุทิศให้ในงานในวิชาชีพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสรรค์ชุมชนและสังคมที่ดี มีบุคลิกภาพที่สง่างามเหมาะสมกับบทบาทนักนันทนาการ รู้รักสามัคคีมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมกิจกรรม และมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำนันทนาการ หรือ นักบริหารจัดการโครงการนันทนาการที่ดี เป็นการตอบสนองปริมาณความต้องการด้านบุคลากรวิชาชีพนันทนาการจากสังคมได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามการรับรองมาตรฐานคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) แต่ประเด็นคือ บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ และมีคุณภาพไม่เป็นที่ไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด คือบุคลากรผู้สอนต้องจบการศึกษาจากสาขาวิชานันทนาการโดยตรง เพื่อเป็นการแสดงถึงการมีองค์ความรู้ตามปรัชญานันทนาการที่เข้มข้น ในขณะที่ปัจจุบันก็ยังสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนันทนาการ แต่ใช้

บุคลากรที่มีคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาเป็นผู้สอนวิชานันทนาการ ซึ่งทำให้ความรู้และความเข้าใจในวิชานันทนาการมีความเบี่ยงเบน ทั้งนี้เพราะปริมาณและรายละเอียดในเนื้อหา รายวิชาเรียนทั้งวิชาแกน วิชาพื้นฐานอาชีพ วิชาชีพ และวิชาฝึกงานวิชาชีพ ที่บรรจุอยู่ใน หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ มีความเป็นลักษณะเฉพาะวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) แตกต่างกับรายวิชาเรียนในหลักสูตรพลศึกษา โดยตลอด ระยะเวลาที่ผ่านมา บุคลากรผู้ทำหน้าที่สอนในสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทยนั้น ล้วนเป็น บุคลากรที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาพลศึกษาเกือบทั้งหมด เพื่อให้วิชานันทนาการสามารถ ดำเนินไปตามแนวทางได้อย่างมีคุณภาพ หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ จึงต้องมีการ ปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนด ไว้อย่างชัดเจน อันได้แก่ ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้รายวิชาภาคทฤษฎีไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ซึ่ง รายวิชาภาคทฤษฎีนี้ประกอบด้วย วิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต วิชาแกน 17 หน่วยกิต วิชา พื้นฐานวิชาชีพ 43 หน่วยกิต และวิชาชีพ อีก 30 หน่วยกิต และวิชาภาคปฏิบัติซึ่งหมายถึงการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 6 หน่วยกิต นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการการ อุดมศึกษา ยังรวมถึงมาตรฐานของผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ในหลักสูตร ที่จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับ คุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการในระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย (คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553)

นันทนาการ จึงหมายถึง กิจกรรมที่สร้างสรรค์ทุกรูปแบบ ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ และได้รับความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเอง สนใจ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ สมบูรณ์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะในการใช้เวลาว่างที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันของ แต่ละคน หากนันทนาการเข้ามาใช้ในเวลาเหล่านั้นอย่างถูกต้องและถูกวิธี คุณภาพชีวิตของ ประชาชน ชุมชน และสังคม จะเปี่ยมไปด้วยความสมบูรณ์และแข็งแรง

2. แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติถูกจัดทำขึ้นโดยกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานันทนาการในประเทศไทยให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมให้ใช้นันทนาการเป็นเครื่องมือ เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคม สร้างความสงบสามัคคี และพัฒนาคนในชาติให้อยู่เย็นเป็น สุข ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550- 2554) (สำนักส่งเสริมและพัฒนา นันทนาการ, 2551) ซึ่งมุ่งเน้นเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนใน ชาติ ให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ความ รับผิดชอบของกรมพลศึกษา (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ) กระทรวงการ

ท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป็นองค์กรหลัก ในการทำหน้าที่ให้บริการและพัฒนานันทนาการของ ประเทศ ได้มีความพยายามพัฒนาและปรับปรุงการบริการนันทนาการในประเทศมาอย่าง ต่อเนื่อง ด้วยแนวคิดในการมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพทางด้านอารมณ์ สังคม และ สติปัญญาที่ดี เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน คน ในชาติมีความอยู่เย็นเป็นสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการนันทนาการให้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน จนถึงปัจจุบันรวม 2 ฉบับ โดยแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 จัดทำขึ้น เมื่อ พ.ศ.2550 และใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมนันทนาการในประเทศมา จนถึง พ.ศ. 2554 โดยในการจัดทำแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับแรกนั้น มีรายนาม ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งตามประกาศที่ 366/2550 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2550 ให้เป็น คณะทำงานในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ดังมีรายนามต่อไปนี้

- 1.ศาสตราจารย์ จรินทร์ ธานีรัตน์
- 2.นายปรีดา รอดโพธิ์ทอง
- 3.นายพิพิชพร แก้วมุกดา
- 4.ดร.สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์
- 5.รองศาสตราจารย์ ดร.รัชณี ขวัญบุญจัน
- 6.ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
- 7.นายสุวิทย์ วิสุทธิสิน
- 8.ดร.เสกสรร นาควงศ์
- 9.รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย
- 10.รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ
- 11.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งสัจพจน์
- 12.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อเนก หงส์ทองคำ
- 13.นายเกื้อ แก้วเกตุ
- 14.นายวิชิต ชีเชิญ
- 15.ดร.คงศักดิ์ เจริญรักษ์
- 16.นายทวนชัย ลมูลสว่าง
- 17.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี ศุภวิบูลย์
- 18.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล
- 19.รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์วิรา ขวัญบูรณจันทร์
- 20.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์

- 21.นายนภดล จิรบญติลล
- 22.ดร.กิตติพงษ์ โพธิ์มู
- 23.นายสิทธิศักดิ์ ดำรงสกุล
- 24.นายสมเจตน์ สุขดี
- 25.นายวิวัฒน์ ชำนาญธรรม
- 26.นางรุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) มีกำหนดแผนยุทธศาสตร์ ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแผนฯ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนฯ เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมนันทนาการให้มีคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 แผน ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ให้ความรู้และความเข้าใจในการใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ และนันทนาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคม โดยเป็นการเน้นไปที่การให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ ด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการให้เข้าถึงประชาชน ทั้งชุมชน และสถานศึกษา ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 1 นี้ ได้มีการกำหนดแผนงานในการดำเนินการออกเป็น 2 แผนงาน คือ

แผนงานที่ 1 เน้นด้านการให้ความรู้ด้านนันทนาการ และ

แผนงานที่ 2 เน้นด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ซึ่งตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 ช่วงระยะครึ่งแผนฯ ที่ผ่านมา ได้มีการจัดอบรมผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้มีความรู้ด้านนันทนาการและเพื่อให้เข้าใจในหลักการนันทนาการ เพื่อสามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตจนสามารถขยายผลต่อชุมชนทั่วประเทศได้ แต่ต่างก็เป็นหลักสูตรระยะสั้นเพียง 1 – 3 วันเท่านั้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศูนย์บริการนันทนาการ โดยเป็นการเน้นไปที่การอบรมผู้นำนันทนาการและพัฒนากิจกรรมนันทนาการในชุมชน และในยุทธศาสตร์ที่ 2 นี้ ประกอบด้วยแผนงาน 3 แผนงานที่จะเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนายุทธศาสตร์นี้ ซึ่ง 3 แผนงานนั้นประกอบด้วย

แผนงานที่ 1 เป็นการผลิตบุคลากรนันทนาการมืออาชีพ ที่มีโครงการหลัก 2 โครงการ คือโครงการอบรมผู้นำนันทนาการ แลโครงการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาผลิตบุคลากรด้านนันทนาการ

แผนงานที่ 2 เป็นการจัดกิจกรรมนันทนาการให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และ

แผนงานที่ 3 เป็นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการนันทนาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการ โดยเป็นการเน้นไปที่การพัฒนา และสร้างเครือข่ายให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน โดยในยุทธศาสตร์ที่ 3 นี้ เป็นงานที่เกี่ยวกับวิชาการ ประกอบด้วย 4 แผนงาน ที่ล้วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการทั้งสิ้น ได้แก่

แผนงานที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการนันทนาการขององค์กรภาครัฐและ ภาคเอกชน

แผนงานที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูล ระบบสารสนเทศ และการ ประชาสัมพันธ์

แผนงานที่ 3 การปรับปรุง กฎหมาย ข้อบังคับ ให้เอื้อต่อการดำเนินการด้าน นันทนาการ

แผนงานที่ 4 การศึกษาวิจัย ค้นคว้า และพัฒนานวัตกรรมด้านนันทนาการ ระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ตลอดระยะเวลาของการประกาศใช้แผนฯ ดังกล่าว จากรายงานการติดตามผล เพื่อประเมินการดำเนินงานของแผนฯ โดยสำนักงานพัฒนากีฬาและนันทนาการ แล้วทำการ วิเคราะห์สถานการณ์นันทนาการในประเทศในภาพรวมเป็นมุมกว้าง ทั้งจากสถานการณ์ปัจจุบัน ที่พบว่า ประชาชนยังไม่รู้จักและเข้าใจบทบาทและความสำคัญของนันทนาการ ในขณะที่องค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบก็ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถในศาสตร์นันทนาการ อย่างถูกต้องและพอเพียง ในการทำหน้าที่ขับเคลื่อนกระบวนการนันทนาการให้เป็นไปตาม แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ จึงเกิดเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนานันทนาการ องค์กร หรือหน่วยงานหลัก อันประกอบด้วย กระทรวง กรม กอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูก กำหนดให้ทำหน้าที่รับผิดชอบอยู่ ก็มีขีดความสามารถจำกัดในการให้บริการอย่างทั่วถึง ประการ สำคัญ บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการนันทนาการไม่ได้รับการพัฒนาให้มี มาตรฐานเป็นไปตามแผนฯ อันเนื่องมาจากขาดผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีองค์ความรู้ ที่สามารถนำ หลักการแห่งนันทนาการ มาขยายผลสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปแบบนันทนาการที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งยังขาดการพัฒนาอย่างบูรณาการอันเนื่องมาจากการขาดองค์ความรู้ในหลักการแห่ง นันทนาการ และขาดผู้ที่จะทำหน้าที่ขับเคลื่อนแผนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักการแห่ง นันทนาการ

แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2555-2559) จึงได้ถูกจัดทำร่างขึ้นมาอีกวาระหนึ่ง เพื่อเป็นการสานต่อแนวทางการพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้กระบวนการนันทนาการพัฒนาคุณภาพชีวิต และในแผนฯ ฉบับนี้ ก็ยังคงมีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 1 ถึง 3 ให้มีรายละเอียดและประเด็นที่เกี่ยวข้องคงเดิม เช่นเดียวกับแผนฉบับที่หนึ่ง แต่ได้มีการเพิ่มยุทธศาสตร์ที่ 4 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อตอบรับกับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามรายชื่อของคณะทำงานในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่สองนี้ ส่วนใหญ่แล้วก็ยังคงเป็นรายชื่อที่มีความคล้ายคลึงกับคณะทำงานชุดเดิมในแผนฯ ฉบับที่หนึ่ง

3. มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการของสมาคมนันทนาการ นานาชาติ

การมีมาตรฐานวิชาชีพ จัดได้ว่าประเพณีที่ยึดถือกันมาช้านานในวงการธุรกิจ เนื่องจากการร่วมมือสร้างความสำเร็จในการยึดมั่นกับมาตรฐาน ไม่ว่าจะป็นในงานบริการ ในการใช้ความสามารถเฉพาะทาง และประสบการณ์ ที่สมาชิกในสาขาวิชานั้นๆ จะต้องยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด (Morris, Crawford, Hodgson, Shepherd, & Thomas, 2006) ซึ่งการที่วิชาชีพได้รับการพัฒนามาตรฐานและขยายตัวมาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการส่งเสริมและการสนับสนุนหลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของสังคมอุตสาหกรรมยุคใหม่ ที่ต่างต้องการกระตุ้นให้ทุกคนต้องให้ความสำคัญและยึดถือหลักการแห่งจริยธรรมอันเป็นประเพณีที่สมบูรณ์แบบของวิชาชีพนิยม (Giddy, 2006) โดยมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการนั้น ไม่ได้กำหนดให้นักนันทนาการทำหน้าที่เพียงแค่นำโครงสร้างตามกำหนดไว้เท่านั้น แต่ต้องให้การบริการสังคม สร้างแรงจูงใจ และสร้างคุณค่าหลักการแห่งนันทนาการให้เกิดขึ้นในสังคมด้วย ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น การจัดกิจกรรมนันทนาการเป็นปัจจัยสำคัญ 1 ใน 9 ข้อ ที่ประชาชนชาวอเมริกันใช้เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัย (Russell, 1948) เพราะชาวอเมริกันยินดีที่จะเสียค่าใช้จ่ายไปในการย้ายถิ่นที่อยู่ หากเป็นสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่สงบ ร่มเย็น รวมไปถึงการมีชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์เข้มแข็ง มีการจัดการด้านนันทนาการอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านทรัพยากรและบุคลากรด้านนันทนาการ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 นี้ที่ประเทศกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมผู้สูงอายุและบุคคลวัยเกษียณ ทำให้มีเวลาว่างในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เพราะการเติบโตของสังคมเมือง การบริการนันทนาการจึงเข้ามามีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของบุคคลเหล่านี้ เอ็ดจิงตัน และคณะ (Edginton, Hanson, & Edginton, 1992) จึงได้กล่าวถึงบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่จัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างหรือให้บริการนันทนาการไว้ว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความเข้าใจ รู้ความต้องการ ความปรารถนา และโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม

เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประโยชน์สูงสุดจากประสบการณ์ชีวิตอันทรงคุณค่าอันนำมาซึ่งความหมายของชีวิต

สมิสเส็น (Smissen, 2006) ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะเข้ามาเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในปรัชญาชีวิต รู้จักเป้าหมายและหลักการของนันทนาการ และต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ เพราะนักนันทนาการวิชาชีพจะต้องทำหน้าที่ให้บริการอยู่ต่อหน้าลูกค้าหรือผู้มารับบริการ ที่ต้องการเข้ามาสร้างความสุนทรีย์ด้วยกิจกรรมที่นักนันทนาการวิชาชีพจัดไว้ให้ ดังนั้นการที่จะเข้ามาเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ ควรทำการวิเคราะห์ระบบนันทนาการ จากตารางระบบนันทนาการ ให้มีความเข้าใจให้ลึกซึ้งเสียก่อน นักนันทนาการวิชาชีพต้องสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของชนิดของนันทนาการได้ เพื่อสามารถจัดบริการนันทนาการ และใช้สถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้รับประโยชน์สูงสุดในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการตามที่นักนันทนาการได้จัดวางโปรแกรมไว้

ชนิดขององค์กร	สถานที่จัดกิจกรรม	กลุ่มผู้ใช้บริการ	รูปแบบกิจกรรม
โรงเรียน	ชุมชน	เยาวชน วัยเสี้ยว	โครงการ
เทศบาล	อาคาร (ศูนย์นันทนาการ)	ผู้สูงอายุ	นันทนาการชุมชน
กองทัพ	อาคาร และกลางแจ้ง	ทหารและครอบครัว	กีฬาเพื่อนันทนาการและ นันทนาการชุมชน
องค์กรเยาวชน ไม่แสวงหากำไร	สระว่ายน้ำ	ทุกวัย	การว่ายน้ำ
องค์กรเอกชน เชิงพาณิชย์	อาคาร	ทุกวัย	สุขภาพ และ ฟิตเนส
บริษัทเอกชน	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	ทุกวัย	กิจกรรมกลางแจ้ง
โรงพยาบาลเอกชน	อาคาร	เฉพาะบุคคล / กลุ่มคน พิเศษ	การบำบัด ฟันฟู และพักฟื้น
สถานศึกษา	ศูนย์นันทนาการ	นิสิต นักศึกษา	กีฬาเพื่อนันทนาการ ฟิต เนส
การท่องเที่ยว	ชุมชน	คนในท้องถิ่น ผู้มาเยือน	เทศกาล วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถานที่

ตารางที่ 2.1 ระบบนันทนาการของ (Smissen, 2006)

วิชาชีพนันทนาการในปัจจุบันนี้ จึงต้องมีความชำนาญอยู่ในระดับสูง มีความสามารถที่หลากหลาย เพื่อรองรับกลุ่มผู้มาใช้บริการได้อย่างเหมาะสมเพราะโลกมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่อง และกระบวนนันทนาการก็มีความทันสมัยในตัวเองอยู่

เสมอ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา นั้น นักนันทนาการวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาในระดับสูงมากนัก แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไปตามยุคสมัย และความต้องการ การมีความรู้ทางการศึกษาที่เหมาะสม การได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ การมีความเชี่ยวชาญและการมีประสบการณ์ จึงมีความจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพมีคุณภาพ (Kraus, 1984)

สมาคมนันทนาการนานาชาติ หมายถึง สมาคมหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ให้บริการ นันทนาการแก่สาธารณชนที่เป็นที่รู้จักและยอมรับในวงการนันทนาการอย่างกว้างขวาง ซึ่งในสาขาวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยนั้น หากกล่าวถึงสมาคมนันทนาการระดับนานาชาติ จะต้องมียี่ห้อของ องค์กรนันทนาการและสวนแห่งชาติ (National Recreation and Park Association: NRPA) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ,สภาการรับรองวิชาชีพนันทนาการบำบัดแห่งชาติ (National Council for Therapeutic Recreation Certification: NCTRC) ในประเทศสหรัฐอเมริกา และ องค์กรนันทนาการโลก (World Leisure Organization: WLO) ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพนันทนาการ และสมาคมนันทนาการเหล่านี้ต่างก็มีที่ตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนสมาคมนันทนาการในประเทศไทยนั้น ในวงการนันทนาการจะรู้จักกันดีคือ สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ ตั้งอยู่ที่คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินการที่เน้นไปในทางพัฒนาวิชาการ ภายในกลุ่มสมาชิกเท่านั้น (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ แห่งประเทศไทย, 2546) และไม่ได้มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพ แตกต่างจากวัตถุประสงค์ของ สมาคมนันทนาการ NRPA, NCTRC, และ WLO ที่มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ นอกจากทางวิชาการแล้ว ยังเน้นไปที่การให้บริการนันทนาการแก่สาธารณชน และการพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพด้วย

นันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกา

สมาคมนันทนาการและสวนสาธารณะแห่งชาติ (National Recreation and Park Association: NRPA) เป็นองค์กรนันทนาการที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อ พัฒนานันทนาการและสวนสาธารณะ อันเป็นสถานที่ประกอบนันทนาการที่หลากหลาย มี วิวัฒนาการขององค์กรมากกว่าหนึ่งร้อยปี เริ่มตั้งแต่ในปีค.ศ.1906 ที่ใช้ชื่อองค์กรเดิมในขณะนั้น ว่า สมาคมสนามเด็กเล่นแห่งอเมริกา (Playground Association of America) ต่อมาในปี ค.ศ. 1911 ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น สมาคมสนามเด็กเล่นและนันทนาการแห่งอเมริกา (Playground and Recreation Association of America) จนกระทั่งในปีค.ศ. 1926 ได้มีการเปลี่ยนชื่ออีกครั้งหนึ่ง เป็น สมาคมนันทนาการแห่งชาติ (National Recreation Association) และในปี ค.ศ. 1965 เกิด การยุบรวมสมาคมที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการและสวนสาธารณะ อันประกอบด้วย

1. สมาคมนันทนาการแห่งชาติ (The National Recreation Association: NRA)
2. สถาบันสวนสาธารณะแห่งสหรัฐ (American Institute of Park Executive: AIPE)
3. ที่ประชุมสวนสาธารณะของรัฐแห่งชาติ (National Conference on State Park: NCSP)
4. สมาคมสวนสัตว์ สวนสาธารณะ และพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำแห่งสหรัฐ (American Association of Zoological Parks and Aquariums: AAZPA)
5. สมาคมนันทนาการแห่งสหรัฐ (The American Recreation Society: ARS) (Kennedy, et al., 2006)

และทั้งห้าองค์กรนี้ได้ถูกรวมเข้าเป็นองค์กรขนาดใหญ่ โดยได้รับการสนับสนุนทุนในการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นครั้งแรกจาก ลอเรนซ์ ร็อกเก็ตเฟลเลอร์ (Laurence Rockefeller) ผู้ที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นนักบริจจาคารุศลที่ยิ่งใหญ่แห่งสหรัฐ เพื่อการพัฒนาระบบนันทนาการสู่ระดับชาติ (NRPA, 2010) และเพื่อวัตถุประสงค์ตามนโยบายสาธารณะขององค์กร ปัจจุบัน NRPA เป็นองค์กรไม่แสวงกำไร ได้รับเงินสนับสนุนการดำเนินการขององค์กรจากค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิก การจัดการประชุม และเงินสมทบการกุศล เงินเหล่านี้ถูกใช้เพื่อดำเนินการวิจัย การศึกษา และการดำเนินกิจกรรมตามนโยบายเพื่อการสนับสนุนและส่งเสริมนันทนาการ โดยมีสำนักงานใหญ่อยู่ในเมืองแอสเบิร์น (Ashburn) รัฐเวอร์จิเนีย (Virginia) กับ รัฐวอชิงตัน ดี.ซี. (Washington D.C.) และมีองค์กรสมาชิกตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศและแคนาดา เป้าหมายการดำเนินกิจกรรมของ NRPA ได้แก่

1. สร้างพลังชุมชนในชุมชน สร้างคุณค่าให้ชีวิต และความยั่งยืน
2. สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
3. ส่งเสริมสุขภาพและปรับปรุงสุขภาพ
4. ดูแลและรักษาให้สวนสาธารณะมีคุณภาพและสร้างประสบการณ์นันทนาการ
5. ให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อพัฒนากิจการนันทนาการและสวนตามกฎหมาย
6. สนับสนุนการดูแลสิ่งแวดล้อมและความสวยงามของธรรมชาติ
7. สร้างความตระหนักในคุณค่าของการเล่น
8. สร้างความปลอดภัยและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการและสวนสาธารณะอย่างทั่วถึง (NRPA, 2010)

NRPA ถือได้ว่าเป็นองค์กรนันทนาการที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดในโลก (Hensley, Markham-Starr, Montague, & Hodgkinson, 2006) นอกจากวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานข้างต้นแล้ว NRPA ยังทำหน้าที่ควบคุมดูแล และออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการสร้างและรับรองมาตรฐานสูงสุดของการปฏิบัติงานให้เป็นมืออาชีพ

โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งด้านโครงการอุทยาน นันทนาการ และการบริการ ภายใต้การรับรองของคณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติ และมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่รับรองโดย NRPA นั้นประกอบด้วย

1. การรับรองเป็นนักนันทนาการและสวนวิชาชีพ(The Certified Park and Recreation Professional: CPRP)
2. การรับรองเป็นผู้ตรวจสอบความปลอดภัยสนามเด็กเล่นวิชาชีพ (The Certified Playground Safety Inspector: CPSI)
3. การรับรองเป็นผู้ปฏิบัติการทางน้ำวิชาชีพ (The Aquatic Facility Operator: AFO)

ซึ่งนอกจากใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการทั้ง 3 ประเภทข้างต้นแล้ว ในสหรัฐยังมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการอีก 1 ประเภทที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว คือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสำหรับนักนันทนาการบำบัดที่ เรียกว่าการรับรองเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนันทนาการบำบัด (Certified Therapeutic Recreation Specialist: CTRS) ที่ให้การรับรองมาตรฐานโดยสภารับรองนันทนาการบำบัดแห่งชาติ (National Council for Therapeutic Recreation Certification: NCTRC) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกับ NRPA (Daly & Kunstler, 2006) ซึ่งการรับรองมาตรฐานวิชาชีพโดยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการในสหรัฐนั้นมีการเริ่มจากปี ค.ศ.1950 ถึงปี ค.ศ. 1955 เริ่มที่รัฐแคลิฟอร์เนีย นอร์ธแคโรไลนา และนิวยอร์ก ตามลำดับ โดยการจัดตั้งแผนการรับรองและลงทะเบียนนักนันทนาการวิชาชีพ จนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ.1956 ได้เริ่มมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการกระบวนการดังกล่าว ต่อมาในปี ค.ศ. 1971 องค์กรนันทนาการ ได้จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นองค์กรกลางในการกำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการของประเทศ จนกระทั่งในปีค.ศ. 1981 องค์กรนันทนาการ ได้จัดทำโครงการการรับรองแห่งชาติขึ้นเป็นผลสำเร็จ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- พัฒนามาตรฐานแห่งชาติขึ้นเพื่อการรับรองมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ
- สร้างการยอมรับให้กับผู้ที่ได้รับการรับรอง
- สร้างความมั่นใจให้กับผู้จ้างว่าผู้ที่ได้รับการรับรองมีความรู้และประสบการณ์ครบถ้วน

โดยกำหนดให้ผู้ที่ประกอบอาชีพด้านนันทนาการและต้องการได้รับการรับรอง ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน ดังนี้

1. จบ ปริญญาตรี ด้านนันทนาการที่องค์กรนันทนาการรับรองหลักสูตร และผ่านการทดสอบ CPRP หรือ

2. จบปริญญาตรี หรือสูงกว่า จากสถาบันที่ไม่ได้รับการรับรองก็ได้ แต่ต้องจบหลักสูตรการศึกษาเอกชนนันทนาการ ที่เป็นหลักสูตร 2 ปีเป็นอย่างน้อย มีประสบการณ์การทำงานด้านนันทนาการเต็มเวลา และผ่านการทดสอบ CPRP หรือ
3. จบปริญญาตรี หรือสูงกว่าสาขาวิชานันทนาการจากสถาบันในประเทศ พร้อมประสบการณ์การทำงานด้านนันทนาการเต็มเวลาอย่างน้อย 5 ปี และสอบผ่าน CPRP (NRPA, 2010)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า หลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรี กำลังได้รับการยอมรับว่า เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญสำหรับวิชาชีพนันทนาการ เพราะเป็นสิ่งที่ยืนยันให้ผู้จ้างยอมรับถึงความสามารถ ซึ่งในปีค.ศ.1985 องค์กรนันทนาการได้ส่งเสริมแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการรับรอง ว่าจะเป็นเครื่องหมายประกันคุณภาพของผู้ที่เข้าไปทำงาน โดยสร้างกระแส “การรับรองคือความต้องการพื้นฐานของนายจ้าง” ต่อมาในปีค.ศ. 1999 องค์กรนันทนาการ ได้นำเสนอแนวคิดที่ นักนันทนาการวิชาชีพ ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความสามารถที่หลายหลายมากยิ่งขึ้น และเมื่อปีค.ศ. 2003 มีรายงานตัวเลขพบว่า มีผู้ได้รับใบอนุญาต CPRP ทั่วประเทศกว่า 6,000 คน โดยส่วนใหญ่อยู่ในรัฐฟลอริดา (Florida) และอิลลินอยส์ (Illinois) มากที่สุด และนอกจากนี้ องค์กรนันทนาการได้กำหนดข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการรับรองนี้ว่า หากผู้ใดที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารด้านนันทนาการของรัฐ ก็จะต้องมีใบรับรอง CPRP ด้วย(Fang, 2004)

นอกจากคุณสมบัติทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพแล้ว NRPA ยังได้กำหนดความรู้และความสามารถที่จำเป็นต่อนักนันทนาการวิชาชีพไว้ดังนี้ (Hammersley & Tynon, 1998)

1. การการเงินและงบประมาณ
2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล
3. การกำหนดนโยบายและการประกาศใช้
4. การประชาสัมพันธ์
5. การตลาด
6. การประเมิน
7. การวางแผน
8. การปฏิบัติ
9. การจัดการ

การเป็นนักนันทนาการวิชาชีพในประเทศสหรัฐนั้น เมย์ (Mayes, 2003) ได้กล่าวว่า วิชาชีพนันทนาการ มีความหลากหลายและยากที่จะให้คำจำกัดความที่ชัดเจน เพราะนันทนาการมีความเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนันทนาการ มีหน้าที่การทำงานที่หลากหลาย มีตำแหน่งรับผิดชอบและมีหน้าที่ที่ตามมามากมาย แต่ละหน้าที่ต่างต้องใช้ความเชี่ยวชาญ ความสามารถที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ผู้จัดการ นักวิจัย นักวางแผน นักบำบัด นักการศึกษา ที่ปรึกษา นักจัดโปรแกรม ผู้ประสานงาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้นำนันทนาการ และนักลงทุน ซึ่งบุคคลต่างๆ เหล่านี้ ต่างมีสถานที่ทำงานที่แตกต่างกันตามหน้าที่ อาทิ ศูนย์นันทนาการชุมชน ศูนย์กีฬา สถานออกกำลังกาย ศูนย์นันทนาการบำบัด ศูนย์การท่องเที่ยว องค์กรศิลปะ ศูนย์วัฒนธรรม และอุทยานแห่งชาติ

กรมแรงงานสหรัฐ (Bureau of Labor Statistics, 2009) ได้อธิบายถึงหน้าที่ของบุคลากรด้านนันทนาการ ในประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ว่า นักนันทนาการมีอยู่หลากหลายและมากมาย ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมนันทนาการ ให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะอย่างหลากหลาย ตามสถานที่ต่างๆ และบุคลากรนันทนาการเหล่านี้ ต่างก็มีสังกัดไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรตัวแทนอาสาสมัคร แต่ทั้งหมดนี้ต่างมีวัตถุประสงค์หลักในการทำงานนันทนาการที่เหมือนกันคือ การจัดการและส่งเสริมให้สมาชิกเกิดความสนใจและต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งบุคลากรด้านนันทนาการเหล่านี้จึงมีตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันไปตามระดับการจัดการ ได้แก่

1. ผู้ควบคุมนันทนาการ (Recreation Supervisor)
2. ผู้ช่วยจัดการนันทนาการ (Recreation Assistant)
3. ผู้เชี่ยวชาญนันทนาการ (Recreation Specialist)
4. ผู้อำนวยการกิจกรรม (Activities Director)
5. ผู้ช่วยจัดกิจกรรม (Activities Assistant)
6. ผู้ประสานงานกิจกรรม (Activities Coordinator) (O-NET Online, 2010)

ซึ่งจากการจัดกลุ่มหน้าที่ของนักนันทนาการให้แตกต่างกันดังข้างต้นนั้น ก็สอดคล้องกับ เอ็ดจิ้นตัน, แชนสัน และเอ็ดจิ้นตัน (Edginton, et al., 1992) ที่ได้อธิบายลักษณะของนันทนาการไว้ว่า ในอุตสาหกรรมนันทนาการนั้นได้มีการจัดหมวดหมู่งานบริการนันทนาการออกเป็นหลากหลายลักษณะ หลากหลายรูปแบบ บางครั้งก็แบ่งตามลักษณะกิจกรรมที่ให้บริการ บางครั้งก็แบ่งตามลักษณะทางกายภาพ และบางครั้งก็แบ่งออกตามโครงสร้าง อย่างไรก็ตาม การจัดประเภทนันทนาการโดยอาศัยรูปแบบของกิจกรรมในการจัดประเภทนันทนาการ ก็จะสามารถจัดประเภทหมวดหมู่นันทนาการได้ดังนี้

1. ศิลปะ ซึ่งหมายถึงศิลปะการแสดง อันได้แก่ การแสดง การดนตรี การละคร การเต้น การวาดรูป และการถ่ายภาพ
2. วรรณกรรม ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานเขียน อาทิ การเขียนนิยาย เขียนเรื่องสั้น แต่งกลอน เขียนบทกวี
3. การศึกษา ซึ่งหมายถึงกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ หรือการพัฒนาตนเอง ด้วยการเข้าร่วมรับการอบรม หรือ ศึกษาดูงานในหลักสูตรระยะสั้น ๆ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
4. กีฬา และเกม ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการแสดงออกด้วยการแข่งขัน ด้วยการแสดงออกทางกาย ซึ่งมักใช้กีฬาเป็นสื่อ แต่เป็นไปเพื่อประสบการณ์ชีวิต มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาเลี้ยงชีพ
5. กิจกรรมทางน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่มักนิยมการว่ายน้ำ พายเรือ และเจ็ทสกี
6. นันทนาการกลางแจ้ง ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นในกลางแจ้ง โดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยหลัก อาทิ การเข้าค่าย การปีนเขา การขี่จักรยานภูเขา ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์โดยการเข้าถึงธรรมชาติเป็นหลัก
7. เพื่อสุขภาพ หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาร่างกาย ให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อาทิ การฝึกโยคะ การนั่งสมาธิ การออกกำลังกาย
8. กิจกรรมทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมข้างต้น แต่นำมาใช้เป็นสื่อในสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน ครอบครัว และชุมชน นอกจากนี้ การเป็นอาสาสมัครทำงานเพื่อสังคม บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ก็จัดอยู่ในประเภทของกิจกรรมทางสังคมด้วย
9. การท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ให้ร่างกายได้รับการผ่อนคลาย

กรมสถิติแรงงานของสหรัฐ (Bureau of Labor Statistics, 2009) ได้กล่าวถึงประเภทของนันทนาการ และได้อธิบายความหมายของนันทนาการ ว่า คือผู้ให้บริการและจัดการกิจกรรมนันทนาการที่มีอยู่อย่างมากมาย ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและให้การฝึก ในกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้แก่ ศิลปะ ดนตรี การแสดง ว่ายน้ำ และเทนนิส ซึ่งบางครั้งก็มักจะถูกเรียกว่า ผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ พบว่านันทนาการที่มีตำแหน่งอย่างอื่นก็จะมีชื่อเรียกเฉพาะ เช่น ผู้นำค่าย ก็จะทำหน้าที่ ให้คำแนะนำการเข้าค่ายสำหรับเยาวชน วางแผนและออกแบบกิจกรรมประจำวันในค่ายพักแรม รวมถึงการประเมินผล นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งผู้นำนันทนาการ ซึ่งมีหน้าที่ออกแบบและวางแผนรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ บริหารจัดการการ

ดำเนินกิจกรรมนั้นจนการรวมถึงการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ และเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมนั้นจนการด้วย ผู้ที่จะเข้ามาเป็นนักนั้นจนการวิชาชีพจะต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการนั้นจนการเต็มความสามารถภายใต้ทักษะที่จำเป็นของวิชาชีพนั้นจนการ (O-NET Online, 2010) อันประกอบด้วย

ภารกิจของนักนั้นจนการ

1. เป็นผู้บังคับใช้กฎข้อบังคับและระเบียบของสถานที่ให้บริการนั้นจนการเพื่อการรักษา วินัยและความปลอดภัยในการดำเนินกิจกรรม
2. จัดการการดำเนินงานตามแผนประจำวันของสถานที่ให้บริการนั้นจนการ
3. ดูแลระบบปฐมพยาบาลและให้การช่วยเหลือตามวิธีการที่กำหนด และแจ้งต่อบุคลากรทางการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อจำเป็น
4. จัดการและส่งเสริมความสนใจในกิจกรรมนั้นจนการเช่นศิลปะ, งานฝีมือ, กีฬา, เกมส์, ค่าย, และงานอดิเรก
5. ต้อนรับการนำเข้ากิจกรรมใหม่ๆ, การแนะนำให้ผู้เข้าร่วมอื่น ๆ อธิบายหลักเกณฑ์การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
6. กำกับดูแลและประสานงานการทำงานของบุคลากรในองค์กรต่างๆ เช่นการฝึกอบรมพนักงานและมอบหมายหน้าที่การทำงาน
7. ปรึกษากับผู้บริหารเพื่อหรือเกี่ยวกับข้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม
8. อธิบายหลักการ เทคนิค และขั้นตอนความปลอดภัยแก่ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นจนการและแสดงให้เห็นถึงการใช้วัสดุและอุปกรณ์
9. ดำเนินกิจกรรมให้สมบูรณ์ รักษารูปแบบเวลาและการเข้าร่วมและบันทึกการการใช้ อุปกรณ์
10. ประเมินการดำเนินนั้นจนการและสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อให้ทราบว่ามีผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

ความรู้ที่นักนั้นจนการต้องมี

1. บริการลูกค้าและการบริการส่วนบุคคล - ความรู้เกี่ยวกับหลักการและกระบวนการในการจัดหาลูกค้าและการบริการส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงการประเมินความต้องการของลูกค้าตามที่ประชุม รักษามาตรฐานคุณภาพการให้บริการและการประเมินผลความพึงพอใจของลูกค้า
2. ภาษาอังกฤษ - ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาของภาษาอังกฤษรวมทั้งความหมายและการสะกดคำและกฎกติกากของการเขียนและไวยากรณ์

3. จิตวิทยา - ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และการปฏิบัติงานที่แตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถของบุคลิกภาพและความสนใจการเรียนรู้และแรงจูงใจวิธีการวิจัยทางจิตวิทยาและการประเมินและการรักษาความผิดปกติทางพฤติกรรมและอารมณ์
4. บริหารและการจัดการ - ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางธุรกิจ และการจัดการ การวางแผน ยุทธศาสตร์ การจัดสรรทรัพยากร เทคนิคการเป็นผู้นำ การผลิตและการประสานงาน และการใช้ทรัพยากร
5. การศึกษาและฝึกอบรม - ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และการออกแบบการสอน สำหรับบุคคลทั่วไป และการวัดของผลการฝึกอบรมและการศึกษา
6. ความปลอดภัยสาธารณะและการรักษาความปลอดภัย - ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง, นโยบาย, วิธีการและกลยุทธ์ในการส่งเสริมประสิทธิภาพของรัฐในท้องถิ่น หรือการดำเนินงานความมั่นคงของชาติในการปกป้องคน ข้อมูล และองค์กร

ทักษะของนักนิเทศการวิชาชีพ

1. การฟัง - การให้ความสนใจในคำพูดของคนอื่น ๆ ใส่ใจเพื่อทำความเข้าใจในประเด็น เพื่อสร้างการกระทำ และการตั้งคำถามตามความเหมาะสม เพื่อไม่รบกวนหรือขัดจังหวะในการพูดของผู้อื่น
2. การอ่าน - เข้าใจประโยคการเขียน และคำอธิบายต่างๆจากเอกสารได้เป็นอย่างดี
3. การบริการสังคม - รักที่จะหาวิธีที่จะช่วยเหลือผู้คน
4. เข้าใจสังคม - การเข้าไปรู้ถึงปฏิกริยาของผู้อื่นและมีความเข้าใจว่าทำไมพวกเขาทำการตอบสนองต่อสิ่งที่พวกเขาทำ
5. การสื่อสาร - พูดคุยกับคนอื่น ๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
6. บริหารทรัพยากรบุคคล - สร้างแรงจูงใจ และพัฒนาประสิทธิภาพให้ผู้คนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง
7. ให้คำแนะนำ - อธิบายหรือสอนให้ผู้อื่น ในวิธีการทำบางสิ่งบางอย่างได้ถูกต้อง
8. การจัดการเวลา - จัดการเวลาของตนเองและจัดการเวลาของคนอื่น ๆ ได้เหมาะสม
9. การพิจารณาและการตัดสินใจ - การพิจารณางบประมาณที่มีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่อาจเกิดขึ้นในการเลือกทางใดทางหนึ่งที่เหมาะสมที่สุด
10. การมีวิจรณ์ญาณ - การใช้ตรรกะและเหตุผลในการระบุดูจุดแข็งและจุดอ่อนของทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา หรือหาข้อสรุปหรือแนวทางไปสู่การแก้ปัญหา

ความสามารถพื้นฐานของนักนันทนาการ

1. การแสดงออกทางวาจา - ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลและความคิดในการพูด เพื่อให้ผู้อื่นจะเข้าใจ
2. การแสดงออกถึงความเข้าใจ - ความสามารถในการฟังและทำความเข้าใจข้อมูลและความคิดที่น่าเสนอผ่านคำพูดและประโยค
3. สื่อสารชัดเจน - ความสามารถในการพูดอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจคุณ
4. การรู้จำคำพูด - ความสามารถในการระบุและเข้าใจคำพูดของคนอื่น
5. การมองเห็น - ความสามารถในการดูรายละเอียดได้ที่ระยะใกล้ (ภายในไม่กี่ฟุตของผู้สังเกตการณ์)
6. ความไวในการรับรู้ปัญหา - ความสามารถในการรับรู้เมื่อสิ่งที่ผิดปกติ หรือมีโอกาที่จะมีบางอย่างผิดปกติ แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา เพียงแค่มีการรับรู้ถึงความมี ปัญหา
7. การใช้เหตุผล - ความสามารถในการใช้กฎทั่วไปในการแก้ไขปัญหา ในการหาคำตอบที่ แก้ปัญหาได้อย่างมีหลักการ
8. เข้าใจในการเขียน - ความสามารถในการอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลและความคิดที่ น่าเสนอในการเขียน
9. การให้เหตุผลแบบอุปนัย - ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญ ข้อมูล ทั่วไป หรือข้อสรุป
10. สั่งการด้วยข้อมูล - ความสามารถในการจัดการกระทำในแต่ละคำสั่งหรือรูปแบบตามกฎ ที่เฉพาะเจาะจง (เช่นรูปแบบของตัวเลข, ตัวอักษร, คำ, ภาพการดำเนินการทาง คณิตศาสตร์)

ประเทศสหรัฐอเมริกา นับได้ว่าเป็นประเทศต้นแบบของนันทนาการศาสตร์ นับตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา ต่างมีบุคลากรด้านนันทนาการ หรือนักนันทนาการ ที่ล้วนมาจากบุคคลที่มีใจรักในการทำงานแบบอุทิศตนให้กับชุมชน ต้องการให้คนในชุมชนใช้เวลาที่เหลืออยู่จากการ ประกอบกิจกรรมทำมาหาเลี้ยงชีพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ นักนันทนาการในอดีตส่วนใหญ่จึงมัก มาจากนักสังคมสงเคราะห์ นักบวช และทหารผ่านศึก (Cordes & Ibrahim, 1999) อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้ มีใจอุทิศและเป็นผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความต้องการที่จะ สร้างให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของชีวิตของแต่ละบุคคลด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมให้คนใน ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบำบัดหมู่ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมค่ายฤดู ร้อน และกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชน ในอดีตที่ผ่านมา คนทำงานในสาขาวิชานันทนาการ ไม่จำเป็นต้องมีใบประกอบวิชาชีพนักนันทนาการ เพราะเพียงแต่มีความรู้ด้านนันทนาการและ ไม่ต้องมีประสบการณ์ด้านนันทนาการ ก็สามารถเข้ามาทำงานในสาขาวิชานันทนาการได้ แต่

เมื่อสังคมโลกเปลี่ยนไป คนมีการศึกษาและมีความรู้มากขึ้น ผู้ที่จะมานำหรือให้บริการ นั้นหนทางการแก้คนทั่วไปจึงต้องใช้ความรู้และการฝึกประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อรับมือกับผู้ที่มาใช้บริการ และทำให้อุตสาหกรรมนั้นหนทางการในยุคแรกนั้น มีนักนั้นหนการวิชาชีพมาจาก หลากหลายสาขา แต่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับนั้นหนการ ได้แก่ งานบริการสังคม งาน ด้าน พลศึกษา และ การศึกษาศาสนาเป็นต้น ทำให้วิชาชีพนักนั้นหนการในอดีตนั้น มักแฝง อยู่ในสาขาวิชาพลศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อปี ค.ศ.1907 สมาคมสนามเด็กเล่น จึงได้เริ่มจัด หลักสูตรอบรมนัก นั้นหนการวิชาชีพระยะสั้น ขึ้นมา 3 ระดับ ได้แก่

1. หลักสูตรการเล่นทั่วไป เหมาะสำหรับ ผู้ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก เพราะเกี่ยวข้องกับ หลักการและทฤษฎีของการจัดกิจกรรมนั้นหนการ
2. หลักสูตรเพื่อครูในโรงเรียน เหมาะสำหรับ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ทำหน้าที่ เป็นผู้นำกิจกรรมนั้นหนการ
3. หลักสูตรการสร้างการเล่น เหมาะสำหรับ ผู้ควบคุมสนามเด็กเล่น หรือสถานที่จัด กิจกรรมนั้นหนการ

และเมื่อได้รับความนิยมนำขึ้นอย่างต่อเนื่อง สมาคมสนามเด็กเล่น ที่ต่อมาได้ เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นองค์การนั้นหนการแห่งชาติ ก็ได้จัดหลักสูตรอบรมนักนั้นหนการ 1 ปี ขึ้น เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาและต้องการเข้าสู่วิชาชีพนั้นหนการเข้าร่วมอบรม เพื่อเตรียมตัว เข้าสู่วิชาชีพนั้นหนการ โดยมีมหาวิทยาลัย มิเนโซต้า (University of Minnesota) ทำการเปิด การอบรมขึ้นเป็นที่แรก และมีการพัฒนาหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง มีสถาบันการศึกษาเปิดสอนหลักสูตรนั้นหนการ เป็นหลักสูตรการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี 37 แห่ง และในปี ค.ศ. 1960 จำนวนสถาบันการศึกษาที่เปิดอบรมหลักสูตรนัก นั้นหนการมีเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัว อันเนื่องมาจากการที่นั้นหนการถูกนำมาใช้ประโยชน์ใน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ ใช้ในการฟื้นฟูสภาพจิตใจของเหล่าทหารผ่าน ศึกที่มีอาการจิตหลอนและเศร้าซึมจากภาวะการทำศึกสงครามตลอดช่วงสงครามโลก โดยการ นำนั้นหนการเข้ามาใช้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเหล่านี้ ให้เกิดคุณค่า เห็น ความสำคัญ และความมีคุณค่าของตัวเอง ด้วยการประกอบกิจกรรมนั้นหนการตามความชอบ และความถนัดของแต่ละบุคคล และในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรปริญญา ตรีต่อเนื่อง 2 ปี กว่า 270 แห่ง หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี กว่า 320 แห่ง ในจำนวนนี้ มี สถานศึกษากว่า 125 แห่งที่มีถึงหลักสูตรปริญญาโท และอีกกว่า 30 แห่งที่เปิดสอนในหลักสูตร ปริญญาเอก ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (Cordes & Ibrahim, 1999) ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำ หน้าที่เป็นนักนั้นหนการวิชาชีพในประเทศสหรัฐนี้นอกจากการมีความรู้ตามหลักสูตรข้างต้นแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการรับรองด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ทำการรับรองโดยองค์กร นั้นหนการแห่งชาติด้วย

นันทนาการในประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียถูกจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มีประชากรมีความสุขที่สุดในโลกเป็นอันดับ 8 จาก 208 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับ 3 ของเอเชีย รองจากนิวซีแลนด์และอิสราเอล (Levy, 2011) กระทรวงการกีฬาและนันทนาการ ประเทศออสเตรเลีย (Department of Sport and Recreation, 2011) ได้อธิบายว่า กีฬาและนันทนาการในประเทศออสเตรเลีย จัดได้ว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ประชาชนมีความต้องการได้รับบริการมากในอันดับต้นๆ อันเนื่องมาจากประชาชนชาวออสเตรเลีย เป็นผู้ตระหนักในกิจกรรมที่ส่งผลบวกต่อวิถีชีวิต โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต อันเป็นการสร้างความแข็งแกร่งและความปลอดภัยให้กับสังคมรอบข้างด้วย ชาวออสเตรเลียจึงมีความนิยมในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รูปแบบการพักผ่อน รูปแบบการใช้ชีวิตเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต จนกลายเป็นวิถีและวัฒนธรรมของชาวออสเตรเลีย ปัจจุบันนันทนาการในประเทศออสเตรเลียกำลังเป็นที่ต้องการอย่างมากจากตัวเลขการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรัฐมีหน้าที่จัดและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ารับบริการนันทนาการอย่างทั่วถึง โดยรัฐใช้รายได้จากการออกสลากจำหน่ายเพื่อเป็นการระดมทุนในการจัดหางบประมาณเพื่อนำมาใช้พัฒนากีฬาและนันทนาการของประเทศ

กีฬาและนันทนาการในประเทศออสเตรเลีย มีรายได้มวลรวมประมาณ 1.2% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศออสเตรเลีย ในปี ค.ศ. 1994-1995 มีผู้ประกอบการอาชีพด้านนี้ถึง 275,000 คน และมีจำนวนประมาณ 107,000 คน ที่ถูกว่าจ้างให้เป็นพนักงานประจำ นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครที่ทำงานด้านนี้อยู่อีกกว่า 828,000 คน ที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมกีฬาและนันทนาการนี้ จากจำนวนพนักงานที่กล่าวข้างต้นนี้ พบว่าพนักงานจำนวน 58% ไม่มีคุณวุฒิหรือใบอนุญาตในวิชาชีพนี้โดยตรง มีเพียง 20% ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพขั้นพื้นฐาน และในขณะที่อีก 12% มีคุณสมบัติและคุณวุฒิตามมาตรฐานของอุตสาหกรรม

การประกอบวิชาชีพของนักนันทนาการในประเทศออสเตรเลีย ไม่ได้มีกฎหมายกำหนดเป็นข้อบังคับเฉพาะว่าผู้ประกอบการต้องมิใช่ประกอบวิชาชีพ ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนันทนาการในออสเตรเลีย คือผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านนันทนาการ และหรือ เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมมาเป็นพิเศษด้านนันทนาการ จนได้รับใบประกาศนียบัตร จากสถานที่ให้การศึกษที่ผ่านการรับรองจากรัฐบาลออสเตรเลีย ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนันทนาการในออสเตรเลีย จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลาย มีพื้นฐานความรู้ และความสามารถที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะความรู้ด้านนันทนาการ ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้ มีรายได้สูงกว่าปีละหกหมื่นสองพันเหรียญ รูปแบบนันทนาการในออสเตรเลียจัดแบ่งออกเป็นชนิด ตามสถานที่ ของการจัด

นันทนาการ สาขาวิชาชีพนันทนาการจึงได้ถูกแบ่งสายงานตามชนิดของสถานที่ด้วย โดยแบ่งออกเป็น 5 ชนิดหลัก ดังนี้

1. กีฬา ประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา อาทิเช่น นักโภชนาการกีฬา นักจัดการกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา เจ้าหน้าที่ประสานงานกีฬา ผู้จัดการสนาม นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ผู้จัดการทีม และผู้บริหารองค์กรกีฬา

2. นันทนาการชุมชน ประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่เป็น ผู้นำนันทนาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเยาวชน ผู้จัดการศูนย์นันทนาการ ผู้อำนวยการสถานบริการนันทนาการ

3. กิจกรรมกลางแจ้ง ประกอบด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่ดังนี้ เจ้าหน้าที่จัดโปรแกรม ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมผจญภัย ผู้จัดการค่ายพักแรม เจ้าหน้าที่ป่าไม้

4. ฟิตเนส ประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการการส่งเสริมสมรรถภาพทางกายที่แตกต่างกันออกไป อาทิ ผู้เชี่ยวชาญด้านอุปกรณ์การออกกำลังกาย ผู้ฝึกสอน ผู้ให้คำแนะนำ ผู้จัดการสถานส่งเสริมสมรรถภาพ นักจิตวิทยา

5. กิจกรรมทางน้ำ ประกอบด้วยผู้ที่ทำหน้าที่เป็น เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยทางน้ำ ครูสอนว่ายน้ำ ผู้ควบคุมสระว่ายน้ำ ผู้จัดการศูนย์กีฬาทางน้ำ

ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนันทนาการตามแต่ละชนิดดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกจัดแบ่งระดับการทำงานออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปฏิบัติการ กลุ่มผู้จัดการ และกลุ่มผู้บริหาร แต่ในรูปแบบนันทนาการบางชนิดก็จะมีระดับผู้ทำงานที่เรียกว่าผู้เชี่ยวชาญเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งระดับ โดยส่วนใหญ่นั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้ มักอยู่ในรูปแบบนันทนาการด้านกีฬา และกิจกรรมทางน้ำ อาทิเช่น ผู้ฝึกสอน นักโภชนาการ นักบำบัด เป็นต้น ผู้ที่มีใบประกอบวิชาชีพนันทนาการ มีสิทธิพิเศษในการยื่นขอใบอนุญาตการพำนักอยู่ในประเทศออสเตรเลีย จากกรมการกงสุล

การศึกษาด้านนันทนาการในออสเตรเลียมีหลากหลายสาขาเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ไม่พบว่ามีจัดการศึกษาด้านนันทนาการโดยตรงในระดับปริญญาเอก มีเพียงหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และประกาศนียบัตร ซึ่งในส่วนขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านนันทนาการนั้น ในประเทศออสเตรเลีย จัดให้ใบรับรอง หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการนั้น อยู่ในหลักสูตรการศึกษาสายอาชีพ (Education and Training: VET) ผู้ที่ต้องการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านนันทนาการสามารถเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวได้จากสถาบันการศึกษาที่จัดหลักสูตรด้านเทคนิคและการศึกษาในอาชีวศึกษา (Technical and Further Education: TAFE) เพื่อให้ได้รับใบประกาศนียบัตร (Certificate) โดยใบประกาศนียบัตรนี้ ยังถูกแบ่งออกเป็นระดับที่มีความยากง่ายต่างกัน ตั้งแต่ระดับที่ 1 จนถึงระดับที่ 5 ซึ่งสถาบันที่จัดหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาชีพ

โดยเฉพาะนี้ ทุกแห่งล้วนได้รับการรับรองจากรัฐบาลออสเตรเลีย ซึ่งมีการควบคุมมาตรฐานการอบรมโดยหน่วยงานชื่อว่า Australian Qualification Framework (AQF) ภายใต้การดูแลของรัฐบาล

สมาคมสวนสนุกและนันทนาการแห่งประเทศไทย (The Australian Amusement, Leisure and Recreation Association Inc: AALARA) ก่อตั้งขึ้นในปีค.ศ. 1994 และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในปี ค.ศ.1995 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้ การเชื่อมต่อทางธุรกิจในอุตสาหกรรมเดียวกัน และส่งเสริมความเป็นมืออาชีพภายใต้จรรยาบรรณทางธุรกิจ ด้วยการจัดประชุมสัมมนาด้านความปลอดภัย การบริหารความเสี่ยง การพัฒนาและส่งเสริมการบริการของอุตสาหกรรมนันทนาการทั้งภาครัฐและเอกชน ในประเทศออสเตรเลีย AALARA ได้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมอย่างเข้มแข็ง และเป็นปีกแผ่น ในการสร้างมาตรฐานความเป็นเลิศและความเป็นมืออาชีพในอุตสาหกรรมการพักผ่อน สวนสนุก และนันทนาการของออสเตรเลีย

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพนันทนาการในประเทศออสเตรเลียจึงมีความแตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพนันทนาการในประเทศสหรัฐ เพราะไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ มีข้อกำหนดที่เน้นไปในด้านของความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่หากว่าผู้ใดมีหรือได้รับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นประกาศนียบัตรที่มอบให้แก่ผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ก็จะทำให้ได้รับโอกาสในความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้มากกว่าคนที่ไม่มี

นันทนาการในประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ การให้บริการนันทนาการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่ชื่อว่า คณะกรรมการกลางของกิจกรรมนันทนาการทางกายภาพ (The Central Council of Physical Recreation: CCPR) โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นครั้งแรกที่กรุงลอนดอน เมื่อปี ค.ศ.1935 (The Central Council of Physical Recreation, 2011) ต่อมาในปี ค.ศ.1957 จึงได้เริ่มมีการจัดตั้ง คณะกรรมการขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดูแลกิจการการดำเนินงานอย่างเป็นทางการด้วยวัตถุประสงค์คือเพื่อ เป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำการบริการนันทนาการ หรือกิจกรรมใดๆอย่างถูกต้อง และมีมาตรฐาน เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพประชาชนชาวอังกฤษ

รูปแบบของนันทนาการและการบริการนันทนาการในประเทศอังกฤษถูกแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ 12 ชนิด ดังนี้

1. ศิลปะ และบันเทิง (Arts & Entertainment) ประกอบด้วย ศูนย์แสดงศิลปะ, ศูนย์แสดงละคร, ศูนย์แสดงดนตรี, โรงภาพยนตร์, และสื่อบันเทิงต่างๆ

2. พืชสวนและภูมิทัศน์ (Horticulture & Landscape) ประกอบด้วย งานแสดงพืชสวนและดอกไม้, สถานที่ท่องเที่ยว, พฤษศาสตร์, ชายหาด, และสวนดอกไม้ต่างๆ
3. บริการจัดงานศพ (Burial Services) ประกอบด้วย การจัดงานฝังศพ การจัดงานเผาศพ และการจัดสุสาน
4. การเล่นของเด็ก (Children's Play) ประกอบด้วย สนามเด็กเล่น, พื้นที่ในการเล่น, ผู้นำในการเล่น, และรูปแบบการเล่น
5. ท้องถิ่นและการอนุรักษ์ (Countryside & Nature Conservation) ประกอบด้วย การเข้าถึงชนบท, โครงการอนุรักษ์ท้องถิ่น, การอนุรักษ์ธรรมชาติในท้องถิ่น, สวนสาธารณะ, และเจ้าหน้าที่ป่าไม้
6. มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage) ประกอบด้วย โบราณสถาน, โบราณคดี, ศูนย์อนุรักษ์วัฒนธรรม, ศูนย์ตีความทางวัฒนธรรม, และพิพิธภัณฑ์
7. ห้องสมุด (Libraries) ประกอบด้วย บริการยืม-คืนหนังสือและสื่อประเภทต่างๆ, ศูนย์ข้อมูลชุมชน, แหล่งอ้างอิงข้อมูล และบริการข้อมูลสาธารณะของชุมชน
8. กีฬาและนันทนาการ (Sport & Physical Recreation) ประกอบด้วย กิจกรรมกีฬาเพื่อนันทนาการรูปแบบต่างๆ, ผู้ฝึกสอน, รูปแบบกิจกรรมต่างๆ, การดูแลสุขภาพ, สถานที่ออกกำลังกาย, และศูนย์กีฬาประเภทต่างๆ
9. บริการที่เกี่ยวข้อง (Support Services) ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาและแนะนำ, การจัดเลี้ยง, การให้รางวัล, การบริหารโครงการ, การตลาด, การประชาสัมพันธ์, การให้การสนับสนุนกิจกรรมรูปแบบต่างๆ, และงานบริการสังคม
10. การท่องเที่ยว (Tourism) ประกอบด้วย การจัดการการท่องเที่ยว, การพัฒนาการท่องเที่ยว, และการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ
11. นันทนาการทางน้ำ (Water-based Recreation) ประกอบด้วย กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนทางน้ำทุกชนิด รวมถึงกีฬาทางน้ำ และการจัดการทางน้ำทุกชนิด
12. ศูนย์เยาวชนและชุมชน (Youth & Community Service) ประกอบด้วย ศูนย์เยาวชน การพัฒนาเยาวชน, กิจกรรมเพื่อเยาวชนอันหมายถึงรูปแบบและวันสำคัญต่างๆ

โดยรูปแบบนันทนาการในอังกฤษทั้งหมดนั้น ทางรัฐได้จัดเตรียมสถานที่สาธารณะไว้รองรับการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวไว้อย่างพอเพียง อาทิ ศูนย์กีฬากว่า 600 แห่ง, สระว่ายน้ำจำนวนกว่า 700 สระทั่วประเทศ, สนามกอล์ฟกว่าอีก 200 สนาม และนอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรมกลางแจ้งอีกกว่า สองแสนเอเคอร์ (Torkildsen, 1986) จากข้อมูลนันทนาการข้างต้นจะพบว่า รูปแบบบริการนันทนาการในประเทศอังกฤษมีความแตกต่างจากนันทนาการในประเทศสหรัฐ และประเทศออสเตรเลีย โดยเฉพาะงานด้านพิธีการ เช่นงานบริการด้านพิธีศพ เพราะในประเทศอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่และ

ยาวนานที่สุดของโลกประเทศหนึ่ง มีความเชื่อว่างานพิธีการต่างๆนั้น ถือเป็นงานบริการด้านนั้น ทนทานการทั้งสิ้น และงานบริการเหล่านี้ต้องให้บริการโดยบุคลากรมืออาชีพที่สังคมยอมรับเท่านั้น ทั้งนี้การยอมรับนั้นก็ไม่ได้มีข้อกำหนดว่าต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพเช่นในประเทศไทย

4. มาตรฐานวิชาชีพ

การศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ มีมายาวนานในสังคมการทำงาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยความสนใจเบื้องต้นของการศึกษาเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ มักเป็นความสนใจต่อการก้าวสู่วิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ทนายความ แพทย์ สถาปนิก วิศวกร และนักบัญชี และข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการมีมาตรฐานวิชาชีพเหล่านี้ได้แก่

1. มีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ
2. มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานของวิชาชีพ
3. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. มีความรับผิดชอบในวิชาชีพ
5. มีความเชี่ยวชาญและทักษะตามองค์ความรู้ (Morris, et al., 2006)

ซึ่งการมีมาตรฐานเพื่อก้าวเข้าสู่วิชาชีพของนักนันทนาการในประเทศไทย สหรัฐอเมริกานั้น พบว่ามีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน อันประกอบด้วย

1. การมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาชีพ
2. มีองค์กรหรือสถาบันที่ควบคุมดูแล
3. มีอำนาจในการทำงานในวิชาชีพอย่างอิสระภายใต้บทบัญญัติแห่งวิชาชีพ
4. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ (Edginton, et al., 1992)

นอกจากนี้ คอร์ดเดส และอิบราฮิม (Cordes and Ibrahim, 1999) ยังได้เสนอความเห็นที่แตกต่างกันเล็กน้อยว่า นอกจากการมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาชีพแล้ว นักนันทนาการวิชาชีพต้องมีมาตรฐานการเข้าสู่วิชาชีพ ดังนี้

1. มีองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ
2. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ภายใต้องค์ความรู้แห่งวิชาชีพ
3. ได้รับการรับรองการเป็นสมาชิกภาพ
4. มีจรรยาบรรณ
5. มีวัฒนธรรมวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนคุณค่าของประเพณีที่ดีงาม

และเอ็ดจิ้นตัน และคณะ (Edginton, et al., 1992) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า นอกจากองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพข้างต้นนั้น ควรมีการเพิ่มเติมองค์ประกอบแห่งวิชาชีพที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานโดยทั่วไป อันประกอบด้วย

1. องค์ความรู้ ซึ่งหมายถึง การมีความรู้ตามหลักการแห่งวิชาชีพ อันประกอบด้วย
  - 1.1 ความรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์
  - 1.2 ความรู้ในคุณค่าของศาสตร์
  - 1.3 ความรู้ในการประยุกต์ใช้
2. องค์กร ที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล และสร้างการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสนับสนุน
3. การยอมรับจากสังคม
4. จรรยาบรรณและมาตรฐานการปฏิบัติงานตามแนวทางแห่งวิชาชีพ

จากองค์ประกอบแห่งวิชาชีพนั้น ทนทานการข้างต้น โอซุนลิแวน (O'Sullivan, 2006) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะของนักนั้นทนทานการวิชาชีพ ว่าผู้ที่เข้าสู่การเป็นนักนั้นทนทานการวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่

1. มีความสามารถในการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ
2. มีความตื่นตัว น่าติดตาม
3. มีความเป็นกันเอง
4. มีความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์
5. มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลง
6. มีความรับผิดชอบ
7. มีความพร้อม ทั้งความรู้ ความสามารถ

และนอกจากคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำนั้นทนทานการข้างต้นนั้น ตามความคิดเห็นของ คอร์ดเดส และ อิบราฮิม (Cordes and Ibrahim, 1999) ได้กล่าวว่า ผู้นำนั้นทนทานการต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เข้าใจและเข้าใจการใช้เวลาว่าง
3. สามารถพัฒนา สร้างแรงจูงใจ และยอมรับผู้อื่น
4. จริงใจในการบริการต่อสาธารณะ
5. มีทัศนคติที่สร้างสรรค์และมีใจอุทิศที่เข้มแข็ง
6. มีความคิดสร้างสรรค์

7. มีทักษะการบริหาร
8. มีความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ

นอกจากคุณลักษณะของผู้นำนันทนาการของ คอर्टเดสและอิบราฮิม แล้ว ในทัศนคติของเคราส์ (Kraus, 1984) เห็นว่า ผู้นำนันทนาการต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. รู้จักการวิเคราะห์แบบวิชาการ รู้จักแนวทฤษฎีของนันทนาการ การเล่น นันทนจิต ตามมุมมองของนักวิทยาศาสตร์สังคม ในแง่ของ จิตวิทยา สังคม เศรษฐกิจ และมนุษยศาสตร์
2. รู้จักทบทวนประวัติศาสตร์เพื่อนำมาพัฒนา
3. มีแนวทางการทำงานด้านนันทนาการที่ชัดเจน ทั้งด้านงานสนับสนุน งานวางโปรแกรม และความรับผิดชอบในอีกหลากหลายหน้าที่
4. รู้จักการวิพากษ์ถึงการพัฒนาและสถานะปัจจุบันของนักนันทนาการวิชาชีพ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพ ตัวแทนองค์กร ด้วยแนวทางการร่วมมือ
5. รู้จักการวิเคราะห์จิตวิทยาที่มีพื้นฐานจากงานบริการนันทนาการ รวมถึงแนวทางและวัตถุประสงค์ ความท้าทายและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในวงการนันทนาการปัจจุบัน

เพื่อให้งานบริการนันทนาการ มีคุณภาพเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพที่สังคมยอมรับเอ็ดจิงตัน และคณะ (Edginton, et al., 1992) กล่าวว่า นักนันทนาการต้องมีความรับผิดชอบพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางแห่งวิชาชีพ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญต่อความต้องการของลูกค้าเป็นอันดับแรก
2. ให้ความมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมและสนับสนุนแนวคิดในการใช้เวลาว่าง
3. ปกป้องสิทธิของลูกค้า
4. มีความรู้พอเพียงและเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ
5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยมาตรฐานสูงสุด
6. ปรับปรุงและพัฒนาความรู้และความสามารถและทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง
7. ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้จรรยาบรรณและความเท่าเทียม
8. รักษาความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้าไว้อย่างต่อเนื่อง
9. มีวินัยและเคารพตนเอง
10. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาระหว่างวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งนอกจากมาตรฐานด้านต่าง ๆ ที่นักวิชาการได้ระบุไว้ข้างต้นนั้น กระทรวงแรงงานแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United State Department of Labor, 2010) ซึ่งทำหน้าที่

ควบคุมดูแลระบบการจ้างงานของประเทศ ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานเบื้องต้นของผู้หน้านันทนาการไว้ดังนี้

1. จัดโปรแกรมนันทนาการประจำวัน
2. อำนวยการและควบคุมการดำเนินกิจกรรมนันทนาการ
3. จัดเตรียมการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
4. การบันทึกการใช้อุปกรณ์
5. นำกิจกรรมนันทนาการ

เฮนสเลย์ และคณะ (Hensley, et al., 2006) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า วิชาชีพนันทนาการ มีขอบข่ายและตำแหน่งที่กว้างขวาง และมีภารกิจงานที่มากมาย โดยเฉพาะวิชาชีพนันทนาการสาธารณะ (Public Recreation) ที่นอกจากต้องมีความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะทางแล้ว ยังต้องมีความรู้ในด้านนันทนาการบำบัด และการบริหารจัดการกีฬาด้วย เพื่อสามารถให้บริการลูกค้ากลุ่มสาธารณะ และชุมชนที่มีความหลากหลาย จึงทำให้วิชาชีพนันทนาการสาธารณะนี้จะต้องมีความรอบรู้พิเศษด้านอื่นๆ ด้วยดังนี้

1. การวางแผนและพัฒนาโปรแกรมที่ต้องมีความหลากหลาย
2. ความรู้รอบตัว นอกจากองค์ความรู้พื้นฐานด้านนันทนาการเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและจัดการนันทนาการ
3. ความรู้และเข้าใจระบบการเมือง ความรู้ในระบบบัญชี รวมถึงระบบการตรวจสอบด้วย ในบางครั้ง
4. ความรู้ในด้านการวางแผนงบประมาณ
5. มีทักษะการสื่อสารแบบสองทาง
6. ความสามารถในการจัดการ และรู้จักใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ คือต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สัมพันธ์กับคุณค่าและความยากของความสำเร็จที่ได้มา และต้องมีความทันสมัยตามเทคโนโลยี (Cherniss, Egnatios, & Wacker, 1976) ซึ่งวิชาชีพในทุกสาขาจะต้องประกอบด้วยมาตรฐานการเข้าสู่วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1. ได้รับความสำเร็จทางการศึกษา
2. ได้รับการยอมรับแห่งวิชาชีพ
3. ยึดมั่นในจรรยาบรรณ
4. ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. มีความสนใจใฝ่รู้ทางวิชาการในสาขาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
6. มีสถานภาพเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ (Daly & Kunstler, 2006)

เคราส์, และคณะ (Kraus, et al., 2001) ได้ยกตัวอย่างทักษะและคุณสมบัติ ส่วนตัวที่สำคัญและจำเป็นที่นักนันทนาการวิชาชีพต้องมีว่าต้องประกอบไปด้วย

1. ความคิดสร้างสรรค์และพลังในการขับเคลื่อน
2. การบริหารองค์กร
3. การบริหารทรัพยากรมนุษย์
4. รู้จักคุณค่าแห่งนันทนาการ

โดยเคราส์และคณะได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการที่นักนันทนาการวิชาชีพต้องประกอบด้วยทักษะและคุณสมบัติหลักสี่ประการนี้เพราะ การจะให้บริการนันทนาการได้อย่างมีคุณภาพนั้น ผู้ทำหน้าที่ให้บริการต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในคุณค่าของนันทนาการ จึงจะสามารถนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดผล เพราะเป็นการบริการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของบุคคล และแต่ละบุคคลย่อมมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน การมีประสบการณ์ จึงมีความจำเป็น จากทักษะและคุณสมบัติหลักสี่ประการตามที่ได้ระบุไว้ข้างต้นนั้น เคราส์ยังได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดปลีกย่อยของทักษะและคุณสมบัติหลักสี่ประการดังกล่าวที่นักนันทนาการวิชาชีพจะต้องมีอันประกอบด้วยทักษะและคุณสมบัติตามตาราง

ทักษะวิชาชีพ	คุณสมบัติวิชาชีพ
1. การวิเคราะห์	1. การรู้จักปฏิเสธ
2. การทำงานงบประมาณ	2. การยอมรับคำติชม
3. การสื่อสาร	3. การคำนึงถึงผู้อื่น
4. การใช้เทคโนโลยี	4. การประสานงาน
5. การตัดสินใจ	5. ความคิดสร้างสรรค์
6. การเป็นตัวแทน	6. กระตือรือร้น
7. การกำหนดเป้าหมาย	7. จรรยาบรรณ
8. ความคิดริเริ่ม	8. ทำงานหนัก
9. การตลาด	9. ซื่อสัตย์
10. การเจรจาต่อรอง	10. มีใจเปิดกว้าง
11. การวางแผน	11. อุตุน
12. การแก้ปัญหา	12. ตรงต่อเวลา
13. การขาย	13. น่าเชื่อถือ
14. การสร้างทีมงาน	

ตารางที่ 2.2 ข้อกำหนดทางทักษะและคุณสมบัติทางวิชาชีพของ (Kraus, et al., 2001)

5. วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาวิชาชีพอันเนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้ เป็นผู้ผลิตและพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ (วรรณภา คนกล้า, 2552) โดยมีองค์กรวิชาชีพทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาวิชาชีพ ด้วยการทำหน้าที่ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การควบคุมให้สมาชิกสภาวิชาชีพมีการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ และให้อยู่ภายใต้จรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ฉบับนี้ กำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม ซึ่งการกำหนดให้วิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุมจะเป็นหลักประกัน และคุ้มครองให้ผู้ที่มารับบริการทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับบริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับจากสังคมอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้วิชาชีพควบคุมนั้นจะได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพต้องมีความรับผิดชอบที่สูงตามไปด้วย เพราะการให้บริการของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพควบคุมนี้ ถือว่าส่งผลกระทบโดยรวมต่อสังคมส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการ และสาธารณชน ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพควบคุมต้องประกอบอาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา มีการศึกษาและได้รับการอบรมมาอย่างพอเพียง มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของสภาวิชาชีพ วิชาชีพทางการศึกษาที่ถือว่าเป็นวิชาชีพควบคุมนี้ ประกอบด้วย (พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546)

1. วิชาชีพครู ซึ่งหมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนหนังสือในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
2. วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและสถานศึกษา
3. วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา
4. วิชาชีพควบคุมอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดยผู้ที่อยู่ในวิชาชีพทางการศึกษาอันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ตามที่กระทรวงกำหนดไว้ในข้างต้นนั้น จะได้รับการดูแลและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่โดย ครุสภา ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทางการศึกษานี้ และพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้ ครุสภา ทำหน้าที่ในการเพิกถอน หรือ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ทั้งนี้ครุสภาได้ออกข้อบังคับครุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ไว้ว่า กำหนดให้ผู้ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีระยะเวลาในการขอ

ขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันที่ข้อบังคับของคุรุสภา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2547 ไปจนถึงถึงวันที่ 7 เมษายน 2548 โดยมีกฎกระทรวงเป็นข้อกำหนดกฎหมายให้ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งข้อกำหนดเบื้องต้นของผู้ที่จะเข้ามาอยู่ในวิชาชีพทางการศึกษาใน 4 สาขาวิชา ข้างต้นนั้น ต้องประกอบวิชาชีพภายใต้ข้อบังคับ และเงื่อนไขของคุรุสภา ดังนี้

1. ต้องได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพโดยยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่คุรุสภากำหนด ผู้ไม่ได้รับอนุญาตหรือสถานศึกษาที่รับผู้ไม่ได้รับอนุญาตเข้าประกอบวิชาชีพควบคุมในสถานศึกษาจะได้รับโทษตามกฎหมาย

2. ต้องประพฤติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ และความชำนาญการตามระดับคุณภาพของมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ

3. บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ มีสิทธิกล่าวหา หรือกรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ และบุคคลอื่นมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณได้

4. เมื่อถูกกล่าวหาหรือกล่าวโทษ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ยกข้อกล่าวหา หรือกล่าวโทษ ตกเดือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และผู้ถูกพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตไม่สามารถประกอบวิชาชีพต่อไปได้

ซึ่งใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นหลักฐานการอนุญาตให้ผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมตามมาตรา 43 ของพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 คุรุสภาผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ให้ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพในสาขานี้ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเพื่อการขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 44 ดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
2. มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาหรือเทียบเท่า
3. ผ่านการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอน ตามที่คุรุสภากำหนด
4. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
5. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
6. ไม่เคยต้องโทษจำคุก ในคดีที่คุรุสภาเห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ผู้ที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้ที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ได้แก่

1. บุคคลที่เป็นครูอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ คือก่อนวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2546 และเป็นสมาชิกคุรุสภา มีสิทธิได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยไม่ต้องทำการตรวจสอบคุณสมบัติ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปีภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือภายในวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2549

2. บุคคลที่เป็นครูอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ บังคับใช้ และมีได้เป็นสมาชิกคุรุสภาหรือเป็นครูภายหลังจากพระราชบัญญัตินี้ บังคับใช้ คือหลังวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2546 สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ แต่ต้องผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติก่อน

3. ผู้สำเร็จปริญญาทางการศึกษาหลักสูตร 4 ปี หรือปริญญาอื่นๆ ที่ คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดให้เป็นวุฒิในการสอบบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูก่อนกฎหมายนี้ เช่น วิทยาศาสตร์บัณฑิต อักษรศาสตรบัณฑิต มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูนี้ได้ และต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือระหว่างวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2546 ถึงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2549

4. ผู้สำเร็จปริญญาทางการศึกษาหลักสูตร 5 ปี สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ภายหลัง 3 ปี ที่พระราชบัญญัตินี้ บังคับใช้ คือ ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2549 เป็นต้นไป

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาตามตำแหน่งที่ปฏิบัติ

6. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ นี้ จะต้องทำการต่ออายุทุกๆ 5 ปี และต้องเสียค่าธรรมเนียมในการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ ครั้งละ 200 บาท

โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมในการออกเอกสารตามมาภายหลัง ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมในการออกเอกสารสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษานั้น ประกอบด้วย

1. ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ฉบับละ 500 บาท
2. ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ฉบับละ 500 บาท
3. ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา ฉบับละ 500 บาท
4. ค่าขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควบคุมอื่น ฉบับละ 500 บาท
5. ค่าต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ครั้งละ 200 บาท

6. ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพ ฉบับละ 300 บาท
7. ค่าหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ ความชำนาญ ฉบับละ 400 บาท
8. ค่าใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ 200 บาท

นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 45 ได้ระบุว่า ผู้ขอรับใบอนุญาต ขอต่ออายุใบอนุญาต และผู้ประสงค์ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตฯ ให้ยื่นคำขอต่อคุรุสภาตามแบบที่กำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ครูซึ่งเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 อยู่แล้ว ก่อนที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

(1) สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(2) สำเนาบัตรสมาชิกคุรุสภาหรือหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 หรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนกันได้

(3) รูปถ่ายหน้าตรงครึ่งตัว ไม่สวมแว่นตาดำ ขนาด 1 นิ้ว ซึ่งถ่ายไว้ไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป

2. ครู ซึ่งลาออก หรือเกษียณอายุราชการ หรือพ้นจากหน้าที่ครูตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ผู้ใดประสงค์ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตาม (1)

3. ครูซึ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ทำการสอนอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีผลใช้บังคับ ที่มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือปริญญาอื่นที่ ก.ค. กำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ 1 ยกเว้น (2)

4. ครูอัตราจ้างตามสัญญาจ้างที่มีวุฒิปริญญาทางการศึกษา หรือปริญญาอื่นที่ ก.ค. กำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตาม ข้อ 1 ยกเว้น (2)

5. ผู้มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาหรือปริญญาอื่นที่ ก.ค. กำหนดให้เป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ผู้ใดประสงค์ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อคุรุสภาตามแบบที่กำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

5.1 สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

5.2 หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา

5.3 รูปถ่ายหน้าตรงครึ่งตัว ไม่สวมแว่นตาดำ ขนาด 1 นิ้ว ซึ่งถ่ายไว้ไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป ทั้งนี้ให้ยื่นภายในเวลาไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ

6. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าวอยู่ก่อนพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ให้ยื่นขอขึ้นทะเบียน รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และยื่นคำขอขึ้นทะเบียน รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น แล้วแต่กรณีตามแบบที่กำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานข้อ 5

7. ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และยื่นคำขอทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามแบบที่กำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ 5

8. ให้วุฒิปริญญาทางการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา ที่สถาบันการศึกษาเปิดการสอนอยู่ ในวันที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีผลใช้บังคับเป็นคุณวุฒิที่ใช้ในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

นอกจากเรื่องที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดตั้งข้างต้นนั้น ในมาตรา 49 ตามพระราชบัญญัตินี้ ยังได้กำหนดให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพทางการศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชา ต้องเป็นผู้ที่มีมาตรฐานวิชาชีพใน 3 ด้าน อันประกอบด้วย

1. **มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ** หมายถึงข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพจึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2. **มาตรฐานการปฏิบัติงาน** หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดพร้อมกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงานหรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ความสามารถและความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี

3. **มาตรฐานการปฏิบัติตน** หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของ ผู้ประกอบวิชาชีพโดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงฐานะเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพตามแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไปหากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นจนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้วผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ยกข้อกล่าวหา
- 2) ตักเตือน
- 3) ภาคทัณฑ์
- 4) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 5 ปี
- 5) เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

และนอกจากมาตรฐานวิชาชีพทั้ง 3 ด้านข้างต้น ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา 50 อันประกอบด้วย

1. จรรยาบรรณต่อตนเอง
2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
5. จรรยาบรรณต่อสังคม

นอกจากเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการศึกษาแล้ว พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาฉบับนี้ ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ไว้ดังนี้

1. คุรุสภา มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับศึกษา ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

- 1.1 กำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 1.2 ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
- 1.3 ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ
- 1.4 พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
- 1.5 สนับสนุนและพัฒนาวิชาชีพ
- 1.6 ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

1.7 รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปริญญาบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐาน
วิชาชีพ

1.8 รับรองความรู้ประสบการณ์ ในการประกอบวิชาชีพ

1.9 ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ

1.10 เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย

1.11 ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย

ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13

ข) การออกไปอนุญาต आयुใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิก
ถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ

ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต

ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต

จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ

ช) วิธีการสรรหา การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภาและ
คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

ซ) องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหา

ฌ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา

ฎ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

1.12 ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนา
วิชาชีพ

1.13 ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ
หรือ การออกกฎกระทรวง ระเบียบ

1.14 กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุ
สภา

1.15 ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา

2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการ
ศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกับคุรุสภา มีอำนาจ
หน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของ
กระทรวง รวมทั้งบริหารจัดการองค์การการค้าของคุรุสภา

ซึ่งการกำหนดมาตรฐานด้านต่าง ๆ ของผู้ที่เข้ามาอยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาของไทยนั้น ก็มีความสอดคล้องกับการกำหนดมาตรฐานแห่งชาติของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- พัฒนาวัตถุประสงค์, โครงการ, งบประมาณ, แผนงาน และกลยุทธ์การดำเนินงาน
- วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ซับซ้อนในโครงสร้างบัญชี การใช้ข้อมูลในการพัฒนางบประมาณและแผนทางการเงิน
- ออกแบบ / พัฒนาและการเจรจาทำสัญญากับลูกค้าและผู้ขาย
- พัฒนานโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ ตามนโยบายของรัฐบาลกลาง, นโยบายของมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น ภายใต้วิธีการและกฎระเบียบที่กำหนด
- ทำหน้าที่จัดการกับความรับผิดชอบและอำนาจในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของแผนก
- ช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาทางวิชาการและ / หรือให้คำแนะนำแก่นักเรียนเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการศึกษาระดับปริญญา

จากข้อมูลและรายละเอียดของข้อกำหนดที่ให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ยึดถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพนั้นหนาแน่นมากที่สุด อันเนื่องจากการทำหน้าที่ส่วนใหญ่คือเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของนักนันทนาการวิชาชีพตามที่กระทรวงแรงงานแห่งรัฐได้ระบุไว้ในบางส่วนของหน้าที่ของนักนันทนาการ และในขณะเดียวกัน ผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการนันทนาการส่วนใหญ่ในประเทศไทยนั้น ก็เป็นบุคลากรทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ อาทิ ผู้นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผู้นำค่ายพักแรม เป็นต้น และอีกสาเหตุหลักประการหนึ่งคือ การที่สาขาวิชานันทนาการถูกฝากไว้ในสาขาวิชาการศึกษามาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน โดยเฉพาะครูพลศึกษา ที่ทำหน้าที่นำกิจกรรมนันทนาการในสถานศึกษา ครูลูกเสือ ที่ทำหน้าที่ในการพาออกค่ายพักแรม และจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่พบว่า นันทนาการ ถูกกำหนดให้เป็นวิชาหลักในหลักสูตรการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ในสาขาวิชานันทนาการ ก็เป็นผู้ที่จบการศึกษาในสายครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์เกือบทั้งสิ้น

6. วิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในประเทศไทย

วิชาชีพเวชกรรม

วิชาชีพเวชกรรมเป็นวิชาชีพที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย มีกฎหมายเป็นของตัวเองที่ใช้เฉพาะในสาขามากกว่า 80 ปี ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพในสาขาได้ประพฤติปฏิบัติตามและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยผู้ที่อยู่ในวิชาชีพเวชกรรมนี้จะต้องมีใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ ที่ถือว่าเป็นใบรับรองในวิชาชีพ ภายใต้กฎหมายที่ใช้ในสาขาวิชาชีพคือพระราชบัญญัติวิชาชีพแพทย์ พุทธศักราช 2466 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติทางวิชาชีพฉบับแรกของประเทศไทย และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำมาสู่การเป็นพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2542 ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางให้กับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอื่น ๆ อีกในเวลาต่อมา โดยวิชาชีพเวชกรรมนี้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้มีความทันสมัยและเทคโนโลยีทางวิชาชีพ ในปัจจุบันนี้ ได้มีการพัฒนาพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ขึ้นมาใช้ในกลุ่มวิชาชีพเวชกรรมแล้ว ซึ่งการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติฉบับนี้ หมายความว่า คือการประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การผดุงครรภ์ แต่ไม่รวมถึง การประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่น อันเนื่องมาจากยังมีวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์อื่น ๆ ได้มีการแยกตัวออกไปเป็นกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ ดังที่มีรายละเอียดเป็นข้อความ ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2547 ที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ว่า ยกเลิกนิยามคำว่า เทคนิคการแพทย์ และกายภาพบำบัด อันเนื่องมาจากเพราะสองสาขาวิชาชีพนี้ ได้มีการแยกตัวออกไปเป็นกลุ่มวิชาชีพเฉพาะในปัจจุบัน จึงมีพระราชบัญญัติวิชาชีพเป็นของตัวเอง และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภาวิชาชีพของตนเอง โดยในการควบคุมการประกอบวิชาชีพผู้ประกอบการโรคศิลปะตามพระราชบัญญัตินี้ ในมาตรา 30 ได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ที่ จะเข้ามาอยู่ในวิชาชีพนี้ไว้ดังนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประกอบโรคศิลปะ หรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะ โดยมีได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

1. การประกอบโรคศิลปะที่กระทำต่อตนเอง
2. การช่วยเหลือ หรือเยียวยาผู้ป่วยตามหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือตามธรรมจรรยา

โดยมิได้รับประโยชน์ตอบแทน

3. นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งทำการฝึกหัด หรืออบรมในการควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะ ซึ่งเป็นผู้ให้การศึกษาหรือฝึกอบรม ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนด

4. บุคคลซึ่งเข้ารับการอบรม หรือรับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย กระทำการประกอบโรคศิลปะ ในระหว่างการอบรม หรือการถ่ายทอดความรู้ในการควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะผู้นั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนด

5. บุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศ หรือสภาวิชาชีพไทย มอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

6. บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล กระทำการประกอบโรคศิลปะ ในความควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

7. การประกอบโรคศิลปะของที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการ หรือผู้สอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะของต่างประเทศ ทั้งนี้ โดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการวิชาชีพ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนด

ด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2542 มาตรา 32 ได้กำหนดไว้ไม่แตกต่างจากคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ คือ

1. ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
2. เป็นผู้มีความรู้ในวิชาชีพ
3. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสียหายซึ่งคณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าน่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
4. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าอาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
5. ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
6. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพหรือเป็นโรคที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าไม่สมควรให้ประกอบโรคศิลปะ
7. ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

นอกจากนี้ เมื่อมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติวิชาชีพให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ข้อกำหนดในพระราชบัญญัติจึงต้องมีความชัดเจน เช่น เดิมนั้นวิชาชีพเวชกรรมนี้มีผู้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอยู่หลากหลายสาขา เมื่อมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติในแต่ละครั้ง การระบุข้อกำหนดที่สำคัญจึงต้องมีความชัดเจน ดังที่พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะนี้ ได้ระบุไว้ในมาตรา 62 เกี่ยวกับสิทธิของผู้รับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะไว้ดังนี้ว่า ผู้ใดที่

ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช 2479 และใบอนุญาตนั้นยังคงใช้ได้ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ให้ถือว่า ผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป ดังนี้

1. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาวิชากายภาพบำบัด ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากายภาพบำบัด
2. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาเทคนิคการแพทย์
3. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไปสาขาวิชาเวชกรรม ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทย
4. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไปสาขาวิชาเภสัชกรรม ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ประเภทเภสัชกรรมไทย
5. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณทั่วไปสาขาวิชาการผดุงครรภ์ ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาการแพทย์แผนไทย ประเภทการผดุงครรภ์ไทย
6. ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนโบราณแบบประยุกต์ ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

จากการที่พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ ได้มีการปรับปรุงให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และเมื่อภายหลังหากคณะกรรมการในสาขาวิชาชีพได้มีมติที่ประชุมว่าต้องการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงกฎระเบียบใดที่ประกาศใช้ในพระราชบัญญัติก่อนหน้านี้แล้ว ในเวลาต่อมา สามารถออกกฎหมายฉบับลูก คือพระราชกฤษฎีกา เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดบังคับในวิชาชีพประกอบกัน และพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะนี้ ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อประกาศใช้บังคับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพมาอย่างสม่ำเสมอ ยกตัวอย่างเช่น พระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาวิชากิจกรรมบำบัดเป็นสาขาวิชาการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2542 พ.ศ.2545 ซึ่งในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชากิจกรรมบำบัดในด้านต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การให้คำจำกัดความของคำว่าการกิจกรรมบำบัด ที่ปรากฏอยู่ในมาตรา 3 ว่า หมายถึง การกระทำที่เกี่ยวกับความสามารถของ

บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย และจิตใจในการเรียนรู้และพัฒนา ด้วยกระบวนการ การตรวจ ประเมิน ส่งเสริม ป้องกัน บำบัด และฟื้นฟู ให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เพื่อให้ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ตามศักยภาพ โดยการนำกิจกรรม และอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาใช้

นอกจากพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวแล้ว ยังมีการออกประกาศและระเบียบ กระทรวง เป็นข้อกำหนดร่วมกับกฎหมายตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาข้างต้นด้วย โดยประกาศและระเบียบกระทรวงนั้น มักจะเป็นข้อกำหนดปลีกย่อยที่กล่าวไว้ในกฎหมายหลัก อยู่แล้ว อันได้แก่ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ ดังนี้

1. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ย่อมดำรงตนให้เหมาะสมในสังคม เคารพ ปลูกปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ
2. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่ประพฤติตนหรือกระทำการใดๆ อัน เป็นเหตุให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ
3. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องประกอบวิชาชีพด้วยเจตนาดี โดยไม่ คำนึงถึงเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิการเมือง

และยังมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตน และการปฏิบัติหน้าที่ที่ระบุไว้ อย่างชัดเจน อาทิเช่น

1. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่เรียกร้องสินจ้างรางวัลเป็นพิเศษ นอกเหนือจากค่าบริการที่กำหนด
2. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่โฆษณาชักจูง ชักชวนให้ผู้ป่วยมา รับบริการทางวิชาชีพ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
3. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงความ ปลอดภัย และความสิ้นเปลืองเกินจำเป็นของผู้ป่วย
4. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงสาระสำคัญ ของการบริการ เพื่อให้ผู้ป่วยใช้ประกอบการตัดสินใจในการรับบริการ
5. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย เว้นแต่ ได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
6. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด พึงยกย่อง ให้เกียรติ และเคารพในศักดิ์ศรี ซึ่งกันและกัน
7. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่ดูหมิ่น ทับบถม ใส่ร้าย หรือกลั่น แก่ล้างกัน
8. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่ชักจูง ชักชวน ผู้ป่วยของผู้ประกอบ โรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัดอื่น มาเป็นผู้ป่วยของตน

9. ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาวิชากิจกรรมบำบัด ต้องไม่นำผลงานของผู้อื่น มาเป็นของตน

ในส่วนของการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตนั้น ได้มีการออกข้อกำหนดเป็นกฎกระทรวงฯ ออกมาประกาศใช้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้ใดประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ให้ยื่นคำขอตามแบบที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอนั้น ผู้มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ ผู้มีภูมิลำเนาในส่วนภูมิภาคให้ยื่นต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งตนมีภูมิลำเนาหรือผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ

2. เมื่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ให้ตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน ถ้าเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอแล้วให้ส่งไปยังผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ

3. เมื่อผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการวิชาชีพในแต่ละสาขาเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ

4. การพิจารณาอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ให้เป็นไปตามสาขาวิชาและประเภทของใบอนุญาต เมื่อคณะกรรมการวิชาชีพพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแล้ว ให้ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

5. ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ เมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะดำเนินการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตตามสาขาวิชาและประเภทของใบอนุญาต

6. ใบอนุญาตในแต่ละสาขาวิชาและประเภท ให้ใช้ตามแบบที่คณะกรรมการวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชากำหนด

สำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะแต่ละสาขาวิชาและประเภทให้มีบัตรประจำตัวเพื่อใช้แสดงตนแบบบัตรประจำตัวและการขอมีบัตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชากำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งผู้ที่มีบัตรประจำตัวนั้นหมายถึงผู้ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะในแต่ละสาขาวิชา เป็นการแสดงตนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณสมบัติ จรรยาบรรณและความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ

จากการสัมภาษณ์ นายแพทย์กรีช จิระศานต์ (2553) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้าน
 วิทยาศาสตร์ ประจำโรงพยาบาลกรุงเทพ ถึงแนวทางการเข้าสู่วิชาชีพแพทย์ หรือผู้มีใบประกอบ
 โรคศิลปะ ซึ่งให้การรับรองโดยแพทยสภา มีการกำหนดแนวทางไว้ดังนี้

1. จบการศึกษาในระดับมัธยมปลายในสายวิทย์ – คณิต
2. สามารถสอบผ่านเข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่ได้รับ
 การรับรองจากแพทยสภา และผ่านการประเมินด้านจิตวิทยา
3. ศึกษาในหลักสูตรทางการแพทย์เป็นระยะเวลา 6 ปี
4. ทำการฝึกปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล 3 ปี
 ซึ่งเมื่อผ่าน 4 ขั้นตอนข้างต้นจะได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ซึ่งให้การรับรองโดย
 แพทยสภา แต่เมื่อต้องการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ต้อง
5. ศึกษาต่อในสาขาวิชาการแพทย์เฉพาะทาง (Broad) 3 ปี
6. ศึกษาต่อในสาขาวิชาเฉพาะในการแพทย์เฉพาะทาง (Sub-Broad) 1 – 2 ปี

เมื่อผ่านขั้นตอนที่ 5 และ 6 นี้ ก็จะได้รับรองเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะ
 ทาง ยกเว้น ในแพทย์ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านหัวใจ จะต้องมีการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมในวิชา
 เกี่ยวกับ Cardio เป็นระยะเวลา 1 – 2 ปี และต้องผ่านการฝึกประสบการณ์จากต่างประเทศ ใน
 ขณะเดียวกันใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะของแพทย์นั้น สามารถทำการต่ออายุของใบอนุญาต
 ด้วยการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาการแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้
 และเทคโนโลยีในการประกอบวิชาชีพให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย (กรีช จิระศานต์,
 2553)

ซึ่งแนวทางในการเตรียมตัวก้าวสู่วิชาชีพเวชกรรม ดังข้างต้นนั้น ไม่ได้มีระบุ
 เป็นข้อกำหนดในพระราชบัญญัติวิชาชีพนี้ แต่เป็นประกาศที่สภาวิชาชีพมีหน้าที่ในการแจ้งและ
 ประชาสัมพันธ์ ใช้เป็นนโยบายในการคัดกรองผู้ที่เข้ามาอยู่ในวิชาชีพ เพื่อเป็นการเตรียมตัว
 ให้กับผู้ที่สนใจที่จะก้าวเข้าสู่วิชาชีพนี้ โดยสถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรการศึกษาด้านการแพทย์
 หรือเวชกรรมแต่ละสาขานี้ ต้องได้รับการรับรองหลักสูตรการศึกษาและการฝึกงานจาก
 แพทยสภาเท่านั้น

วิชาชีพนัฏฐิ

วิชาชีพนัฏฐิมีกฎหมายประกาศใช้เป็นของตัวเอง เรียกว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพนัฏฐิ พ.ศ. 2547 และมีองค์การควบคุมตามพระราชบัญญัติ ในมาตราที่ 6 ที่กำหนดให้สภาวิชาชีพนัฏฐิ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ภายใต้การควบคุมของกระทรวงพาณิชย์ วัตถุประสงค์คือเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพนัฏฐิ และนอกจากนี้ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้สภาวิชาชีพนัฏฐิมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพนัฏฐิ
2. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
3. กำหนดมาตรฐานการนัฏฐิ มาตรฐานการสอบนัฏฐิ และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องวิชาชีพนัฏฐิ
4. กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพนัฏฐิ
5. รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพนัฏฐิ ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพนัฏฐิ
6. รับรองปริญญา หรือประกาศนียบัตรในวิชาการนัฏฐิ ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
7. รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพนัฏฐิ
8. รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพนัฏฐิ
9. ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพนัฏฐิให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนัฏฐิ
10. ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพนัฏฐิ
11. ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพนัฏฐิ
12. เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพนัฏฐิ
13. ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพนัฏฐิ
14. ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพนัฏฐิตามพระราชบัญญัตินี้

ต่อมา พระราชบัญญัติวิชาชีพนัฏฐิ พ.ศ.2549 (ฉบับแก้ไข) ได้มีการปรับปรุงข้อกำหนดให้ทันต่อเหตุการณ์ จึงมีการกำหนดให้ออกข้อบังคับของสภาวิชาชีพนัฏฐิประกอบคือการกำหนดข้อบังคับเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การฝึกหัดงาน สำหรับผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบนัฏฐิ ไว้ดังนี้

1. ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องผ่านการฝึกหัดงานสอบบัญชีธุรกิจที่กฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชีหรือให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยฝึกหัดงานกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

1.1. ต้องฝึกหัดงานในระหว่างการศึกษาเพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7(6) โดยเริ่มฝึกหัดงานหลังจากได้สอบผ่านวิชาการบัญชีตามที่คณะกรรมการกำหนดไม่น้อยกว่าสี่รายวิชา และวิชาสอบบัญชีไม่น้อยกว่าหนึ่งรายวิชา ซึ่งรวมทุกวิชาแล้วไม่น้อยกว่าสิบห้าหน่วยกิต หรือฝึกหัดงานหลังจากได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7(6) มาแล้ว ทั้งนี้ การฝึกหัดงานดังกล่าวต้องกระทำเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าสามปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานรวมกัน ไม่น้อยกว่าสามพัน ชั่วโมง

1.2. ต้องยื่นคำขอแจ้งการฝึกหัดงานต่อคณะกรรมการก่อนเริ่มฝึกหัดงานตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมด้วยหนังสือรับรองของสถาบันการศึกษาว่าได้สอบผ่านวิชาการบัญชี และวิชาการสอบบัญชีตาม (1.) หรือสำเนาปริญญาหรือประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7(6) แล้วแต่กรณี

1.3. ต้องทำรายงานการฝึกหัดงานยื่นต่อคณะกรรมการ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง นับตั้งแต่วันแจ้งการฝึกหัดงาน ตามที่คณะกรรมการกำหนดเกี่ยวกับเงื่อนไขเวลาและแบบ และเมื่อสิ้นสุดการฝึกหัดงานต้องทำรายงานดังกล่าวยื่นต่อคณะกรรมการ พร้อมด้วยคำรับรองการฝึกหัดงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ให้การฝึกหัดงานตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

1.4. ในกรณีที่มีการเปลี่ยนผู้ให้การฝึกหัดงาน หรือผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิมถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องแจ้งการเปลี่ยนผู้ให้การฝึกหัดงานทุกครั้งต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันเปลี่ยนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมด้วยรายงานและคำรับรองการฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายเดิม และการแจ้งรับฝึกหัดงานของผู้ให้การฝึกหัดงานรายใหม่

1.5. ในกรณีผู้ฝึกหัดงานไม่ประสงค์ที่จะฝึกหัดงานกับผู้ให้การฝึกหัดงานคนเดิมต่อไปโดยจะไม่ขออนับจำนวนชั่วโมงการฝึกหัดงาน ให้แจ้งผู้ให้การฝึกหัดงานนั้นทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

1.6. ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มิได้ฝึกหัดงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาห้าปี นับแต่วันที่แจ้งต่อคณะกรรมการ เพราะความบกพร่องของผู้ขอรับใบอนุญาต ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามที่คณะกรรมการกำหนด เกี่ยวกับเงื่อนไขเวลาไว้ในหนังสือนั้น และถ้าไม่ดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณา จำหน่ายคำขอได้

และนอกจากข้อกำหนดการฝึกหัดงานแล้ว สภาวิชาชีพบัญชี ยังได้กำหนด เกณฑ์การทดสอบความรู้ และคุณวุฒิ ของผู้ที่เข้าทำการทดสอบไว้พร้อมกันด้วย ดังนี้

1. ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องผ่านการทดสอบความรู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

1.1. ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับการทดสอบจะต้องสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาหรือ ประกาศนียบัตรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7(6) และเคยศึกษาและสอบผ่านรายวิชาตามที่ คณะกรรมการกำหนดจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่คณะกรรมการรับรอง และฝึกหัด งานครบถ้วนแล้ว หรืออยู่ระหว่างการฝึกหัดงานสอบบัญชีธุรกิจที่กฎหมายบัญญัติให้มีการสอบ บัญชีหรือให้มีผู้สอบบัญชีกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน หมวด 2 แห่งข้อบังคับนี้ และต้องไม่เคยเป็นผู้ทุจริตในการทดสอบความรู้ของผู้ขอรับใบอนุญาต เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1.2. การทดสอบแบ่งเป็น 6 วิชา ได้แก่ วิชาการบัญชี 1 วิชาการบัญชี 2 วิชาการ สอบบัญชี 1 วิชาการสอบบัญชี 2 วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี และวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ขอบเขต รายละเอียดเนื้อหาและเค้า โคร่งของวิชาที่ต้องทดสอบให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

1.3. ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับการทดสอบจะต้องยื่นคำขอสมัครสอบต่อคณะกรรมการ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดภายในเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนก่อนวันเริ่มทดสอบ โดย สามารถสมัครสอบทุกวิชาหรือสมัครสอบบางวิชาก็ได้

1.4. การทดสอบให้มีอย่างน้อยปีละสองครั้ง ตามกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ เห็นสมควร โดยต้องประกาศให้ผู้มีสิทธิเข้ารับการทดสอบทราบล่วงหน้าอย่างน้อยหกสิบวัน

1.5. ระยะเวลาการรับสมัครสอบ วัน เวลา สถานที่ทดสอบ ค่าธรรมเนียมในการ ทดสอบ ระเบียบเกี่ยวกับการทดสอบ และรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามประกาศของ คณะกรรมการ

1.6. ผู้เข้ารับการทดสอบจะต้องสอบผ่านทุกวิชา และได้คะแนนในแต่ละวิชาไม่ต่ำ กว่าร้อยละหกสิบจึงจะถือว่าผ่านการทดสอบ โดยผู้เข้ารับการทดสอบสามารถสะสมผลการ ทดสอบของแต่ละวิชาที่สอบผ่านได้ไม่เกินสามปี นับแต่วันที่ผ่านการทดสอบแต่ละวิชา

1.7. ให้นำทะเบียนประกาศชื่อผู้ผ่านการทดสอบแต่ละวิชาและทุกวิชาไว้ ณ สภาวิชาชีพบัญชีเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

2. ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษา ดังนี้

2.1. สำเร็จการศึกษาซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีรับรองว่า ไม่ต่ำกว่าปริญญาทางการ บัญชี หรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาทางการบัญชี และ

2.2. ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษา และสอบผ่าน 8 รายวิชา ซึ่งแต่ละรายวิชามีหน่วยกิตอย่างน้อย 3 หน่วยกิต และเป็นการศึกษาและสอบผ่านในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชีให้การรับรอง ดังนี้

2.2.1. การบัญชีขั้นต้น / ขั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง / ชั้นกลาง 3 วิชา	
2.2.2. การบัญชีขั้นสูง / ชั้นสูง	2 วิชา
2.2.3. การบัญชีต้นทุน	1 วิชา
2.2.4. การสอบบัญชี	1 วิชา
2.2.5. การภาษีอากร	1 วิชา

2.3. ผู้ที่ต้องการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนฝึกหัดงานและมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับวิชาที่ต้องศึกษาตาม (2.2) สามารถเข้าศึกษาเพิ่มเติมกับสถาบันการศึกษาที่สภาวิชาชีพบัญชี ให้การรับรองผู้สำเร็จการศึกษาว่ามีคุณสมบัติที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ หรือกับสภาวิชาชีพบัญชี

ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 นี้ ได้กำหนดรายละเอียดและเนื้อหาของหลักสูตรการศึกษาพร้อมทั้งเงื่อนไขในการฝึกงานที่ชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว โดยการรับรองว่าผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการศึกษา และผ่านการรับรองตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชีนี้นี้ ถือว่าเป็นผู้มีมาตรฐานและองค์ความรู้ที่ครบถ้วน เป็นการยืนยันจากองค์กรวิชาชีพว่าผู้ที่ได้รับการรับรองนี้จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพที่ควรค่าแก่การยอมรับจากสาธารณะได้อย่างสมภาคภูมิ โดยวิชาชีพบัญชีนี้นี้ เป็นวิชาชีพแรกที่มีการพัฒนามาตรฐานไปสู่ระดับสากล ภายใต้กรอบตกลงขององค์การการค้าโลก (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2552)

วิชาชีพทนายความ

มีพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้เพื่อควบคุมการทำหน้าที่ในกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินของกฎหมายฉบับนี้ คือ สภาทนายความ ซึ่งนอกจากจะกำหนดบทบาทต่างๆที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังได้มีการกำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ที่ จะทำการขอจดทะเบียนและสอบรับใบอนุญาตว่าความดังปรากฏในมาตรา 35 เรื่องการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต ซึ่งต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต
3. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรืออนุปริญญาทางนิติศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรในวิชานิติศาสตร์ซึ่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรืออนุปริญญาจาก

สถาบันการศึกษา ซึ่งสภาพนายความเห็นว่า สถาบันการศึกษานั้นมีมาตรฐานการศึกษาที่ผู้ได้รับปริญญาตรี หรืออนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ควรเป็นนายความได้ และเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

4. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และไม่เป็นผู้ได้กระทำการใดซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต
5. ไม่อยู่ในระหว่างต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
6. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่า จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
7. ไม่เป็นบุคคลผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ล้มละลาย
8. ไม่เป็นโรคติดต่อซึ่งเป็นที่ยังเกี่ยวแก่สังคม
9. ไม่เป็นผู้มีกายพิการหรือจิตบกพร่อง อันเป็นเหตุให้เป็นผู้หย่อนสมรรถภาพในการประกอบอาชีพนายความ
10. ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ เว้นแต่ข้าราชการการเมือง
11. ไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตาม มาตรา 71 (คือ เป็นบุคคลที่ถูกปลดชื่อออกจากทะเบียนนายความจะขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตอีกมิได้ เว้นแต่เวลาได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันถูกปลดชื่อ)

นอกจากนี้สภาพนายความได้กำหนดให้ผู้ที่จะสอบรับใบอนุญาต ต้องเข้ารับการอบรมวิชาการว่าความ จากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ สภาพนายความ ประกอบด้วย การอบรมภาคทฤษฎี ระยะเวลา 17 วัน และการอบรมภาคปฏิบัติระยะเวลา 6 เดือน ซึ่งก่อนที่จะเข้ารับการอบรมภาคปฏิบัติ ผู้ที่จะสอบ ต้องสามารถสอบผ่านการทดสอบภาคทฤษฎีก่อน และการเข้ารับการอบรมภาคปฏิบัติ นั้น ผู้ที่จะสอบฯ จะต้องเข้ารับการฝึกอบรม (ฝึกงาน) ภายใต้การควบคุมของผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (ทนายความ) ที่มีอายุใบอนุญาตตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ ก่อนที่ยื่นขอจดทะเบียนรับใบอนุญาตฯ จะต้องผ่านการอบรมจริยธรรมและมารยาททนายความ ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ตามที่สภาพนายความกำหนดซึ่งจริยธรรมและมารยาทที่กำหนดเป็นข้อปฏิบัติ และข้อห้ามปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพทนายความ ซึ่งทนายความทุกคนต้องเคร่งครัดถือปฏิบัติตาม เพื่อให้วิชาชีพทนายความเป็นวิชาชีพที่ผดุงซึ่งความยุติธรรมได้อย่างแท้จริงนั้นประกอบด้วย

1. ไม่รับทำหน้าที่ เมื่อผู้พิพากษาขอแรงให้เป็นทนายแก้ต่าง
2. ไม่เคารพศาลหรือผู้พิพากษา โดยแสดงอาการดูหมิ่น อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา

3. กล่าวความ ทำหลักฐานเท็จ หรือใช้อุบายลวงให้ศาลหลง หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้ทราบคำสั่ง หรือคำพิพากษาของศาลในขณะที่ยังไม่เปิดเผย
4. สมรู้ร่วมคิด หรือเป็นใจ ในทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อสร้างพยานหลักฐานเท็จ หรือโดยปกปิด อำพรางพยานหลักฐานใดๆ ซึ่งควรนำมายื่นต่อศาล หรือสัญญาจะให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน หรือสมรู้ร่วมคิด ในการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน
5. กระทำการใดๆ อันเป็นการยุยง ส่งเสริม ให้มีการฟ้องร้องคดีกัน ในกรณีอันหามูลมิได้
6. ใช้อุบายอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้ใดมอบคดีว่าต่างหรือแก้ต่างให้ตนเอง
7. เปิดเผยความลับลูกความ
8. จงใจขาดนัดหรือทอดทิ้งคดีลูกความ หรือจงใจละเว้นหน้าที่ อันอาจทำให้ลูกความเสียหายประโยชน์
9. ใต้รับเป็นทนายความให้แล้ว ต่อมาภายหลังได้ใช้อุบาย โดยปราศจากเหตุผลอันควร เพื่อให้ตนได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ลูกความได้สัญญาให้
10. กระทำการใดๆ อันเป็นการฉ้อโกง ยักยอก หรือครอบครอง หน่วงเหนี่ยวทรัพย์สินของลูกความ โดยมิได้รับความยินยอมจากลูกความ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร
11. ประกาศ โฆษณา หรือยอมให้ผู้อื่นทำการประกาศโฆษณาใดๆ เกี่ยวกับอัตราว่าจ้างว่าความ การแสดงคุณวุฒิ หรือตำแหน่ง อันเป็นไปในทางโอ้อวด เพื่อชักชวนให้ผู้ที่มอรรถคดีมาหาและจ้างเป็นทนายว่าความ หรือแก้ต่างให้ เว้นแต่การแสดงชื่อ คุณวุฒิ หรืออื่นๆ

จากที่วิชาชีพทนายความเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการชี้ผิด ชี้ถูก เป็นการพิจารณาและตัดสิน เพื่อความถูกต้อง มีลักษณะเป็นนามธรรม ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนี้จึงต้องเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ที่สง่างาม เป็นที่ยอมรับจากสังคม ข้อกำหนดด้านคุณสมบัติของผู้ที่จะอยู่ในวิชาชีพนี้ พบว่ามีข้อกำหนดด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพมากกว่าวิชาชีพอื่นๆ

วิชาชีพวิศวกร

วิชาชีพวิศวกร มีสภาวิศวกรทำหน้าที่เป็นองค์กรควบคุมและดูแลสมาชิก อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงมหาดไทย โดยมีพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินงานและทำหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ ตามพระราชบัญญัติวิศวกรได้กำหนดให้สภาวิศวกร มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
2. พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
3. รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

ควบคุม

4. รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
5. เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดและการเลิกสาขาวิชาชีพวิศวกรรม

ควบคุม

6. ออกข้อบังคับสภาวิศวกร

และในมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้ ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละสาขาวิชา มี ๔ ระดับ ประกอบด้วย

1. วุฒิวิศวกร (ระดับสูงสุด)
2. สามัญวิศวกร (เป็นภาคีวิศวกรอย่างน้อย 3 ปี / สอบวิชาบังคับ 5 เลือก 1)
3. ภาคีวิศวกร (จบใหม่ สอบใบอนุญาตเพียง 4 วิชา)
4. ภาคีวิศวกรพิเศษ

โดยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร ตามข้อบังคับของสภาวิศวกรในพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 ที่ให้บังคับใช้เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไปนั้น ได้ระบุว่า

1. ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบอาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร ต้องเป็นสมาชิกสามัญของสภาวิศวกรเท่านั้น
2. ปริญญา ประกาศนียบัตร และวุฒิเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรนั้น จะต้องเป็นหลักสูตรการเรียน การสอนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ วิชาพื้นฐานทางวิศวกรรม และวิชาเฉพาะทางวิศวกรรม จากระบบการศึกษาแบบทวิภาค ซึ่งรายละเอียดและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด
3. สภาวิศวกรจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบอาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หรือเทียบเท่า ที่ผ่านการรับรองปริญญาบัตรจากสภาวิศวกรเท่านั้น และต้องเป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้หมวดวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรมและหมวดวิชาเฉพาะทางวิศวกรรมโดยได้คะแนนในแต่ละหมวดวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ซึ่งรายละเอียดและเนื้อหาการสอบนั้น ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด
4. ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบอาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีต้องผ่านการอบรม และการทดสอบความรู้เกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบวิชาชีพตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด

ทั้งนี้ในตอนท้ายของพระราชบัญญัติ ได้มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ สำหรับเป็นเกณฑ์มาตรฐานให้บรรดาสมาชิกทราบเพื่อใช้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ดังนี้

1. ค่าใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม บุคคลธรรมดา
  - 1.1 ระดับวุฒิวิศวกร 10,000 บาท
  - 1.2 ระดับสามัญวิศวกร 7,500 บาท
  - 1.3 ระดับภาคีวิศวกร 5,000 บาท
  - 1.4 ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ 1,000 บาท
  - 1.5 นิติบุคคล ค่าใบอนุญาตนิติบุคคล 100,000 บาท
2. ค่าต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ที่ขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตหมดอายุบุคคลธรรมดา
  - 2.1 ระดับวุฒิวิศวกร 3,000 บาท
  - 2.2 ระดับสามัญวิศวกร 2,000 บาท
  - 2.3 ระดับภาคีวิศวกร 1,000 บาท
  - 2.4 ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ 1,000 บาท

สำหรับผู้ที่ขอต่ออายุใบอนุญาตบุคคลธรรมดา หลังจากใบอนุญาตหมดอายุ ให้เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียม 2,000 บาท
3. ค่าต่ออายุใบอนุญาต อื่นๆ
  - 3.1 ค่าต่อใบอนุญาตนิติบุคคลที่ขอต่ออายุใบอนุญาต ก่อนใบอนุญาตหมดอายุ 30,000 บาท
  - 3.2 ค่าต่อใบอนุญาตนิติบุคคลที่ขอต่ออายุใบอนุญาตหลังจากใบอนุญาตหมดอายุ 50,000 บาท
  - 3.3 ค่าหนังสือรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ วิศวกรรมควบคุม 10,000 บาท
  - 3.4 ใบแทนใบอนุญาตหรือหลักฐานรับรองการได้รับอนุญาต บุคคลธรรมดา 500 บาท นิติบุคคล 5,000 บาท
  - 3.5 ค่าทดสอบความรู้ในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ครั้งละ 2,000 บาท

วิชาชีพวิศวกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ได้มีรายละเอียดแนบท้ายเกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่นๆ โดยเฉพาะในด้านค่าใช้จ่ายในการขอรับใบอนุญาตฯ ที่สูงกว่าวิชาชีพอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะผลของความรับผิดชอบนั้นไม่เพียงส่วนผลต่อความเสียหายทางร่างกายและทรัพย์สินเฉพาะบุคคล แต่ผลของความรับผิดชอบต่อวิชาชีพนี้ สามารถส่งผลกระทบต่อผู้คนรอบข้างมากมาย ทั้งทางร่างกายและทรัพย์สิน สภาวิศวกรจึง

ต้องมีความระมัดระวังและละเอียดรอบคอบในการออกใบอนุญาตฯ และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมที่มีความเฉพาะตัว ไม่สามารถใช้ข้ามประเภท งาน ขนาดของงานหรือระดับการทำงานได้ ทั้งนี้เพราะมีการพิจารณาความเกี่ยวข้องจากผลที่เกิดขึ้น และมีประเด็นของความชำนาญเฉพาะของแต่ละสายงานในสาขาวิชา เช่น วิศวกรโยธา ก็มีการจัดชนิดความชำนาญเฉพาะสาขาออกเป็นตามประเภทของสิ่งก่อสร้าง อาทิ สะพาน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป

วิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551 เป็นบทบัญญัติทางกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม และควบคุมการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับนี้ ได้กำหนดกลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ออกเป็น 4 กลุ่มวิชาโดยเทียบเคียงกับตำแหน่งกลุ่มสายงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จึงทำให้การกำหนดกลุ่มวิชานี้กว้างขวางและครอบคลุมทุกสาขาวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกคนสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกและรับสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมจากสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ทั้งหมด จากเดิมที่การดูแลผู้ประกอบวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการโดย สมาคมต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา ตามมาตราที่ 5 ดังนี้

1. กลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ครอบคลุม 6 สาขาวิชา ดังนี้
  - สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์
  - สาขาวิชาเคมี
  - สาขาวิชาชีววิทยา
  - สาขาวิชาฟิสิกส์
  - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ
  - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์พื้นพิภพและวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์สุขภาพ ครอบคลุม 3 สาขาวิชาหลัก ดังนี้
  - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์
  - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพพื้นฐาน
  - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. กลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์การเกษตร
4. กลุ่มวิชาชีพสหวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ครอบคลุม 4

สาขาวิชา ดังนี้

- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหาร
- สาขาวิชาสหวิทยาการด้านเทคโนโลยี
- สาขาวิชาอุตสาหกรรมเคมี
- สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ.2551 ได้กำหนดคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกสามัญของสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ในหมวดที่ 2 มาตราที่ 14 ว่าสมาชิกสามัญต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ หรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
2. มีสัญชาติไทย
3. มีความรู้ในวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยได้รับปริญญาประกาศนียบัตร หรือวุฒิปริญญาเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรับรอง
4. ไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับ
5. ไม่เคยถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับ
6. ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นโรคตามที่กำหนดในข้อบังคับ

นอกจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพฯ ดังข้างต้นแล้ว ยังปรากฏว่ามีการประกาศเพิ่มเติมว่า ผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาในวิชาหลักทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของแต่ละสาขาวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต และมีความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และประการสำคัญคือต้องประกอบวิชาชีพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ.2551 ได้ระบุมาตรฐานการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมไว้ในหมวดที่ 7 ดังนี้

มาตรา 41 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมหรือกระทำด้วยวิธีใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่าตนมีสิทธิที่จะประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมโดยมิได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เว้นแต่เป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ในฐานะข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 42 การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 43 ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นสมาชิกสามัญของสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และถ้าขาดจากสมาชิกภาพเมื่อใดให้ใบอนุญาตของผู้นั้นสิ้นสุดลง

มาตรา 44 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมให้เข้ารับการฝึกอบรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมเพิ่มเติมตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 45 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 46 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมและบุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย มีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยแจ้งเรื่องต่อสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิทธิการกล่าวหาตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมผู้กล่าวหาหรือผู้ได้รับความเสียหายรู้เรื่องการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพดังกล่าวและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด แต่ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การถอนเรื่องกล่าวหาที่ได้ยื่นไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 47 เมื่อสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับเรื่องกล่าวหาตามมาตรา 46 แล้ว ให้เลขาธิการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการจรรยาบรรณโดยไม่ชักช้า

มาตรา 48 ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วยประธานกรรมการจรรยาบรรณและกรรมการจรรยาบรรณจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนให้คณะกรรมการแต่งตั้งประธานกรรมการจรรยาบรรณและกรรมการจรรยาบรรณตามมติของที่ประชุมใหญ่สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากสมาชิกสามัญ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 49 คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิธีพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 50 คณะกรรมการจรรยาบรรณอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องใดแทนคณะกรรมการจรรยาบรรณได้การประชุมของคณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ ให้นำความในมาตรา 30 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 51 การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการจรรยาบรรณให้นำความในมาตรา 25 และมาตรา 26 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 52 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ ให้กรรมการจรรยาบรรณและอนุกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา แต่ถ้าเป็นการมีคำสั่งต่อบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ประกอบการวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษแห่งสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือผู้ซึ่งสภานายกพิเศษแห่งสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการจรรยาบรรณหรืออนุกรรมการจรรยาบรรณเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 53 ให้ประธานกรรมการจรรยาบรรณมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งส่งสำเนาเรื่องที่กล่าวหาให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งถูกกล่าวหาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเริ่มพิจารณาผู้ถูกกล่าวหามีสิทธิทำคำชี้แจงหรือนำหลักฐานใดๆ ส่งให้คณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณซึ่งทำหน้าที่สอบสวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานกรรมการจรรยาบรรณ หรือภายในเวลาที่คณะกรรมการจรรยาบรรณกำหนด

มาตรา 54 คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ยกข้อกล่าวหา ในกรณีที่วินิจฉัยว่าผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมมิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา
- 2) ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ในกรณีที่วินิจฉัยว่าผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมได้กระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหา
  - (ก) ว่ากล่าวตักเตือน
  - (ข) ภาคทัณฑ์
  - (ค) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสองปี
  - (ง) เพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 55 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 54 (2) อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยชี้ขาดต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยการอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ

ที่กำหนดในข้อบังคับคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการให้ทำเป็นคำสั่งสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา 56 ห้ามมิให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งอยู่ในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตผู้ใดกระทำด้วยวิธีใดๆ ที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีสิทธิที่จะประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมนับแต่วันที่ทราบคำสั่งสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้พักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 57 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 5 ให้คณะกรรมการมีมติเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ นั้นนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา 58 ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะยื่นขอรับใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งการต่อใบอนุญาตนั้นต้องเสียอัตราค่าธรรมเนียมเท่ากับการออกใบอนุญาตใหม่ คือ 5,000 บาท

กฎหมายของวิชาชีพนี้เป็นพระราชบัญญัติวิชาชีพใหม่ล่าสุดในประเทศไทย จึงมีรายละเอียดและข้อกำหนดที่รอบคอบและรัดกุมยิ่งขึ้น เป็นการใส่รายละเอียดที่เป็นข้อบังคับที่จำเป็น ทั้งนี้เพราะความครอบคลุมผู้ประกอบวิชาชีพสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ที่หลากหลายสาขา จึงมีการเทียบเคียงจากข้อกำหนดและกฎระเบียบของสภาวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทยอีก 12 สภาวิชาชีพ ทำให้มีรายละเอียดที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นแนวทางและข้อปฏิบัติสำหรับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพที่ชัดเจน และละเอียดมากขึ้น และประเด็นที่น่าสนใจคือ กลุ่มวิชาชีพวิทยาศาสตร์สุขภาพตามพระราชบัญญัตินี้ มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสาขาวิชานันทนาการ และวิชาชีพเวชกรรมคือนักกิจกรรมบำบัด ที่ต้องใช้ใบประกอบวิชาชีพของวิชาชีพเวชกรรม แต่อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และต้องใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพ

7. พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ.2551

พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นี้ เกิดขึ้นจากแนวคิดในการกำกับดูแลมาตรฐานให้เป็นภาพรวมของประเทศ เพราะที่ผ่านมานั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการมาตรฐานของประเทศยังขาดหน่วยงานและทิศทางในการรับผิดชอบด้านมาตรฐานที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการค้าระหว่างประเทศ และไม่สอดคล้องต่อหลักการขององค์การการค้าโลก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิก มีการจัดระบบการมาตรฐานของประเทศ ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับมาตรฐานสากล เพื่อการส่งออกถึงความมีคุณภาพ โดยมีคณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับดูแลการดำเนินงานด้านการมาตรฐานของประเทศไทยให้เกิดความเป็นเอกภาพและสอดคล้องกับ

สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2554) โดยรายละเอียดในพระราชบัญญัตินี้ ได้อธิบายความหมายของมาตรฐาน ว่า คือข้อกำหนดอย่างไรอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ วิธีการ กระบวนการผลิต ส่วนประกอบ โครงสร้าง มิติ ขนาด แบบ รูปร่าง น้ำหนัก ประสิทธิภาพ สมรรถนะ ความทนทาน หรือความบริสุทธิ์ของผลิตภัณฑ์
2. หีบห่อ การบรรจุหีบห่อ การทำเครื่องหมาย หรือฉลาก
3. วิธีการ กระบวนการ คุณลักษณะ ประสิทธิภาพ หรือสมรรถนะ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการ
4. ระบบการบริหารหรือการจัดการเกี่ยวกับคุณภาพ สุขอนามัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรือระบบอื่นใด
5. นิยาม แนวทาง ข้อเสนอแนะ หน่วยวัด การทดสอบ การสอบเทียบ การทดลอง การวิเคราะห์ การวิจัย การตรวจ การรับรอง การตรวจประเมิน ที่เกี่ยวกับทุกสิ่งทีกล่าวมาข้างต้นหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน

นอกจากนี้ ยังได้ให้ความหมายของคำว่าตรวจสอบและรับรอง ไว้ว่า คือ กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบ สอบเทียบ ตรวจ หรือรับรอง เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ระบบการบริหาร ระบบการจัดการ บุคลากร องค์กร มีคุณสมบัติเป็นไปตามที่มาตรฐานด้านนั้นๆ กำหนดไว้ (พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติพ.ศ.2551)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานในเรื่องต่างๆ ทั้งหมดนี้ สามารถสรุปได้ว่า มาตรฐานคือข้อปฏิบัติที่ใช้ยึดถือร่วมกัน เป็นการแสดงและยอมรับกันว่า ถ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือกฎระเบียบนั้นๆ แล้ว ถือว่ามีมาตรฐาน ซึ่งการมีมาตรฐาน คือการมีข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งร่วมกัน ซึ่งการมีมาตรฐานนี้เป็นการแสดงถึงคุณภาพเชิงประจักษ์ เกณฑ์มาตรฐานด้านต่างๆ ที่พัฒนาขึ้น เปรียบเสมือนสัญลักษณ์การรับรองคุณภาพตามมโนทัศน์ของระบบเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานเรื่องหนึ่ง ก็อาจแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานของอีกเรื่องหนึ่ง หรือมาตรฐานของสังคมใดสังคมหนึ่ง ก็อาจไม่เหมือนกับมาตรฐานของสังคมอีกสังคมหนึ่งเหล่านี้เป็นต้น เพราะการมีมาตรฐานเป็นการสร้างการยอมรับและข้อตกลงร่วมกันของสังคมๆหนึ่ง ที่จะร่วมกันยึดถือข้อกำหนด หรือกฎระเบียบนี้ให้มีทิศทางในการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

7. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

เทคนิคเดลฟายเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เปี่ยมด้วยประสิทธิภาพ เป็นที่นิยมใช้เพื่อการศึกษาหาแนวทาง หรือหาแนวโน้มในอนาคต เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางไม่เฉพาะในวงการการศึกษา แต่ในอุตสาหกรรม การบริการ หรือการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ก็นิยมใช้เทคนิคเดลฟายเป็นเครื่องมือการศึกษา แนวโน้ม และความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการใช้ข้อสรุปจากการหาฉันทมติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่ยอมรับในเรื่องนั้นๆ เทคนิคเดลฟายเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในการคาดการณ์อนาคต เพื่อการพัฒนาหรือผลิตสินค้าหรือบริการให้ตอบสนองความต้องการในอนาคต โดยการรวบรวมความคิดเห็นที่เป็นเสียงส่วนใหญ่จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Hsu & Sandford, 2007) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ไม่ต้องเสียเวลาเข้าร่วมประชุมหรือกันแบบพร้อมหน้าพร้อมตา เป็นการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการเผชิญหน้า และการใช้เทคนิคเดลฟายในการทำวิจัยนั้น จะช่วยให้ผู้วิจัยได้ทราบรายละเอียดของข้อมูลเชิงลึกได้เป็นอย่างดี (Palter, MacRae, & Grantcharov, 2011) อันเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ข้อมูลอย่างอิสระ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเอง ซึ่งการที่จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่ถูกคัดเลือกและรับเชิญมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องทำการศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยจากการค้นคว้าตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอ (Palter, et al., 2011) เพื่อสามารถนำมาตั้งเป็นประเด็นคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

เทคนิคเดลฟายเริ่มเกิดขึ้นครั้งแรกในยุคสงครามเย็น ในปี 1950 โดยกลุ่มบริษัท แรนต์ คอร์ปอเรชั่น (Daud, Ismail, & Omar, 2010; Landeta, 2006; Palter, et al., 2011; Skulmoski, Hartman, & Krahn, 2007; Syed, Hjarnoe, & Aro, 2009) ต้องการที่จะเข้าร่วมลงทุนในฐานทัพสหรัฐ จึงได้มีการพยายามหาข้อมูลด้วยการถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในวงการทหารว่ามีความเห็นเกี่ยวกับการโจมตีสหรัฐของสหภาพโซเวียตอย่างไร สหรัฐจะต้องเตรียมขีปนาวุธยุทธโศปกรณ์จำนวนเท่าใด จึงจะเพียงพอต่อการรับมือจากโซเวียต (Palter, et al., 2011; Skulmoski, et al., 2007) หลังจากนั้นมาอีก 50 ปี เทคนิคเดลฟายถูกนำมาใช้ในวงการธุรกิจทั่วไปเพื่อการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจ จากความต้องการแก้ปัญหาของระบบเศรษฐกิจที่ยุ่งยากในขณะนั้น จึงต้องสอบถามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แต่ก็เกิดปัญหาการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความขัดแย้ง ข้อมูลที่ออกมาจึงเป็นผลที่ไม่น่าพอใจ จึงมีผู้เสนอให้นำเทคนิคเดลฟายเข้ามาใช้แก้ปัญหาแทน (Underhill, 2004) เทคนิคเดลฟาย จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจ หรือหาข้อสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยปราศจากการเผชิญหน้าโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกอย่างมีขั้นตอน และเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการคัดเลือกเข้าสู่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความซับซ้อนโดยเฉพาะการ

พิจารณาคูณสมบัติด้านความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ จะเป็นการยืนยันถึงคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือก ส่งผลให้ผลการศึกษามีความตรง(Validity) และความเที่ยง(Reliability) ได้เป็นอย่างดี (Daud, et al., 2010; Efstathiou, Ameen, & Coll, 2008b; Hayes, 2007) เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยปราศจากการเผชิญหน้ากัน จึงสามารถลดอคติและขจัดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้สึกไม่อิสระในการแสดงความคิดเห็นเมื่อต้องเผชิญหน้ากัน

เทคนิคเดลฟายประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอน มนต์ชัย เทียนทอง (2548) ได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเริ่มตั้งแต่การตั้งประเด็นคำถามเพื่อนำมาขอความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบที่ระบุว่ามีหรือถูก เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับอนาคต เพื่อนำมาผลการศึกษามาวางแผนหรือตัดสินใจ โดยมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งถือเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของวิธีการเดลฟายนี้ การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจึงต้องใช้เกณฑ์การพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในสาขา ความยินดีในการเข้าร่วม คือสามารถตอบแบบสอบถามได้จนจบกระบวนการ ส่วนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนว่าควรใช้จำนวนเท่าใดจึงเหมาะสม แต่ได้เขียนบรรยายจำนวนผู้เชี่ยวชาญกับความคลาดเคลื่อนไว้ในตารางดังนี้

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ช่วงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 – 5	1.02 - .70	.50
5 – 9	.70 - .58	.12
9 – 13	.58 - .54	.04
13 – 17	.54 - .50	.04
17 – 21	.50 - .48	.02
21 – 25	.48 - .46	.02
25 - 28	.46 - .44	.02

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนผู้เชี่ยวชาญใช้ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายของ มนต์ชัย เทียนทอง (2548)

นอกจากนี้การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด (Opened-end) ให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรวัดประมาณค่า ซึ่งระยะเวลาของการตอบแบบสอบถามโดยทั่วไปในแต่ละรอบนั้นไม่ควรห่างกันเกิน 2 สัปดาห์ (Tolley, Lumsdon, & Bickerstaff, 2001) แต่จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า บางรายงานระบุระยะเวลาในแต่ละรอบ 45 วัน (Hsu & Sandford, 2007) ในขณะที่รายงานบางฉบับกำหนดให้ระยะเวลาห่างของแต่ละรอบไม่ควรเกินหนึ่งสัปดาห์ (Ratnapradipa, Brown, & Wodika, 2011) ทั้งนี้เพราะระยะเวลาของแต่ละรอบมีผลในการได้รับคืนของแบบสอบถามทำให้เกิดการส่งคืนมีปริมาณลดน้อยลง หรือเกิดการสูญหายของข้อมูล และกระบวนการสุดท้ายของการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย คือการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายนั้นมีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญนำมาสรุปเป็นฉันทามติที่มีความสอดคล้องกัน ในอดีตที่ผ่านมา การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นนี้ นิยมใช้การหาค่าทางสถิติ ด้วยการวัดการกระจายของข้อมูล โดยการหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range: IR) หรือการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation: S.D.) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นไปในทางเดียวกันในการนำมาสรุปเป็นฉันทามติได้หรือไม่ ควบคู่กับการหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าเฉลี่ย (Mean) และฐานนิยม (Mode) เพื่อนำมาอธิบายความเป็นกลางของข้อมูล นำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผล แต่ในปัจจุบันพบว่ารายงานการวิจัยในหลากหลายประเด็นและหลากหลายสาขาต่างนิยมใช้การหาค่าร้อยละ นำมาเป็นเกณฑ์การพิจารณานำนักความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อเขียนสรุปเป็นผลการศึกษา ดังตารางแสดงตัวอย่างจำนวนผลงานที่ใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัย

ฐิติณัฐ รัตนประดิพัทธ์, บรรานันท์, และโวกิดาร์ (Ratnapradipa, D., Brown, S., & Wodika, A. 2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Examining the Breadth and Depth Of Environmental Health Through A Modified Delphi Technique เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานของแนวคิดและพฤติกรรมในงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นบรรทัดฐานในการจัดการวางแผนตอบสนองต่อความต้องการ อันเนื่องมาจากงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นสาขาที่กว้าง และมีความหลากหลายตามสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ด้วยการใช้นิเทศเดลฟาย 3 รอบ ใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายสาขาจำนวน 18 คน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและคุณภาพให้กับงานวิจัย และเพื่อเป็นการลดอคติที่อาจเกิดขึ้นได้ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะถูกปิดเป็นความลับไม่เปิดเผยชื่อให้แต่ละคนรู้ และทำการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยการส่งเมลล์ ให้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ในการตอบคำถามในแต่ละรอบ ซึ่งในรอบแรก เริ่มด้วยการส่งแบบสอบถามด้วยข้อคำถามปลายเปิดไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แล้วตามผลกลับมาวิเคราะห์ข้อมูล นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบ

มาตรฐานค่าตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 6 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย

พัลเตอร์, แม็คแร, และ แกรนท์ชาโรฟ (Palter, MacRae, & Grantcharov, 2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Development of an objective evaluation tool to assess technical skill in laparoscopic colorectal surgery: a Delphi Methodology โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลาย คือ จาก 5 ประเทศ ภายใต้เกณฑ์ที่กำหนดคือ ต้องเป็นที่ยอมรับในระดับแนวหน้าของสาขา และปัจจุบันก็ยังทำหน้าที่ผ่าตัดอยู่ ซึ่งสามารถทำการตรวจสอบได้จากองค์กรที่ผู้เชี่ยวชาญสังกัดและสมาคมวิชาชีพที่มีอยู่ ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ที่ได้มาจำนวน 27 รายชื่อ ปรากฏว่ามีการตอบรับเข้าร่วมเพียง 18 คน เริ่มการถามรอบแรกด้วยแบบสอบถามมาตรฐานวัดประมาณค่า 5 ระดับ ส่งผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ผลการตอบกลับจาก 18 คน เหลือ 11 คน ทำการวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยการหาดัชนีความเที่ยงของครอนบาช (Cronbach alpha) จากนั้นส่งกลับไปถามผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ระยะเวลาในการรอ 74 วัน ได้รับกลับคือ 10 คน นำกลับมาวิเคราะห์ผลอีกครั้ง ใช้วิธีการสรุปผลการศึกษาด้วยเกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ระดับ 4 ขึ้นไปมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ถือว่าเป็นฉันทามติ

รัศมี ตันเจริญ (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาและแนวโน้มของหลักสูตรครุศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาตรีในประเทศไทย ด้วยวิธีการแบบสหวิทยาการคือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ควบคู่กับการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique) โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ประกอบกับการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารนำมาใช้ในการสรุปผลการศึกษา

ดาอัด, อิสเมล, และ โอมาร์ (Daud, Ismail, & Omar, 2010). ทำการศึกษาเรื่อง Exploring Competencies: A preliminary study of Malaysian SH&E professionals using the Delphi technique เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาชีพด้านความปลอดภัย ออนามัยและสิ่งแวดล้อมในประเทศมาเลเซีย ด้วยการให้เทคนิคเดลฟาย เริ่มด้วยการสร้างแบบสอบถามในรอบแรก โดยการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม ต่อจากนั้นทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่จะนำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแนวคิดที่ต้องการให้งานวิจัยมีค่าความตรงและค่าความเที่ยงที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้จากหลากหลายสาขาในวิชาชีพนี้ และมากด้วยประสบการณ์มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จาก

จำนวน 105 คน มีการตอบรับและยินดีเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 36 คน ในจำนวนนี้มี 8 คนที่มาจากองค์กรภาคเอกชน ที่เหลือมาจากหน่วยงานภาครัฐ และจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้มีความอิสระในการตอบคำถาม ดังนี้

1. อะไรคือความสามารถทั่วไปที่วิชาชีพนี้ต้องการ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
2. ความสามารถเฉพาะอะไรบ้างที่คุณรู้สึกว่าจำเป็นต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้
3. เกณฑ์ความสามารถอะไรบ้างที่คุณรู้สึกว่าเป็นความต้องการของวิชาชีพนี้
4. ความสามารถอะไรที่นอกเหนือจากข้างต้น ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้
5. ความสามารถอื่นๆที่คุณรู้สึกว่าส่งผลต่อการทำงานให้ได้ดีเยี่ยม และนำมาเป็นข้อบังคับใช้ในวิชาชีพ

จากข้อคำถามปลายเปิดนี้ ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ชนิด 4 ระดับ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่ามัธยฐานที่ยอมรับได้ต้องมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 3 ขึ้นไป และนอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายของข้อมูล โดยค่าน้ำหนักที่ยอมรับได้นั้นต้องมีค่าน้อยกว่า 1

ฮาร์โลเวลล์ และ แกมเบทส์ (Hallowell, & Gambatese, 2010) ได้เขียนรายงานเรื่อง Qualitative research: Application of the Delphi method to CEM research เพื่อนำเสนอรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟาย ที่สามารถใช้เป็นแนวทางใหม่ในการนำมาศึกษาแทนวิธีการการศึกษาแบบดั้งเดิมในสาขาวิชาวิศวกรรมการก่อสร้างและการจัดการ ซึ่งยังไม่แพร่หลาย โดยผู้วิจัยได้เขียนอธิบายกระบวนการและรูปแบบของการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายโดยใช้การอ้างอิงจากรายงานผลการวิจัยในอดีตที่ผ่านมา นำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของเทคนิคเดลฟายในขั้นตอนต่างๆ พร้อมบรรยายถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของการใช้เทคนิคเดลฟายว่า การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างมีระบบ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญคือหัวใจสำคัญของวิธีการศึกษารูปแบบนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผู้เชี่ยวชาญกับคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ที่ผ่านมาพบว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มียุทธศาสตร์ควรอยู่ที่ 8 - 16 คน คือต้องใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 8 คน ส่วนจำนวนรอบที่เหมาะสมนั้นระบุว่า หลังจากรอบที่สองก็สามารถนำความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ข้อมูลหาบทสรุปได้แล้ว และอธิบายเพิ่มเติมว่า ในงานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายในอดีตที่ผ่านมาใช้จำนวนรอบในการศึกษามีตั้งแต่ 2 ถึง 6 รอบ

ซาซาฮาระ, คิซาว่า, โมริตะ, อิวามิตะ, โอทากิ, โอคามูระ, ทากาฮาชิ, ทาเกนอูชิ, และบิโตะ (Sasahara, Kizawa, Morita, Iwamitsu, Otaki, Okamura, Takahashi, Takenouchi, and Bito, 2009) ทำการวิจัยเรื่อง Development of a standard for hospital-based palliative care consultation teams using a modified Delphi method โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามาตรฐานทีมที่ปรึกษาให้การดูแลผู้ป่วยของโรงพยาบาลที่กำลังมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วด้วยการใช้กระบวนการเดลฟาย 2 รอบ ใช้วิธีการคัดสรรกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คุณสมบัติที่กำหนดไว้ 2 ข้อ คือ 1) เป็นสมาชิกในทีมให้คำปรึกษาทางการแพทย์ เคยลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมประจำปีขององค์กรแพทย์ก่อนปี ค.ศ.2007 ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาผู้ป่วยมาแล้วไม่น้อยกว่า 80 รายก่อนปีค.ศ.2005 และมีความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ 2)เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ และได้รับการแนะนำจากองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องภายในประเทศอย่างน้อยสององค์กรต่อหนึ่งรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้น ทีมวิจัยนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแนะนำมาทำการตรวจสอบคุณสมบัติด้วยการขอรายงานของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เพราะเป็นการพัฒนามาตรฐานของชาติ การยืนยันความรู้และความเชี่ยวชาญจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยกระบวนการตรวจสอบนี้ใช้เวลา 2 เดือน จึงเริ่มทำการส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ออกไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งแบบสอบถามในรอบแรกนี้เป็นแบบสอบถามแบบลิเคิร์ต ประมาณค่า 9 ระดับ (9 point-Likert type scale) ด้วยการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นนำผลกลับมาวิเคราะห์ และจัดการประชุมแบบเผชิญหน้า เพื่อแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วทำการยืนยันและวิเคราะห์ผล พัฒนาเป็นแบบสอบถามรอบที่สอง ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมแสดงความคิดเห็น แล้วนำกลับมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SAS version 9.1และทำการรับรองโดยมหาวิทยาลัยซึกุบะ กระบวนการวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนเมษายน ปีค.ศ. 2007 ถึงเดือน มีนาคม ปีค.ศ.2008

ลี, อัลชูลด์ และ ฮุง (Lee , Altschuld, & Hung, 2008) ทำการศึกษาเรื่อง Practices and challenges in educational program evaluation in the Asia-Pacific region: Results of a Delphi study. ด้วยกระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย คือการคัดสรรกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับ ทำการแสดงความคิดเห็นผ่านการตอบแบบสอบถามและประมวลผล ส่งกลับไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเดิมยืนยันความคิดเห็นอีกครั้ง ผู้วิจัยจึงเริ่มด้วยการกำหนดคุณสมบัติกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการวิจัย เพราะผู้เชี่ยวชาญต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับในด้านนั้น คุณสมบัติ 28 ข้อ จึงเป็นข้อกำหนดในการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นทำการส่งหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญผ่าน e-mail มีผู้เชี่ยวชาญตอบรับเข้าร่วมการวิจัย 37 คน จาก 11 ประเทศ เริ่มการวิจัยเดลฟายรอบที่หนึ่งด้วยข้อคำถามปลายเปิด 5 ข้อ ส่งไปพร้อมกับหนังสือแนะนำตัวให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความ

คิดเห็น ซึ่งระยะเวลาในการตอบกลับของแบบสอบถามใช้เวลา 2 – 3 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยจะทำการส่งหนังสือทวงถามการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 1 สัปดาห์ หลังจากส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับแบบสอบถามรอบที่หนึ่งกลับมา ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อทำการพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบลิเคิร์ตประมาณค่า 5 ระดับ (5 point-Likert type scale) ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตอบแบบสอบถามรอบที่สองนี้ การประเมินผลในรอบที่สองและสามใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่ามัธยฐาน และค่า IQR

สคูลโมสกี, ฮาร์ทแมน, และ คราห์น (Skulmoski, Hartman, & Krahn, 2007) ได้อธิบายเรื่อง The Delphi Method for Graduate Research ว่ากระบวนการเดลฟายเป็นเครื่องมือที่น่าสนใจสำหรับนิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือที่มีความยืดหยุ่นสูง และสร้างความสำเร็จให้งานวิจัยที่มีแนวคิดเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างเป็นระบบ กระบวนการเดลฟายเป็นวิธีการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีการตอบสนองอย่างเป็นระบบด้วยการวิเคราะห์และนำเสนอผลได้อย่างทันท่วงที กระบวนการเดลฟายจึงเป็นเครื่องมือในการทำงานเพื่อสร้างความเข้าใจปัญหา โอกาส และการแก้ไข เพื่อการพัฒนา การใช้กระบวนการเดลฟายในงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่พบว่านิยมนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาของหลากหลายสาขาวิชาชีพ (ตารางที่ 2.4)

กระบวนการเดลฟายที่ถูกนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยอย่างแพร่หลายนั้น ประกอบด้วยเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม (Classical Delphi) และเทคนิคเดลฟายแบบประยุกต์ (Modified Delphi) ซึ่งเทคนิคเดลฟายแบบดั้งเดิม นั้น จะสามารถสังเกตได้จากคุณลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพราะปราศจากการเผชิญหน้า หรือการไม่ระบุชื่อของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการแสดงความคิดเห็นตัวต่อตัวระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้วิจัย
2. การถามซ้ำ เป็นการทบทวนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากรอบสู่อรอบ
3. มีการควบคุมความคิดเห็น ด้วยการถามซ้ำ คือส่งแบบสอบถามที่มีค่านำหนักในการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่ม กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงทบทวนยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น
4. ใช้กระบวนการทางสถิติวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ ช่วยให้มึ้น้ำหนักในการตีความ

นอกจากนี้ สคูลโมสกีและคณะยังได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับจำนวนของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย และจำนวนรอบที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเทคนิคเดลฟายไว้ว่า กลุ่มตัวอย่างหรือผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมนั้น ประการแรกต้อง

เป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยได้กำหนด ซึ่งคุณสมบัติของการเป็นผู้เชี่ยวชาญนั้น ออสติน และคณะระบุว่าต้องประกอบด้วยคุณสมบัติสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้และประสบการณ์ตรงตามเรื่องที่ผู้วิจัยทำการศึกษา
2. ชีตความสามารถและความยินดีในการเข้าร่วมเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
3. มีเวลาเพียงพอต่อการเข้าร่วมงานวิจัยได้ตลอด
4. มีความสามารถในการสื่อสาร

ส่วนจำนวนของผู้เชี่ยวชาญนั้น ยังไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวว่าจะต้องประกอบด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญกี่คน อย่างไรก็ตามการจะใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญจำนวนเท่าใดจึงจะถือว่าเหมาะสมนั้น สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเหมือนกันมาก ก็สามารถใช้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเล็ก จำนวน 10-15 คน แต่หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างกันมาก ก็อาจต้องใช้อาจารย์เป็นร้อยคน
2. คุณภาพของการแสดงความคิดเห็น ว่ามีการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องหรือถ่วงดุล ผู้วิจัยอาจใช้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่มากขึ้นเพื่อลดการสูญหาย
3. การยอมรับทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งหากใช้อาจารย์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากก็ย่อมได้รับการตอบรับมากกว่าพิเศษ อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเล็กก็สามารถสร้างการยอมรับได้ หากกระบวนการวิจัยเคลฟายที่ใช้มีคุณภาพรัดกุมเพียงพอ

ในขณะที่จำนวนรอบที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ไม่มีข้อจำกัดใดๆ ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ สามารถตีความและสรุปผลได้ ว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสามารถตอบใจหรือคำถามการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์แล้วหรือยัง (Skulmoski, et al., 2007)

ซึ่งจำนวนรอบที่เหมาะสมในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ตามหลักการแล้ว ไม่ได้มีการกำหนดไว้ตายตัว ขึ้นอยู่กับผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่ามีความสอดคล้องกันแล้วหรือไม่ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548) การใช้เทคนิคเคลฟายนี้ จึงให้ความสำคัญต่อการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะนำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นตัวแทนคือมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (homogeneous) จะมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ก็จะทำให้การวิจัยนั้นสามารถหาข้อสรุปได้ง่ายและเร็วขึ้น (Graham, Regehr, & Wright, 2003) แต่ในทางกลับกัน หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความหลากหลาย การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำ

ให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัย แต่ก็ทำให้การหาข้อสรุปนั้น ยากและใช้เวลามากขึ้น (Daud, et al., 2010) และในการใช้เทคนิคเดลฟายนี้ มักจะเริ่มต้นด้วยการใช้แบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในรอบแรก เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้มีความอิสระในการแสดงความคิดเห็นในเบื้องต้น และเพื่อเป็นการลดความกดดัน หรือความเครียด เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อการสานต่อในรอบต่อไป

Author	Delphi Focus	Rounds	Sample
Warner (1990)	Identify the needed competencies of a Recreational Foodservice manager.	3	35
Good (1998)	Identify recommendations for the future of physical education.	3	30
Costa (2000)	Assess the future directions and strategies of sport management research.	3	17
Prestamo (2000)	Develop a comprehensive inventory of the computer and related technology skills required of reference librarians in academic libraries.	2	14
Richards (2000)	Identify the competencies and the supporting skills and knowledge in public health informatics for public health informaticins and for general public health practitioners.	2	23
Wei (2000)	Determine if a consensus could be reached between Taiwanese professors and teachers about desired competencies for kindergarten teachers that could be examined during a simulated teaching performance test.	2	28
Friend (2001)	Identify essential job tasks and functional categories of ADA Coordinators in public institutions of higher education.	3	8
Skulmoski (2002)	Identify the soft competencies IS team members require to be successful in IS projects.	3	17
Kincaid (2003)	Identify student and faculty perceptions of factors that facilitate or hinder learning in web-based courses.	5	37
Alexander (2004)	Identify trends or events that are likely to occur between 2004 and 2010 that will influence the future of California charter schools and determine the probability and the potential impact of these trends and events.	4	15
Holmes (2005)	Identify and investigate the nature of emerging practice within the profession of occupational therapy, its rewards and challenges, and the professional competencies for practice.	3	24

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างรายชื่องานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายของ Skulmoski, Hartman, & Krahn, 2007

ซู และ แซนด์ฟอร์ด (Hsu and Sandford, 2007) ทำการศึกษาเรื่อง The Delphi Technique: Making Sense Of Consensus เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายว่าเป็น การสร้างการรับรู้จากฉันทามติอย่างไร ได้อธิบายเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายไว้ว่า เทคนิคเดลฟาย ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องและได้รับการ ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง และวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคเดลฟายก็เพื่อ

1. เพื่อต้องการตรวจสอบหรือต้องการหาช่องทางของการพัฒนาทางเลือกที่เป็นไปได้
2. เพื่อต้องการสำรวจหรือเปิดเผยข้อมูล หรือสมมติฐาน ที่นำไปสู่การตัดสินใจที่

แตกต่างกัน

3. เพื่อต้องการหาข้อมูลที่ต้องการใช้ฉันทามติในเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้ตอบ
4. เพื่อต้องการตัดสินใจในประเด็นที่มีความหลากหลายให้เกิดความเชื่อมโยงเข้า

ด้วยกัน

5. เพื่อต้องการให้ความรู้กลุ่มผู้ตอบให้เกิดแง่มุมที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันของแต่ละประเด็น

การใช้เทคนิคเดลฟายให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดนั้น ผู้วิจัยต้อง พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การเลือกประเด็นที่ต้องการศึกษา
2. ระยะเวลาของการศึกษา
3. ความเป็นไปได้ของการตอบรับการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่ำ
4. ความไม่ใส่ใจในการให้คำแนะนำจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ไรท์, แคทเชอร์, แบลท, เคลเลอร์, มันท, โบทาช, และ เจิร์ด . (Wright, Katcher, Blatt, Keller, Mundt, Botash and Gjerde, 2005) ทำการศึกษาเรื่อง Toward the Development of Advocacy Training Curricula for Pediatric Residents: A National Delphi Study เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมกุมารแพทย์ด้วยเทคนิคเดลฟาย คณะผู้วิจัย เลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการศึกษาเรื่องนี้เพราะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องการสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมรายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามกำหนดมาได้จำนวน 53 รายชื่อ และทำการส่งหนังสือเชิญเข้าร่วม การวิจัย ได้รับการตอบกลับและยินดีเข้าร่วมการวิจัย 36 คน แต่มีเพียง 33 คนที่มีคุณสมบัติและ ความสามารถในการเข้าร่วมวิจัย ใช้เทคนิคเดลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รอบ ซึ่งรอบแรก เป็นการสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้แสดงความคิดเห็นด้วยการยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ด้านละ 3 – 7 ข้อ และรอบที่ 2 เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากรอบแรกมาพัฒนา

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และรอบที่สาม เป็นการพัฒนาแบบสอบถามโดยการใช้ข้อมูลที่ได้จากรอบที่สอง โดยการเลือกเก็บเฉพาะข้อคำถามที่มีระดับค่าคะแนน ≥ 4 แล้วใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviations: SD) เพื่อการสรุปผลการศึกษา

ยุพา นันทชัย (Yupa Nanthachai, 2002) ทำการศึกษาเรื่อง Desirable competencies for hospitality educators in Thailand: A Delphi approach. เพื่อศึกษาถึงสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาการบริการในประเทศไทย ด้วยการใช้เทคนิคเดลฟาย เพราะพบว่าเทคนิคเดลฟายมักถูกนำมาใช้ในการทำนายอนาคตที่ยังมาไม่ถึงด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และที่สำคัญคือ ที่ผ่านมามีเดลฟายถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการพิสูจน์หรือระบุความสามารถของบุคลากรด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะสาขาวิชางานบริการ โดยในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาจำนวน 20 คน ใช้แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น 9 ระดับ และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าฐานนิยมเพื่อศึกษาถึงสมรรถนะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนวิชาการบริการในประเทศไทย เพื่อตอบคำถามการวิจัย

คีนี้, แฮสสัน, และแม็คเคนน่า (Keeney, Hasson, & McKenna, 2001) ได้ทำการศึกษาเรื่อง A critical review of the Delphi technique as a research methodology for nursing เพื่อทำการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการทำงานวิจัยในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ พบว่าการวิจัยแบบเดลฟายเป็นที่ยอมรับและนำมาใช้อย่างกว้างขวางในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สังคม อันเนื่องมาจากคุณลักษณะของเดลฟายที่มีความเข้มงวดในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ที่เริ่มตั้งแต่รายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามในรอบที่หนึ่ง ที่ผู้วิจัยต้องมีข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการสร้างข้อคำถามนำ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยในการศึกษาเรื่องนี้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของเดลฟายที่ต้องคำนึงถึงในการทำวิจัยเสมอคือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่มาจากผู้เชี่ยวชาญ ในวิธีการเดลฟายไม่ได้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แต่ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ภายใต้ข้อกำหนดคือ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนั้นๆ
2. ไม่มีลักษณะเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆทุกคนมีสิทธิได้รับเลือก และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และปราศจากอคติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ถูกเลือกนั้น มีข้อตกลงร่วมกันกับผู้วิจัยว่าจะมีความซื่อสัตย์และเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา
3. จำนวนรอบและการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่มีกระบวนการชัดเจนว่าจำนวนรอบที่ถูกต้องนั้นต้องมีจำนวนเท่าใด ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมมาได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละรอบว่ามี

ความชัดเจนและสอดคล้องกันหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามโดยปกติแล้วใช้จำนวนรอบไม่เกินสี่รอบในการได้มาซึ่งฉันทามติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

4. รอบแรก เทคนิคเดลฟายจะต้องเริ่มต้นด้วยข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นที่อิสระ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่หลากหลาย ส่วนจำนวนข้อคำถามนั้นไม่มีการกำหนดตายตัว เพราะบางกรณีที่ผ่านมาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่หนึ่งนั้น สามารถนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในรอบที่สองด้วยกระดาษกว่า 25 หน้า ผู้วิจัยจึงต้องเป็นผู้ที่ความรู้ในเรื่องนั้นๆ เพื่อสามารถวิเคราะห์และพิจารณาว่าข้อคำถามใดที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือไม่มีความหมาย ก็สามารถตัดทิ้งได้
5. รอบที่ตามมา ตั้งแต่รอบที่สอง จนถึงรอบที่สี่ จะเป็นการใช้แบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญคนเดิมแสดงความคิดเห็นด้วยการให้คะแนนเป็นน้ำหนักเพื่อแสดงถึงการเห็นด้วยหรือยอมรับในข้อคำถาม ซึ่งบางกรณีอาจเกิดปัญหาของการส่งคืนแบบสอบถามจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรืออาจขาดฉันทามติ
6. ความเที่ยงละความตรง เทคนิคเดลฟายเคยถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักกว่ายังเป็นกระบวนการวิจัยที่ขาดความเที่ยง แต่ต่อมาก็มีการยอมรับกันมากขึ้นและแพร่หลายว่าการใช้เทคนิคเดลฟายที่ถูกวิธีจะสามารถใช้ผลการวิจัยนำไปอ้างอิงและใช้ได้นานมากกว่า 16 ปี ส่วนในด้านความตรงนั้น เนื่องจากเดลฟายมักถูกมองว่าเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมีจุดอ่อนในด้านความตรง ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการยืนยันแล้วว่าหากผู้วิจัยไม่ได้มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์ผลอย่างตรงไปตรงมา ผลงานวิจัยก็เป็นที่ยอมรับได้ และบางครั้งก็ใช้วิธีการวิจัยนำร่องร่วมด้วยเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัย

โดยสามารถสรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการค้นหาคำตอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือตัดสินใจจากการได้มาซึ่งฉันทามติของเสียงส่วนใหญ่จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขา ซึ่งไม่ได้หมายความว่าข้อค้นพบเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือผิดพลาดเสมอไป ข้อค้นพบเป็นแนวทางจากความคิดเห็นของผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านนั้นๆ ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน มีความเป็นตัวแทน จะทำให้การแสดงความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกันสูง แต่หากผู้เชี่ยวชาญมีความหลากหลาย จะทำให้การแสดงความคิดเห็นมีความหลากหลาย เกิดการกระจายของข้อมูลมาก ซึ่งความน่าเชื่อถือของเทคนิคเดลฟายนี้ เกิดจากกระบวนการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบอย่างน้อย 2 รอบ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญการแสดงความคิดเห็นจากความรู้และประสบการณ์ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์การพิจารณาการกำหนดคุณสมบัติของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย จึงเป็นกระบวนการในการทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือต้องการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ที่เป็นที่ยอมรับในหลากหลายสาขา จากตารางที่ 2.4 ที่นำมาแสดงให้เห็นด้านล่างนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและความแตกต่างของวิธีการในแต่ละสาขา ซึ่งไม่สามารถกำหนดได้ชัดเจนและแน่นอนว่าต้องใช้จำนวนผู้เชี่ยวชาญกี่คนจึงจะถูกต้อง หรือต้องสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนกี่รอบจึงจะนำมาใช้เป็นข้อสรุปได้ ข้อค้นพบจะเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ หรือเป็นไปได้จริงหรือไม่ ประเด็นดังกล่าวนี้ จึงถูกนำมาเป็นข้อวิพากษ์ถึงคุณภาพหรือจุดอ่อนของงานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ดังตารางที่ 2.5

ในขณะเดียวกัน ประเด็นที่เป็นจุดอ่อนหรือข้อด้อยดังกล่าวนี้ สามารถลบล้างได้ด้วยคุณสมบัติและการกำหนดความซับซ้อนและลึกซึ้งของเกณฑ์การการคัดเลือกของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ว่ามีความเป็นตัวแทน และความเป็นผู้รู้ในสาขามากน้อยเพียงใด ซึ่งประเด็นนี้ สามารถสร้างข้อพิสูจน์ได้ด้วยการพิจารณาจากความรู้ ประสบการณ์ ผลงาน และการยอมรับในสาขา นอกจากนี้การใช้กระบวนการทางสถิติเข้ามาร่วมทำการวิเคราะห์ผลก็เป็น การสร้างการยอมรับข้อค้นพบได้เป็นอย่างดีด้วยวิธีหนึ่ง ผู้วิจัยจึงต้องมีความพร้อมทั้งความรู้ และความสามารถ ในการวางแผนและจัดเตรียมวิธีการการป้องกันจุดอ่อนเหล่านี้อย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้ผลงานวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายมีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับ

ข้อดี	ข้อเสีย
<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รับข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญในสาขา ● ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ● ลดความขัดแย้ง และอคติ ● เป็นการสอบถามข้อมูลอย่างเป็นระบบ ● สามารถควบคุมเวลาและงบประมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณสมบัติและความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ● การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ● การสูญหายของข้อมูล ● ใช้เวลา

ตารางที่ 2.5 ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคเดลฟาย

ชื่องานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	จำนวนรอบ	ใช้สถิติ
Application of the Delphi technique in tourism	Green, Hunter & Moore, 1990	40/31/21	3	Mean, S.D.
Using the Delphi cross-culturally: toward the development of policy	Ruthane Kurth-Schai, Chumpol Pollpatarachewin & Somwung Pitayanuwat, 1998	264/182	3	Mode, Median, IR
Professional attitudes toward denture adhesives: A Delphi technique survey of academic prosthodontists	Slaughter, Katz & Grasso, 1999	17/16/17	3	Index of agreement 70% up
Delphi as a method to establish consensus for diagnostic criteria	Graham, Regehr, & Wright, 2003	14/12	2	Mean, S.D.
Using the Delphi Process to Reach Consensus Between Taiwanese Teachers and Professors About Possible Competencies for Use in a Simulated Teaching Performance Test Used to Determine Licensure	Wei & Hammons, 2001	20/14 20/14	2	% Ranking
The Delphi technique in developing international health policies: Experience from the SARS control project	Syed, Hjarne, & Aro, 2009	38/28	2	Index of agreement 75%
Development of a Quality Checklist Using Delphi Methods for Prescriptive Clinical Prediction Rules: The QUADCPR	Cook, Brismée, Pietrobon, Sizer Jr, Hegedus, & Riddle, 2010	9	3	Index of Agreement , 75% agreed important up = consensus
Development of an objective evaluation tool to assess technical skill in laparoscopic colorectal surgery: a Delphi methodology	Palter, MacRae & Grantcharov, 2011	27/18	2	Index of Agreement , 80% agreed 4 up = consensus

ตารางที่ 2.6 ตัวอย่างรายชื่องานวิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟาย

8. งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

วิจิตรา ปัญญาชัย (2543) ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพ สำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า รูปแบบการพัฒนาอาชีพ สำหรับอาจารย์ ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ อันได้แก่

1. องค์ประกอบของการพัฒนาอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย
  - 1.1. ความต้องการ
  - 1.2. เส้นทางอาชีพ
  - 1.3. ทักษะที่ต้องพัฒนา
2. ข้อกำหนดของสมรรถนะแห่งความเป็นอาจารย์ ซึ่งประกอบด้วย
  - 2.1. การจัดการเรียนการสอน
  - 2.2. การวิจัย
  - 2.3. การเขียนตำรา
  - 2.4. การให้บริการทางวิชาการ
3. การออกแบบการพัฒนาอาชีพ ซึ่งต้องประกอบด้วย
  - 3.1. เป้าหมาย
  - 3.2. แนวทาง
  - 3.3. วิธีการพัฒนา

เรืองยศ วัชรเกตุ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะและคุณสมบัติของ ผู้นำนันทนาการในประเทศไทย ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ เฉพาะเจาะจง จำนวน 21 คน ภายใต้ข้อกำหนดดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนันทนาการ ในสถาบันอุดมศึกษา
2. ผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านนันทนาการ ปริญญาโทขึ้นไป
3. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป สาขาวิชา

นันทนาการหรือสาขาอื่นที่มีความสัมพันธ์กับนันทนาการ

4. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ทางนันทนาการและเป็นที่ยอมรับของ วงการนันทนาการ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหา ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พบว่า คุณลักษณะที่เหมาะสมต่อผู้นำนันทนาการในประเทศไทย ควรประกอบด้วย

- 1) คุณลักษณะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 16 ข้อสำคัญ อาทิ การมีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรู้พื้นฐานตามวิชาชีพกำหนด และการมีความใฝ่รู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง
- 2) ทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ดังนี้

1. การมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำกิจกรรม
2. การศึกษาและฝึกอบรม ตามองค์ความรู้ในวิชาชีพ
3. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์
4. การมีทักษะในการสื่อสารที่ดีทั้งผู้ฟังและผู้พูด
5. การจัดการทั่วไปภายใต้คุณธรรมและจริยธรรม

ธนวรรต ภูริสวัสดิ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนคติของนิสิตสาขาวิชานันทนาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามการศึกษานั้น ผู้นำนันทนาการต้องมีความเก่งในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะมีความเป็นผู้นำ เพราะต้องทำหน้าที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องสามารถเป็นผู้ตามที่ดีด้วย นอกจากนี้ผู้นำนันทนาการควรต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประกอบด้วย นอกจากการมีคุณลักษณะที่ดีของผู้นำนันทนาการแล้ว พบว่ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ควรปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการ ให้มีการเพิ่มเติมการฝึกประสบการณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่จริงหลังจบการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการยอมรับในความสามารถจากบุคคลรอบข้าง

เทอดศักดิ์ ถวิล. (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้นำนันทนาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง พบว่า ผู้บริหารและคณาจารย์ในสถาบันการพลศึกษา มีความเห็นต่อคุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำนันทนาการอยู่ในระดับมาก แต่ไม่มากที่สุด เพราะผู้นำนันทนาการควรมีบุคลิกภาพที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และยังพบว่าผู้นำนันทนาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลางนั้น ยังมีองค์ความรู้ไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้นำนันทนาการควรต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และความศรัทธาในวิชาชีพของตัวเองด้วย

ดาวรุ่ง ชะระอำ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย พบว่า การผลิตครูวิชาชีพนั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ครูต้องมีภาพลักษณ์ที่สง่างาม
2. มีความร่วมมือระหว่างองค์กร คือสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องสร้างและประสานความร่วมมือให้มีการดำเนินการผลิตครูวิชาชีพไปในทิศทางเดียวกัน
3. มีการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ อันประกอบด้วย 3 ร่วม 4 หลัก 3 ปรับ และ 4 แผน หมายถึง
  - 3 ร่วม ได้แก่ การร่วมมือแบบไตรภาคี ของหน่วยงานหลักทั้ง 3 องค์กร
  - 4 หลัก ได้แก่ หลักการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ หลักความเสมอภาค หลักการตรวจสอบและประกันคุณภาพ และหลักการดำเนินโครงสร้าง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานไปพร้อมกัน
  - 3 ปรับ ได้แก่ ปรับเปลี่ยนและปรับปรุงใน 3 ระดับ คือ ระดับปัจเจก ระดับทีม และระดับระบบ
  - 4 แผน ได้แก่ ใช้แผนพัฒนา 4 ด้าน อันประกอบด้วย พัฒนาครู พัฒนาหลักสูตร พัฒนารั้วพยากร และพัฒนาเทคโนโลยี

สรารุช ชัยวิจิต (2552) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำนั้นทนากับการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างขององค์กรการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร ได้อธิบายความหมายของผู้นำนั้นทนการไว้ว่า ผู้นำนั้นทนการ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมนั้นทนการ ซึ่งอาจเป็นหัวหน้าศูนย์เยาวชน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายโดยตรง ให้ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมนั้นทนการ ในประเทศไทยนั้น ผู้นำนั้นทนการ จะทำหน้าที่ในการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เสียเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีเวลาจำเป็นและข้อกำหนดที่ชัดเจนว่าจะต้องมีวุฒิการศึกษาด้านนั้นทนการ เพราะการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เหล่านี้ก็คือ การนำกิจกรรมเกมส์และเพลงของสถานศึกษา กิจกรรมค่ายลูกเสือของสถานศึกษา กิจกรรมสัมมนา-อบรมขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ผู้นำนั้นทนการเหล่านี้ จึงต้องมีความสามารถในการนำ และกล้าแสดงออก

งานวิจัยต่างประเทศ

ออสติน, ลี และเกิทซ์ (Austin, Lee, & Getz, 2008) ทำการศึกษาเรื่อง A Delphi study of trends in special and inclusive recreation ด้วยการใช้นิเทศเดลฟายเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งออสตินและคณะ ได้อธิบายเหตุผลในการเลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการศึกษานี้ว่า เพราะเทคนิคเดลฟายได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังสำหรับงานวิจัยด้านนันทนาการได้อย่างแท้จริง และในการวิจัยครั้งนี้ ออสตินและคณะใช้เทคนิคเดลฟายจำนวน 4 รอบ ในการสอบถามความคิดเห็นเพื่อหาฉันทามติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คนมาจาก 2 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการศึกษา 6 คน และสาขาวิชาการปฏิบัติงาน 19 คน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีอายุเฉลี่ยที่ 45.9 ปี เป็นชาย 10 คน และหญิง 15 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการติดต่อและส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) โดยรอบแรกนั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่มีรายการข้อคำถามที่เกี่ยวกับแนวโน้มจำนวน 46 รายการ ส่งไปสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และเว้นช่องว่างให้ผู้เชี่ยวชาญได้เพิ่มเติมรายการแนวโน้มที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ นำกลับมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งจากการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญที่ส่งกลับมาพบว่า มีจำนวนรายการแนวโน้มเพิ่มเติมมาอีก 20 รายการ ผู้วิจัยต้องทำการตรวจสอบตัดรายการที่ซ้ำออก แล้วพัฒนาเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2 เพื่อนำกลับไปถามซ้ำกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ในรอบที่ 2 โดยในแบบสอบถามฉบับที่ 2 นี้ มีรายการข้อคำถามที่เป็นแนวโน้มเพิ่มเติมเป็น 63 รายการ พร้อมผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่งกลับไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีเงื่อนไขในการยอมรับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ 80%

เฮิร์ด (Hurd, 2005) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Competency development for entry level public parks and recreation professionals. เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถสำหรับนักนันทนาการวิชาชีพหน้าใหม่ โดยการใช้นิเทศเดลฟาย 3 รอบ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คนซึ่งโดยทั่วไปตามหลักการวิจัยแล้วอาจดูน้อยไป แต่สำหรับเทคนิคเดลฟายนั้นสามารถยอมรับได้ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป โดยเริ่มรอบแรกด้วยแบบสอบถามด้วยข้อคำถามปลายเปิด โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเขียนรายการความสามารถที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น รู้สึกว่ามีความสำคัญต่อการเป็นนักนันทนาการ และจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ และในรอบถัดไปนำรายการคำตอบที่ได้จากรอบแรกมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating

scale) ชนิด 5 ระดับ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเฉพาะเจาะจงด้วยการกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นดังนี้คือ

- มีอายุงานไม่เกิน 5 ปี
- ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
- เริ่มงานครั้งแรกด้วยตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประสานงาน หรือ หัวหน้างาน

ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้น ได้รับความร่วมมือจากองค์กรนันทนาการระหว่างรัฐในการส่งรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดมาให้จำนวน 50 คน แล้วผู้วิจัยทำการส่งหนังสือเชิญ ได้รับการตอบรับกลับมา 16 คน ซึ่งยอมรับได้ รอบแรก ผู้วิจัยได้ทำรายการความสามารถของนักนันทนาการวิชาชีพหน้าใหม่ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามกรอบแนวคิด แล้วทำการส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 16 ท่าน ได้ระบุรายการความสามารถรวม 181 รายการ ผู้วิจัยทำการตัดคำซ้ำออก เหลือเพียง 81 รายการ แล้วทำการพัฒนาแบบสอบถามในรอบที่สอง ส่งกลับไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมแสดงความคิดเห็น ผลการศึกษาอธิบายว่า นักนันทนาการวิชาชีพหน้าใหม่ต้องมีความสามารถตามกรอบแนวคิด Entry Level Competency Framework: ELCF ซึ่งประกอบไปด้วย ความเชี่ยวชาญ 3 ระดับ ด้วยความสามารถพื้นฐาน 15 ข้อ และความสามารถพิเศษอีก 53 ข้อ ซึ่งตัวอย่างความสามารถที่เป็นความสำคัญพื้นฐานของนักนันทนาการวิชาชีพหน้าใหม่ควรต้องมีประกอบด้วย

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการรับฟัง
3. ความสามารถในการประสานงาน
4. ความสามารถในการจัดการที่หลากหลาย
5. การวางตัวแบบมืออาชีพ

นอกจากความสามารถที่สำคัญข้างต้นนั้น นักนันทนาการวิชาชีพหน้าใหม่ ในปัจจุบันจำเป็นต้องมีความสามารถ ที่มาจากการมีองค์ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญ ประกอบกับการมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการประกอบวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จ โดยองค์ประกอบเหล่านี้มาจากการฝึกอบรมตามเกณฑ์มาตรฐานฐานของวิชาชีพ

แอนเดอร์สัน และ สโตน (Anderson and Stone, 2005) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Cultural competencies of park and recreation professionals: a case study of North Carolina. เพื่อศึกษาความสามารถทางวัฒนธรรมของนักนันทนาการวิชาชีพในรัฐนอร์ทแค

โรไลน่า อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมที่มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจำนวนผู้สูงอายุ และนอกจากนี้จำนวนของผู้ที่มีความสามารถยังเพิ่มขึ้นสูงอยู่ในระดับ 1 ต่อ 5 ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ นักนันทนาการวิชาชีพจึงมีความสำคัญและจำเป็น ที่จะต้องเร่งการพัฒนาความรู้ และความสามารถ เพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ซึ่งนอกจากความรู้และความสามารถแล้ว ความเข้าใจในวัฒนธรรมยังเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เพราะในประเทศสหรัฐนั้นประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ และที่สำคัญตั้งอยู่บนสิทธิแห่งความเท่าเทียมกัน แต่การศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรมนั้นยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน โดยเฉพาะในรัฐนอร์ธแคโรไลน่า ที่มีประชากรที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอยู่มากที่สุด ผลจากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของความสามารถทางวัฒนธรรมของนักนันทนาการวิชาชีพนั้นควรประกอบด้วย

1. การรู้จักคุณค่าทางวัฒนธรรม
2. การมีทักษะทางวัฒนธรรม
3. การยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่าง
4. ความต้องการใฝ่รู้
5. การได้รับการอบรมทางวัฒนธรรม
6. การบริการ

และนอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าเพศชายและเพศหญิงต่างมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

ฟาง (Fang, 2004) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The preparation of New Mexico recreation professionals for 21st century เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการพัฒนา นักนันทนาการวิชาชีพในรัฐนิวเม็กซิโกให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของสมาคม นันทนาการและสวนแห่งชาติ ด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่ประกอบวิชาชีพนักนันทนาการในรัฐนิวเม็กซิโก เพื่อสำรวจสภาพทั่วไปในการประกอบวิชาชีพนันทนาการในปัจจุบันพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74 ทำงานในวิชาชีพนันทนาการแบบเต็มเวลา มีอายุการทำงานมากกว่า 9 ปี และมีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพนันทนาการแบบมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนั้น มีเพียง ร้อยละ 38 ซึ่งเป็นเพศชายร้อยละ 58 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 42 และจากข้อสรุปของผลการวิจัยในครั้งนี้ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ต้องการให้ผู้ประกอบวิชาชีพนันทนาการในรัฐนิวเม็กซิโกนั้น มีคุณวุฒิ การศึกษาด้านนันทนาการที่ตรงตามสาขาอันเป็นองค์ความรู้พื้นฐานจำเป็นในการประกอบวิชาชีพ และต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อเป็นการแสดงมาตรฐานความเป็นมืออาชีพให้ เกิดการยอมรับจากผู้มารับบริการและสังคมวงกว้าง

นอกจากนี้ยังพบว่าในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพพนักงานนั้น มีหน่วยงาน และนักวิชาการด้านนั้นทำการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานและคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของพนักงานวิชาชีพไว้ตรงกันกับข้อกำหนดที่องค์กรนั้นทำการ และสวนแห่งชาติ ของประเทศสหรัฐอเมริกา (National Recreation and Park Association-NRPA) ได้กำหนดมาตรฐานการเข้าสู่วิชาชีพพนักงานนั้นทำการไว้ดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีในสาขาวิชานั้นทำการที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจาก NRPA หรือหากมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่า ในสาขาวิชานั้นทำการ ที่ไม่ได้รับการรับรองหลักสูตรจาก NRPA ต้องมีประสบการณ์ทำงานเต็มเวลาในตำแหน่งนั้นทำการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป หรือถ้ามีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมปลาย ต้องมีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งนั้นทำการแบบเต็มเวลาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. สอบผ่านการทดสอบการรับรองวิชาชีพตามที่องค์กรกำหนด เพื่อได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพพนักงานนั้นทำการ

3. เป็นสมาชิกของ NRPA (Fang, 2004)

บาร์ทเลต และ แม็คคินนี่ (Bartlett and McKinney, 2004) ทำการศึกษาเรื่อง A Study of role of professional development, job attitudes, and turnover among public park and recreation employees. เพื่อศึกษาการพัฒนาบทบาทของนักวิชาชีพเกี่ยวกับทัศนคติในใจงานและผลการทำงานของผู้ที่อยู่ในสาขาอาชีพนั้นทำการ โดยงานวิจัยชิ้นนี้มีกรอบแนวคิดในการศึกษาที่มาจากทฤษฎีของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และโอกาสในความก้าวหน้าทางอาชีพ ทำการศึกษาด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบอาชีพด้านนั้นทำการ จำนวน 458 คน จากบริษัทตัวแทนนั้นทำการ จำนวน 229 แห่ง ทั่วเมืองอิลลินอยส์ ผลการศึกษาร้อยละ 35 ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบอาชีพด้านนั้นทำการนั้น มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบที่หลากหลายภายใต้การควบคุมของหัวหน้างาน และร้อยละ 65 ตอบว่าในการทำงานกับนายจ้างที่เป็นบริษัทตัวแทนนั้นทำการนั้น มีอายุการทำงานโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 5 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 57 โดยร้อยละ 65 มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85 ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพจากหัวหน้างาน โดยการสนับสนุนให้เข้าอบรมเพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ ซึ่งร้อยละ 75 มีความพอใจในการได้รับการพัฒนาตามความคาดหวัง และอีกร้อยละ 15 ยอมรับที่จะต้องออกจากงาน แม้ว่าจะไม่มีงานรองรับก็ตาม ซึ่งผลสรุปของรายงานการวิจัยเรื่องนี้ได้อธิบายว่าคนส่วนใหญ่จะรู้สึกพอใจที่มีโอกาสได้รับการพัฒนาด้วยการอบรมเพิ่มเติม แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าบางส่วนก็เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อข้อบังคับต่างๆที่อาจเป็นช่องโหว่ของความก้าวหน้าทางอาชีพ

เฮิร์ด (Hurd, 2004) ทำการศึกษาเรื่อง Competency development for board members in public park and recreation agencies โดยใช้เทคนิคเดลฟายเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 23 คน ด้วยการสุ่มจากรายชื่อของคณะกรรมการบริหารองค์กรนันทนาการและสวนแห่งชาติทั้งสำนักงานใหญ่และสาขา ใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ เริ่มด้วยการจัดบันทึกรายการสมรรถนะ จากการรวบรวมจากเอกสาร พบว่าสมรรถนะของคณะกรรมการบริหารในองค์กรไม่หวังผลกำไรนั้น ประกอบด้วยสมรรถนะ 15 ข้อ ดังนี้

1. การวางแผนระยะยาว และแผนระยะสั้น
2. การจัดการงบประมาณ
3. ความสามารถในการส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร
4. สามารถกำหนดภารกิจ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างชัดเจน
5. เป็นคณะกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
6. ความสามารถในการตัดสินใจ
7. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา
8. ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ
9. มีความเข้าใจในระบบการทำงานของคณะกรรมการบริหาร
10. คัดเลือกและให้คำแนะนำสมาชิกคณะกรรมการบริหาร
11. มีอิทธิพลต่อสมาชิกและผู้ที่มีได้เป็นสมาชิก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
12. ความสามารถในการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร
13. คัดเลือกประธานบริหาร
14. ความสามารถในการหาเงิน
15. ความสามารถในการบริหารความเสี่ยง

นอกจากผลจากการศึกษาที่ปรากฏออกมาข้างต้นนั้น เฮิร์ดยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าสมรรถนะเหล่านี้ล้วนมาจากการมีองค์ความรู้และทักษะในการทำงานด้านต่าง ๆ ซึ่งผลจากการศึกษารายการสมรรถนะของคณะกรรมการบริหารทั้งหมดนั้น เฮิร์ดได้นำมาเรียบเรียงลำดับตามความสำคัญ และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่สมรรถนะหลัก ได้ 8 กลุ่ม ดังนี้

1. การให้คำแนะนำ
2. การทำหน้าที่บริหาร
3. ชุมชนสัมพันธ์
4. การตัดสินใจ
5. การศึกษาและประสบการณ์

6. การเงินและวางแผน
7. คุณสมบัติ
8. พนักงานสัมพันธ์

และนอกจากสมรรถนะหลักข้างต้นแล้ว เฮิร์ตได้รายงานเพิ่มเติมว่าคณะกรรมการบริหารมีหน้าที่หลัก 3 ประการคือ

1. กำหนดนโยบายการบริหารจัดการ
2. จัดจ้างพนักงานที่มีความสามารถตามหน้าที่
3. ให้คำแนะนำ

ซึ่งหน้าที่หลักดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาสมรรถนะที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารที่ต้องประกอบด้วย

1. การศึกษาประเด็นก่อนทำการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการประชุมคณะกรรมการบริหาร
3. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานของคณะกรรมการบริหาร
4. ความสามารถในการตัดสินใจ

วิลเลียมส์ (Williams, 2003) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Recreation educators' and practitioners' opinions regarding program accreditation and certification เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักนันทนาการการศึกษาที่มีต่อการรับรองหลักสูตรการศึกษาด้านนันทนาการและได้รายงานมาว่า มาตรฐานวิชาชีพ เป็นเครื่องบ่งบอกถึงควมมีคุณภาพ และควมมีประสิทธิภพในการบริหารจัดการ และการให้คำแนะนำตามคุณภาพแห่งวิชาชีพนั้นๆ การรับรองมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ ก็เพื่อให้เกิดคุณภาพตามหลักการ ซึ่งพบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานด้านปฏิบัติการ และมาตรฐานด้านการเข้าสู่วิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานด้านปฏิบัติการนั้น มีข้อพิจารณาในองค์ประกอบด้านประสบการณ์ ด้านความเชี่ยวชาญ และด้านกระบวนการในการทำหน้าที่อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ส่วนมาตรฐานด้านการเข้าสู่วิชาชีพ ก็มีข้อพิจารณาในด้านการได้รับการศึกษาในระดับปริญญาเป็นหลัก ซึ่งทั้งสองมาตรฐานที่จะได้รับการรับรองนั้น ได้กำหนดระดับความสามารถออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับการมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชา
2. ระดับการมีความเข้าใจในหลักการ
3. ระดับการมีความสามารถในการนำไปปฏิบัติ

กระแสแห่งความต้องการในคุณภาพและมาตรฐานของวิชาชีพนันทนาการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น ผลักดันให้มีการพิจารณาและทบทวนเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ ด้วยการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการรับรองโดยองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล ว่าผู้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานวิชาชีพนั้น มีคุณสมบัติ ความรู้ และโดยเฉพาะในด้านของความสามารถในการบริหารจัดการในวิชาชีพนันทนาการได้ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งวิชาชีพนันทนาการเป็นสาขาวิชาชีพที่มีรูปแบบการรับรองความสามารถที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่นๆ การรับรองมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน อันได้แก่

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ
2. มาตรฐานด้านการศึกษา

นอกจากนี้ วิลเลียมส์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การมีวิชาชีพ คือการมีใบอนุญาตให้ประกอบอาชีพในสาขาวิชานั้น ซึ่งการรับรองและออกใบอนุญาตเพื่อนำไปใช้ให้เกิดการยอมรับนั้น ใบอนุญาตนั้นต้องได้รับการรับรองโดยเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการที่มีอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานหลัก อันได้แก่ องค์กรภาครัฐ สภาวิชาชีพ และสถาบันการศึกษา และในบางกรณีที่ต้องการให้ใบอนุญาตนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการเข้ารับการอบรมเพิ่มเติม (Williams, 2003)

แฮมเมอร์สเลย์ และไทนอน (Hammersley and Tynon, 1998). ทำการศึกษาเรื่อง Job competency analyses of entry-level resort and commercial recreation professionals. โดยการใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกในสาขาวิชาชีพนันทนาการและใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟายนั้นประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ จำนวน 21 คน เริ่มต้นการศึกษาด้วยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกในสาขาวิชาชีพนันทนาการจำนวน 89 คน ได้แสดงความคิดเห็นโดยการบันทึกรายการสมรรถนะในการทำงาน จัดเป็นตารางคำสำคัญ ได้ 9 กลุ่มสมรรถนะหลักดังนี้

1. การสื่อสาร
2. การเป็นผู้นำ
3. การบริการ
4. การจัดโปรแกรม
5. การควบคุม
6. การวางข้อกำหนด กฎระเบียบต่าง ๆ
7. การสนับสนุนและส่งเสริม
8. การบำรุงรักษา
9. การปฏิบัติการ

แล้วนำไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คนนั้นต้องมาจากการคัดเลือกด้วยเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพนันทนาการ
2. ยังคงทำงานด้านนันทนาการและมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี หรือ
3. ทำงานในระดับผู้บริหารด้านนันทนาการและมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี

แล้วนำรายการสมรรถนะที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำมาเทียบเคียงกับรายการสมรรถนะหลักของ NRPA แล้วทำการสรุปผล

เชลดอน (Sheldon, 1989) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Professionalism in tourism and hospitality เพื่อศึกษาการพัฒนาวิชาชีพในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับความต้องการของผู้มาใช้บริการในหมู่เกาะฮาวาย หรือนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่าในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในหมู่เกาะฮาวายนั้น ธุรกิจเกี่ยวกับที่พักและอาหาร มีความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐานมากที่สุด ส่วนธุรกิจด้านอาหารและบริการมีความเป็นมืออาชีพและมาตรฐานน้อยที่สุด โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า อยากให้มีการศึกษามากขึ้นเพื่อพัฒนามาตรฐานของวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรในอุตสาหกรรมมีองค์ความรู้ และสามารถนำมาใช้งานได้อย่างมีคุณภาพ ส่วนเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องรองลงมา เมื่อบุคลากรเหล่านี้มีการศึกษาและมีความเป็นมืออาชีพแล้ว นอกจากนี้ เชลดอนได้อธิบายเพิ่มเติมว่า อุตสาหกรรมบริการจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องใช้บุคลากรที่เป็นมืออาชีพ และได้รายงานว่าคุณสมบัติประกอบของวิชาชีพการบริการนั้นจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและอบรมที่เพียงพอ
2. จรรยาบรรณ
3. องค์การควบคุมดูแล
4. ความหลากหลายในความรู้ ความสามารถ
5. ใจรักบริการ
6. องค์ความรู้อย่างเป็นระบบ
7. ผู้คอยให้คำแนะนำ
8. ใบอนุญาต
9. ศักดิ์ศรี
10. การทดสอบความสามารถ

11. เป็นนายตัวเอง

12. รายได้สูง

สรุปแนวคิดในการวิจัย

จากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพของ
 นันทนาการ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ พบว่า

1. แนวคิดและวิวัฒนาการของนันทนาการ

นันทนาการมีพัฒนาการและมีการเจริญเติบโตไปพร้อมๆ กับการมีวิวัฒนาการ
 ของมนุษยชาติ รูปแบบนันทนาการก็มีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับวิถีชีวิต ซึ่ง
 ต่อมาพบว่า การแบ่งกลุ่ม หรือการจำแนกรูปแบบของนันทนาการ ต่างมีความหลากหลาย ใช้
 วิธีการหรือหลักเกณฑ์การจำแนกที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้รวมถึงข้อกำหนดทางวิชาชีพ
 นันทนาการในแต่ละยุคแต่ละสมัย ที่ต่างมีการเปลี่ยนแปลงที่ต้องมีการกำหนดรายละเอียดและ
 ข้อจำกัดให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานวิชาชีพให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งใน
 อดีตนั้น นักนันทนาการไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพราะนันทนาการมักเป็น
 เรื่องหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต แต่ต่อมา เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้า นักนันทนาการ
 ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะในปัจจุบัน เพราะนันทนาการมีรูปแบบที่
 หลากหลายยิ่งขึ้น ส่งผลต่อวิถีชีวิตที่มากขึ้น ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสำหรับนักนันทนาการมี
 การแตกขยายออกเป็นหลากหลายสาขา หรือแม้แต่ข้อกำหนดทางการศึกษาที่ในอดีตไม่ได้มีการ
 บังคับว่าต้องมีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ ซึ่งในปัจจุบันองค์กร
 นันทนาการได้มีข้อกำหนดชัดเจนว่า ผู้ที่จะยื่นขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะต้องมีคุณวุฒิทาง
 การศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชานันทนาการหรือที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ

ซึ่งนันทนาการในประเทศไทย ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับ วิวัฒนาการของ
 นันทนาการในต่างประเทศ ที่เริ่มต้นมาจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ต่อมาพัฒนาสู่การ
 กำหนดเป็นหลักสูตรทางการศึกษา และเมื่อประเทศต้องพัฒนาให้ก้าวทันโลก การรับรอง หรือ
 การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จึงมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญ เพื่อเป็นการแสดงถึง
 คุณภาพตามกลไกของโลก ทั้งนี้พบว่ากระบวนการนันทนาการในประเทศไทย ได้มีการพัฒนาเป็น
 รูปแบบที่สอดคล้องกับการเกิดวิชาชีพนันทนาการในประเทศสหรัฐ คือเริ่มจากการให้ความรู้
 สร้างให้มีหลักสูตรการศึกษา แต่ยังไม่ปรากฏองค์กรวิชาชีพ

ยุคอียิปต์โบราณ	ยุคอาณาจักรโรมัน	ยุคจีนโบราณ	ยุคไทยโบราณ
<ul style="list-style-type: none"> ● ดาราศาสตร์ ● สถาปัตยกรรมศาสตร์ ● เครื่องจักร ● การเกษตร ● การก่อสร้าง ● กีฬา ● การสู้วัว ● ศิลปะ ● กิจกรรมบันเทิง 	[ยุคเฟื่องฟูของการปรัชญา] <ul style="list-style-type: none"> ● ศิลปะ ● กีฬา ● กิจกรรมทางศาสนา ● ดนตรี ● งานกวี ● การแสดง ● ยิมนาสติก ● การแข่งขัน ● กิจกรรมบันเทิง ● การเล่นของเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> ● มวย ● การต่อสู้ ● การเล่นฟุตบอล ● การเล่นปาหี่ ● การเล่นหุ่นกระบอก ● การเล่นละครเงา ● การเล่นนิทาน ● การเล่นกายกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ● มวย ● การเล่นพื้นบ้าน ● การกสิกรรม ● กิจกรรมทางศาสนา

ตารางที่ 2.7 รูปแบบนันทนาการในสมัยโบราณ

2. การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศ สหรัฐ พบว่ามีความเป็นมาอันยาวนานกว่าร้อยปี มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน เกิดจากความร่วมมือของบุคคลภาคเอกชน ที่มีความรักและเข้าใจในปรัชญานันทนาการ ต้องการให้นันทนาการได้เข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักการของนันทนาการ และเมื่อหน่วยงานรัฐได้เข้ามาร่วมสนับสนุนให้เกิดความแข็งแกร่งในเวลาต่อมา การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างเป็นขั้นตอนเหล่านี้ จึงเป็นการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เพราะมีการเริ่มต้นที่ดีมีระบบ เริ่มด้วยการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางในการปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพให้มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมและสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง แล้วจัดการให้ความรู้ ให้การศึกษาเพื่อให้ศาสตร์ในสาขานั้นๆ เป็นที่แพร่หลาย เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มสาขาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เหล่านี้เป็นต้น

ซึ่งการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทย ให้มีมาตรฐานวิชาชีพตามสากลนิยม เป็นแนวคิดที่มีการกล่าวถึงกันมานาน แต่เพิ่งมีการลงมืออย่างจริงจัง โดยกรมพลศึกษา ที่ต้องการให้มีมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ผ่านแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ จนมาถึงการดำเนินการต่อในแผนที่สองแล้ว การพัฒนามาตรฐานดังกล่าวก็ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการให้สำเร็จตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

ในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) อย่างไรก็ตาม กรมพลศึกษาก็ยังคงให้มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดนโยบายให้มีการดำเนินการพัฒนาให้บุคลากรที่อยู่ในสาขาอาชีพนันทนาการในปัจจุบันสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นมืออาชีพให้สำเร็จอย่างต่อเนื่อง ดังที่ปรากฏในร่างพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2555-2559) ซึ่งพบว่า การที่การพัฒนาดังกล่าวไม่มีความสำเร็จเป็นไปตามแผนนั้น มีสาเหตุจากการขาดความร่วมมืออย่างจริงจังของบุคลากรในสาขา โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการเผชิญหน้าแสดงความคิดเห็น และการยอมรับในกันและกันระหว่างบุคลากรในสาขาวิชานันทนาการ ที่ล้วนแต่มีพื้นฐานคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มากกว่าสาขาวิชานันทนาการ นอกจากนี้ยังพบว่า การที่นันทนาการมีความหลากหลาย มีชื่อเรียกไปตามรูปแบบต่างๆ มีการจัดชนิด จัดกลุ่ม จัดประเภทออกไปในหลากหลายลักษณะ อาจทำให้ผู้ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในปรัชยานันทนาการอย่างถ่องแท้ ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทยเกิดความสับสน เพราะนันทนาการในต่างประเทศนั้น มีความรู้จักกันในหลากหลายชื่อ หลากหลายรูปแบบ โดยพบว่านันทนาการถูกจัดแบ่งออกไปตามลักษณะต่างๆ ดังตารางที่ 2.9

3. มาตรฐานวิชาชีพ

วิชาชีพนันทนาการแม้จะมีการแตกสาขาออกไปอีกมากมายตามใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่องค์กรนันทนาการและสวนแห่งชาติได้กำหนดไว้ อาทิ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการจัดกิจกรรมพิเศษ (Certified Special Events Professional: CSEP) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักนันทนาการและสวนสาธารณะ (Certified Park and Recreation Professional: CPRP) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้ตรวจสอบความปลอดภัยสนามเด็กเล่น (Certified Playground Safety Inspector: CPSI) และ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้แนะนำความปลอดภัยทางน้ำ (Water Safety Instructor: WSI) เป็นต้น แต่ในทุกสาขาสำหรับนักนันทนาการวิชาชีพเหล่านี้ ล้วนมีมาตรฐานวิชาชีพที่ใช้เป็นข้อปฏิบัติเบื้องต้นที่เหมือนกันตามที่กรมแรงงานสหรัฐได้ระบุไว้ซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสำหรับนักนันทนาการ 10 ข้อ การมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น 6 ข้อ การมีทักษะที่สำคัญสำหรับนักนันทนาการ 10 ข้อ และการทำหน้าที่ตามความสามารถพื้นฐานของนักนันทนาการอีก 10 ข้อ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการจะประกอบด้วยข้อปฏิบัติด้านต่างๆ ดังข้างต้นอย่างชัดเจนแล้ว ก็ยังมีการศึกษาค้นคว้าในกลุ่มนักวิชาการในสาขา เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุด ที่เหมาะสมที่สุดมานำเสนอเพื่อการปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการอยู่อย่างมากมายและต่อเนื่อง ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

ประเทศสหรัฐ มีความชัดเจนและให้ความสำคัญในมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการมาก พบได้จากการกำหนดให้นักนันทนาการต้องมีใบประกอบวิชาชีพ แต่ในประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วเช่นกัน กลับมองว่า นักนันทนาการ

วิชาชีพคือผู้ที่ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชานั้นนันทนาการหรือได้รับการอบรมหลักสูตรด้านนันทนาการมาเป็นพิเศษ จากสถาบันที่ทางการออสเตรเลียให้การรับรอง เพราะเขาเหล่านี้จะมีความรู้และความสามารถตามหลักสูตรการศึกษาหรือการอบรมที่ครบถ้วนจึงจะสามารถได้รับใบปริญญาหรือประกาศนียบัตรซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพนันทนาการในออสเตรเลียนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของวิชาชีพนันทนาการในประเทศอังกฤษ ที่มุ่งเน้นไปที่ความเชี่ยวชาญ เพราะแนวคิดนันทนาการในประเทศอังกฤษส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพิธีการและวัฒนธรรมมากกว่า การมีความชำนาญจนเป็นที่ยอมรับในสังคม จึงมีความจำเป็นมากกว่าการมีใบประกอบวิชาชีพ

การมีมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย การกำหนดให้ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพต้องมีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ หน้าที่ และคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาอยู่ในวิชาชีพ ซึ่งจะต้องมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพ โดยผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพเหล่านี้ ล้วนมาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ และได้รับการยอมรับ เป็นที่รู้จักในหมู่มหาวิทยาลัยวิชาชีพนั้นๆ ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทั้งหลาย จึงต้องมีสถานภาพเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพนั้นๆ ด้วย เพื่อเป็นการสร้างการยอมรับ นอกจากนี้ ยังพบว่าการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างยั่งยืนนั้น ควรต้องมีการรวมตัวของกลุ่มบุคคลในสาขาและพัฒนาสู่การเป็นองค์กรวิชาชีพขึ้นมาก่อน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและดูแลให้สมาชิกวิชาชีพ ต้องปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติตามภายใต้บทบัญญัติแห่งวิชาชีพนั้นๆ

ในขณะที่ประเทศไทยนั้นมีการกำหนดให้วิชาชีพที่มีมาตรฐานและมีพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายบังคับใช้ในวิชาชีพ ประกอบด้วย 13 วิชาชีพ อาทิ แพทย์ ทันตแพทย์ สัตวแพทย์ พยาบาล วิศวกร นักบัญชี สถาปนิก ครู หนายความ เภสัชกร นักกายภาพนักรังสี และนักวิทยาศาสตร์ เหล่านี้เป็นต้น แต่สำหรับวิชาชีพนันทนาการ หรือนักนันทนาการ ยังไม่มีแม้แต่สภาหรือองค์กรที่เป็นศูนย์รวม ทำหน้าที่รวบรวมกลุ่มสมาชิก หรือข้อมูลด้านนันทนาการต่างๆ การค้นหา หรือศึกษาข้อมูลด้านนันทนาการในประเทศไทยจึงมีขีดจำกัด ข้อมูลเกี่ยวกับนันทนาการในวงการการศึกษา มักเป็นตำราเรียนที่เก่าแก่ ไม่มีความทันสมัย ไม่มีความต่อเนื่อง ความแม่นยำและความถูกต้องของข้อมูล ต้องอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยละเอียดและรอบคอบ รวมถึงการพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล เป็นต้น

มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ ที่เกี่ยวข้องของ เซลดอน (Sheldon, 1989)	มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการเชิง พาณิชย์ ของ (Hammersley and Tynon, 1998).	มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ หน้าใหม่ ของเฮิร์ด (Hurd, 2005)
การศึกษาและการอบรมที่เพียงพอ จรรยาบรรณ องค์กรควบคุมดูแล ความหลากหลายในความรู้ ความสามารถ ใจรักบริการ มีองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ มีใบอนุญาต มีศักดิ์ศรี ผ่านการทดสอบความสามารถ เป็นตัวของตัวเอง	การสื่อสาร การเป็นผู้นำ การบริการ การจัดโปรแกรม การควบคุม การวางกฎระเบียบต่างๆ การสนับสนุนและส่งเสริม การบำรุงรักษา การปฏิบัติการ	ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการรับฟัง ความสามารถในการ ประสานงาน ความสามารถในการจัดการที่ หลากหลาย การวางตัวแบบมืออาชีพ

ตารางที่ 2.8 มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในงานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยที่มีการกล่าวถึงมานานกว่า 40 ปี นับตั้งแต่เริ่มการจัดให้มีหลักสูตรการศึกษานันทนาการ มาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังไม่พบการก่อตัวเป็นรูปร่างของกลุ่มวิชาชีพที่ชัดเจน ดังเช่นกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทย อาทิ วิชาชีพทางการแพทย์ วิชาชีพวิศวกร วิชาชีพทางการบัญชี หรือวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ในขณะที่มีจุดเริ่มต้นที่สอดคล้องกับการเกิดองค์กรวิชาชีพอื่นๆ ดังที่กล่าวมา หรือแม้แต่การเกิดวิชาชีพนันทนาการที่เข้มแข็งอย่างในประเทศสหรัฐ ที่เริ่มต้นด้วยการรวมตัวกันของบุคลากรในสาขา การจัดให้มีการเรียนวิชานันทนาการ ที่เป็นวิชาเรียนแทรกอยู่ในคณะต่างๆ มาสู่การเป็นหลักสูตรวิชาสาขาหลัก ที่มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี จนถึงระดับปริญญาเอก จนกระทั่งมาสู่ยุคปัจจุบัน

แบ่งตาม สถานที่	แบ่งตาม กิจกรรม	แบ่งตาม หน้าที่	ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนันทนาการ ในประเทศไทย
กองทัพ	กิจกรรมทางสังคม	ไกด์	American Canoe Association Swift water Rescue
ชายหาด	แกะสลัก	ครู	American Canoe Association Instructor
ทะเลสาบ	เข้าค่าย	ที่ปรึกษา	American Camp Association Professional Certification
ที่ทำการชุมชน	เขียนหนังสือ	เจ้าหน้าที่อาวุโส	Aquatic Facility Operator (AFO)
บ้าน	งานอดิเรก	นักกิจกรรม	American Mountain Guides Association Certification
โบสถ์	จัดงานเลี้ยง	นักจัดเลี้ยง	Certified Heritage Interpreter
ป่า	เดินป่า	นักสังคมสงเคราะห์	Certified Park and Recreation Professional (CPRP)
ฟิสิทรีอาร์ท	เดินทาง	ผู้อำนวยการ	Certified Pool/Spa Operator
ภูเขา	ดูนก	ผู้จัดการ	Certified Interpretive Planner
มรดกโลก	ตกปลา	ผู้เชี่ยวชาญ	Certified Meeting Professional
โรงภาพยนตร์	ทำอาหาร	ผู้ให้คำแนะนำ	Certified Playground Safety Inspector (CPSI)
ศูนย์กีฬาในร่ม	เล่น	ผู้ฝึกสอน	Certified Festival and Events Executive
สถานคนชรา	เล่นละคร	ป่าไม้	Certified Destination Management Executive
สถานบันเทิง	ล่าสัตว์	ประสานงาน	Certified Therapeutic Recreation Specialist (CTRS)
สถานศึกษา	ฟังเพลง	พนักงาน	Certified Interpretive Manager
สนามกีฬา	พิธีกรรม	พัตตี	Certified Special Events Professional (CSEP)
สนามเด็กเล่น	พายเรือ	ศิลปิน	Group Fitness Instructor Certification
สปา	ล่องเรือ	อาสาสมัคร	Jeff Ellis and Associates Certifications
สระว่ายน้ำ	โยนโบว์ลิ่ง		Leave No Trace Master Educator
สวนสนุก	ปีนเขา		National Association for Search and Rescue Courses
สวนน้ำ	วาดภาพ		Personal trainer certifications
สวนสาธารณะ	อ่านหนังสือ		Primary Group Exercise Certification
สวนสัตว์	อบรม สัมมนา		Professional Ski Instructor
ห้องจัดเลี้ยง			Water Safety Instructor (WSI)
ห้องแสดงภาพ			
ห้องสมุด			
อุทยานแห่งชาติ			

ตารางที่ 2.9 การจำแนกและจัดกลุ่มนันทนาการออกเป็นลักษณะต่าง ๆ

จากการศึกษาเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการอย่างจริงจัง เริ่มต้นโดยกรมพลศึกษา ที่ได้บรรจุแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการให้มีมาตรฐานตามสากล ลงในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติทั้งสองฉบับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้บุคลากรในสาขาวิชานันทนาการมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับด้วยการมีใบประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามหลักการแห่งกระบวนการการมีวิชาชีพตามมาตรฐานสากล ซึ่งผ่านมากว่าครึ่งทศวรรษ มาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวยังไม่สามารถถูกกำหนด

และค้นพบ แม้ว่าจะมีนักการศึกษาในสาขาวิชานันทนาการที่พยายามทำการวิจัยเพื่อค้นหาคุณสมบัติและข้อปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการให้มีมาตรฐานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์สาเหตุได้ว่าบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ในสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทย ส่วนใหญ่นั้น ล้วนเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาพลศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการในระดับปริญญาเอกนั้น ในประเทศไทยพบว่ามีจำนวนไม่ถึง 5 คน จึงอาจทำให้ขาดการยอมรับ ความไม่เป็นหนึ่งเดียวกันของบรรดาผู้ที่อยู่ในสาขา เช่นการเรียก นันทนาการ และนันทนาการ การไม่มีองค์กรวิชาชีพเป็นของตัวเอง เพราะผู้ที่อยู่ในสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทยส่วนใหญ่ ล้วนเป็นสมาชิกของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย

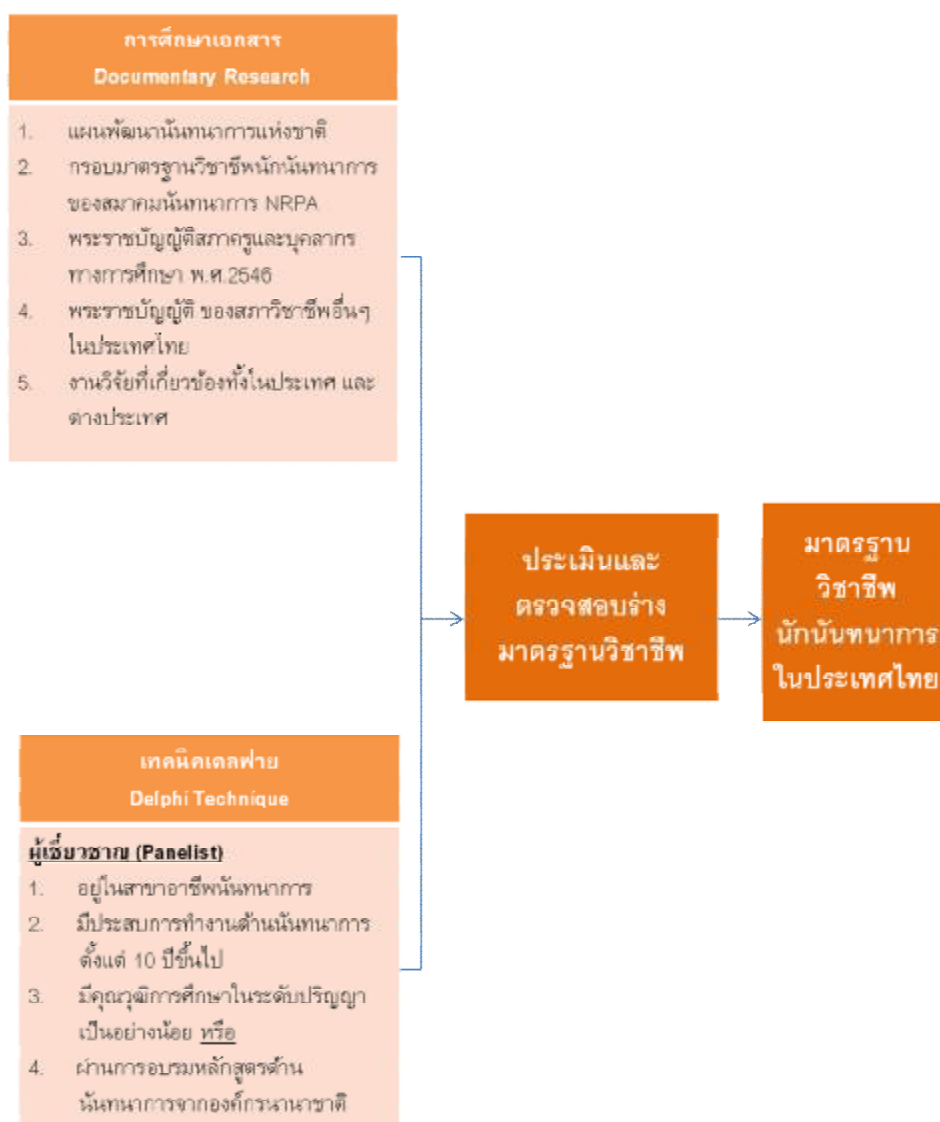
ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษาแนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ด้วยการศึกษาวិเคราะห์ปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ รวมทั้งการศึกษาถึงแนวโน้มของมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในบริบทที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ด้วยการใช้เทคนิคเดลฟายเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการค้นหาคำตอบของศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาหลายๆคน มาใช้เพื่อการวางแผนและตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงาน ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางอ้างอิงในการกำหนดเป็นแผนหรือนโยบายของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยต่อไป โดยแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาโครงสร้างทางวิชาชีพด้วยการทำความเข้าใจในประเด็นและปัจจัยในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ จากเอกสารและข้อมูลทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศ

2. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เพื่อศึกษารายละเอียดที่จำเป็นในการนำมาพัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานันทนาการของประเทศไทย เกี่ยวกับองค์ประกอบทางวิชาชีพ อันได้แก่ องค์กรวิชาชีพ องค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณสมบัติที่จำเป็น และเหมาะสมต่อวิชานันทนาการในประเทศไทย

3. การประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัย (Objectivity) ของมาตรฐานวิชาชีพที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการวิจัย ว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำมาใช้ได้จริงในบริบทของสังคมไทยปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงได้สรุปแนวคิดของขั้นตอนการวิจัย ดังภาพประกอบ

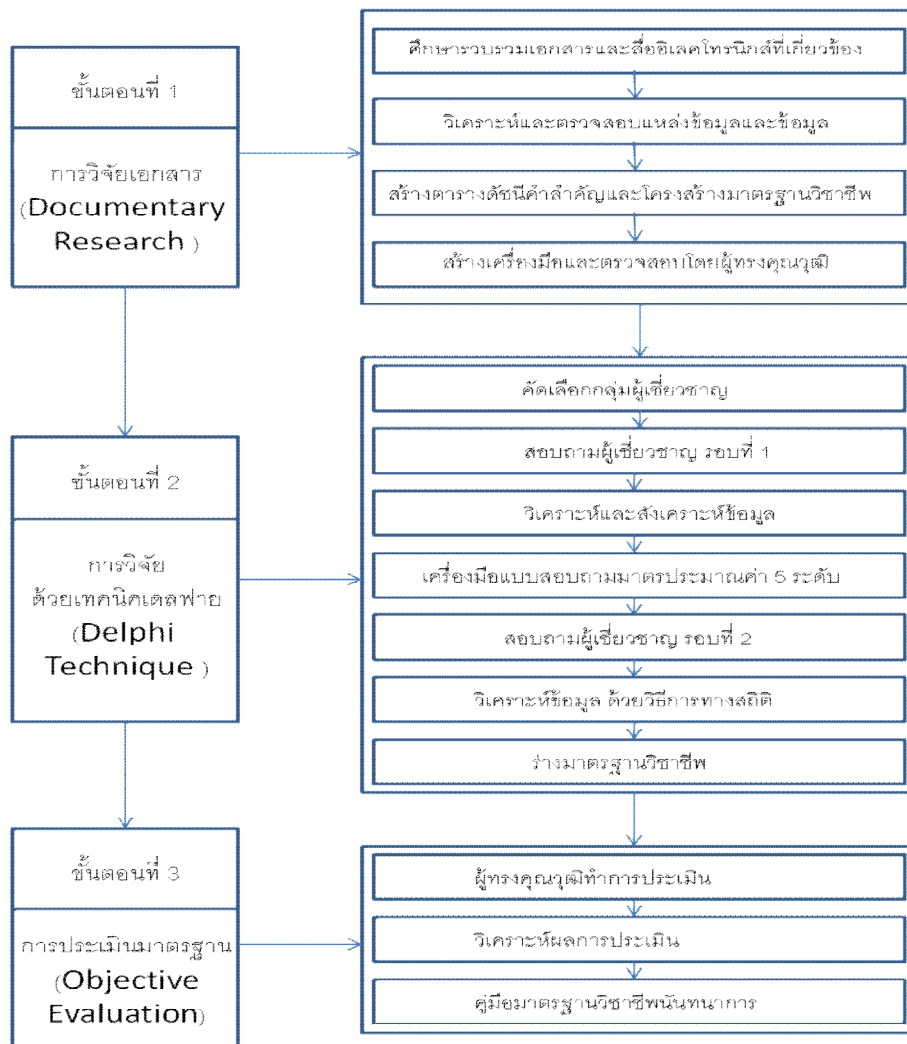

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย ด้วยการอธิบายรายละเอียดของตัวแปรที่ทำการศึกษา และใช้สถิติเชิงบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งตัวแปรที่ทำการศึกษานั้นประกอบด้วย ข้อมูลทางทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการใช้เทคนิคเดลฟาย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังภาพและรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 วิธีการดำเนินการวิจัยการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานใน ประเทศไทย ได้แก่ผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพพนักงานทั่วประเทศ

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานใน ประเทศไทยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา โดยการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้อค้นพบของแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Resource) พิจารณาจากผู้ที่มีความรู้และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิชาชีพพนักงานและกระบวนการวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ภาคผนวก ง)

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 12 คน ทำหน้าที่ให้ข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาพัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพพนักงานในประเทศไทย เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Resource) ใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ด้วยเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snowball Technique) ภายใต้เกณฑ์คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญที่กำหนด ตามทฤษฎีของเทคนิคเดลฟาย ประกอบด้วย การมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่พอเพียงในสาขา การมีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมกระบวนการวิจัยแบบเดลฟายตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ (ภาคผนวก ง)

3. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาวิชานันทนาการ จำนวน 40 คน ทำหน้าที่ในการประเมินร่างมาตรฐานวิชาชีพฯ ที่ได้พัฒนามาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโทสาขาวิชานันทนาการ และผู้ทำงานในอุตสาหกรรมนันทนาการ อาทิ ผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรม ครูผู้ทำหน้าที่สอนวิชานันทนาการ ผู้ที่ทำหน้าที่ออกแบบและวางแผนโครงการนันทนาการ ผู้ที่ทำหน้าที่นำกิจกรรม ซึ่งจัดเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Resource) ใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ทำหน้าที่ตรวจสอบให้คะแนนค่าความเที่ยงของร่างมาตรฐานวิชาชีพฯ ที่ผ่านการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มาจากบุคลากรในสายวิชาการและสายวิชาชีพนันทนาการที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

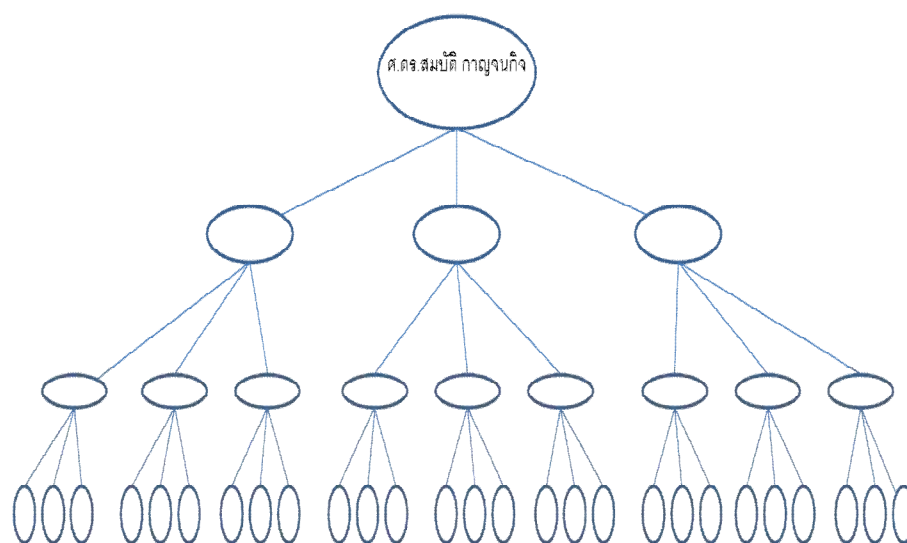
วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย) ที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้วยการแสดงความคิดเห็น ถือว่าเป็นทั้งจุดอ่อน และจุดแข็งของการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย วิธีการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ผู้วิจัยต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนี้ และเนื่องจากกลุ่มวิชาชีพนั้นหนากการในประเทศไทยไม่มีองค์กรหรือสภาวิชาชีพ ที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไว้เป็นข้อมูลในส่วนกลางดังเช่นวิชาชีพอื่นๆ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ด้วยเทคนิคลูกบอลหิมะ ซึ่งเป็นวิธีการตรวจสอบการความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากการได้รับการยอมรับของผู้ที่อยู่ในสาขา ซึ่งข้อดีของการใช้เทคนิคลูกบอลหิมะคือ จะทำให้ได้รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตัวจริง เพราะผู้ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและได้รับการยอมรับ จะถูกเสนอชื่อขึ้นมาบ่อยครั้ง (Daud, et al., 2010; Skulmoski, et al., 2007)

ผู้วิจัยเริ่มต้นการใช้เทคนิคลูกบอลหิมะ ด้วยการขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาทั้งสามท่าน ได้เอ่ยชื่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหนากการที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดมา 1 คน เพื่อนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 จากนั้นผู้วิจัยได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 แนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหนากการภายใต้เกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 3 ท่าน โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญท่านที่แนะนำ บอกชื่อเรียงลำดับตามความสามารถที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นเห็นเหมาะสม เรียงลำดับ 1 – 3 และต่อจากนั้น ผู้วิจัยขอให้ผู้เชี่ยวชาญที่ถูกแนะนำทั้ง 3 ท่าน ที่ได้รับการแนะนำจากท่านผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 แนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการเดียวกันต่อไปอีกท่านละ 3 ท่าน ภายใต้เกณฑ์คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญเดียวกันต่อไปจนครบจำนวน (ภาพที่ 3.2)

เกณฑ์และคุณสมบัติ ของผู้เชี่ยวชาญที่กำหนด ประกอบด้วย

1. เป็นบุคลากรด้านนั้นหนากการทั่วประเทศไทย
2. มีประสบการณ์ในการให้บริการนั้นหนากการสาธารณะตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
3. มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโททั้งจากสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ เป็นอย่างน้อย หรือ
4. ได้รับการอบรมด้านนั้นหนากการเพิ่มเติม จากองค์กรนั้นหนากการ ในระดับนานาชาติ

ภาพที่ 3.2 การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคลูกบอลหิมะ (Snowball Technique)

การเริ่มต้นคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นคนแรกในการทำการแนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆเพิ่มเติม จำเป็นต้องใช้การพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ เพราะสามารถเป็นที่ยืนยันคุณภาพและคุณค่าของงานวิจัย ซึ่งจากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสามท่าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นที่สอดคล้องกันในการแนะนำให้ท่านศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ เป็นผู้เชี่ยวชาญคนแรก อันเนื่องมาจากการมีคุณสมบัติที่ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด การที่มีคุณวุฒิที่เพียบพร้อม การมีประสบการณ์ด้านนันทนาการมากกว่า 30 ปี การมีผลงานและได้รับรางวัลในสาขาวิชานันทนาการเป็นที่ประจักษ์ และยังเป็นที่ยอมรับในวงการนันทนาการอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ท่านยังเป็นประธานหลักสูตรดุริยบัณฑิต แขนงวิชาวิทยาการการจัดการกีฬาและนันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับรางวัลนันทนาการดีเด่น ปีพ.ศ.2549 จากสมาคมสุขศึกษาพลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย และยังคงเป็นหนึ่งในคณะทำงานร่างแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติอีกด้วย ซึ่งกระบวนการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนต่อจากนี้ด้วยเทคนิคลูกบอลหิมะ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามทางโทรศัพท์ ให้ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่อแนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆตามขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 2 สัปดาห์ รายชื่อที่ได้รับการแนะนำมีความซ้ำซ้อนมากขึ้น ไม่ปรากฏชื่อรายใหม่ ผู้วิจัยจึงยุติกระบวนการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้น ผู้วิจัยนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแนะนำโดยการบอกต่อจำนวน 16 คน มาพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ พบว่ามี 13 รายชื่อ ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ทางทฤษฎี ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านด้วยความละเอียดรอบคอบ นอกเหนือจากการตรวจสอบคุณสมบัติให้ตรงตามเกณฑ์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบและพิจารณาสถานภาพทางสังคมในปัจจุบัน ด้วยการพิจารณารางวัล ผลงาน และตำแหน่งทางวิชาการของผู้เชี่ยวชาญ ก็ถูกนำมาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อให้คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญเป็นจุดแข็งแสดงถึงความน่าเชื่อถือ (Merit) ของงานวิจัย (Efsthathiou, et al., 2008b; Skulmoski, et al., 2007; Tan et al., 2010; Tolley, et al., 2001) มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และมีคุณภาพ เป็นการยืนยันถึงความตรงและความเที่ยงของผลการศึกษา เรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ซึ่งรายชื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 13 คนที่ผู้วิจัยได้มานั้น มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด และผู้เชี่ยวชาญทั้งสิบสามคน ก็ยังเป็นสมาชิกสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ และยังเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้และบรรยายเกี่ยวกับการนันทนาการในปัจจุบันตามหน่วยงานและสถานศึกษาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 ใน 13 คนนี้ ยังเป็นคณะทำงานในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ อีกด้วย

ผู้วิจัยทำการส่งหนังสือเชิญไปยังผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแนะนำชื่อทั้ง 13 คน เพื่อเข้าร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นต่อการวิจัยเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ด้วยหนังสือแนะนำตัว ไปรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน หนังสือแสดงข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญลงนามแสดงความยินยอมเข้าร่วมกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ ปรากฏว่า มีผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถเข้าร่วมกระบวนการวิจัยจำนวน 1 คน เพราะไม่สะดวกในเรื่องเวลาในการเข้าร่วม จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้จึงลดเหลือ 12 คน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าควรใช้จำนวนเท่าใด สามารถใช้ได้ตั้งแต่จำนวน 4-171 คน (Skulmoski, et al., 2007) และจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทยที่ผู้วิจัยได้มาจำนวน 12 ท่านนี้ มีความเพียงพอในการรวบรวมข้อมูล สามารถนำไปใช้เป็นนันทามติเพื่อสรุปผลการศึกษาได้ (Efsthathiou, et al., 2007; Ratnapradipa, et al., 2011; Yupa Nanthachai, 2002)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทยนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการเดลฟายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ ที่พัฒนาจากการวิจัยเอกสารและทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เพื่อนำไปขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ให้ผู้เชี่ยวชาญได้รู้สึกอิสระในการตอบคำถามในรอบแรก ซึ่งข้อคำถามในแบบสอบถามรอบนี้ จะต้องเป็นการถามที่ต้องการคำตอบที่ชัดเจน (Krigeria, 1997) ตัวอย่างคำถามที่ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นข้อคำถาม เช่น “ท่านคิดว่าพนักงานธนาคารวิชาชีพควรมีมาตรฐานความรู้อะไร และอย่างไรบ้าง” และ “ท่านคิดว่าวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทยควรมีองค์กรควบคุมดูแลหรือไม่ อย่างไร” เพื่อนำข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพัฒนาไปสู่การสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดของมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทยจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาให้มากที่สุด

2. แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ โดยการพัฒนาจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ในรอบแรก มาพัฒนาเป็นข้อกำหนดทางมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อถามผู้เชี่ยวชาญให้แสดงความคิดเห็น ด้วยการระบุตัวเลขแทนค่านำหนักของความคิดเห็นลงในช่องระดับคะแนนในแต่ละข้อกำหนดที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น พร้อมเปิดช่องว่างข้างท้ายข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงเหตุผล หรืออธิบายความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยตัวเลขที่ใช้แทนค่านำหนักของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารน้อยที่สุด

3. แบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพจำนวน 34 ข้อ เพื่อนำไปให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาวิชานักธนาคาร จำนวน 40 คนทำการประเมินตนเอง แล้วนำแบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพฉบับดังกล่าว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินค่าความเที่ยง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายนั้น เป็นกระบวนการวิจัยที่มีขั้นตอนการตรวจสอบความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) อย่างเป็นระบบที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการถามให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นซ้ำหลายรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงต้องมีคุณภาพสามารถนำมาใช้ศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อยืนยันคุณภาพของผลการศึกษา (Kririgia, 1997) วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยแบบเดลฟายในรอบแรกที่เป็นข้อคำถามปลายเปิดนั้น นิยมตรวจสอบด้วยการทดลองใช้ (Pilot Study) (Daud, et al., 2010; Skulmoski, et al., 2007; Yupa Nanthachai, 2002) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) ก่อนนำไปใช้จริงในรอบแรก (Lee, Altschuld, & Hung, 2008)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยข้อคำถามปลายเปิด ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่า IOC เพื่อเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือตัวแปรที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยการนำข้อคำถามที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งเนื้อหาและนิยามความหมายของคำของตัวแปรที่ต้องการวัด ไปให้ผู้ทรงคุณด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ (วรรณี แกมเกตุ, 2551) (สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2538) โดยใช้ระดับค่าคะแนนในการพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง มั่นใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้สอดคล้องตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามสามารถวัดได้สอดคล้องตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง มั่นใจว่าข้อคำถามไม่สามารถวัดได้สอดคล้องตามเนื้อหา

แล้วนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่า IOC ด้วยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}$$

และมีเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

- ถ้าค่า $IOC > 0.50$ แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องตามเนื้อหา
- ถ้าค่า $IOC \leq 0.50$ แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องตามเนื้อหา

การคำนวณหาค่า IOC จากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ปรากฏว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC = 1 แสดงว่า ข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น มีความสอดคล้องตรงตามเนื้อหา สามารถนำไปใช้สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ทุกข้อคำถาม (ภาคผนวก ก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ด้วยการศึกษาเอกสารควบคู่กับการการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการในประเทศไทย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และขั้นตอนที่ 3 เป็นการประเมินเกณฑ์มาตรฐาน (Objective Evaluation) เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูล

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
  - 1.1 แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ
  - 1.2 พระราชบัญญัติและข้อกำหนดต่างของสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 1.3 พระราชบัญญัติและข้อกำหนดต่างๆ ของสภาวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทย
  - 1.4 กรอบแนวคิดมาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการของสมาคมนันทการนานาชาติ
  - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

แล้วทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร นำมาทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการจำแนกชนิดของข้อมูลแบบใช้ทฤษฎี (Typological Analysis) นำคำสำคัญมาบันทึกลงตารางดัชนีคำสำคัญ (Bosma, et al., 2010; Skulmoski, et al., 2007) จัดหมวดหมู่ เป็นโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ (ศิริพร จีรวัดณ์กุล, 2552) ตามกรอบแนวคิดการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย ที่ผู้วิจัยออกแบบ ใช้แหล่งข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย เอกสารการประชุมสัมมนา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็นข้อมูลในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งการคัดเลือกข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Resource) ที่จะนำมาเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาจากความ

น่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเอกสารแต่ละฉบับโดยวิธีการประเมินคุณค่าของเอกสารด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิพากษ์หลักฐานภายนอก (External criticism) คือการพิจารณาตรวจสอบที่มาของเอกสาร ว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และการเป็นที่ยอมรับของผู้เขียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเลือกศึกษาเฉพาะเอกสาร ที่มีที่มาจากแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องอันได้แก่ ประกาศพระราชบัญญัติ จดหมายและประกาศต่างๆที่ออกโดยหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ยังเลือกใช้ ตารา และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับคำแนะนำ และถูกนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนในสาขาวิชานั้นหนนาการ และเป็นเอกสารที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากการนำมาเผยแพร่ในฐานข้อมูลของศูนย์วิทยทรัพยากร (Center of Academic Resources :CAR) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้องสมุดของสถาบันการศึกษาที่มีหลักสอนการเรียนการสอนสาขาวิชานั้นหนนาการ ได้แก่ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2. การวิพากษ์ข้อมูลภายใน (Internal criticism) ด้วยการพิจารณาความน่าเชื่อถือของเนื้อหาในเอกสารว่ามาความถูกต้องบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงหรือไม่ โดยผู้วิจัยพิจารณาเฉพาะข้อมูลที่เป็นบทความงานวิจัยจากวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ และข้อมูลจากตำราเรียนที่เขียนโดยนักวิชาการในสาขาที่ได้รับการยอมรับ

จากข้อมูลที่ได้มาจากการวิจัยเอกสารและข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือตั้งข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการสังเคราะห์ (Synthesis) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาใช้เป็นข้อสรุปเบื้องต้น ในการพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพพนักงานหนนาการในประเทศไทย พร้อมทั้งนำข้อมูลที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย นำมาบันทึกลงตารางดัชนีคำสำคัญ ซึ่งการบันทึกรายการคำสำคัญผู้วิจัยใช้วิธีการขีดรอยให้คะแนนคำสำคัญที่ปรากฏตามความถี่ (ภาคผนวก ก) เพื่อการวิเคราะห์เชิงปริมาณนำเสนอในรูปแบบของตาราง ตามโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ ทั้ง 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับผู้ปฏิบัติการ
2. ระดับผู้จัดการ
3. ระดับผู้อำนวยการ

และประกอบด้วยรายละเอียดมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านความรู้ ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านความรู้ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านความสามารถ และการกำหนดหน้าที่
3. มาตรฐานการปฏิบัติตน ประกอบด้วย เกณฑ์ด้านคุณลักษณะ และ จรรยาบรรณ

จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและสรุปข้อมูลทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ (Analysis) และสังเคราะห์ (Synthesis) อีกครั้ง เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิด เพื่อนำไปใช้สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาเพื่อใช้เป็นฉันทามติในการนำมาสรุปผลการศึกษาต่อไป ซึ่งการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในกระบวนการขั้นต่อไปนั้น ผู้วิจัยได้นำไปทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการนำแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาและการประเมิน จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่า (Index of Item Objective Congruence: IOC) ก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

2. การศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 โดยการนำดัชนีคำสำคัญจากการวิจัยเอกสารมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ด้วยข้อคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Efstathiou, et al., 2007; Kririgia, 1997; Ratnapradipa, et al., 2011; Yupa Nanthachai, 2002) เพราะจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยแบบเดลฟายนั้น ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนด้านจำนวน แต่ต้องมีคุณสมบัติของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่ประกอบด้วยองค์ความรู้และประสบการณ์ในสาขา (Daud, et al., 2010; Green, Hunter, & Moore, 1990) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อการเสนอข้อ 3 ใน 4 ข้อ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ประกอบอาชีพอยู่ในสาขาวิชานั้นมานาน
- 2) มีประสบการณ์ในการให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- 3) มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย หรือ
- 4) ได้รับการอบรมด้านนันทนาการเพิ่มเติมจากองค์กรนันทนาการ ในระดับนานาชาติ

ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการโทรศัพท์หาผู้เชี่ยวชาญ ที่ผู้วิจัยได้ทำบัญชีรายชื่อไว้ เพื่อนัดหมายการขอสัมภาษณ์ล่วงหน้า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบเผชิญหน้าแบบกึ่งทางการ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของการได้รับข้อมูลกลับคืนอย่างครบถ้วน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550) ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวนร้อยละ 16 เท่านั้นที่มีความสะดวกในการให้สัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า นอกนั้นสะดวกที่จะนำแบบสัมภาษณ์ไปตอบคำถามเองและนัดหมายให้มารับคืนในภายหลัง ซึ่งผู้วิจัย ได้ทำการนัดหมายการรับคืนแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

2.2 จากนั้น ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มคำสำคัญ (Lee, et al., 2008; Skulmoski, et al., 2007) ตามโครงสร้างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพที่ออกแบบไว้ (ตารางที่ 4.7) ตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เรียงเรียงเป็นหมวดหมู่ของโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละด้าน แล้วเรียงลำดับคำสำคัญตามตัวอักษรพร้อมอธิบายและให้ความหมายของคำสำคัญ (ตารางที่ 4.3-4.5) พัฒนาต่อเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่าชนิด 5 ระดับ นำกลับไปสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเป็นรอบที่สอง โดยการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สองนี้ เป็นการแทนค่านำหนักความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านด้วยตัวเลข 1 – 5 คือ จากเห็นด้วยน้อยที่สุด จนถึงเห็นด้วยมากที่สุด

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 2.2 มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ ระดับค่าคะแนนความคิดเห็นดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการน้อยที่สุด

นำกลับไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของมาตรฐานวิชาชีพหนักหนาการในประเทศไทย จากผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มเดิม ที่ให้ข้อมูลในรอบที่ 1 โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น ด้วยการให้คะแนนแทนค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ลงในช่องว่างข้างท้ายของข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแต่ละข้อคำถาม พร้อมจัดให้มีช่องว่างตอนท้ายสุด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือเหตุผลประกอบการให้คะแนนในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งในรอบนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการรับคืนแบบสอบถามภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้โทรนัดหมายผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอรับผลการแสดงความคิดเห็นกลับคืนมาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าในรอบนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 10 ฉบับ อีก 2 ฉบับไม่สามารถติดตามได้ ซึ่งกรณีนี้สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Skulmoski, et al., 2007; Ratnapradipa, et al., 2011) ที่ระบุถึงการสูญหายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหากใช้ระยะเวลาเวลานาน หรือหากมีการถามซ้ำหลายรอบ

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.3 มาวิเคราะห์ผลคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ หาค่าของความเป็นตัวแทนข้อมูล ด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mode) กับมัธยฐาน (Median) และหาค่าการกระจายของข้อมูลด้วยการหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อว่ามีความสอดคล้องของข้อมูลตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.5 ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ มาพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อมูลที่ไม่มีความสอดคล้อง หรือมีการกระจายของข้อมูล ผู้วิจัยได้นำกลับไปถามซ้ำจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความคิดเห็นไม่เป็นไปตามฉันทามติ เป็นรอบ ที่ 3 นำกลับมาพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบจากการวิจัยเอกสาร ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีความเหมาะสมตามท้องถิ่นหรือไม่ หากไม่มีความเหมาะสม หรือมีความแตกต่างทั้งด้านความสอดคล้อง และตรงตามทฤษฎี ผู้วิจัยจะทำการตัดออก จากนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อสรุปที่ได้มานำมาร่างเป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย เพื่อนำไปตรวจสอบความปรนัย (Objectivity) หรือเรียกว่าเป็นการทดสอบความเที่ยงของเกณฑ์มาตรฐานเป็นขั้นตอนสุดท้าย ด้วยการพัฒนาเป็นแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาวิชานันทนาการ จำนวน 40 คน

3. การประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ เพื่อทดสอบความเป็นปรนัย (Objectivity) ของมาตรฐานวิชาชีพ โดยการนำผลที่ได้จากการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย มาทำการประเมินค่าความเที่ยงของผู้ให้คะแนน (Inter-rater reliability) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เริ่มด้วยการนำแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไปให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในสาขาวิชานันทนาการจำนวน 40 คน ประกอบด้วย ผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานันทนาการ และผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ ทำการประเมินตัวเองว่ามีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์หรือไม่ จากนั้น ผู้วิจัย นำแบบประเมินฉบับดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ทำการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ถูกประเมิน ด้วยการให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

นันทนาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 0 คะแนน สำหรับผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยนำผลการให้คะแนนของคณะกรรมการทั้งสองท่าน มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของคะแนนจากกรรมการสองท่านว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับเท่าใด ซึ่งผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (Pagano, 1990)

$$r = \frac{\sum XY - \frac{(\sum X)(\sum Y)}{N}}{\sqrt{[\sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{N}] [\sum Y^2 - \frac{(\sum Y)^2}{N}]}}$$

โดย	N	=	จำนวนผู้ถูกประเมิน
	X	=	คะแนนของกรรมการคนที่ 1
	Y	=	คะแนนของกรรมการ คนที่ 2
	$\sum X$	=	ผลรวมคะแนนของกรรมการคนที่ 1
	$\sum Y$	=	ผลรวมคะแนนของกรรมการคนที่ 2
	$\sum XY$	=	ผลรวมคะแนนของกรรมการสองคน

โดยมีระดับของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (Kirkendall, Gruber, & Johnson, 1987)

.95 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก (Excellent)
.85 - .94	มีความสัมพันธ์สูง (High)
.70 - .84	มีความสัมพันธ์ปานกลาง (Average)
.00 - .69	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก (Unacceptable)

ในการทดสอบความเป็นปรนัยของผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดให้ค่า r ที่ได้จากการวิเคราะห์การให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีค่ามากกว่า .85 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ ที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วในแต่ละรอบ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median) เพื่อใช้ในการแปล

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mode) กับมัธยฐาน (Median) และวิเคราะห์หาค่าการกระจายของข้อมูลแต่ละข้อ ด้วยการหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) เพื่อใช้แปลความหมายด้านความสอดคล้อง หรือการกระจายของข้อมูล นำมาสรุปเป็นฉันทามติ ส่วนการวิเคราะห์ผลการประเมินความเป็นปรนัยของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพจากกรรมการ 2 ท่าน นั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อนำมาอภิปรายผลการทดสอบความเป็นปรนัยของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ นำมาเขียนบรรยายเป็นข้อสรุปของรายงานการศึกษา

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (Moss, Boon, Ballantyne, & Kachan, 2007) ด้วยการจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) แบบใช้ทฤษฎี แล้วสร้างตารางดัชนีคำสำคัญ (Lee, et al., 2008; Skulmoski, et al., 2007) เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามทฤษฎีของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2552) ร่วมกับการใช้สถิติเชิงบรรยายในการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่มีจำนวนผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น

เกณฑ์การเทียบระดับความคิดเห็นจากการการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การเทียบระดับความคิดเห็น ของเกณฑ์มาตรฐานที่ได้รับคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีระดับค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป มีค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mode) กับมัธยฐาน (Median) ไม่เกิน 1.0 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) ไม่เกิน 1.5 (ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข, et al., 2549) ถือว่าเกณฑ์มาตรฐานข้อนั้นมีความสอดคล้องกันเป็นฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จะถูกนำมาพัฒนาเป็นร่างมาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการในประเทศไทยต่อไป เพราะถือว่าเป็นฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

สำหรับเกณฑ์การเทียบระดับความคิดเห็นจากแบบประเมินคุณสมบัติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับมาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการ ผู้วิจัยได้กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) จากการประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ต้องมีค่ามากกว่า .85 ขึ้นไป เพื่อยืนยันถึงความสัมพันธ์ของผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ถูกประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองคน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากำหนดมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน ตามขั้นตอนของวิธีการดำเนินการวิจัย คือ ตอนที่ 1 การศึกษาโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ ด้วยการวิจัยเอกสาร ตอนที่ 2 การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้วยเทคนิคเดลฟาย และตอนที่ 3 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ตอนนั้น ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อตอบคำถามการวิจัยว่า มาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารควรประกอบด้วยโครงสร้างมาตรฐานและรายละเอียดอะไรบ้าง อันประกอบด้วยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1. วิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อการศึกษาโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ ในการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบทฤษฎีและแนวคิดของการมีมาตรฐานวิชาชีพของ 13 สาขาวิชาชีพควบคู่กับแนวคิดของการมีมาตรฐานวิชาชีพขององค์กรนั้นธนาคารนานาชาติ นำมากำหนดเป็นโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) ควบคู่กับการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesized) ด้วยวิธีการจำแนกชนิดของข้อมูลแบบใช้ทฤษฎี (Typological Analysis) เปรียบเทียบกับการมีมาตรฐานวิชาชีพที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อนำมาพิจารณากำหนดเป็นโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทย และจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary resource) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสถานการณ์ทางวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทย ได้แก่ แนวคิดการมีมาตรฐานวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษา แนวคิดการมีวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศสหรัฐอเมริกายุคเริ่มต้น และสถานการณ์ของวิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศออสเตรเลีย พบว่า วิชาชีพพนักงานธนาคารในประเทศไทยควรประกอบด้วยโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพใน 3 ระดับ ได้แก่

ระดับผู้ปฏิบัติการ	หมายถึง	ผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับขั้นพื้นฐาน
ระดับผู้จัดการ	หมายถึง	ผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับบริหาร
ระดับผู้อำนวยการ	หมายถึง	ผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับบริหารขั้นสูงและเป็นที่ยอมรับ

ซึ่งในแต่ละระดับประกอบด้วยรายละเอียด (ตารางที่ 4.1) ที่จัดแบ่งเป็นมาตรฐานได้ 3 ด้าน ได้แก่ การมีองค์ความรู้ การปฏิบัติหน้าที่ และการยึดถือในจรรยาบรรณ

วิชาชีพ	บทบัญญัติ ด้านความรู้และประสบการณ์	บทบัญญัติ ด้านการปฏิบัติงาน	บทบัญญัติ ด้านการปฏิบัติตน	องค์กร วิชาชีพ
ครู และ บุ ค ล า ก ร ทางการศึกษา	- จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางการศึกษา - ก า หนด ให้ ผ่าน การ ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ 1 ปี	แบ่งออกเป็น 4 หมวดหลัก ได้แก่ 1.บริหารวิชาการ 2.บริหารงบประมาณ 3.บริหารบุคคล 4.บริหารทั่วไป	แบ่งออกเป็น 4 ข้อหลัก 1.อุดมการณ์ 2.คุณลักษณะ 3. ป ร ิ ช ญา เ ต ร ช รุ กิ จ พอเพียง 4.คุณธรรมในการทำงาน	คุรุสภา
เวชกรรม	จบการศึกษาแพทยศาสตร บัณฑิตจากสถาบันที่รับรองโดย แพทยสภา	แบ่งออกเป็น 3 หมวด 1.ภาวะปกติและหลักการ ดูแลทั่วไป 2.ภาวะผิดปกติจำแนกตา ระบบอวัยวะ 3.ทักษะการตรวจ การ ตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการทำหัตถการ	แบ่งออกเป็น 6 หมวดหลัก 1.หลักทั่วไป 2.การโฆษณา 3.การประกอบวิชาชีพ 4. การ ปฏิบัติ ต่อ ผู้ร่วม วิชาชีพ 5.การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงาน 6.การทดลองในมนุษย์	แพทยสภา
บัญชี	- ใ ด รั บ ป ร ิ ญ ญา ห รื อ ป ระ กาศ นี ย บั ต ร ต าม พระราชบัญญัติ - ผ่านการฝึกหัดงานอย่าง ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 3 ปี	- ต้องประกอบวิชาชีพให้ สอดคล้องกับมาตรฐาน วิชาชีพ และมาตรฐานทาง วิชาการที่เกี่ยวข้อง - ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความรอบคอบ ด้วยความ ซื่อสัตย์ตามมาตรฐาน วิชาชีพ และมาตรฐาน วิชาการที่เกี่ยวข้อง	- ความโปร่งใส - ความเป็นอิสระ - ความเที่ยงธรรม - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความรู้ความสามารถ - มาตรฐานในการ ปฏิบัติงาน - การรักษาความลับ - ความรับผิดชอบต่อ ผู้รับบริการ - ความรับผิดชอบต่อผู้ถือ หุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล หรือ นิติบุคคลที่ผู้ประกอบ วิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ - ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ร่วมวิชาชีพ และ จรรยาบรรณทั่วไป	สภาวิชาชีพ บัญชี
วิศวกร	- จบการศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต สถาบันที่รับรอง - ผ่านการทดสอบความรู้และ ความพร้อม	แยกตามสาขา งาน ประเภท และขนาด	จรรยาบรรณ 8 ข้อหลัก (47 ข้อย่อย)	สภาวิศวกร

ตารางที่ 4.1 รายละเอียดมาตรฐาน 3 วิชาชีพหลักในประเทศไทย

ข้อมูลจากตารางที่ 4.1 พบว่ารายละเอียดที่นำมาใช้เป็นข้อกำหนดในมาตรฐานวิชาชีพของแต่ละสภาวิชาชีพนั้น ต้องประกอบด้วยข้อกำหนดทางด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย หรือเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองโดยสภาวิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การกำหนดบทบัญญัติด้านการปฏิบัติตน ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ คุณลักษณะมารยาท และจรรยาบรรณ มีความสำคัญมากเป็นพิเศษ ที่ต้องมีการกำหนดรายละเอียดไว้ในข้อกำหนดหรือบทบัญญัติของการมีมาตรฐานวิชาชีพทุกสาขา

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 – 2010*

ข้อมูล	2010	2009	2006	2006	2005	2004	2004	1999	1999	1998	1992	1986	1984	1978	1948
องค์ความรู้	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
การสื่อสาร		X		X	X	X				X		X		X	X
ความร่วมมือ					X	X	X			X	X	X	X		X
ความเป็นมิตร			X	X	X	X		X		X			X		
การจัดการทรัพยากรมนุษย์		X					X			X		X	X	X	X
การได้รับการรับรอง	X				X	X				X				X	X
การตัดสินใจ		X					X		X	X		X	X		
จรรยาบรรณ	X							X	X		X			X	
การจัดการทางการเงิน				X	X	X	X			X			X		
การวางแผน				X			X			X		X	X	X	
การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า		X					X			X		X	X		X
การกำหนดกฎเกณฑ์		X					X		X	X		X		X	
การบริการสังคม		X						X	X				X	X	X
การบริหาร		X			X	X		X					X		
ความสามารถ				X				X			X	X		X	
ความเป็นผู้นำ		X					X			X		X		X	
การรับฟัง		X			X	X						X		X	
ความเป็นมืออาชีพ	X							X					X	X	X
ความรับผิดชอบ			X					X			X		X		X
การฝึกอบรม		X					X		X		X				X
ความกระตือรือร้น			X	X								X	X		
การประเมินผล		X					X			X		X			
ประสบการณ์	X				X	X							X		
ความเป็นกลาง										X	X	X		X	
การให้คำแนะนำ		X			X	X				X					
การเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพ	X							X	X					X	
การติดตาม								X	X	X		X			X
การสร้างแรงจูงใจ							X	X				X			X
ความสามารถที่หลากหลาย			X		X	X							X		
การจัดการองค์กร	X						X					X		X	
การได้รับการยอมรับ									X	X		X		X	
การมีมาตรฐาน									X	X		X		X	
เทคโนโลยี				X					X				X		X
การรับรอง	X				X	X									
ความมีอิสระในวิชาชีพ									X		X				X
เปิดใจกว้าง										X	X			X	
การจัดการความขัดแย้ง										X		X			X
ความคิดสร้างสรรค์			X					X					X		
มีการศึกษา									X	X					X
ความยืดหยุ่น			X									X			X
ความซื่อสัตย์									X		X		X		

* NRPA(2010), Bureau of Labor Statistic(2009), O'Sullivan(2006), Hensley, Markham-Starr, Montague, & Hodgkinson(2006), Hurd(2005),(2004), Fang(2004), Cordes&Ibrahim(1999), Chelladurai(1999), Hammersley&Tynon(1998), Edginton, Hason,& Edginton(1992), Torkildsen(1986), Kraus(1984), Weiskopf(1978) and Russell(1948)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1948 – 2010 (ต่อ)

ข้อมูล	1948	1978	1984	1986	1992	1998	1999	1999	2004	2004	2005	2006	2006	2009	2010
ความภาคี					X										
มีวุฒิภาวะ					X										
นักเจรจาต่อรอง			X												
ได้รับการยอมรับ				X											
มีความอดทน			X												
ปกป้องสิทธิของลูกค้า					X										
เป็นนักวิจัย		X													
มีเหตุผล													X		
เป็นนักวิทยาศาสตร์					X										
เป็นนักขาย			X												
การจัดการอุปกรณ์													X		
การได้รับการยอมรับทางสังคม					X										
มีคุณค่าทางสังคม													X		
เป็นครู						X									
ทำงานหนัก			X												

จากตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยได้รวบรวมรายละเอียดและข้อกำหนดของการมีมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศที่ปรากฏเป็นหลักฐานมาตั้งแต่ ปีค.ศ. 1948 – 2010 รวมจำนวน 99 กลุ่มคำ มาเรียงลำดับตามความถี่ พบว่า วิชาชีพนันทนาการในต่างประเทศนั้น ในแต่ละยุคแต่ละปีให้ความสำคัญของข้อกำหนดทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน แต่การให้ความสำคัญกับการมีองค์ความรู้ในสาขาวิชา การสื่อสาร การประสานงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ เรียงตามลำดับ จะได้รับความสำคัญในทุกยุคทุกสมัย ส่วนข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานหนัก การเป็นครู การเป็นที่ยอมรับของสังคม การจัดการอุปกรณ์ การขาย วิทยาศาสตร์ การมีเหตุผล การเป็นผู้ค้นคว้า การปกป้องสิทธิของลูกค้า ความอดทน การเจรจา การพัฒนา และความภาคี ที่มีความถี่น้อยที่สุดเป็นข้อกำหนดที่มีความสำคัญในบางยุคสมัยเท่านั้น

นอกจากนี้ โครงสร้างของการมีมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการดังข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่ของข้อกำหนดต่างๆ ออกเป็นมาตรฐานวิชาชีพได้ 3 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.ด้านความรู้และประสบการณ์
- 3.ด้านการปฏิบัติหน้าที่
- 4.ด้านการปฏิบัติตน

ตารางที่ 4.3 ตารางดัชนีคำสำคัญที่เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านความรู้ของวิชาชีพนันทนาการ

ความรู้	คำสำคัญ	รายละเอียด
บัญชี	บัญชี การเงิน งบประมาณ รายรับ-รายจ่าย การระดมทุน	มีความรู้ด้านบัญชี เพื่อการวางแผนงบประมาณทั้งระยะสั้นและระยะยาว การวางแผนรายรับ-รายจ่าย ประจำวัน อ่านและบันทึกบัญชีเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง
การตลาด	การตลาด ธุรกิจ แผนงาน การจัดการการตลาด โครงการ	มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การบริหารแผนและการจัดการรูปแบบต่างๆ ทั้งในเรื่องของต้นทุน ทรัพยากร บุคลากร และองค์กร ตลอดจนกลยุทธ์ต่างๆ
การสื่อสาร	พูด อ่าน เขียน รับฟัง ภาษาอังกฤษ ภาษาที่สอง ภาษาท้องถิ่น	มีความรู้ในการสื่อสารจนสามารถถ่ายทอดคำพูดและเข้าใจในข้อความต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีความรู้ด้านภาษา ทั้งความหมาย การตีความ และหลักไวยากรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จิตวิทยา	แรงจูงใจ โน้มน้าว พฤติกรรม ความต้องการ ความพึงพอใจ	มีความรู้ด้านพฤติกรรมมนุษย์ รู้จักขีดความสามารถและความต้องการพื้นฐานของมนุษย์
การศึกษา	ปริญญาตรี การให้ความรู้ การสอน การให้คำแนะนำ การสาธิต	มีความรู้ในระดับปริญญาตรีสาขาวิชานันทนาการ เพื่อสามารถนำองค์ความรู้ในสาขามาดำเนินการโครงการนันทนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ในกระบวนการการศึกษาเพื่อสามารถทำการถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ สาธิต และฝึกอบรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถทำตามได้ มีประสบการณ์วิชาชีพจากการกระบวนการทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

ตารางที่ 4.3 ตารางดัชนีสำคัญเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านความรู้ของวิชาชีพนันทนาการ(ต่อ)

ความรู้	คำสำคัญ	รายละเอียด
ประเมินผล	ประเมิน วัดผล ติดตาม ตรวจสอบ สังเกต	มีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถติดตามและวัดผลของการดำเนินกิจกรรม และผลที่ผู้เข้าร่วมได้รับจากการร่วมกิจกรรม
ความปลอดภัย	การปฐมพยาบาล การรักษาความปลอดภัย ความเสี่ยง	มีความรู้ในการควบคุมดูแลกับเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงที่อาจเกิดขึ้นได้ในรูปแบบต่างๆ และสามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เทคโนโลยี	คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์สื่อสาร	มีความรู้ในการใช้เครื่องมือต่างๆและเทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อนำมาใช้ในงานได้อย่างเหมาะสม
วิทยาศาสตร์	ค้นคว้า วิจัย มีเหตุผล คิดวิเคราะห์ วิธีการ	มีความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ในการวางแผนดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุมีผล มีความรู้ทางการวิจัย ใช้กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน
ทรัพยากร	สิ่งแวดล้อม อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ ธรรมชาติ	มีความรู้ในการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
นันทนาการ	นันทนาการ การจัดการนันทนาการ ปรัชญานันทนาการ กิจกรรมนันทนาการ โปรแกรมนันทนาการ รูปแบบนันทนาการ	มีความรู้ในหลักการนันทนาการตามแนวคิดและปรัชญานันทนาการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการและหรือดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนันทนาการได้หลากหลายรูปแบบ

ตารางที่ 4.4 ตารางดัชนีที่สำคัญเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพ
นันทนาการ

หน้าที่	คำสำคัญ	รายละเอียด
บริหาร	บริหาร จัดการ วางแผน ปฏิบัติการ งบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร วางแผนและพัฒนา กำหนดกฎระเบียบ	กำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม กำหนดกฎในการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ กำหนดจำนวนและหน้าที่บุคลากร กำหนดหน้าที่และขั้นตอนในการปฏิบัติงาน วางแผนการใช้งบประมาณในระยะสั้นและ ระยะยาว ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย วางแผนการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่ง อำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง เขียนโครงการเพื่อเสนองบประมาณในการจัด โครงการหรือกิจกรรมนันทนาการ
บริการ	บริการชุมชน บริการกลุ่มบุคคล บริการลูกค้า ใจอุทิศ ห่วงใย เสียสละ	ปฏิบัติหน้าที่ตามตารางกิจกรรมประจำวัน ด้วยใจบริการและมีใจอุทิศ
ประชาสัมพันธ์	เผยแพร่ข้อมูล ติดต่อสื่อสาร เป็นตัวแทน	ทำหน้าที่เป็นตัวแทนองค์กร ด้วยการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรม เป็นนัก ประชาสัมพันธ์และให้ความกระจ่างในข้อมูล ต่างๆ
ให้คำแนะนำ	ครู ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ	ทำหน้าที่เป็นผู้อธิบาย สอน ให้ความรู้ ความ เข้าใจ และให้คำแนะนำในการเข้าร่วม กิจกรรม
ควบคุมดูแล	ควบคุม ดูแล ติดตาม	ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแล การดำเนิน กิจกรรม และติดตามผลการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.4 ตารางดัชนีคำสำคัญเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพ
นันทนาการ(ต่อ)

หน้าที่	คำสำคัญ	รายละเอียด
ส่งเสริมและสนับสนุน	สนับสนุน ส่งเสริม โน้มน้าว แรงบันดาลใจ	ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มี โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง
จัดกิจกรรม	จัดกิจกรรม ออกแบบโปรแกรม นำกิจกรรม	ทำบันทึกการใช้ – การจัดเก็บอุปกรณ์และ ทรัพยากร ออกแบบรูปแบบกิจกรรมนันทนาการและจัด ตารางการเข้าร่วมตามความเหมาะสม ดำเนินการจัดกิจกรรม และหรือนำกิจกรรมที่ ได้วางแผนไว้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
แก้ปัญหา	ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ ลดความขัดแย้ง	ทำหน้าที่แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วย การตัดสินใจที่ชาญฉลาด เพื่อเป็นการลด ความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น
ทำงานเป็นทีม	ทีมเวิร์ค ทำงานเป็นทีม ประสานงาน แบ่งหน้าที่ สามัคคี	ทำงานงานด้วยความสามัคคีในหมู่คณะ มี การประสานงานกับทีมงานได้เป็นอย่างดี ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 4.5 ตารางดัชนีสำคัญเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตนของวิชาชีพนันทนาการ

คุณสมบัติ	คำสำคัญ	รายละเอียด
ชื่อสัตย์	โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตรงไปตรงมา เปิดเผย	เป็นผู้ที่มีบุคลิกน่าเชื่อถือ ตรงไปตรงมา เปิดเผย และตรวจสอบได้
เป็นมืออาชีพ	ศรัทธาในวิชาชีพ มีจรรยาบรรณ มีวัฒนธรรมวิชาชีพ สังคมยอมรับ ประสบการณ์ เชี่ยวชาญ	เป็นมืออาชีพ ทำงานด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพเป็น ที่ยอมรับของสังคม
มีมนุษยสัมพันธ์	ยิ้มง่าย สนุกสนาน ความร่วมมือ กระตือรือร้น ประสานงาน คำนึงถึงผู้อื่น	เป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์น่าอบอุ่น ยิ้มง่าย มีมนุษย สัมพันธ์ดี เป็นที่ประทับใจต่อผู้พบเห็น
ความคิดสร้างสรรค์	นักฝัน นักประดิษฐ์ นักสร้าง จัดกิจกรรมได้หลากหลาย	เป็นผู้ที่ทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรม ได้หลากหลาย ชอบคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่ เสมอ
ความเป็นผู้นำ	ฉลาด มองไปข้างหน้า น่าเชื่อถือ ทำงานหนัก มีวุฒิภาวะ เรียนรู้จากความผิดพลาด ให้คำแนะนำ ยืดหยุ่น	เป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำสูง มีวุฒิภาวะ ดำเนินงาน ด้วยความชาญฉลาด พร้อมทำงานหนัก เสียสละ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง มีวิสัยทัศน์ มีความน่าเชื่อถือ
ใจอุทิศ	บริการสังคม ให้ความช่วยเหลือ	เป็นผู้เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความ อดทนอดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.3 – 4.5 ตารางดัชนีนี้สำคัญ ที่เกี่ยวกับข้อกำหนดของวิชาชีพ
นันทนาการในสามด้าน พบว่าข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ถูกนำมากำหนดให้
เป็นมาตรฐานวิชาชีพได้ทั้งด้านองค์ความรู้และการปฏิบัติหน้าที่ เพราะการประชาสัมพันธ์จะถูก
แปลความหมายรวมไปถึงการเป็นตัวแทน นอกเหนือจากการให้ข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ยัง
พบว่า การมีมาตรฐานด้านความรู้ที่สำคัญคือการมีความรู้ระดับปริญญาตรีในสาขาวิชา
นันทนาการ ที่จัดว่ามีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด เพราะการจบการศึกษาสาขาวิชา
นันทนาการระดับปริญญาตรี สามารถเป็นสิ่งพิสูจน์ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพได้อย่าง
เป็นรูปธรรมที่สุด ทั้งนี้เพราะกระบวนการการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิชานันทนาการ
ในปัจจุบัน มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างเป็นระบบ คือนอกจากการ
เรียนในภาคทฤษฎีแล้ว ยังต้องมีการเรียนภาคปฏิบัติ หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน
ระยะเวลาที่เหมาะสม และกระบวนการผลิตบัณฑิตสาขาวิชานันทนาการของแต่ละสถาบันนั้น ต่าง
ต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินหลักสูตรตามมาตรฐานกรอบคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชา
นันทนาการจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำกับ ที่ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาบัณฑิตใน
สาขานี้ให้ออกมาประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณภาพ

ตอนที่ 2. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการในประเทศไทย ด้วยการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary resource) เกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลด้านต่างๆ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการทางสถิติเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาเป็นมาตรฐานวิชาชีพ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

2.1 การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายของระดับความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เกณฑ์การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central tendency) เพื่อแปลความหมายของระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามปลายปิด ด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median) นำมากำหนดเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของระดับความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

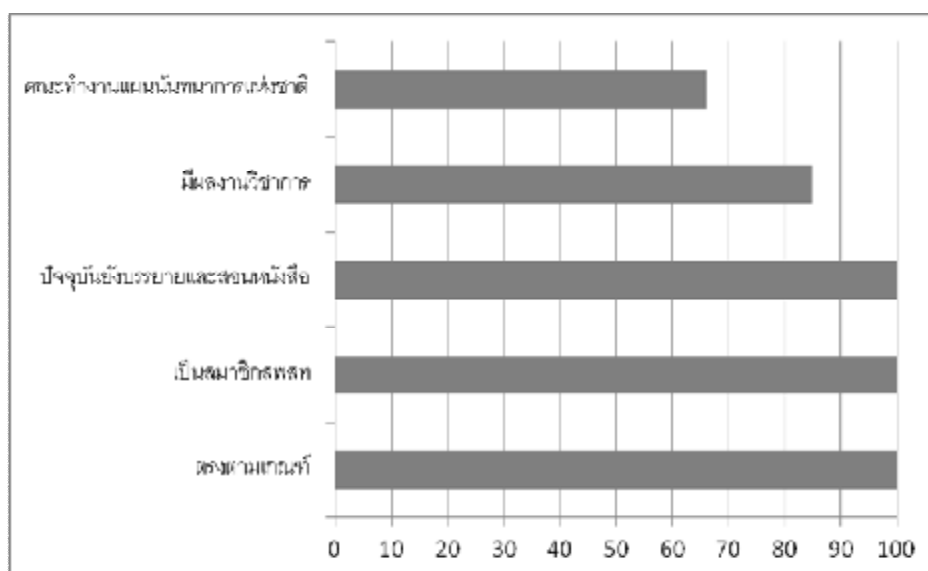
- 4.50 – 5.00 หมายถึง เกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง เกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง เกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง เกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง เกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการน้อยที่สุด

ซึ่งค่ามัธยฐาน (Median) ที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยในครั้งนี้อยู่ที่ระดับ 3.5 ขึ้นไป ซึ่งหมายถึงเกณฑ์มาตรฐานข้อนั้นต้องได้รับความเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ระดับมาก ถึง มากที่สุด

2. เกณฑ์การวัดการกระจายของข้อมูล เพื่อแปลความหมายของความสอดคล้องของความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในการนำมาใช้เป็นฉันทามติ ด้วยการหาค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างระหว่างฐานนิยม (Mode) กับมัธยฐาน (Median) ที่มีค่าไม่เกิน 1.0 และการหาค่าการกระจายของข้อมูลด้วยการหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) ที่มีค่าไม่เกิน 1.50

3. เกณฑ์เพื่อแปลความหมายของการแสดงคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญด้วยการหาคำร้อยละนำมาบรรยายลักษณะทางโครงสร้างของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ เพราะข้อมูลที่เป็นลักษณะโครงสร้างประชากรของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ อันเป็นข้อมูลส่วนที่สำคัญที่สุดของการวิจัย

ด้วยเทคนิคเดลฟาย เพราะสามารถส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา (Kririgia, 1997) การหาค่าร้อยละ เพื่อนำมาบรรยายลักษณะ และคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แสดงถึง คุณภาพ และคุณสมบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มักเป็นประเด็นในเรื่องของ จุดแข็งและจุดอ่อนในกระบวนการของการใช้เทคนิคเดลฟายในการศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการอภิปรายถึงคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ถือว่าเป็นจุดแข็งของการใช้ เทคนิคเดลฟายในการศึกษาครั้งนี้ ด้วยการวิเคราะห์คุณสมบัติตามเกณฑ์ความเชี่ยวชาญใน สาขา การมีประสบการณ์ในสาขา และการเป็นที่ยอมรับในสาขา โดยผู้วิจัยใช้การแสดงผลการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยกราฟประกอบ เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัย ได้กำหนดขึ้น เป็นการยืนยันให้เห็นถึงคุณภาพและความน่าเชื่อถือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็น ผู้ให้ข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 4.1 กราฟแสดงคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

จากภาพที่ 4.1 กราฟแสดงคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญข้างต้น พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละร้อย ส่วนคุณสมบัติด้าน อื่นๆ ของผู้เชี่ยวชาญที่นำมาพิจารณาประกอบความน่าเชื่อถือของงานวิจัยและเป็นการยืนยัน คุณภาพของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า นอกจากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้เชี่ยวชาญยังมีคุณสมบัติของการเป็นสมาชิกของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการองค์กรเดียวในประเทศไทย นอกจากนี้ กว่ร้อยละ 80 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีผลงานวิชาการเป็นที่ประจักษ์ และกว่ร้อยละ 60 เป็น คณะทำงานในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ

คุณสมบัติกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ	ข้อมูล	N=12	% (ร้อยละ)
เพศ	ชาย	11	91%
	หญิง	1	9%
อายุ	น้อยกว่า 60 ปี	6	50%
	60 ปี ขึ้นไป	6	50%
การศึกษา	ปริญญาโท	8	33%
	ปริญญาเอก	4	67%
ตำแหน่งวิชาการ	ไม่มี	2	17%
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	5	41%
	รองศาสตราจารย์	3	25%
	ศาสตราจารย์	2	17%
ประสบการณ์ด้าน นันทนาการ	10 -19 ปี	-	-
	20 – 30 ปี	5	42%
	31 ปีขึ้นไป	7	58%
สังกัด	สถาบันการศึกษา	8	33%
	ภาครัฐ	1	9%
	เอกชน	2	17%
	อิสระ	1	9%
ความเชี่ยวชาญพิเศษ	ปรัชญา	2	17%
	นันทนาการ	2	17%
	กลุ่มสัมพันธ์	3	25%
	ค่าย	1	8%
	การจัดการ	2	17%
	การศึกษา	2	17%

ตารางที่ 4.6 คุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่หนึ่ง ที่ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ควบคู่กับการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesized) นำคำสำคัญ (Key words) จากคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มาเปรียบเทียบกับตารางดัชนีคำสำคัญเกี่ยวกับข้อกำหนดการมีมาตรฐานวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงและสัมพันธ์กัน จัดหมวดหมู่ใหม่โดยคงความหมายเดิมตามแนวคิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำการพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องตามทฤษฎี ก่อนจะนำไปพัฒนาเป็นข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการในประเทศไทยต่อไป

ผลการศึกษาในรอบที่ 1

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับโครงสร้างของมาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการในประเทศไทย ผลการแสดงความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นดังนี้

ข้อคำถามที่ 1. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า วิชาชีพนั้นหน้าการควรจัดระดับการทำหน้าที่ออกเป็น 3 ระดับ อันได้แก่ ระดับปฏิบัติงาน ระดับผู้จัดการ และระดับผู้อำนวยการ หรือไม่ว่าอย่างใด

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน มีความเห็นที่ตรงกันว่า การจัดระดับการทำหน้าที่ของวิชาชีพนั้นหน้าการควรแบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งการแบ่งระดับการทำหน้าที่นี้ สามารถใช้การพิจารณาจากความรู้ที่จบการศึกษา และประสบการณ์จากการทำงาน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับ

ข้อคำถามที่ 2. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการควรประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน อันประกอบด้วย มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน หรือไม่ และอย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน มีความเห็นที่ตรงกันว่า มาตรฐานวิชาชีพนั้นหน้าการ ควรประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน เพราะการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีพื้นฐานความรู้ที่ดี และนอกจากนี้ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับด้วย

ข้อคำถามที่ 3. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่านักนั้นหน้าการวิชาชีพ ควรมีมาตรฐานความรู้อะไรบ้าง (ตารางที่ 4.7)

(ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ระบุความรู้และอธิบายถึงความจำเป็นของการมีองค์ความรู้ในการเป็นนักนั้นหน้าการวิชาชีพ ได้มากมายและหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเฉพาะคำสำคัญและเรียงลำดับตามตัวอักษร พร้อมกับตัดคำซ้ำออก)

ข้อคำถามที่ 4. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีมาตรฐานการปฏิบัติงานอะไรบ้าง (ตารางที่ 4.7)

(ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ระบุถึงหน้าที่และอธิบายถึงรายละเอียดของการทำหน้าที่ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของนักนันทนาการวิชาชีพ ไว้มากมายและหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดนำมาเฉพาะคำสำคัญและเรียงลำดับตามตัวอักษร พร้อมตัดคำซ้ำออก)

ข้อคำถามที่ 5. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีมาตรฐานการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง (ตารางที่ 4.7)

(ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ระบุคุณลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ที่จำเป็นต้องมีสำหรับการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ ไว้มากมาย ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดนำมาเฉพาะคำสำคัญและเรียงลำดับตามตัวอักษร พร้อมตัดคำซ้ำออก)

ข้อคำถามที่ 6. ท่านผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า วิชาชีพนันทนาการ ควรมีองค์กรหรือหน่วยงานกำกับดูแลหรือไม่ อย่างไร

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน มีความเห็นที่ตรงกันว่า วิชาชีพนันทนาการ ควรมีองค์กรหรือหน่วยงานคอยทำหน้าที่ควบคุมดูแล เพื่อสามารถบังคับใช้มาตรฐานเป็นแนวทางในการทำงานได้อย่างถูกต้อง และผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า องค์กรวิชาชีพนันทนาการนี้ ต้องมาจากความร่วมมือของนักวิชาการ และต้องเป็นองค์กรอิสระ

คำสำคัญของเกณฑ์มาตรฐาน ด้านความรู้	คำสำคัญของเกณฑ์มาตรฐาน ด้านการปฏิบัติหน้าที่	คำสำคัญของเกณฑ์มาตรฐาน ด้านการปฏิบัติตน
การเงิน(การบัญชี) การจัดการหนี้หนากการ การปฐมพยาบาล การประเมิน การรักษาความปลอดภัย การสอน การสาธิต การสื่อสาร การให้ความรู้ การให้คำแนะนำ กิจกรรมนันทนาการ เขียนโครงการ คอมพิวเตอร์ จิตวิทยา ตรวจสอบ ติดตามผล ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ธรรมชาติ บริหารความเสี่ยง ประชาสัมพันธ์ ปริญญานันทนาการ ปริญญาตรี โปรแกรมนันทนาการ รูปแบบนันทนาการ วัดผล วางแผน วิเคราะห์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก. ออกแบบโปรแกรม อุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์สื่อสาร	การตัดสินใจ กำหนดกฎระเบียบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความปลอดภัย งบประมาณ จัดการ จัดกิจกรรม ใจอุทิศ ติดต่อสื่อสาร ทรัพยากร นำกิจกรรม โน้มน้าว บริการ บริหาร บุคลากร ปฏิบัติการ เป็นครู เป็นตัวแทน เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้นำ เป็นมืออาชีพ มนุษยสัมพันธ์ แรงบันดาลใจ ลดความขัดแย้ง วางแผนและพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน สร้างสรรค์ สังเกต สุขภาพ เสรีภาพในการประกอบวิชาชีพ ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก	กระตือรือร้น ความร่วมมือ คำนึงถึงผู้อื่น จรรยาบรรณ ฉลาด เชี่ยวชาญ ตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ ทำงานหนัก นักประดิษฐ์ น่าเชื่อถือ บริการสังคม บุคลิกภาพดี ประสานงาน เป็นธรรม เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้นำ เปิดเผย มองไปข้างหน้า มีจรรยาบรรณ มีวัฒนธรรมวิชาชีพ มีวุฒิภาวะ มีศีล5 ยิ้มง่าย ยืดหยุ่น เรียนรู้จากความผิดพลาด ศรัทธาในวิชาชีพ สนุกสนาน สังคมยอมรับ สุจริต เสียสละ อดทน อ่อนน้อม

ตารางที่ 4.7 คำสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สอง ผู้วิจัย นำแบบสอบถามปลายปิดที่ได้รับกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการวัดการกระจายของข้อมูล และหาค่าความสอดคล้องของข้อมูลเพื่อเป็นการหาฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งค่าสถิติที่ใช้คือ การหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ภายใต้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้ ข้อกำหนดที่ถูกนำไปพัฒนาเป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ นั้นหนทางการในประเทศไทยจะต้องมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม (Mode - Median) ไม่เกิน 1 ค่ามัธยฐาน (Median) ที่ระดับตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ไม่เกิน 1.5 เพื่อแสดงว่าข้อมูลดังกล่าวได้รับความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องไม่มีการกระจายของข้อมูล (ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข, et al., 2549)

ผลการศึกษาในรอบที่ 2

ข้อมูลที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในแต่ละข้อ จากการสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่สอง ต้องมีค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานและค่าฐานนิยม (Mode - Median) ไม่เกิน 1 มีค่ามัธยฐาน (Median) ที่ระดับตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ไม่เกิน 1.5 เพื่อเป็นการยืนยันว่าข้อมูลดังกล่าวได้รับความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องไม่มีการกระจายของข้อมูล โดยในรอบที่ 2 นี้ มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง เกิดการกระจายของข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการนำกลับไปสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น เป็นรอบที่ 3 เพื่อเป็นการถามซ้ำว่าผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ต้องการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น หรือ ต้องการคงความคิดเห็นเดิม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านต้องการคงความคิดเห็นเดิม โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.8 - 4.16 และการสรุปผลดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพทั้ง 102 ข้อ ในสามระดับการทำงาน มีเกณฑ์มาตรฐาน 9 ข้อ ที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกระจายของข้อมูลไม่เป็นไปตามที่กำหนด ผู้วิจัยจึงทำการสอบถามกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นแตกต่าง ซึ่งได้รับการยืนยันและให้เหตุผลที่เข้มแข็งในการแสดงความคิดเห็นดั้งเดิม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบนี้ จึงสามารถนำไปใช้สรุปเป็นฉันทามติในการสรุปผลการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยการตัดข้อกำหนดที่มีระดับค่าความคิดเห็นที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาออก และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านความรู้ ระดับผู้ปฏิบัติการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ 11 ข้อ

1.2 มาตรฐานด้านความรู้ ระดับผู้จัดการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ทั้ง 14 ข้อ

1.3 มาตรฐานด้านความรู้ ระดับผู้อำนวยการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ 13 ข้อ

1.4 มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ระดับผู้ปฏิบัติการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ 10 ข้อ

1.5 มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ระดับผู้จัดการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ 10 ข้อ

1.6 มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ระดับผู้อำนวยการ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ 8 ข้อ

1.7 มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ทั้ง 9 ข้อ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพได้ในทั้ง 3 ระดับ

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านความรู้ ในระดับปฏิบัติการ

ข้อกำหนดด้านความรู้	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและงบการเงินได้อย่างถูกต้อง	0	3	1	ไม่สอดคล้อง
2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการในธนาคารให้ประสบความสำเร็จ	0	4	1	สอดคล้อง
3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในระบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	4	1	สอดคล้อง
4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถคิดผลของภาคส่วนในโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	1	4	2	ไม่สอดคล้อง
5 ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการในธนาคาร	0	3	25	ไม่สอดคล้อง
6 ด้านการศึกษา ต้องมีความรู้พื้นฐานทางศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาในธนาคารเป็นอย่างดี หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานั้นธนาคารจากสถาบันที่ได้รับบริการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	5	1.25	สอดคล้อง
7 ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งในรูปแบบการสื่อสารทางกลุ่ม และภาษาท้องถิ่นด้วย	0	4	25	สอดคล้อง
8 ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลชุดปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	.5	4.5	1	สอดคล้อง
9 ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการในธนาคารที่เหมาะสม	-5	4.5	1	สอดคล้อง
10 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	0	4	1.25	สอดคล้อง
11 ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการในธนาคารได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานในกิจกรรม	0	4	1	สอดคล้อง
12 ด้านนิติทางการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญาในธนาคาร เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการในธนาคาร จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	5	25	สอดคล้อง
13 ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการในธนาคารอย่างเป็นระบบ	-5	3.5	1	สอดคล้อง
14 ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสภาพประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น	0	4	1.25	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.8 ข้อกำหนดด้านการเงิน มีค่า มัชยฐาน (Median) ที่ระดับ 3 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ยอมรับได้ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับข้อกำหนดด้านการเมืองและการปกครอง ที่มีค่ามัชยฐาน (Median) ที่ระดับ 3 ผู้วิจัยจึงต้องทำการตัดข้อกำหนดนี้ออก นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานด้านความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการประเมินผล ที่มีค่า IR เท่ากับ 2 เนื่องจากมีการกระจายของข้อมูลมาก เพราะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยจึงต้องตัดเกณฑ์มาตรฐานด้านนี้ออก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเป็นรายข้อกับผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาเหตุผลและการแสดงเจตนาที่ยืนยันในความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่า “ความรู้ด้านการเงิน ด้านการประเมิน และด้านการเมืองและการปกครองในระดับปฏิบัติการนั้น สำหรับผู้ที่ทำงานในระดับปฏิบัติการซึ่งเป็นผู้ทำงานชั้นพื้นฐานไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในสามด้านดังกล่าว เพราะสามารถใช้ผู้อื่นทำหน้าที่ ส่วนเรื่องการเมืองก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร”

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้ปฏิบัติการ

ข้อกำหนดด้านปฏิบัติการ	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการจัดตั้งทีมงานที่รวดเร็ว ดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ	0	5	1	สอดคล้อง
2 การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานโครงการ การจัดการเรียน ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	0	5	.25	สอดคล้อง
3 การจัดการกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนถึงการจัดการจัดการกิจกรรม	0	5	0	สอดคล้อง
4 การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคณะครู มีภาระงานร่วมกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	0	5	0	สอดคล้อง
5 การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเข้าใจใส่ใจในงานโดยปราศจากอคติ	0	5	0	สอดคล้อง
6 การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและจัดการโครงการในแผนการ หรือกิจกรรมนั้นจนการดำเนินงานดำเนินไปสู่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการจัดสรรงบประมาณ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	0	4	1	สอดคล้อง
7 การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสภากายอย่างสม่ำเสมอ เป็นตัวแทนองค์กร	.5	4.5	1.25	สอดคล้อง
8 การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ทางวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจแต่หารหากแต่เพียง	0	4	1	สอดคล้อง
9 การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง	0	4	2	ไม่สอดคล้อง
10 การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจนการดำเนินงานทั้งหมดเสร็จสิ้น	0	4	1.25	สอดคล้อง
11 การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจในกระบวนการนั้นจนการดำเนินงาน	0	4	1	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.9 ข้อกำหนดด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ที่ระดับ 2 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงต้องทำการตัดข้อกำหนดนี้ออก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเป็นรายข้อกับผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาเหตุผลและการแสดงเจตนาที่ยืนยันในความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้เหตุผลว่า “การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพในระดับผู้ปฏิบัติการนี้ ยังไม่จำเป็นเพราะยังเป็นผู้ใหม่”

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับผู้ปฏิบัติการ

ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตน	Mode-Median	Median	R	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข	0	5	.25	สอดคล้อง
2 เป็นมืออาชีพ เป็นผู้ที่ทำงานที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	0	5	.25	สอดคล้อง
3 มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้านการประยุตต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความ หลากหลาย นวัตกรรม และนำติดตาม	.5	4.5	1	สอดคล้อง
4 มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้ที่ไม่ดัดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาข้อมูลและ คงไปตรงมา ไม่มีผลประโยชน์จากความสิ่ง	0	5	.25	สอดคล้อง
5 มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และกล้าตัดสินใจด้วย เหตุผล พยายามทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	.5	4.5	1	สอดคล้อง
6 มีใจอุทิศ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้บริการช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว จดทน อดกลั้นต่อสิ่ง ไม่พึงปรารถนา	0	5	.25	สอดคล้อง
7 มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้กับผู้อื่น น่าชื่นชม	.5	4.5	1.25	สอดคล้อง
8 มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจซื่อตรง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี	0	5	1	สอดคล้อง
9 มีศีลธรรม เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท	0	5	.25	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.10 ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตนในระดับผู้ปฏิบัติการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้
แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกข้อ ไม่มีความแตกต่างและการกระจายของข้อมูล
โดยข้อกำหนดด้านบุคลิกภาพ มีค่าการกระจายของข้อมูลมากที่สุด

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านความรู้ ในระดับผู้จัดการ

ข้อกำหนดด้านความรู้	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สรุปข้อ
1 ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	0	5	25	สอดคล้อง
2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการในธนาคารให้ประสบผลสำเร็จ	0	5	0	สอดคล้อง
3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในระบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	5	1	สอดคล้อง
4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถกำหนดผลของภาคดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สนับสนุนในเอกสารรายงานผลได้	.5	4.5	1	สอดคล้อง
5 ด้านการ เมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและกาสปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการในธนาคาร	0	4	25	สอดคล้อง
6 ด้านการศึกษา ต้องมีความรู้ทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาในธนาคารเป็นอย่างดี เพื่อสามารถมีกิจกรรมในสาขาในธนาคาร จากสถาบันที่ได้รับบริการรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	5	1	สอดคล้อง
7 ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งรับและไปถึงการโฆษณาอังกฤ และภาษาท้องถิ่นด้วย	.5	4.5	1	สอดคล้อง
8 ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และกาการแจ้ง เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในกาความปลอดภัยและรู้ตัวภัยต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	0	5	1	สอดคล้อง
9 ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการในธนาคารที่เหมาะสม	0	5	1	สอดคล้อง
10 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในกาจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อกาใช้กาชงอยู่เสมอ	0	4	1	สอดคล้อง
11 ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการโครงการในธนาคารได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่อช่วยความสะดวกในกาดำเนินกิจกรรม	0	4	25	สอดคล้อง
12 ด้านนิติธนาคาร ต้องมีความรู้พื้นฐานในปฏิญญาในธนาคาร เพื่อสามารถนำกฎระเบียบมาใช้ในกาจัดโครงการในธนาคาร จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	5	25	สอดคล้อง
13 ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนกาจัดโครงการในธนาคารอย่างเหมาะสม	0	4	50	สอดคล้อง
14 ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเชื้อราทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น	0	4	1	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.11 ข้อกำหนดด้านความรู้ ในระดับผู้จัดการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกข้อ ความคิดเห็นมีความสอดคล้อง ไม่มีความแตกต่างและการกระจายของข้อมูล

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้จัดการ

ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติงาน	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็นเป็นสองคล้อง
1 การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการจัดตั้งทีมงานที่รวดเร็วลดค่าใช้จ่ายโดยรวมเป็นหลัก	0	5	.25	สอดคล้อง
2 การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	0	5	.25	สอดคล้อง
3 การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	-1	4	2	ไม่สอดคล้อง
4 การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความร่วมมือ	0	5	1.25	สอดคล้อง
5 การบริหาร ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	.5	4.5	1	สอดคล้อง
6 การบริหาร ทำหน้าที่ปรึกษาและจัดการโครงการในหน่วยงาน หรือกิจกรรมในหน่วยงานให้สามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการจัดรูปแบบ กำหนด และดำเนินกิจกรรมแนวทางที่วางไว้	0	5	0	สอดคล้อง
7 การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	0	5	1	สอดคล้อง
8 การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติทางวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจแต่หารแสวงหา	0	5	0	สอดคล้อง
9 การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง	0	5	1	สอดคล้อง
10 การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยงานอย่างเต็มและทั่วถึง	0	5	1	สอดคล้อง
11 การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจในระบบการดำเนินงาน	0	5	.25	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.12 ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้จัดการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อกำหนดด้านการจัดกิจกรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า “การจัดกิจกรรมเป็นหน้าที่ของพนักงานในระดับปฏิบัติการ ผู้จัดการทำหน้าที่ควบคุมดูแล”

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับผู้จัดการ

ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตน	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็นสอดคล้อง
1 เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	0	5	0	สอดคล้อง
2 เป็นมืออาชีพ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	0	5	.25	สอดคล้อง
3 มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้านการประยุกต์ ตัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย นวัตกรรม และนวัตกรรม	0	5	1	สอดคล้อง
4 มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาข้อมูลและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	0	5	0	สอดคล้อง
5 มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	0	5	0	สอดคล้อง
6 มีใจยุติ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้ความช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว อุตุน จิตอาสาต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	0	5	.25	สอดคล้อง
7 มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น พื่อชน	0	5	1	สอดคล้อง
8 มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจจริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี	0	5	.25	สอดคล้อง
9 มีศีลธรรม เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท	0	5	0	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.13 ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตนในระดับผู้จัดการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในทุกข้อกำหนด ไม่มีความแตกต่างและการกระจายของข้อมูล

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านความรู้ ในระดับผู้บริหาร

ข้อกำหนดด้านความรู้	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและฉบับที่บัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	0	5	1	สอดคล้อง
2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการในแผนการให้ระบบผลสำเร็จ	0	5	0	สอดคล้อง
3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในระบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0	5	25	สอดคล้อง
4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของมาตรการต้นแบบโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	0	5	1	สอดคล้อง
5 ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการในแผนการ	0	5	25	สอดคล้อง
6 ด้านการศึกษา ต้องจับตาดูพัฒนาการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานั่นๆ อย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานั่นๆ จากสถาบันที่ได้รับบริการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0	5	0	สอดคล้อง
7 ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในระบบการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งในรูปแบบการสื่อสารเชิงกลุ่ม และภาษาท้องถิ่นด้วย	0	5	1	สอดคล้อง
8 ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และภาวะแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลปฏิบัติต่างๆ ได้ต่อสถานการณ์และมีความรู้ประสิทธิภาพ	0	5	125	สอดคล้อง
9 ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆ ของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการในแผนการที่เหมาะสม	0	5	25	สอดคล้อง
10 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	.5	4.5	1	สอดคล้อง
11 ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการในแผนการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานกิจกรรม	0	4	1	สอดคล้อง
12 ด้านนิติศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในบริบทกฎหมาย เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการในแผนการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.5	4.5	2	ไม่สอดคล้อง
13 ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการในแผนการอย่างเป็นระบบ	0	4	125	สอดคล้อง
14 ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องสภาพประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมที่สถานปลายทางวิจิตรสวยงามและตระหง่าน	0	5	1	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.14 ข้อกำหนดด้านความรู้ในระดับผู้อำนวยการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อกำหนดด้านความรู้ชั้นนันทนาการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “ผู้บริหารมีความคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชานันทนาการแล้ว ความรู้ในปรัชญานันทนาการตามเกณฑ์จึงไม่มีความจำเป็น เพราะเป็นผู้บริหาร มีหน้าที่วางแผนและกำหนดนโยบาย ความรู้ด้านนันทนาการที่มาจากคุณวุฒิการศึกษา ก็เพียงพอแล้ว”

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้อำนวยการ

ข้อกำหนดค่าเกณฑ์ปฏิบัติ	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่รวดเร็วและคุ้มค่า ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	0	5	.25	สอดคล้อง
2 การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	0	5	2	ไม่สอดคล้อง
3 การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้นำด้านกิจกรรมให้สมาชิกมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	-1	4	2	ไม่สอดคล้อง
4 การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	0	5	1.25	สอดคล้อง
5 การบริหาร ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	-1	4	2	ไม่สอดคล้อง
6 การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและจัดการโครงการในหน่วยงาน หรือกิจกรรมในหน่วยงานให้สามารถดำเนินไปสู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการจัดรูปแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	0	5	.25	สอดคล้อง
7 การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	0	4	1	สอดคล้อง
8 การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ทางวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่ออารมณ์ความรู้สึก	0	5	.25	สอดคล้อง
9 การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง	0	5	1.25	สอดคล้อง
10 การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมในหน่วยงานอย่างเต็มที่และทั่วถึง	0	5	.25	สอดคล้อง
11 การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำให้มีความรู้และเข้าใจในกระบวนการในหน่วยงาน	0	5	.50	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.15 ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติงาน ในระดับผู้อำนวยการนี้ ข้อกำหนดในการทำหน้าที่ควบคุมดูแล การจัดกิจกรรม และการบริการ ได้รับความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ระดับ 2 ซึ่งถือว่าเกินจากเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีการกระจายไม่สอดคล้องกัน จึงไม่สามารถนำมาเป็นจรรยาบรรณได้ โดยผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า “การทำหน้าที่ควบคุมดูแล การจัดกิจกรรม และการบริการ เป็นหน้าที่หลักของวิชาชีพนันทนาการในระดับผู้จัดการและระดับผู้ปฏิบัติการ ส่วนในระดับผู้อำนวยการไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่เหล่านี้”

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับ
มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในระดับผู้อำนวยการ

ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตน	Mode-Median	Median	IR	ความคิดเห็น สอดคล้อง
1 เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	0	5	0	สอดคล้อง
2 เป็นมีอาชีพ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สุจริตบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	0	5	.50	สอดคล้อง
3 มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยภาวะประยุกต์ ตัดแปลง ให้ทันแก่สมัยอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความหลากหลาย นำเสนอ และนำติดตาม	0	5	1	สอดคล้อง
4 มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้ที่เฝ้าระวัง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาข้อมูลและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	0	5	0	สอดคล้อง
5 มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	0	5	0	สอดคล้อง
6 มีใจอุทิศ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ขอบใจให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	0	5	.25	สอดคล้อง
7 มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น นำชื่นชม	0	5	.25	สอดคล้อง
8 มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี	0	5	.25	สอดคล้อง
9 มีศีลธรรม เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท	0	5	0	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.16 ข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตน ในระดับผู้อำนวยการนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกข้อ แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันในทุกข้อกำหนด

ตอนที่ 3. การประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อทดสอบคุณภาพของมาตรฐานวิชาชีพ โดยการนำผลที่ได้จากการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย มาทำการหาค่าความเที่ยงของการประเมิน (Inter-rater reliability) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เริ่มจากการนำแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไปให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในสาขาวิชานั้นทนทานการจำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection Sampling) ตรวจสอบทางทฤษฎีพิจารณาคัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาวิชานั้นทนทานการ พิจารณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องการศึกษาสาขาวิชานั้นทนทานการตั้งแต่ระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และจากผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับนั้นทนทานการ ทั้งในสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน อันได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่การจัดกิจกรรมนั้นทนทานการรูปแบบต่างๆ ผู้ที่ทำหน้าที่นำแผนหรือนโยบายมากำหนดเป็นวิธีการหรือรูปแบบการทำงานที่เกี่ยวข้อง นิสิตนักศึกษาที่กำลังเรียนต่อในสาขาวิชานั้นทนทานการ คณาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือแผนการจัดกิจกรรมนั้นทนทานการในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาความหลากหลายในรูปแบบของการทำหน้าที่ อันได้แก่ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อความบันเทิง ผู้จัดกีฬาเพื่อการออกกำลังกาย ผู้จัดกิจกรรมนั้นทนทานการเพื่อสังคม ผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ในสถานศึกษา ผู้ทำหน้าที่เป็นเบื้องหลังและทีมสนับสนุนการจัดกิจกรรมนั้นทนทานการ และผู้จัดการจัดค่ายรูปแบบต่างๆ จากนั้น ผู้วิจัย นำแบบประเมินฉบับดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ทำการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ถูกประเมิน ด้วยการให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนั้นทนทานการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 0 คะแนน สำหรับผู้ที่ไม่มีความสอดคล้องตรงตามเกณฑ์ จากนั้น ผู้วิจัยนำผลการให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองคน มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

.95 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก(Excellent)
.85 - .94	มีความสัมพันธ์สูง(High)
.70 - .84	มีความสัมพันธ์ปานกลาง(Average)
.00 - .69	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก (Unacceptable)

ในการทดสอบความเป็นปรนัยของผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดให้ค่า r ที่ได้จากการวิเคราะห์คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิสองท่าน ต้องมีค่ามากกว่า .85 ขึ้นไป และจากการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของการประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพในครั้งนี้ ได้ค่าความเที่ยงที่ .986 (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.17 ลักษณะทางโครงสร้างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในสาขาวิชา
 นันทนาการที่ได้รับการประเมินคุณสมบัติกับมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ

คุณสมบัติกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	ข้อมูล	% (n = 40)
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	50.0 %
	ปริญญาตรี	39.3 %
	ปริญญาโท	7.1 %
	ปริญญาเอก	3.6 %
วิชาเอกที่จบการศึกษา	นันทนาการ	30.0 %
	พลศึกษา	20.0 %
	การจัดการกีฬา / วิทยาศาสตร์การกีฬา	10.0 %
	อื่นๆ	40.0 %
สถาบันที่จบการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25.0 %
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	20.0 %
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	10.0 %
	สถาบันการพลศึกษา	2.5 %
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	17.5 %
	สถาบันการศึกษาอื่นๆ ของรัฐ	7.5 %
	สถาบันการศึกษาอื่นๆ ของเอกชน	17.5 %
ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 2 ปี	35.0 %
	2 – 5 ปี	25.0 %
	6 – 9 ปี	17.5 %
	10 ปีขึ้นไป	22.5 %
สถานที่ทำงาน	สถานศึกษา	25.0 %
	หน่วยงานภาครัฐ	5.0 %
	หน่วยงานภาคเอกชน	42.5 %
	อิสระ(ธุรกิจส่วนตัว)	10.0 %
	เรียนต่อ	17.5 %
ตำแหน่ง	ให้ความรู้/สอน	32.5 %
	ผู้ปฏิบัติหน้าที่	25.0 %
	ผู้จัดการ	11.0 %
	ผู้อำนวยการ	14.0 %
	นิสิต/นักศึกษา	17.5 %

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานันทนาการในประเทศไทยที่ได้รับการประเมินในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการโดยตรง มีผู้จบการศึกษาในสาขาวิชานันทนาการเพียงร้อยละ 30 ซึ่งในจำนวนนี้ ส่วนใหญ่จบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมาคือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานันทนาการในที่นี่ ร้อยละ 42.5 ทำงานให้กับหน่วยงานเอกชน รองลงมาคือจำนวนร้อยละ 25 ทำงานให้กับสถานศึกษา ซึ่งผู้ทำงานให้กับสถานศึกษาส่วนใหญ่ จบการศึกษาจากสาขาวิชาพลศึกษา แต่ก็ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการ อันได้แก่การทำหน้าที่สอน และอยู่ในฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ ผู้ที่ทำงานในสาขาวิชานันทนาการสังกัดหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่ ไม่ได้มีคุณสมบัติทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ หรือแม้แต่สาขาวิชาพลศึกษา แต่เป็นผู้ที่ได้รับคุณสมบัติทางการศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์และการจัดการ

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่ใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในสาขาวิชานันทนาการ

ตัวบ่งชี้	การพิจารณา	จบ นันทนาการ N = 12	ไม่ได้จบ นันทนาการ N = 28
1. มาตรฐานความรู้ ด้านการเงิน	มีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง	11	15
2. มาตรฐานความรู้ ด้านการตลาด	มีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ	10	22
3. มาตรฐานความรู้ ด้านการประชาสัมพันธ์	มีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	11	26
4. มาตรฐานความรู้ ด้านการประเมินผล	มีความรู้พื้นฐานในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมสรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	12	27
5. มาตรฐานความรู้ ด้านการเมืองและการ ปกครอง	มีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ	9	15
6. มาตรฐานความรู้ ด้านการศึกษา	ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขาวิชานันทนาการจากสถาบันที่มีมาตรฐานและได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	12	18
7. มาตรฐานความรู้ ด้านการสื่อสาร	มีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น	10	25

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่ใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในสาขาวิชานันทนาการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	การพิจารณา	จบ นันทนาการ N = 12	ไม่ได้จบ นันทนาการ N = 28
8. มาตรฐานความรู้ด้านความปลอดภัย	มีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลเหตุการณ์ฉุกเฉิน และอุบัติเหตุต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	11	23
9. มาตรฐานความรู้ด้านจิตวิทยา	มีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการที่เหมาะสม	12	27
10. มาตรฐานความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	มีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการจัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีความพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	12	20
11. มาตรฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	มีความรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศ และอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกและความน่าสนใจในการดำเนินกิจกรรม	11	23
12. มาตรฐานความรู้ด้านนันทนาการ	มีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ	12	24
13. มาตรฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์	มีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ	10	18
14. มาตรฐานความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณี	มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมให้มีความสัมพันธ์กับประเพณีของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	12	24

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่ใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในสาขาวิชานันทนาการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	การพิจารณา	จบ นันทนาการ N = 12	ไม่ได้จบ นันทนาการ N = 28
15. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ปัญหา	ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายในโครงการ และภายนอกโครงการ ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	11	27
16. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมดูแล	ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม และติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	12	28
17. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรม	ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	12	27
18. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม	ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	12	28
19. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการบริการ	ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติและเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	12	27
20. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการบริหาร	ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการนันทนาการหรือกิจกรรมนันทนาการให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบกำหนด และดำเนินการตามแนวทางและงบประมาณที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ	11	25
21. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์	ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	11	24
22. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ	ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัดไม่หวั่นไหวต่อการถูกแทรกแซง	10	24

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่ใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในสาขาวิชานันทนาการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	การพิจารณา	จบ นันทนาการ N = 12	ไม่ได้จบ นันทนาการ N = 28
23. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ	เข้าร่วมการประชุม สัมมนาในสาขา อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	8	25
24. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน	ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	10	24
25. มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ในการให้คำแนะนำ	ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจ ในความสำคัญของกระบวนการนันทนาการเพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิต	12	23
26. มาตรฐานการปฏิบัติตน - เป็นประชาธิปไตย	เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	11	28
27. มาตรฐานการปฏิบัติตน - เป็นมืออาชีพ	เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ และความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรององค์ความรู้ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชานันทนาการจากสถาบันที่มีมาตรฐาน	11	24
28. มาตรฐานการปฏิบัติตน - มีความคิดสร้างสรรค์	เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง รูปแบบของโครงการและกิจกรรมให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความหลากหลาย มีความสนุกสนาน และน่าติดตาม	12	27

ตารางที่ 4.18 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการที่ใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในสาขาวิชานันทนาการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	การพิจารณา	จบ นันทนาการ N = 12	ไม่ได้จบ นันทนาการ N = 28
29. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีความซื่อสัตย์	เป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดตรงไปตรงมา และไม่บิดเบือนจากความจริง	12	27
30. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีความเป็นผู้นำ	เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผลที่เหมาะสม พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	12	28
31. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีใจอุทิศ	เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทนอดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี	11	27
32. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีบุคลิกภาพดี	เป็นผู้ที่มีลักษณะ ท่าทาง การแต่งกาย และการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม	11	27
33. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีมนุษยสัมพันธ์	เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี	12	28
34. มาตรฐานการปฏิบัติ ตน - มีศีลธรรม	เป็นผู้ที่ยึดมั่นในศีลธรรม และความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท	12	28

จากตารางที่ 4.18 พบว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยที่นำมาใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานันทนาการ มีความเป็นปรนัย (Objectivity) สามารถใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ และผู้ที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาสาขาวิชานันทนาการออกจากกันได้อย่างชัดเจนในเบื้องต้น โดยเฉพาะในการประเมินเกณฑ์มาตรฐานความรู้ด้านต่าง ๆ จำนวน 14 ข้อ ที่พบว่าผู้ที่ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน ในระดับที่มากกว่าผู้ที่ไม่ได้จบการศึกษาจากสาขาวิชานันทนาการ โดยเฉพาะเกณฑ์มาตรฐานความรู้ด้านการประเมิน ด้านการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ ด้านจิตวิทยา ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านศิลปวัฒนธรรมไทย โดยผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินในข้อนี้ครบทั้ง 12 คน ขณะที่เกณฑ์มาตรฐานด้านการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 11 ข้อ พบว่า ผู้ที่ได้รับคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชานันทนาการมีค่าคะแนนการประเมินที่ไม่แตกต่างมากนักกับผู้ที่ไม่ได้รับคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ ยกเว้นในเกณฑ์มาตรฐานการทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ส่วนมาตรฐานด้านการปฏิบัติตนจำนวน 9 ข้อ พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนการประเมินคุณสมบัติที่ตรงตามเกณฑ์ที่ใกล้เคียงกัน มีความแตกต่างกันไม่ถึงร้อยละ 10 ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดคือ มาตรฐานด้านการปฏิบัติตนเป็นมืออาชีพที่มีรายละเอียดระบุถึงการได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพ

ตารางที่ 4.19 ผลการประเมินผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องจำนวน 40 คน

ผู้ถูกประเมิน	คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 (X)	คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 (Y)
คนที่ 1	28	29
คนที่ 2	21	21
คนที่ 3	30	30
คนที่ 4	25	25
คนที่ 5	30	30
คนที่ 6	27	27
คนที่ 7	33	33
คนที่ 8	28	29
คนที่ 9	28	29
คนที่ 10	34	33
คนที่ 11	23	24
คนที่ 12	34	34
คนที่ 13	26	25
คนที่ 14	27	26
คนที่ 15	33	34
คนที่ 16	31	32
คนที่ 17	32	32
คนที่ 18	34	34
คนที่ 19	28	27
คนที่ 20	31	32
คนที่ 21	32	33
คนที่ 22	31	30
คนที่ 23	29	28
คนที่ 24	31	32
คนที่ 25	31	32
คนที่ 26	24	24
คนที่ 27	34	34
คนที่ 28	22	21
คนที่ 29	34	34
คนที่ 30	34	34
คนที่ 31	34	34
คนที่ 32	34	34
คนที่ 33	34	34
คนที่ 34	34	34
คนที่ 35	34	30
คนที่ 36	34	30
คนที่ 37	30	30
คนที่ 38	32	30
คนที่ 39	29	30
คนที่ 40	32	30
$\sum XY$	$\sum X = 1212$	$\sum Y = 1204$

$$r = .986$$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลจากการประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 40 คน โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิสองคน มีความเป็นปรนัย (Objectivity) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการนี้ สามารถนำมาใช้ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ และผู้ที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาสาขาวิชานันทนาการออกจากกันได้อย่างชัดเจนในเบื้องต้น โดยเฉพาะเกณฑ์มาตรฐานความรู้ด้านการศึกษา ที่ระบุรายละเอียดของการมีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชานันทนาการ หรือได้รับการอบรมในสาขาวิชานันทนาการจากองค์กรวิชาชีพพนักงานนันทนาการที่มีมาตรฐาน พบว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชานันทนาการ จำนวน 40 คนนี้ มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการที่พัฒนาขึ้นทั้ง 34 ข้อ จำนวน 9 คน รองลงมาคือมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ 33 ข้อ จำนวน 4 คน และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรวมจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองคน เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของผลการประเมินคุณสมบัติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 40 คน พบว่า คะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (r) เท่ากับ .986 (.99) ซึ่งถือว่าเป็นระดับคะแนนที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก จึงเป็นการยืนยันได้ว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นนี้ มีความเป็นปรนัยสูงมาก ซึ่งหมายความว่า เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่ถูกพัฒนาขึ้นนี้ นำไปวัดกับใคร หรือใครเป็นคนวัด ก็จะทำให้ผลของการวัดที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกันที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย

ตอนที่ 1 จากการวิจัยเอกสาร โดยการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพของพนักงานนันทนาการในประเทศไทยในประเด็นเกี่ยวกับโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทยประกอบด้วยโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับผู้ปฏิบัติการ
2. ระดับผู้จัดการ
3. ระดับผู้อำนวยการ

ซึ่งโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในลักษณะนี้ มีความสอดคล้องกับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอื่นๆ ในประเทศไทย รวมถึงมาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกา และ ประเทศอังกฤษด้วย

นอกจากโครงสร้างทางวิชาชีพข้างต้น ผลการวิจัยเอกสารยังพบว่า ในแต่ละระดับของการทำหน้าที่ของพนักงานนันทนาการวิชาชีพตามโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพข้างต้นนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละระดับข้างต้น ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐานที่สำคัญ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านความรู้
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน
3. มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน

ตอนที่ 2 ขั้นตอนของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ด้วยเทคนิคเดลฟายนั้น ผู้วิจัยนำข้อค้นพบมาบรรยายเป็นบทสรุปมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย เสนอเป็นคู่มือ (ร่าง)มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย (ภาคผนวก ข) ซึ่งผลของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ในขั้นตอนนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานด้านความรู้ สำหรับนักนันทนาการในประเทศไทย ทั้งสามระดับ มีความแตกต่างกันในบางข้อกำหนด ทั้งนี้ อันเนื่องมาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ให้เหตุผลเพิ่มเติม ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือน ที่ระบุว่าความรู้ของแต่ละระดับมีพื้นฐานความรู้ที่คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในระดับของควมลึกและความชำนาญในการนำความรู้เรื่องนั้นๆ ไปทำงาน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงานที่มากยิ่งขึ้น โดยเกณฑ์มาตรฐานด้านความรู้ ในทั้ง 3 ระดับการทำงาน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ระดับผู้ปฏิบัติการ ซึ่งเป็นระดับการทำงานขั้นพื้นฐานไม่จำเป็นต้องมีองค์ความรู้มาก มาตรฐานด้านความรู้ในระดับนี้ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าประกอบด้วยความรู้ 11 ข้อ อันได้แก่

- 1.1.1 ความรู้ด้านการตลาด
- 1.1.2 ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์
- 1.1.3 ความรู้ด้านการศึกษา
- 1.1.4 ความรู้ด้านการสื่อสาร
- 1.1.5 ความรู้ด้านความปลอดภัย
- 1.1.6 ความรู้ด้านจิตวิทยา
- 1.1.7 ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 1.1.8 ความรู้ด้านเทคโนโลยี
- 1.1.9 ความรู้ด้านนันทนาการ
- 1.1.10 ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์
- 1.1.11 ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

1.2 ระดับผู้จัดการ ซึ่งเป็นระดับการทำงานขั้นกลาง คือผู้ที่ทำหน้าที่อยู่ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามทฤษฎี ทั้ง 14 ข้อ เพื่อสามารถทำงานและประสานงานได้อย่างมีคุณภาพ อันประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้ ดังนี้

- 1.2.1 ความรู้ด้านการเงิน

- 1.2.2 ความรู้ด้านการตลาด
- 1.2.3 ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์
- 1.2.4 ความรู้ด้านการประเมินผล
- 1.2.5 ความรู้ด้านการเมืองและการปกครอง
- 1.2.6 ความรู้ด้านการศึกษา
- 1.2.7 ความรู้ด้านการสื่อสาร
- 1.2.8 ความรู้ด้านความปลอดภัย
- 1.2.9 ความรู้ด้านจิตวิทยา
- 1.2.10 ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 1.2.11 ความรู้ด้านเทคโนโลยี
- 1.2.12 ความรู้ด้านนันทนาการ
- 1.2.13 ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์
- 1.2.14 ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

1.3 ระดับผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นระดับการทำงานชั้นผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรู้ ควบคู่ประสบการณ์สูง เพื่อสามารถนำมาใช้ในการวางแผน และกำหนด นโยบาย แต่ มาตรฐานด้านความรู้ที่เป็นข้อกำหนดด้านการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชานันทนาการ ไม่มีความจำเป็น เพราะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็นว่า เป็นผู้บริหารระดับสูง มีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชา นันทนาการก็เพียงพอ แต่การมีความรู้ด้านการบริหารและการจัดการใน ระดับสูงมีความจำเป็นมากกว่า ซึ่งมาตรฐานด้านความรู้ ที่จำเป็นสำหรับ วิชาชีพนันทนาการในระดับผู้อำนวยการ ประกอบด้วย

- 1.3.1 ความรู้ด้านการเงิน
- 1.3.2 ความรู้ด้านการตลาด
- 1.3.3 ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์
- 1.3.4 ความรู้ด้านการประเมินผล
- 1.3.5 ความรู้ด้านการเมืองและการปกครอง
- 1.3.6 ความรู้ด้านการศึกษา
- 1.3.7 ความรู้ด้านการสื่อสาร
- 1.3.8 ความรู้ด้านความปลอดภัย
- 1.3.9 ความรู้ด้านจิตวิทยา
- 1.3.10 ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- 1.3.11 ความรู้ด้านเทคโนโลยี

- 1.3.12 ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์
- 1.3.13 ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม

2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ในทั้งสามระดับ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนี้
- 2.1 ระดับผู้ปฏิบัติการ มีหน้าที่เน้นไปในทางปฏิบัติงาน การทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ด้วยการเข้าร่วมประชุม สัมมนา ในสาขา ยังไม่มีความจำเป็นในระดับนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่ในระดับปฏิบัติการจึงประกอบด้วยข้อกำหนดในการทำหน้าที่ 10 ข้อ อันประกอบด้วย
- 2.1.1 ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา
  - 2.1.2 ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล
  - 2.1.3 ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรม
  - 2.1.4 ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม
  - 2.1.5 ทำหน้าที่ในการให้บริการ
  - 2.1.6 ทำหน้าที่ในการบริหาร
  - 2.1.7 ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์
  - 2.1.8 ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่แห่งวิชาชีพ
  - 2.1.9 ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน
  - 2.1.10 ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ
- 2.2 ระดับผู้จัดการ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างขั้นผู้ปฏิบัติการ และขั้นผู้อำนวยการ การทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรม ไม่มีความจำเป็นสำหรับนำมากำหนดเป็นหน้าที่ในการทำหน้าที่ระดับนี้ ซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคือ การเน้นไปที่การทำหน้าที่บริหาร และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แห่งวิชาชีพ ข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของระดับผู้จัดการ จึงประกอบด้วยมาตรฐาน 10 ข้อ อันได้แก่
- 2.2.1 ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา
  - 2.2.2 ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล
  - 2.2.3 ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม
  - 2.2.4 ทำหน้าที่ในการให้บริการ
  - 2.2.5 ทำหน้าที่ในการบริหาร
  - 2.2.6 ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์
  - 2.2.7 ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่แห่งวิชาชีพ
  - 2.2.8 ทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ

2.2.9 ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน

2.2.10 ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

2.3 ระดับผู้อำนวยการ ซึ่งเป็นระดับการทำงานของผู้บริหาร มีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายและวางแผน การทำหน้าที่ควบคุมดูแล การจัดกิจกรรม และการให้บริการ ไม่มีความจำเป็น จึงทำให้ออกข้อกำหนดด้านการปฏิบัติงานที่เป็นฉันทามติจากกลุ่มเชี่ยวชาญในระดับนี้ มี 8 ข้อ ประกอบด้วย

2.3.1 ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา

2.3.2 ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม

2.3.3 ทำหน้าที่ในการบริหาร

2.3.4 ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์

2.3.5 ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่แห่งวิชาชีพ

2.3.6 ทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ

2.3.7 ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน

2.3.8 ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

3. มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ในทั้งสามระดับนี้ ฉันทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญคือ นักนันทนาการวิชาชีพในทั้งสามระดับต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานด้านการปฏิบัติตนที่เหมือนกันทั้ง 9 ข้อ ประกอบด้วย

3.1.1 เป็นประชาธิปไตย

3.1.2 เป็นมืออาชีพ

3.1.3 มีความคิดสร้างสรรค์

3.1.4 มีความซื่อสัตย์

3.1.5 มีความเป็นผู้นำ

3.1.6 มีใจอุทิศ

3.1.7 มีบุคลิกภาพดี

3.1.8 มีมนุษยสัมพันธ์

3.1.9 มีศีลธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการในประเทศไทย โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

1. มาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการในประเทศไทยควรมีโครงสร้างอย่างไร
2. มาตรฐานวิชาชีพพนักงานทันตการในประเทศไทยควรประกอบด้วยลักษณะและรายละเอียดอะไรบ้าง

ในการตอบคำถามการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Efstathiou, et al., 2008b; Hammersley & Tynon, 1998) เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการเขียนเป็นข้อสรุปผลการศึกษา ด้วยการศึกษาเอกสารควบคู่กับเทคนิคเดลฟาย จำนวนสองรอบ ใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน และเหลือ 10 คน ในรอบที่ 2 ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยพบว่า

1. วิธีดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย

1.1 การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายนั้น ได้รับความนิยมในการนำมาใช้ศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ (Hurd, 2004) เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อการหาฉันทามติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขา (Graham, et al., 2003; Keeney, et al., 2001; Lee, et al., 2008) ซึ่งฉันทามติที่เป็นความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่ได้มีการกำหนดที่แน่นอนว่าจะต้องใช้ผลจากการศึกษาในรอบที่เท่าใด เพราะความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น ย่อมมีความเห็นไม่ตรงกันร้อยเปอร์เซ็นต์เสมอไป (Barton, et al., 2009)

1.2 มีรายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคเดลฟายว่า จำนวนความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่สามารถสรุปเป็นฉันทามติได้คือตั้งแต่ 10-16 คน (Ratnapradipa, et al., 2011) ซึ่งหากได้ฉันทามติเป็นที่ต้องการแล้วหรือเป็นไปตามทฤษฎี ก็สามารถยุติการสอบถามของรอบต่อไป เพราะอาจเกิดการสูญหายของข้อมูลอันเกิดจากความไม่สะดวกด้านเวลาและความเบื่อหน่ายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Hallowell & Gambatese, 2010) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่มักเกิดขึ้นในหมู่นักวิชาการ ที่มักไม่ค่อยมีเวลา เทคนิคเดลฟายจึงมีความเหมาะสมในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น

1.3 ผู้วิจัยสามารถยุติการสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อผลของการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้วยกระบวนการทางสถิติไม่มีการกระจายของข้อมูล เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายที่ระบุว่าจำนวนรอบที่สามารถใช้ได้ตั้งแต่ 1 - 6 รอบ

(Skulmoski, et al., 2007) และบางรายงานระบุว่าจำนวน 2-3 รอบก็เพียงพอ (Bosma, et al., 2010) ในขณะที่บางรายงานได้อธิบายว่าสามารถยุติการสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญลงได้เพียง 2 รอบ (Efstathiou, et al., 2008a; Graham, et al., 2003; Hallowell & Gambatese, 2010; Palter, et al., 2011; Sasahara et al., 2009; Tan, et al., 2010; Tolley, et al., 2001) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยใช้การพิจารณาผลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่า

1. ความคิดเห็นนั้นมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. ได้ผลตรงตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้วิจัยเห็นว่าผลที่ได้มีความเพียงพอต่อการนำมาใช้เป็นข้อสรุป

2. ผลการวิจัย

จากการรวบรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย ในการนำข้อมูลมาร่างเป็นมาตรฐานวิชาชีพนั้นหนา การควบคู่กับการพิจารณาทฤษฎีที่ได้ ทำการศึกษาเอกสารทั้งแนวคิดจากต่างประเทศ และในประเทศ พบว่าผลที่ได้มีความคล้ายคลึง และสอดคล้องกัน สามารถนำบรรยายเป็นข้อสรุปในการร่างมาตรฐานวิชาชีพนั้นหนา การได้ เพียงพอ ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีของเทคนิคเดลฟายที่ว่า หากกลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทน (Homogeneity) หรือมีความคล้ายคลึงกันสูง การแสดงความคิดเห็นก็จะไปในแนวทาง เดียวกันอย่างรวดเร็ว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนั้นหนา การในประเทศไทย ที่ได้มาจากความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหนา การ โดย เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งโครงสร้างและรายละเอียดนั้น ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับผลการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพนั้นหนา การ ในต่างประเทศ โดยเฉพาะด้านความรู้ และด้านการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เกิดจากกระบวนการคัดเข้า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบและเข้มงวดอย่างน้อย 3 ขั้นตอน (Graham, et al., 2003) โดยเฉพาะการกำหนดคุณสมบัติในการคัดเข้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นการพิสูจน์คุณสมบัติความ เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหนา การที่แท้จริง เพราะการมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่าง เดียว อาจไม่เพียงพอ การมีประสบการณ์ในสาขาวิชานั้นหนา การที่มากกว่าสิบปี และการเป็นบุคคลที่ ได้รับยอมรับในระดับชาติ จะสามารถนำมาใช้ยืนยันการมีคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญได้อย่าง เข้มแข็ง โดยเฉพาะในประเด็นของความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) อันเป็นจุด แข็งและความสำเร็จของการใช้เทคนิคเดลฟาย (Wei & Hammons, 2001)

สำหรับความคิดเห็นที่มีการกระจายของข้อมูลมาก หรือไม่มีความสอดคล้องของ ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง ด้วยข้อ ค้นพบทางทฤษฎีจากการวิจัยเอกสาร ประกอบกับการนำกลับไปถามซ้ำเป็นรอบที่ 3 และขอให้

ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นอธิบายเหตุผลเพิ่มเติมเพื่อบอกกล่าวถึงความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งผลการแสดงความคิดเห็นที่ต่างต่างนั้น ประกอบด้วย

1. นักนันทนาการวิชาชีพในประเทศไทย ระดับผู้อำนวยการ ไม่จำเป็นต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชานันทนาการ เพราะเป็นระดับผู้บริหาร ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวเกี่ยวกับมาตรฐานข้อนี้ มีความสอดคล้องกับระบบการจ้างงานในสังคมไทย โดยเฉพาะในสถานประกอบการเอกชน

2. นักนันทนาการวิชาชีพในประเทศไทย ระดับผู้ปฏิบัติการ ไม่มีความจำเป็นในการเข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ที่เป็นข้อกำหนดในมาตรฐานการปฏิบัติงาน ควรเกิดขึ้นในกลุ่มวิชาชีพระดับผู้จัดการขึ้นไป นอกจากนี้ มาตรฐานด้านความรู้เกี่ยวกับการเงิน การประเมินผล และการเมือง ก็ไม่มีความจำเป็นสำหรับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพระดับนี้

การจัดโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทยออกเป็น 3 ระดับนี้ ใช้หลักการพิจารณาการจัดระดับด้วยเกณฑ์คุณวุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงานเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552a, 2552c, O-NET Online, 2010, Department of Sport and Recreation, 2011) สอดคล้องกับการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลงานของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.ร.) ที่ระบุว่า ความรู้ในระดับปฏิบัติงานหมายถึงความรู้ขั้นพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ทำงานได้ ในขณะที่ความรู้ในระดับผู้จัดการหมายถึงการมีความรู้ขั้นสูงที่นำไปใช้ทำงานและสามารถประยุกต์ใช้ได้มากขึ้น ส่วนความรู้ในระดับผู้อำนวยการหมายถึงต้องมีความรู้ขั้นสูงใช้เพื่อกำหนดนโยบายการทำงานและเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2552a, 2552c) ซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่คล้ายคลึงกันกับการมีมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่พบว่าเป็นวิชาชีพที่มีความใกล้เคียงกับวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยมากที่สุด

การนำแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไปตรวจสอบกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในสาขาวิชานันทนาการจำนวน 40 คน พบว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการนี้ สามารถแยกกลุ่มผู้ที่ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการออกจากกลุ่มผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการศึกษาสาขาวิชานันทนาการได้ โดยเฉพาะการใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านความรู้ ส่วนเกณฑ์มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและเกณฑ์มาตรฐานด้านการปฏิบัติตนนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ในการประเมินให้คะแนนทั้งสองท่าน แนะนำว่ายังประเมินยาก เพราะไม่ได้ประเมินขณะปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ได้รับคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มีคุณสมบัติที่เหมือนและใกล้เคียงกับผู้จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการมากที่สุด และการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานันทนาการ ยังคงใช้บุคลากรที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสาขาวิชา

ผลศึกษาทำหน้าที่สอนและให้ความรู้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินมาตรฐานทั้งสามด้าน อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งในประเด็นของความใกล้เคียงของผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาและสาขาวิชานันทนาการนี้ มีสาเหตุมาจาก

1. การที่นันทนาการถูกแฝงตัวอยู่ในสาขาวิชาพลศึกษามายาวนานกว่า60ปี
2. คณาจารย์ผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ในสาขาวิชานันทนาการล้วนมาจากสาขาวิชาพลศึกษาเกือบทั้งสิ้น
3. ในบางสถานศึกษาก็ยังบรรจุหลักสูตรนันทนาการ ให้อยู่ในคณะพลศึกษา
4. นันทนาการและพลศึกษามีองค์กรส่งเสริมและสนับสนุนทางวิชาการเป็นองค์กรเดียวกัน
5. ความหลากหลายของนันทนาการและการที่ไม่มีองค์กรควบคุม ทำให้ความรู้และความเข้าใจในนันทนาการมีความสับสนและขาดข้อมูลที่ถูกต้อง

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการในระดับปริญญาตรี มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่พัฒนาขึ้นด้านความรู้น้อยกว่า ผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในระดับปริญญาโท และสำหรับเกณฑ์มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนนั้น แม้มีความเป็นปรนัยแต่ก็ยังไม่สามารถที่จะระบุตัวหรือแยกออกได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นการพิจารณาและประเมินในเบื้องต้น เกณฑ์มาตรฐานในสองด้านนี้ถือว่าเป็นเกณฑ์ที่มีความเป็นนามธรรมสูงไม่สามารถวัดได้ด้วยการพิจารณาเพียงผิวเผินในเบื้องต้น ต้องใช้ระยะเวลาในการสังเกต ทั้งนี้พบว่าผู้ที่ไม่มีคุณวุฒิการศึกษาสาขาวิชานันทนาการ แต่ได้ทำหน้าที่อยู่ในวงการนันทนาการเป็นระยะเวลาานาน ก็จะสามารถปฏิบัติงานและปฏิบัติตนได้ไม่แตกต่างกับผู้จบการศึกษาสาขาวิชานันทนาการได้ ซึ่งผลการศึกษารั้งนี้ สอดคล้องกับวิชาชีพนันทนาการในประเทศอังกฤษ และออสเตรเลีย ที่ให้ความสำคัญกับความเชี่ยวชาญและความชำนาญ มากกว่าใบประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในสาขาวิชานันทนาการทั้ง 40 คนได้อธิบายถึงเกณฑ์มาตรฐานด้านต่าง ๆ ในแต่ละระดับการทำงานว่า “การทำหน้าที่ของนักนันทนาการวิชาชีพไม่ว่าจะทำงานอยู่ในระดับใด ก็ต้องสามารถทำงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ เพราะนักนันทนาการวิชาชีพต้องมีความสามารถที่หลากหลาย การเป็นผู้บริหารอาจมาจากการเรียนสูง และมีประสบการณ์มาก แต่ก็ต้องผ่านการทำงานขั้นพื้นฐานมาก่อน” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและความสามารถของนักนันทนาการในต่างประเทศ (Anderson & Stone, 2005; Hurd, 2004, 2005; Klaus, 1984; O'Sullivan, 2006)

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนั้นหนทางการในประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นด้วยการใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยนี้ เป็นการเสนอแนวคิดทางทฤษฎีตามกระบวนการทางวิชาการอย่างเป็นระบบ โดยผลของการวิจัยไม่ใช่ข้อสรุปทางวิชาชีพแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ (Barton, et al., 2009) เป็นแนวคิดขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดขององค์ความรู้ในสาขา แนวทางในการทำหน้าที่ และคุณสมบัติเพื่อการวางตัวอย่างเหมาะสม อันมีความสำคัญและจำเป็นในการนำไปพัฒนาต่อ ผู้การมีวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์และยั่งยืนต่อไป ซึ่งต้องมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและกฎระเบียบด้านต่างๆเป็นแนวทางขั้นพื้นฐาน (Brayfield, 1976; Giddy, 2006; Sherman, Dlott, Bamford, McGivern, & Cohn, 2003; วงศกร ตระกูลหิรัญผดุง, 2551) ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ของการมีมาตรฐานวิชาชีพ ล้วนมาจากการประชุมหารือกันของกลุ่มสมาชิกภายในสภาวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพในแต่ละสาขา เพราะเป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการที่จะยึดถือข้อกำหนดต่างๆ นี้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือในการสมาคมกันของแต่ละวิชาชีพ เพราะเกณฑ์มาตรฐานหรือข้อกำหนดของวิชาชีพหนึ่ง ไม่สามารถนำมาใช้กับอีกวิชาชีพหนึ่งได้

นอกจากรายละเอียดที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนั้นหนทางการ ที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นดังข้างต้น ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีสภาวิชาชีพ หรือหน่วยงาน ขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมและดูแลมาตรฐานวิชาชีพเหล่านี้ ให้เป็นไปตามแนวทางของการมีมาตรฐานวิชาชีพ (Kraus, 1984; Russell, 1948) เพราะหากไม่มีองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่เหล่านี้ การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพก็จะเป็นไปโดยไม่มีจุดหมาย เพราะไม่มีหน่วยงานหรือ สภาวิชาชีพมาทำหน้าที่ประกาศและบังคับใช้ในสาขาวิชาชีพได้ ซึ่งการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานที่จะมาทำหน้าที่เหล่านี้ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน มีความเห็นเป็นไปในทางเดียวกันว่า ต้องเริ่มต้นจากกลุ่มผู้ที่อยู่ในสาขาวิชานั้นหนทางการ ประสานความร่วมมือกัน โดยเฉพาะจากกลุ่มนักวิชาการ (สุวิมล ตั้งสัจจะพจน์, 2554) จากองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานดังกล่าว ต้องมีสถานภาพเป็นองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน และควบคุมการพัฒนาวิชาชีพนั้นหนทางการ ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล สร้างการยอมรับและเป็นบันไดสู่ความก้าวหน้าทางอาชีพของบุคลากรในสาขา นอกจากนี้ องค์กรหรือหน่วยงานควรทำหน้าที่กำกับดูแลการทำหน้าที่ของบุคลากรในสาขาวิชานั้นหนทางการ ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมและให้การรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบุคลากรให้มีมาตรฐานในการทำหน้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Cordes & Ibrahim, 1999)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ผลจากการศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นถึงโครงสร้างและรายละเอียดของมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม
2. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการ ตามนโยบายการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการตามแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ที่มีความพยายามสร้างมาตรฐานให้เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการประกาศใช้แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติที่ผ่านมา
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลนโยบายการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการ สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชานันทนาการให้มีมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของแรงงานในสังคมนันทนาการได้อย่างมีคุณภาพ
4. ควรมีการจัดตั้งสภาวิชาชีพขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมและดูแลมาตรฐานและข้อกำหนดต่างๆของผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพนันทนาการ เพื่อให้การทำงานของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามมาตรฐานที่กำหนด
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ หรือหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลบุคลากรในสาขาวิชานันทนาการได้เป็นอย่างดี
6. ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพควรมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างบูรณาการ เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือและพัฒนาวิชาชีพให้เข้มแข็ง
7. การพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพนันทนาการของสถานศึกษา ก็ยังคงเป็นแบบต่างคนต่างทำ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการขาดองค์กรวิชาชีพที่มีความเป็นกลางทำหน้าที่

ควบคุมดูแลมาตรฐานการผลิตบุคลากรสาขาวิชานันทนาการ ออกไปรับใช้สังคม
อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนันทนาการในสาขาต่างๆ ได้แก่ อาชีพด้านความบันเทิง ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม ด้านสถานศึกษา และด้านกีฬา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นความสำคัญของการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และการมีองค์กรวิชาชีพ
3. ควรมีการวิจัยการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้วยวิธีการอื่นๆ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยด้วยวิธีการประชุมกลุ่ม (Focus Group) การวิจัยเปรียบเทียบสองกลุ่ม และการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมอาเซียน. (2552). กฎบัตรอาเซียน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://aseansummit.mfa.go.th/15/thai/printable_version/about_asean_01-7.php [12 ธันวาคม 2553]

กรีซ จิระสานต์ (2553, 22 มิถุนายน). แนวทางการเข้าสู่วิชาชีพแพทย์ (ใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ).

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2552). แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2552.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. (2552). การสร้างมาตรฐานวิชาชีพด้านบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.ocsc.go.th/ocsccms/frontweb/view.js?categoryID=CAT0001320> [10 กรกฎาคม 2552]

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. (2552). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://palad.mof.go.th/ind53/i_index.html [10 มีนาคม 2555]

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. (2552). มาตรฐานและแนวทางการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://palad.mof.go.th/ind53/i_index.html [10 มีนาคม 2555]

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2548). แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554).

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). ความเป็นมาของคณะพลศึกษา.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://pe.swu.ac.th/newsite/history.html> [21 มีนาคม 2553]

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). ประวัติความเป็นมา. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.spsc.chula.ac.th/main2007/about/index.html> [21 มีนาคม 2553]

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2553). ประวัติภาควิชาพลศึกษา. [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://ped.edu.ku.ac.th/history2.html> [21 มีนาคม 2553]

จรินทร์ ธานีรัตน์. (2507). นันทนาการชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- จันทร์ ผ่องศรี. (2531). *นันทนาการ*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาวรุ่ง ชะระอำ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการผลิตครูวิชาชีพของไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร. (2551). *อดีตสู่ปัจจุบันสถานฝึกสอนาคตของสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การ กีฬา*. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ 9 (2).
- ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข, วิโรจน์ สารรัตนะ, จุมพล พูลภัทรชีวิน, & ทวีชัย บุญเต็ม. (2549). *อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วารสาร บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น 2 (2) : 37-47.
- เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย. (2552). *การเป็นผู้นำนันทนาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ ถวิล. (2552). *คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่คาดหวังของผู้นำนันทนาการตามความ คิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนวรรต ภูริสวัสดิ์. (2551). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนันทนาการตามทัศนคติของนิสิต สาขาวิชานันทนาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา การจัดการนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธานีนท์ ศิลป์จารุ. (2548). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.อินเตอร์ พรีนซ์ จำกัด.
- ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์. (2552). *นันทนาการ (LEISURE): คำไทยคำใหม่*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~lprapat/Leisure_New%20Thai%20Word.htm [10 สิงหาคม 2552]
- ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์. (2553). *นันทนาการ (LEISURE): แนวคิดที่ควรทำความเข้าใจให้ถ่องแท้*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [www.chulapedia.chula.ac.th/.../นันทนาการ_\(LEISURE\)](http://www.chulapedia.chula.ac.th/.../นันทนาการ_(LEISURE)) [17 มีนาคม 2554]
- พระราชบัญญัติ วิศวกร พ.ศ. 2542. *ราชกิจจานุเบกษา*. 11 พฤศจิกายน 2542.
- พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ.2551. *ราชกิจจานุเบกษา*. 4 มีนาคม 2551.
- พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528. *ราชกิจจานุเบกษา*. 10 กันยายน 2528.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525. *ราชกิจจานุเบกษา*. 28 กรกฎาคม 2525.
- พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. *ราชกิจจานุเบกษา*. (11 มิถุนายน 2546).

- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ.2551. *ราชกิจจานุเบกษา*. 8 กุมภาพันธ์ 2551.
- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 *ราชกิจจานุเบกษา*. 11 มิถุนายน 2546.
- พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน. (2552). สังคมโลก: บริบทแวดล้อมและนัยต่ออาเซียน: รูปแบบการยอมรับมาตรฐานความสามารถในการประกอบอาชีพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.thaiworld.org/th/thailand_monitor/answer.php?question_id=852 [26 กรกฎาคม 2552]
- พัฒนาการกีฬาและนันทนาการ, สำนักงาน. (2553). การติดตามประเมินผลแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1(พ.ศ.2550-2554).
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). *นันทนาการและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). *สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน. (2554). พ.ร.บ.และ กฎกระทรวง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/> [1 มีนาคม 2554]
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2552). รายงานประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันการศึกษารอบสองระยะครึ่งวงจรร พ.ศ.2549-2551 ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน).
- รัตมี ต้นเจริญ. (2553). *พัฒนาการและแนวโน้มของหลักสูตรครุศึกษาปฐมวัยระดับปริญญาตรีในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรื่องยศ วัชรเกตุ. (2546). *คุณลักษณะและทักษะพื้นฐานของบุคลากรในวิชาชีพนันทนาการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/july_dec2004/rungyot.pdf [12 ธันวาคม 2553]
- วงศกร ตระกูลรัฐผดุง. (2551). รู้ เข้าใจ และปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การมาตรฐานแห่งชาติ ปี พ.ศ.2551(1). *Engineering Today*, สิงหาคม, 68 - 71.
- วรรณภา คนกล้า. (2552). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วัชเนย์ เชาวนดำรงค์. (2542). *รูปแบบการพัฒนาลักษณะความเป็นครูวิชาชีพ ของนิสิตนักศึกษา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วรรณณี แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- วิจิตร ปัญญาชัย. (2543). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาอาชีพ สำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริพร จิรวัดณ์กุล. (2552). *การวิจัยเชิงคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.*
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2548). *หลักนันทนาการ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สรารุช ชัยวิจิต. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำนันทนาการกับการจัดโปรแกรมการใช้เวลาว่างขององค์กรการใช้เวลาว่างในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชานันทนาการ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2538). 108 คำถาม การวิจัย การวัดและประเมินผล สถิติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ แห่งประเทศไทย. (2546). *ประวัติและความเป็นมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tahper.or.th/history02.htm> [12 มกราคม 2554]*
- ส่งเสริมและพัฒนาันทนาการ, สำนักงาน. (2550). *การศึกษาความต้องการกิจกรรม นันทนาการของนักเรียนอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- ส่งเสริมและพัฒนาันทนาการ, สำนักงาน. (2551). *แผนพัฒนาันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพมหานคร.*
- สุวิมล ตั้งสัจจะพจน์, (2554). *มาตรฐานคุณวุฒิศิวิชาชีพนันทนาการ. วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ, 37(4), 41-50*
- พัฒนาการกีฬาและนันทนาการ, สำนักงาน. (2553). *การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา นันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา.*

อารี ตีรณปัญญา. (2552). ผลการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, D. M., & Stone, C. F. (2005). Cultural competencies of park and recreation professionals: a case study of North Carolina. *Journal of Park and Recreation Administration* 23 (1) : 53-74.
- Austin, D. R., Lee, Y., & Getz, D. A. (2008). A Delphi study of trends in special and inclusive recreation. *Leisure/Loisir* 32 (1) : 165-184.
- Bartlett, K. R., & McKinney, W. R. (2004). A Study of the role of professional development, job attitudes, and turnover among public park and recreation employees. *Journal of Park and Recreation Administration* 22 (4) : 62-80.
- Barton, A. J., Armstrong, G., Preheim, G., Gelmon, S. B., & Andrus, L. C. (2009). A national Delphi to determine developmental progression of quality and safety competencies in nursing education. *Nursing Outlook* 57 (6) : 313-322.
- Bosma, H., Johnston, M., Cadell, S., Wainwright, W., Abernethy, N., Feron, A., Nelson, F. (2010). Creating social work competencies for practice in hospice palliative care. *Palliative Medicine* 24 (1) : 79.
- Brayfield, A. H. (1976). How to create a new profession: Issues and answers. *American Psychologist* 31 (2) : 200-205.
- Bureau of Labor Statistics. (2009). Occupational outlook handbook, 2008-2009 edition, recreation workers.[Online]. Available from : <http://www.bls.gov/oco/ocos058.htm> [2009, August 27]
- Chelladurai, P. (1999). *Human resource management in sport and recreation*. IL: Human Kinetics.
- Cherniss, C., Egnatios, E. S., & Wacker, S. (1976). Job stress and career development in new public professionals. *Professional Psychology: Research and Practice* 7 (4) : 428-436.
- Cook, C., Brismée, J.-M., Pietrobon, R., Sizer Jr, P., Hegedus, E., & Riddle, D. L. (2010). Development of a Quality Checklist Using Delphi Methods for Prescriptive Clinical Prediction Rules: The QUADCPR. *Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics* 33 (1) : 29-41.

- Cordes, & Ibrahim. (1999). *Applications in recreation&leisure: for today and the future*: McGraw-Hill.
- Daly, F. S., & Kunstler, R. (2006). Therapeutic recreation. In Human Kinetics (Ed.), *Introduction to Recreation and Leisure*. IL.: Human Kinetics.
- Daud, R., Ismail, M., & Omar, Z. (2010). Exploring Competencies: A preliminary study of Malaysian SH&E professionals using the Delphi technique. *Professional Safety* 55 (10) : 39.
- Department of Sport and Recreation. (2011). Annual report 2009 - 2010. [Online]. Available from : <http://www.dsr.wa.gov.au/> [2011, April 19]
- Edginton, C. R., Hanson, C. J., & Edginton, S. R. (1992). *Leisure programming: concepts, trends and professional practice*. Dubuque, IA: Wm.C. Brown Communications, Inc.
- Efstathiou, N., Ameen, J., & Coll, A.-M. (2008). A Delphi study to identify healthcare users' priorities for cancer care in Greece. *European Journal of Oncology Nursing* 12 (4) : 362-371.
- Fang, Y.-P. P. (2004). *The preparation of New Mexico recreation professionals for 21st century*. Doctoral dissertation, The University of New Mexico, New Mexico.
- Giddy, P. (2006). Character and professionalism in the context of developing countries – the example of mercenaries. *thique et conomique/Ethics and Economics* 4 (2).
- Graham, B., Regehr, G., & Wright, J. G. (2003). Delphi as a method to establish consensus for diagnostic criteria. *Journal of Clinical Epidemiology* 56 (12) : 1150-1156.
- Green, H., Hunter, C., & Moore, B. (1990). Application of the delphi technique in tourism. *Annals of Tourism Research* 17 (2) : 270-279.
- Hallowell, M. R., & Gambatese, J. A. (2010). Qualitative research: Application of the Delphi method to CEM research. *JOURNAL OF CONSTRUCTION ENGINEERING AND MANAGEMENT, JANUARY*.
- Hammersley, & Tynon. (1998). Job competency analyses of entry-level resort and commercial recreation professionals. *Journal of Applied Recreation Research* 23 (3) : 225-241
- Hayes, T. (2007). Delphi study of the future of marketing of higher education. *Journal of Business Research* 60 (9) : 927-931.

- Hayslip, J. B., & VanZandt, Z. (2000). Using national standards and models of excellence as frameworks for accountability. *Journal of Career Development*, 27, 81.
- Hensley, S., Markham-Starr, S., Montague, E., & Hodgkinson, J. (2006). Public recreation. In Human Kinetics (Ed.), *Introduction to Recreation and Leisure*. IL.: Human Kinetics.
- Hsu, C.-C., & Sandford, B. A. (2007). The Delphi Technique: Making Sense Of Consensus. *Practical Assessment, Research & Evaluation* 12 (10).
- Hurd, A. R. (2004). Competency development for board members in public park and recreation agencies. *Journal of Park and Recreation Administration* 22 (4) : 43-61.
- Hurd, A. R. (2005). Competency development for entry level public parks and recreation professionals. *Journal of Park and Recreation Administration* 23 (3) : 56-62.
- Keeney, S., Hasson, F., & McKenna, H. P. (2001). A critical review of the Delphi technique as a research methodology for nursing. *International Journal of Nursing Studies* 38 (2) : 195-200.
- Kennedy, D., Singleton, J., & Genoe, M. R. (2006). History of recreation. In Human Kinetics (Ed.), *Introduction to Recreation and Leisure*. IL.: Human Kinetics.
- Kirkendall, D. R., Gruber, J. J., & Johnson, R. E. (1987). *Measurement and Evaluation for Physical Educators*. Champaign, IL: Human Kinetics Publishers, Inc.
- Klaus, R. G. (1984). *Recreation and leisure in modern society*. Glenview, Illinois: Scott, Foresman.
- Kraus, R., Barber, E., & Shapiro, I. (2001). *Introduction to leisure services: Career perspectives*. Illinois: Sagamore.
- Kririgia, J. M. (1997). Economic evaluation in schistosomiasis: using the Delphi technique to assess effectiveness. *Acta Tropica* 64 : 175-190.
- Landeta, J. (2006). Current validity of the Delphi method in social sciences. *Technological Forecasting and Social Change* 73 (5) : 467- 482.
- Laurent, T. (2009). Postscript to the special issue: governing life by standards: a view from engagements. *Social Studies of Science* 39 : 793.
- Lee, Y.-F., Altschuld, J. W., & Hung, H.-L. (2008). Practices and challenges in educational program evaluation in the Asia-Pacific region: Results of a Delphi study. *Evaluation and Program Planning* 31 (4) : 368-375.

- Levy, F. (2011). The World's Happiest Countries. [Online]. Available from :
<http://www.forbes.com/2010/07/14/world-happiest-countries-lifestyle-realestate-gallup-table.html> [2011, April 30]
- Loyka, J. J. (2003). A model of factors that influence global product standardization. *Journal of Leadership and Organization Studies* 10 (2) : 64-72.
- Lucas, C. (1978). *Recreational activity development for the aging in homes, hospitals and nursing homes*. Illinois: Charles C Thomas Publisher.
- Mayes, V. (2003). Professional development for recreation professionals: "It's All Fun and Games 'til Someone Needs A Certificate".
- McLean, D. J. (2006). Philosophy and leisure. In Human Kinetics (Ed.), *Introduction to Recreation and Leisure*. IL.: Human Kinetics.
- Morris, P. W. G., Crawford, L., Hodgson, D., Shepherd, M. M., & Thomas, J. (2006). Exploring the role of formal bodies of knowledge in defining a profession – The case of project management. *International Journal of Project Management* 24 : 710-721.
- Moss, K., Boon, H., Ballantyne, P., & Kachan, N. (2007). The professionalization of Western herbalists: response to new product regulations in Canada. *Complementary Therapies in Medicine* 15 : 264-270.
- NRPA. (2010). Discover NRPA. [Online]. Available from :
<http://www.nrpa.org/Content.aspx?id=669> [2010, January 12]
- O'Sullivan, E. (2006). Power, promise, potential, and possibilities of parks, recreation, and leisure. In Human Kinetics (Ed.), *Introduction to Recreation and Leisure*. IL.: Human Kinetics.
- O-NET Online. (2010). Recreation workers. [Online]. Available from :
<http://online.onetcenter.org/link/summary/39-9032.00> [2010, May 10]
- Pagano, R. R. (1990). *Understanding Statistics in the Behavioral Science*. St. Paul, MN: WEST PUBLISHING COMPANY.
- Palter, V. N., MacRae, H. M., & Grantcharov, T. P. (2011). Development of an objective evaluation tool to assess technical skill in laparoscopic colorectal surgery: a Delphi methodology. *The American Journal of Surgery* 201 (2) : 251-259.
- Ratnapradipa, D., Brown, S., & Wodika, A. (2011). Examining the Breadth and Depth of Environmental Health Through A Modified Delphi Technique. *American Journal of Health Education* 42 (1) : 50.

- Russell, R. v. (1948). *Leadership in recreation*: McGraw-Hill Higher Education.
- Ruthne Kurth-Schai, Chumpol Poolpatarachewin, & Somwung Pitiyanuwat. (1998). Using the delphi cross-culturally: towards the development of policy. In 1st (Ed.), *Citizenship for the 21st Century an International perspective on education*. VA: Stylus Publishing Inc.
- Sapora, A. V. (2010). Brief summary history of professional park and recreation leadership at the university of Illinois. Retrieved 20 March 2010, from The Department of Recreation, Sport and Tourism, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Sasahara, T., Kizawa, Y., Morita, T., Iwamitsu, Y., Otaki, J., Okamura, H., . . . Bito, S. (2009). Development of a Standard for Hospital-Based Palliative Care Consultation Teams Using a Modified Delphi Method. *Journal of Pain and Symptom Management* 38 (4) : 496-504.
- Sheldon, P. J. (1989). Professionalism in tourism and hospitality. *Annals of Tourism Research* 16 (4) : 492-503.
- Sherman, R., Dlott, M., Bamford, H., McGivern, J., & Cohn, M. (2003). Evaluating professional development resources: selection and development criteria. *PRO-NET 2000, August*.
- Singh, S. (1997). Developing human resources for the tourism industry with reference to India. *Tourism Management* 18 (5) : 299-306.
- Skulmoski, G. J., Hartman, F. T., & Krahn, J. (2007). The Delphi Method for Graduate Research. *Journal of Information Technology Education* 6.
- Slaughter, R. A. (1999). Professional standards in futures work. *Futures* 31 (8) : 835-851.
- Smissen, B. v. d. (2006). Delivery systems *Introduction to Recreation and Leisure*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Syed, A. M., Hjarnoe, L., & Aro, A. R. (2009). The Delphi technique in developing international health policies: Experience from the SARS control project. *The Internet Journal of Health* 8 (2).
- Tan, K., Baxter, G., Newell, S., Smye, S., Dear, P., Brownlee, K., & Darling, J. (2010). Knowledge elicitation for validation of a neonatal ventilation expert system utilising modified Delphi and focus group techniques. *International Journal of Human-Computer Studies* 68 (6) : 344-354.

- The Australian Amusement Leisure and Recreation Association Inc. (2011). About AALARA. [Online]. Available from : <http://www.aalara.com.au/who-we-are/about-aalara> [2011, February 14]
- The Central Council of Physical Recreation. (2011). History of UK sport and recreation. [Online]. Available from : <http://www.yorkshiresport.org.uk/ccpr/C1.htm> [2011, March 2]
- Tolley, R., Lumsdon, L., & Bickerstaff, K. (2001). The future of walking in Europe: a Delphi project to identify expert opinion on future walking scenarios. *Transport Policy* 8 (4) : 307-315.
- Torkildsen, G. (1986). *Leisure and recreation management* (2nd ed.). Great Britain: Cambridge University Press.
- Underhill, N. (2004). The Delphi technique. Retrieved 25 February 2011, from The United Kingdom's international organisation for educational opportunities and cultural relations
- Wei, W.-J., & Hammons, J. O. (2001). Using the Delphi process to reach consensus between Taiwanese teachers and professors about possible competencies for use in a simulated teaching performance test used to determine licensure. *Early Child Development and Care* 167 : 149-160.
- Weiskopf, D. C. (1978). *A guide to recreation and leisure*. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Williams, T. L. (2003). *Recreation educators' and practitioners' opinions regarding program accreditation and certification*. Doctoral dissertation, University of Arkansas.
- Wright, C. J., Katcher, M. L., Blatt, S. D., Keller, D. M., Mundt, M. P., Botash, A. S., & Gjerde, C. L. (2005). Toward the Development of Advocacy Training Curricula for Pediatric Residents: A National Delphi Study. *Ambulatory Pediatrics* 5 (3) : 165-171.
- Yupa Nanthachai. (2002). *Desirable competencies for hospitality educators in Thailand: A delphi approach*. Doctoral Dissertation, Illinois State University, Illinois.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ใช้เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของรายการกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย(Index of Item Objective Congruence: IOC) เรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 10 ข้อประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการพัฒนา ชุดกิจกรรมการเล่นิทาน
3. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ โดยการให้คะแนนแสดงความสอดคล้องของรายการกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้คะแนน + 1

ท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้คะแนน 0

ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้คะแนน - 1

ขอให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาข้อคำถามตามที่กำหนดไว้ แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลงในช่องว่างท้ายรายการประเมินแต่ละหัวข้อ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการปรับปรุงข้อคำถามตามการแนะนำจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์จากท่าน

นางจิตติมา ประมลบาล

นิสิตดุษฎีบัณฑิต

แขนงวิชาวิทยาการการจัดการกีฬานันทนาการ
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย”

สำหรับสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพในประเทศไทย ควรประกอบด้วย การแบ่งระดับการจัดการออกเป็น 3 ระดับ อันได้แก่ 1.ระดับปฏิบัติการ 2.ระดับผู้จัดการ และ 3.ระดับผู้อำนวยการ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรประกอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1. มาตรฐานด้านความรู้ 2.มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และ 3.มาตรฐานด้านการปฏิบัติตนหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีความรู้อะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง
4. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีความรู้การปฏิบัติงานอย่างไร และอะไรบ้าง
5. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีความรู้การปฏิบัติตนอย่างไร และอะไรบ้าง
6. คิดว่าวิชาชีพนันทนาการ ที่ควรมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้แก่ นักนันทนาการด้านใด
7. ท่านคิดว่าวิชาชีพนันทนาการ ในประเทศไทยควรมีองค์กรควบคุมดูแลหรือไม่ อย่างไร
8. คำแนะนำอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของท่านผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดเขียนรายละเอียดที่เป็นข้อมูลตามความเป็นจริงของท่านผู้เชี่ยวชาญลงในช่องว่าง

1. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....
2. เพศ..... 3. อายุ..... ปี
4. สถานที่ทำงาน.....
5. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
.....
6. คุณวุฒิของผู้เชี่ยวชาญ.....
.....
7. ความเชี่ยวชาญพิเศษ.....
8. ประสบการณ์ในการทำงาน.....
.....
.....
.....
9. ผลงาน / รางวัล .....
.....
.....
.....
10. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นทนาการ ที่ให้คำแนะนำ 3 ท่านโดยเรียงลำดับความสามารถ ดังนี้ .....
.....
.....
.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

สถานที่สัมภาษณ์..... เวลา.....

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาเรื่อง

“การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรในประเทศไทย”

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 ของการศึกษาเรื่อง“การพัฒนา มาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรในประเทศไทย” ด้วยเทคนิคเดลฟาย
- แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้พิจารณาแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรในประเทศไทย จากข้อคำถามตามโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่ง พัฒนามาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ท่านผู้เชี่ยวชาญในรอบแรก ประกอบด้วยโครงสร้างมาตรฐาน สำหรับวิชาชีพทันตบุคลากรใน 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ดังนี้ 1.มาตรฐานความรู้ 2.มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3.มาตรฐานการปฏิบัติตน
- แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ช่องว่างเพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่านผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 ข้อความเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวิชาชีพทันตบุคลากรตามโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพทันตบุคลากรในประเทศไทย ใน 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับ ประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน รวมเป็นเกณฑ์ 580 ข้อ โดยท่านผู้เชี่ยวชาญกรุณา ทำเครื่องหมาย • ล้อมรอบตัวเลขที่ใช้แทนค่าน้ำหนัก ความคิดเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์มาตรฐานแต่ละข้อ โดยตัวเลขที่ใช้แทนค่าน้ำหนักความคิดเห็นของท่านผู้เชี่ยวชาญมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเกณฑ์ข้อนี้เหมาะสมกับมาตรฐานวิชาชีพทันตบุคลากรน้อยที่สุด

เพื่อความเที่ยงตรงของการวิจัย ช่วงระยะเวลาของการตอบแบบสอบถามในแต่ละรอบควรดำรงระยะห่างไม่มากนัก ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ภายในระยะเวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ของท่านผู้เชี่ยวชาญ

โปรดตอบคำถามข้อมูลทั่วไปของท่านผู้เชี่ยวชาญ โดยการเติมข้อมูลที่เป็นปัจจุบันลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ .....
2. สถานที่ทำงานปัจจุบัน .....
3. ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก .....
4. ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์(e-mail) .....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย • ล้อมรอบตัวเลขแทนค่าน้ำหนักความคิดเห็นของท่าน
ผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในแต่ละข้อ พร้อมอธิบาย
เหตุผลลงในช่องว่างเพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย						
1.มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านความรู้ประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานด้านความรู้ คือ ข้อกำหนดทางด้านคุณวุฒิการศึกษา ความรู้และ ประสบการณ์วิชาชีพอย่างเพียงพอในการเข้าสู่วิชาชีพ นันทนาการ	ระดับความคิดเห็น มากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
	5	4	3	2	1	
1.1. ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่าน บัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	5	4	3	2	1	
1.2. ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถ นำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ	5	4	3	2	1	
1.3. ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	
1.4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถ วัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วม กิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	5	4	3	2	1	

1.5. ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ	5	4	3	2	1	
1.6. ด้านการศึกษา ต้องรับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานันทนาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	
1.7. ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย	5	4	3	2	1	
1.8. ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติเหตุต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	
1.9. ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆ ของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการที่เหมาะสม	5	4	3	2	1	
1.10. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	5	4	3	2	1	
1.11. ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม	5	4	3	2	1	

<p>1.12. ด้านนันทนาการ</p> <p>ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	5	4	3	2	1	
<p>1.13. ด้านวิทยาศาสตร์</p> <p>ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ</p>	5	4	3	2	1	
<p>1.14. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี</p> <p>ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น</p>	5	4	3	2	1	

2.มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยมาตรฐานอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานด้านการปฏิบัติงานนี้ คือ ข้อกำหนดที่ใช้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันตามมาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
2.1. การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	5	4	3	2	1	
2.2. การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	5	4	3	2	1	
2.3. การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1	
2.4. การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	5	4	3	2	1	
2.5. การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	5	4	3	2	1	
2.6. การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการนันทนาการ หรือ กิจกรรมนันทนาการให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบ กำหนด และ ดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	5	4	3	2	1	
2.7. การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	5	4	3	2	1	
2.8. ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง	5	4	3	2	1	

<p>2.9. แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ทำหน้าที่เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง</p>	5	4	3	2	1	
<p>2.10. การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วม กิจกรรมนันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง</p>	5	4	3	2	1	
<p>2.11. การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และ เข้าใจในกระบวนการนันทนาการ</p>	5	4	3	2	1	

3.มาตรฐานวิชาชีพหนักหนากการด้านการปฏิบัติตน ประกอบด้วยมาตรฐานด้านใดบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติที่ตั้งอยู่บนหลักแห่งคุณธรรมและจริยธรรม ของหนักหนากการวิชาชีพ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
3.1. เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	5	4	3	2	1	
3.2. เป็นมืออาชีพ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	5	4	3	2	1	
3.3. มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม	5	4	3	2	1	
3.4. มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	5	4	3	2	1	
3.5. มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	5	4	3	2	1	
3.6. มีใจอุทิศ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	5	4	3	2	1	
3.7. มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม	5	4	3	2	1	

<p>3.8. มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี</p>	5	4	3	2	1	
<p>3.9. มีศีลธรรม เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท</p>	5	4	3	2	1	

4. วิชาชีพนันทนาการระดับปฏิบัติการ ต้องมีมาตรฐานความรู้อะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานความรู้ในระดับปฏิบัติการคือข้อกำหนดทางด้านคุณวุฒิการศึกษา ความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพนันทนาการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
4.1. ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	5	4	3	2	1	
4.2. ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ	5	4	3	2	1	
4.3. ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	
4.4. ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผลเพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	5	4	3	2	1	
4.5. ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ	5	4	3	2	1	
4.6. ด้านการศึกษา ต้องรับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานันทนาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	
4.7. ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย	5	4	3	2	1	

4.8. ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติเหตุต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
4.9. ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนั้นนันทนาการที่เหมาะสม	5	4	3	2	1
4.10. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	5	4	3	2	1
4.11. ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนั้นนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม	5	4	3	2	1
4.12. ด้านนันทนาการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนั้นนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
4.13. ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนั้นนันทนาการอย่างเป็นระบบ	5	4	3	2	1
4.14. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น	5	4	3	2	1

5. วิชาชีพนันทนาการระดับปฏิบัติการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการ คือข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันที่เป็นสำหรับวิชาชีพนันทนาการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
5.1. การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	5	4	3	2	1	
5.2. การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	5	4	3	2	1	
5.3. การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1	
5.4. การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	5	4	3	2	1	
5.5. การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	5	4	3	2	1	
5.6. การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการนันทนาการ หรือกิจกรรมนันทนาการให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	5	4	3	2	1	
5.7. การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	5	4	3	2	1	
5.8. ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง	5	4	3	2	1	

<p>5.9. แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ทำหน้าที่เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง</p>	5	4	3	2	1	
<p>5.10. การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง</p>	5	4	3	2	1	
<p>5.11. การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และ เข้าใจในกระบวนการนันทนาการ</p>	5	4	3	2	1	

6. วิชาชีพหัวหน้าการระดับปฏิบัติการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติตนอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติตนในระดับปฏิบัติการ คือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติ ที่ตั้งอยู่บนหลักการแห่งคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพหัวหน้าการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
6.1. เป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	5	4	3	2	1	
6.2. เป็นมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	5	4	3	2	1	
6.3. มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม	5	4	3	2	1	
6.4. มีความซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	5	4	3	2	1	
6.5. มีความเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	5	4	3	2	1	
6.6. มีใจอุทิศ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้น ต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	5	4	3	2	1	
6.7. มีบุคลิกภาพดี ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น นำชื่นชม	5	4	3	2	1	

<p>6.8. มีมนุษยสัมพันธ์ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี</p>	5	4	3	2	1	
<p>6.9. มีศีลธรรม ต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท</p>	5	4	3	2	1	

7. วิชาชีพนันทนาการระดับผู้จัดการ ต้องมีมาตรฐานความรู้อะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานความรู้ในระดับผู้จัดการ คือข้อกำหนดทางด้านคุณวุฒิการศึกษา ความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพนันทนาการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
7.1. ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	5	4	3	2	1	
7.2. ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ	5	4	3	2	1	
7.3. ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	
7.4. ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	5	4	3	2	1	
7.5. ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ	5	4	3	2	1	
7.6. ด้านการศึกษา ต้องได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานันทนาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	
7.7. ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย	5	4	3	2	1	

7.8. ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติเหตุต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
7.9. ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการที่เหมาะสม	5	4	3	2	1
7.10. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	5	4	3	2	1
7.11. ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม	5	4	3	2	1
7.12. ด้านนันทนาการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
7.13. ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ	5	4	3	2	1
7.14. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น	5	4	3	2	1

8.วิชาชีพนันทนาการระดับผู้จัดการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับผู้จัดการ คือข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันที่เป็นสำหรับวิชาชีพนันทนาการ	ระดับ ความคิดเห็น มากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
8.1. การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	5	4	3	2	1	
8.2. การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	5	4	3	2	1	
8.3. การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1	
8.4. การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	5	4	3	2	1	
8.5. การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	5	4	3	2	1	
8.6. การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการนันทนาการ หรือกิจกรรม นันทนาการให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	5	4	3	2	1	
8.7. การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	5	4	3	2	1	
8.8. ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง	5	4	3	2	1	

<p>8.9. แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ทำหน้าที่เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง</p>	5	4	3	2	1	
<p>8.10. การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง</p>	5	4	3	2	1	
<p>8.11. การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และ เข้าใจในกระบวนการนันทนาการ</p>	5	4	3	2	1	

9.วิชาชีพหัวหน้าการระดับผู้จัดการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติตนอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติตนในระดับผู้จัดการ คือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติ ที่ตั้งอยู่บนหลักการแห่งคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพหัวหน้าการ	ระดับ ความคิดเห็น มากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
9.1. เป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	5	4	3	2	1	
9.2. เป็นมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	5	4	3	2	1	
9.3. มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม	5	4	3	2	1	
9.4. มีความซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	5	4	3	2	1	
9.5. มีความเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าตัดสินใจทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	5	4	3	2	1	
9.6. มีใจอุทิศ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	5	4	3	2	1	
9.7. มีบุคลิกภาพดี ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม	5	4	3	2	1	

<p>9.8. มีมนุษยสัมพันธ์</p> <p>ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี</p>	5	4	3	2	1	
<p>9.9. มีศีลธรรม</p> <p>ต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท</p>	5	4	3	2	1	

10.วิชาชีพหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ ต้องมีมาตรฐานความรู้อะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานความรู้ในระดับผู้อำนวยการคือข้อกำหนดทางด้านคุณวุฒิการศึกษา ความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
10.1. ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง	5	4	3	2	1	
10.2. ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการหนักหนาการะดับผู้อำนวยการให้ประสบผลสำเร็จ	5	4	3	2	1	
10.3. ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1	
10.4. ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้	5	4	3	2	1	
10.5. ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ	5	4	3	2	1	
10.6. ด้านการศึกษา ต้องได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานักวิชาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	4	3	2	1	
10.7. ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่นด้วย	5	4	3	2	1	
10.8. ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกัน	5	4	3	2	1	

ภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติเหตุต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ					
10.9. ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจและเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนั้นทางการที่เหมาะสม	5	4	3	2	1
10.10. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ	5	4	3	2	1
10.11. ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนั้นทางการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม	5	4	3	2	1
10.12. ด้านนันทนาการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
10.13. ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ	5	4	3	2	1
10.14. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น	5	4	3	2	1

11. วิชาชีพหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับผู้อำนวยการ คือข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันที่เป็นสำหรับวิชาชีพหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
11.1. การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	5	4	3	2	1	
11.2. การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	5	4	3	2	1	
11.3. การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1	
11.4. การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ	5	4	3	2	1	
11.5. การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ	5	4	3	2	1	
11.6. การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการหนักหนาการะดับ หรือกิจกรรมหนักหนาการะดับให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้	5	4	3	2	1	
11.7. การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร	5	4	3	2	1	
11.8. ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง	5	4	3	2	1	
11.9. แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ทำหน้าที่เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ	5	4	3	2	1	

แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง						
11.10. การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง	5	4	3	2	1	
11.11. การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจ ในกระบวนการนันทนาการ	5	4	3	2	1	

12. วิชาชีพหนักหนาการะดับผู้อำนวยการ ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติตนอะไรบ้าง ซึ่งมาตรฐานการปฏิบัติตนในระดับผู้อำนวยการ คือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติที่ตั้งอยู่บนหลักการแห่งคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นต่อการเข้าสู่วิชาชีพหนักหนากา	ระดับ ความคิดเห็น มากที่สุด » น้อยที่สุด					เหตุผล
12.1. เป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	5	4	3	2	1	
12.2. เป็นมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง	5	4	3	2	1	
12.3. มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม	5	4	3	2	1	
12.4. มีความซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง	5	4	3	2	1	
12.5. มีความเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์	5	4	3	2	1	
12.6. มีใจอุทิศ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา	5	4	3	2	1	
12.7. มีบุคลิกภาพดี ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม	5	4	3	2	1	

12.8. มีมนุษยสัมพันธ์ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี	5	4	3	2	1	
12.9. มีศีลธรรม ต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท	5	4	3	2	1	

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญที่แสดงความคิดเห็นโดยละเอียดและครบถ้วน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพพนักงานนันทนาการในประเทศไทย ด้วยเทคนิคเดลฟาย จากการวิจัยครั้งนี้

ด้วยความเคารพ

จิตติมา ประมลบาล

แบบประเมิน เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย

คำชี้แจง

ให้ผู้ประเมิน พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีสาขานันทนาการ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับสาขานันทนาการ ว่ามีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการให้ขีด **P** ลงในช่องระดับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพข้อใดที่ตรงกับคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีสาขานันทนาการ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับสาขานันทนาการ ถือว่ามี 1 คะแนน ส่วนเกณฑ์มาตรฐานข้อใดที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีสาขานันทนาการ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับสาขานันทนาการถือว่ามี 0 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณา

เกณฑ์มาตรฐานข้อใดที่ได้รับค่าคะแนนจากการประเมินตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าเกณฑ์มาตรฐานข้อนั้นมีความเป็นปรนัย(Objectivity)

ข้อมูลของผู้ถูกประเมิน

1. จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (ระบุ).....
2. สาขาวิชาเอก นันทนาการ พลศึกษา
 การจัดการกีฬา อื่นๆ(ระบุ).....
3. สถาบันการศึกษา .....
4. สถานภาพปัจจุบัน เรียนต่อ (ตอบข้อ5) ทำงาน (ตอบข้อ 6-7)
5. เรียนต่อสาขา ..... สถาบัน .....
6. ทำงานสาขา ..... อายุงาน .....
7. ชื่อสถานที่ทำงาน .....

เกณฑ์มาตรฐาน	รายการประเมิน	ตรงตาม เกณฑ์ 1	ไม่ตรงตาม เกณฑ์ 0
มาตรฐานด้านความรู้ของนักนันทนาการวิชาชีพ	1.1 ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงิน และลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง		
	1.2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ		
	1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
	1.4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้		
	1.5 ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ		
	1.6 ด้านการศึกษา ต้องรับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานันทนาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
	1.7 ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย		
	1.8 ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติเหตุต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ		
	1.9 ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการที่เหมาะสม		

เกณฑ์มาตรฐาน	รายการประเมิน	ตรงตาม เกณฑ์ 1	ไม่ตรงตาม เกณฑ์ 0
มาตรฐานด้านความรู้ของนักนันทนาการวิชาชีพ	1.10 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ		
	1.11 ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม		
	1.12 ด้านนันทนาการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
	1.13 ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ		
	1.14 ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น		

เกณฑ์ มาตรฐาน	รายการประเมิน	ตรงตาม เกณฑ์ 1	ไม่ตรงตาม เกณฑ์ 0
มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานของนักสหภาพวิชาชีพ	2.1 การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก		
	2.2 การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด		
	2.3 การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม		
	2.4 การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ		
	2.5 การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ		
	2.6 การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและจัดการโครงการนันทนาการ หรือกิจกรรมนันทนาการ ให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ด้วยการออกแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้		
	2.7 การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร		
	2.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่แห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง		
	2.9 แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง		
	2.10 การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง		
	2.11 การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจในกระบวนการนันทนาการ		

เกณฑ์ มาตรฐาน	รายการประเมิน	ตรงตาม เกณฑ์ 1	ไม่ตรงตาม เกณฑ์ 0
มาตรฐานด้านการปฏิบัติของนักทนาการวิชาชีพ	3.1 เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข		
	3.2 เป็นมืออาชีพ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง		
	3.3 มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม		
	3.4 มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง		
	3.5 มีความเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์		
	3.6 มีใจอุทิศ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อน ประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา		
	3.7 มีบุคลิกภาพดี เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม		
	3.8 มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี		
	3.9 มีศีลธรรม เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท		

แบบประเมิน

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการ

คำชี้แจง

- แบบประเมินฉบับนี้ เป็นเครื่องมือสำหรับตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย
- แบบประเมินฉบับนี้ใช้พิจารณาจากคุณสมบัติของบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา นันทนาการทั่วประเทศ จำนวน 15 คน และไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา นันทนาการ แต่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในสาขานันทนาการจำนวน 15 คน
- แบบประเมินฉบับนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัย (Objectivity) ของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย
- แบบประเมินฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ความเป็นปรนัย (Objectivity) ของการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ช่องว่างเพื่อให้ท่านได้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่านตามความเป็นจริง

ตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการตามโครงสร้างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ นันทนาการในประเทศไทย ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 3 ด้านที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ใน 3 ระดับ รวมเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ข้อ

- การให้คะแนน เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแต่ละข้อที่ตรงกับคุณสมบัติของผู้ที่ถูกประเมิน จะได้รับ 1 คะแนนในแต่ละข้อของมาตรฐานวิชาชีพ เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแต่ละข้อที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของผู้ที่ถูกประเมิน จะได้รับ 0 คะแนนในแต่ละข้อของมาตรฐานวิชาชีพ
- การประเมิน เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพแต่ละด้านต้องได้รับคะแนนการประเมินตั้งแต่ร้อยละ 70 จึงจะถือว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนี้มีความเป็นปรนัย(Objectivity)

ใบบันทึกการประเมิน

ตอนที่ 1 ช่องว่างเพื่อให้ท่านได้ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่านตามความเป็นจริง

8. ชื่อ – สกุล .....
9. ระดับการศึกษา   ปริญญาตรี   ปริญญาโท
     ปริญญาเอก   อื่นๆ (ระบุ).....
10. สาขาวิชาเอก   นันทนาการ   พลศึกษา
     การจัดการกีฬา   อื่นๆ(ระบุ).....
11. สถาบันการศึกษา .....
12. สถานภาพปัจจุบัน   เรียนต่อ (ตอบข้อ6)   ทำงาน (ตอบข้อ 7)
13. เรียนต่อสาขา ..... สถาบัน .....
14. ทำงานสาขา ..... หน่วยงาน .....
15. ชื่อสถานที่ทำงาน .....

ตอนที่ 2 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการตามโครงสร้างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ นันทนาการในประเทศไทย ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 3 ด้านที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย รวมเป็นเกณฑ์มาตรฐาน 34 ข้อ

1. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านความรู้ ประกอบด้วยข้อกำหนดด้านความรู้ คุณวุฒิการศึกษา และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีความจำเป็นสำหรับการเข้าสู่วิชาชีพนันทนาการ ด้วยการนำองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ตรงตามเกณฑ์ ได้ 1	ไม่ตรงตามเกณฑ์ ได้ 0
1.1 ด้านการเงิน ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการเงิน สามารถอ่านบัญชีการเงินและลงบันทึกบัญชีการเงินได้อย่างถูกต้อง		
1.2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบการตลาด เพื่อสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาโครงการนันทนาการให้ประสบผลสำเร็จ		
1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีความรู้ในกระบวนการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
1.4 ด้านการประเมินผล ต้องมีความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล เพื่อสามารถวัดผลของการดำเนินโครงการ และประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม สรุปเป็นเอกสารรายงานผลได้		
1.5 ด้านการเมืองและการปกครอง ต้องมีความรู้ในระบบการเมืองและการปกครอง เพื่อสามารถรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการ		
1.6 ด้านการศึกษา ต้องรับคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขานันทนาการเป็นอย่างน้อย หรือผ่านการฝึกอบรมในสาขานันทนาการจากสถาบันที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
1.7 ด้านการสื่อสาร ต้องมีความรู้และเข้าใจในกระบวนการการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย		

1.เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านความรู้ ประกอบด้วยข้อกำหนดด้านความรู้ คุณวุฒิการศึกษา และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่มีความจำเป็นสำหรับการเข้าสู่วิชาชีพนันทนาการ ด้วยการนำองค์ความรู้ด้านต่างๆเหล่านี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ตรงตามเกณฑ์ ได้ 1	ไม่ตรงตามเกณฑ์ ได้ 0
1.8 ด้านความปลอดภัย ต้องมีความรู้พื้นฐานในระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย และการแก้ไข เพื่อสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจในการควบคุมดูแลอุบัติภัยต่างๆได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ		
1.9 ด้านจิตวิทยา ต้องมีความรู้ในหลักการทางจิตวิทยา เพื่อสามารถสร้างแรงจูงใจ และเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการในระดับต่างๆของมนุษย์ อันมีผลต่อการจัดโครงการนันทนาการที่เหมาะสม		
1.10 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ต้องมีความรู้ในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ		
1.11 ด้านเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ในเทคโนโลยีและอุปกรณ์สมัยใหม่อยู่เสมอ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม		
1.12 ด้านนันทนาการ ต้องมีความรู้พื้นฐานในปรัชญานันทนาการ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดโครงการนันทนาการ จัดกิจกรรม และนำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
1.13 ด้านวิทยาศาสตร์ ต้องมีความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดโครงการนันทนาการอย่างเป็นระบบ		
1.14 ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น		

2. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางในการทำหน้าที่ประจำวัน ที่นันทนาการวิชาชีพ จำเป็นต้องยึดถือเป็นกรอบพื้นฐานในการทำงานตามหน้าที่	ตรงตามเกณฑ์ ได้ 1	ไม่ตรงตามเกณฑ์ ได้ 0
2.1 การแก้ปัญหา ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก ด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก		
2.2 การควบคุมดูแล ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด		
2.3 การจัดกิจกรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบการจัดกิจกรรม		
2.4 การทำงานเป็นทีม ทำหน้าที่ร่วมกับคนหมู่มาก มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ		
2.5 การบริการ ทำหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ		
2.6 การบริหาร ทำหน้าที่บริหารและ จัดการโครงการนันทนาการ หรือกิจกรรม นันทนาการให้สามารถดำเนินลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการออกแบบ กำหนด และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้		
2.7 การประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ออกสู่ภายนอกอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทนองค์กร		
2.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซง		

<p>2. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพนันทนาการด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยข้อกำหนดที่ใช้เป็นแนวทางในการทำหน้าที่ประจำวัน ที่ นันทนาการวิชาชีพ จำเป็นต้องยึดถือเป็นกรอบพื้นฐานในการ ทำงานตามหน้าที่</p>	<p>ตรง ตามเกณฑ์ ได้ 1</p>	<p>ไม่ตรง ตามเกณฑ์ ได้ 0</p>
<p>2.9 แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ ทำหน้าที่เข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง</p>		
<p>2.10 การส่งเสริมและสนับสนุน ทำหน้าที่ในการสร้างและเปิดโอกาสให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง</p>		
<p>2.11 การให้คำแนะนำ ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำ ให้เกิดความรู้และเข้าใจใน กระบวนการนันทนาการ</p>		

3. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพหนักหนากการด้านการปฏิบัติตน ประกอบด้วยข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาคุณลักษณะที่จำเป็นของหนักหนากการวิชาชีพ	ตรงตามเกณฑ์ ได้ 1	ไม่ตรงตามเกณฑ์ ได้ 0
3.1 เป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข		
3.2 เป็นมืออาชีพ ต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรอง		
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องเป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ ด้วยการประยุกต์ดัดแปลง ให้ทันสมัยอยู่เสมอก่อให้เกิดความหลากหลาย น่าสนุก และน่าติดตาม		
3.4 มีความซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่นทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูดและตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนจากความจริง		
3.5 มีความเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์		
3.6 มีใจอุทิศ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา		
3.7 มีบุคลิกภาพดี ต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางและการแสดงออกที่ดีที่สุด มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น น่าชื่นชม		
3.8 มีมนุษยสัมพันธ์ ต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี		
3.9 มีศีลธรรม ต้องเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท		

ภาคผนวก ข

- ร่าง -

มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย

หลักการและเหตุผล

มาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของนักนันทนาการวิชาชีพในการให้บริการนันทนาการแก่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ นักนันทนาการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบภายใต้มาตรฐานที่กำหนดเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณค่าแห่งตนตามปรัชญานันทนาการ

คำจำกัดความ

นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม หรือ โครงการ ที่ให้บริการโดยนักนันทนาการวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ มารับบริการในเวลาของตนเองมีความปรารถนาเข้าร่วม ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจภายในตนเอง เพื่อเป็นการสร้างความสุข ความพึงพอใจ และส่งผลต่อการสร้างคุณค่าให้กับตัวเอง อันเป็นการพัฒนาประสบการณ์สู่การคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญานันทนาการ

นักนันทนาการวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้านนันทนาการ ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพ อันประกอบด้วย การได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย หรือ ได้รับการอบรมและฝึกฝนประสบการณ์ ด้านนันทนาการมาเป็นพิเศษ เป็นผู้ที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของนักนันทนาการวิชาชีพ

มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง ข้อปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับวิชาชีพนักนันทนาการ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านความรู้ และประสบการณ์ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน อันเป็นโครงสร้างแห่งมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานด้านความรู้ หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิและหลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรม และระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ถือเป็นข้อปฏิบัติในการปฏิบัติงานตามหน้าที่แห่งมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติ ยึดหลักการแห่งคุณธรรมและจริยธรรม ในการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ

การจัดโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพสำหรับนักนันทนาการ กำหนดให้จัดระดับการทำหน้าที่ออกเป็น 3 ระดับ เพื่อเป็นการกำหนดบทบาทในการทำหน้าที่ทางวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดระดับของนักนันทนาการวิชาชีพออกเป็น 3 ระดับนี้ มีเกณฑ์การพิจารณาจากการได้รับปริญญาในสาขานันทนาการ และประสบการณ์ของการทำงานในสาขาวิชาชีพ ดังนี้

1. **ระดับผู้ปฏิบัติการ** มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขานันทนาการ เป็นอย่างน้อย
 น้อย หรือ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนันทนาการจากองค์กรนันทนาการ และมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขา ไม่ถึง 5 ปี เป็นผู้ทำงานในขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบงานตามที่ได้รับมอบหมาย
2. **ระดับผู้จัดการ** มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขานันทนาการ เป็นอย่างน้อย หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนันทนาการจากองค์กรนันทนาการมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขา มากกว่า 5 ปี เป็นผู้ทำงานประสานระหว่างระดับสูงและระดับเบื้องต้น ทำงานด้วยทักษะและความชำนาญเฉพาะทาง

3. **ระดับผู้อำนวยการ** มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขานันทนาการ มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขานันทนาการ หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนันทนาการจากองค์กร นันทนาการเป็นอย่างน้อย มีประสบการณ์ในการทำงานใน สาขามากกว่า 5 ปี เป็นผู้ทำหน้าที่วางแผน และกำหนด นโยบาย มีความสามารถและความชำนาญเฉพาะทางใน ระดับสูงจนเป็นที่ยอมรับ

ตำแหน่ง   หัวหน้าหนทางการวิชาชีพระดับปฏิบัติการ

เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ทำงานระดับเบื้องต้น ทำงานชั้นพื้นฐานตามที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้ต้องการความรู้จากคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานันทนาการซึ่งสามารถนำความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ดั่งมีแนวทางของการทำงานตามองค์ความรู้ ดังนี้

1. ความรู้ด้านการตลาด

นำความรู้ที่เกี่ยวข้องในทุกรูปแบบ ทั้งในเรื่องของต้นทุน ทรัพยากร บุคลากร และการวางแผน ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ต่าง ๆ มาดำเนินงานสร้างแผนการตลาดให้กิจกรรมหรือโครงการนันทนาการที่ได้รับมอบหมาย ได้รับความสนใจจากประชาชน เพื่อให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

2. ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์

นำความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ อันประกอบด้วย การเลือกใช้สื่อ การสื่อสารออกแบบสื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารเป็นลำดับด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และกระบวนการประชาสัมพันธ์ มาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความรู้ด้านการสื่อสาร

นำความรู้ของกระบวนการการสื่อสาร ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย ทั้งความหมาย การตีความ และหลักไวยากรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความรู้ด้านความปลอดภัย

นำความรู้ขั้นพื้นฐานด้านระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการแก้ไข มาใช้ในการตัดสินใจและกำกับควบคุมดูแลเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง หรือ อุบัติภัยต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

5. ความรู้ด้านจิตวิทยา

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในหลักการทางจิตวิทยา และเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ รู้จักขีดความสามารถและความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ นำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจ อันมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการนั้นหน้าการ

6. ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมความสะอาด มาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมความสะอาดต่างๆ ให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

7. ความรู้ด้านเทคโนโลยี

นำความรู้ด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์สมัยใหม่ และข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือ โครงการนั้นหน้าการได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

8. ความรู้ด้านนันทนาการ

นำความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญานันทนาการ เข้าใจในบทบาทของผู้นำนันทนาการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต รู้จักคุณค่าของการใช้เวลา มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือโครงการนั้นหน้าการ ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

9. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์

นำความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รู้จักระบบธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตรอบตัว การทำงานเป็นระบบและมีขั้นตอน เพื่อนำมาใช้ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต

10. ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

นำความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม มาดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่หลากหลาย ตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ภายใต้อความเข้าใจในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง

ความเชื่อท้องถิ่น ความแตกต่างทางศาสนา การใช้วิถีชีวิตของแต่ละชุมชน และกลุ่มชนภาคต่างๆ ให้เหมาะสมต่อประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างถูกต้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา

แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก แบบเฉพาะหน้าด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ทำหน้าที่แก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อเป็นการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

2. ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล

ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โดยมีกำนันที่กข้อมูลเพื่อสรุปเป็นรายงานในการติดตามผล

3. ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรม

จัดการ ดูแล และจัดกิจกรรมนันทนาการ ตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มกิจกรรมไปจนจบกระบวนการของการจัดกิจกรรม เป็นผู้นำกิจกรรม ด้วยการแสดง และสาธิตการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือจากผู้เข้าร่วม นำกิจกรรมด้วยความหลากหลาย ให้เกิดความสนุกสนาน อย่างสร้างสรรค์ เพื่อเกิดการพัฒนาตน

4. ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม

ทำงานร่วมกับคนหมู่มาก มีการประสานงาน และแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามได้ในเวลาเดียวกัน ทำงานภายใต้คำสั่งการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทำหน้าที่ในการให้บริการ

ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ ทำหน้าที่ตามตารางกิจกรรมประจำวันด้วยใจบริการ แสดงความห่วงใยและอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นอย่างเท่าเทียม

6. ทำหน้าที่ในการบริหาร

บริหารกิจกรรมนั้นหน้าการได้อย่างเป็นระบบและระเบียบ ด้วยการกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม กำหนดจำนวนการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากรรวมถึงการกำหนดหน้าที่และขั้นตอนในการทำงาน ตลอดจนการใช้งบประมาณในโครงการ และการเตรียมความพร้อมในการดูแลรักษาความปลอดภัย เพื่อจัดเตรียมระบบการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

7. ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์

เป็นตัวแทนขององค์กร ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ และประชาสัมพันธ์ให้ความกระจ่างในข้อมูลต่างๆ ใช้สื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารอย่างเป็นระบบ

8. ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ

ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระจากแรงกดดันภายนอก โดยถือบทบัญญัติแห่งวิชาชีพเป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานของวิชาชีพ

9. ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน

ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองด้วยนั้นหน้าการอย่างต่อเนื่อง

10. ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

เป็นผู้อธิบาย บรรยาย สาธิต สอน ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การใช้เวลา และการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการนั้นหน้าการ

คุณสมบัติของการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ

1. เป็นประชาธิปไตย

เป็นผู้ที่ยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

2. เป็นมืออาชีพ

เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน

3. มีความคิดสร้างสรรค์

เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ โดยการประยุกต์ ดัดแปลง จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความน่าสนใจ และน่าติดตามในผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. มีความซื่อสัตย์

เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูด และตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง

5. ความเป็นผู้นำ

เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์ ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ พร้อมทำงานหนัก เสียสละ มีความน่าเชื่อถือ

6. มีใจอุทิศ

เป็นผู้ที่มีใจอุทิศ จิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา และสามารถเสียสละได้เสมอ

7. มีบุคลิกภาพดี

เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะท่าทาง และการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น มีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย เป็นมิตรน่าชื่นชม

8. มีมนุษยสัมพันธ์

เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี

9. มีศีลธรรม

เป็นผู้มีศีลธรรม ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท

ตำแหน่ง   หัวหน้าหนทางการวิชาชีพระดับผู้จัดการ

เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ทำงานระดับอาวุโส ทำหน้าที่จัดการประสานงาน และวางแผนการทำงานตามได้รับมอบหมายจากระดับนโยบาย ภายใต้องค์ความรู้จากคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานันทนาการซึ่งสามารถนำความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีแนวทางดังนี้

1. ความรู้ด้านการเงิน

นำความรู้และความเข้าใจในระบบการเงินและการบัญชี มาทำการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ประจำวัน การคำนวณต้นทุน การวางแผนระดมทุน และลงบันทึกบัญชีการเงินขั้นพื้นฐานได้อย่างถูกต้อง

2. ความรู้ด้านการตลาด

นำความรู้ที่เกี่ยวข้องในทุกรูปแบบ ทั้งในเรื่องของต้นทุน ทรัพยากร บุคลากร และการวางแผน ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ต่าง ๆ มาดำเนินงานสร้างแผนการตลาดให้กิจกรรมหรือโครงการนันทนาการที่ได้รับมอบหมาย ได้รับความสนใจจากประชาชน เพื่อให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม และสามารถบริหารจัดการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

3. ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์

นำความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ อันประกอบด้วย การเลือกใช้สื่อ การสื่อสารออกแบบสื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารเป็นลำดับด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และกระบวนการประชาสัมพันธ์ มาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความรู้ด้านการประเมินผล

นำความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล มาใช้ในการวัดและประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ ประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน สรุปและวิเคราะห์เป็นเอกสารรายงานผลได้อย่างถูกต้อง

5. ความรู้ด้านการเมืองและการปกครอง

นำความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองและการปกครอง มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและจัดการโครงการนันทนาการอย่างรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง

และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนั้นธนาคาร ให้สามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไปอย่างราบรื่น

6. ความรู้ด้านการสื่อสาร

นำความรู้ของกระบวนการการสื่อสาร ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย ทั้งความหมาย การตีความ และหลักไวยากรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ความรู้ด้านความปลอดภัย

นำความรู้ขั้นพื้นฐานด้านระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการแก้ไข มาใช้ในการตัดสินใจและกำกับควบคุมดูแลเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง หรือ อุบัติภัยต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

8. ความรู้ด้านจิตวิทยา

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในหลักการทางจิตวิทยา และเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ รู้จักขีดความสามารถและความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ นำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจ อันมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการนั้นธนาคาร

9. ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก มาใช้จัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

10. ความรู้ด้านเทคโนโลยี

นำความรู้ด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์สมัยใหม่ และข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือ โครงการนั้นธนาคารได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

11. ความรู้ด้านนันทนาการ

นำความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญานันทนาการ เข้าใจในบทบาทของผู้นำนันทนาการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต รู้จักคุณค่าของการใช้เวลา มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือโครงการนันทนาการ ในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

12. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์

นำความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รู้จักระบบธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตรอบตัว การทำงานเป็นระบบและมีขั้นตอน เพื่อนำมาใช้ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการอย่างเป็นขั้นตอน ด้วยความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต

13. ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

นำความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม มาดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่หลากหลาย ตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ภายใต้อำนาจและความเข้าใจในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง ความเชื่อท้องถิ่น ความแตกต่างทางศาสนา การใช้วิถีชีวิตของแต่ละชุมชน และกลุ่มชนภาคต่างๆ ให้เหมาะสมต่อประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างถูกต้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา

แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก แบบเฉพาะหน้าด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ทำหน้าที่แก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อเป็นการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

2. ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแล

ควบคุมดูแลการดำเนินโครงการ การจัดกิจกรรม ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วม โดยมีการบันทึกข้อมูลเพื่อสรุปเป็นรายงานในการติดตามผล

3. ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม

ทำงานร่วมกับคนหมู่มาก มีการประสานงาน และแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามได้ในเวลาเดียวกัน ทำงานภายใต้คำสั่งการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทำหน้าที่ในการให้บริการ

ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ และเอาใจใส่ในงานโดยปราศจากอคติ ทำหน้าที่ตามตารางกิจกรรมประจำวันด้วยใจบริการ แสดงความห่วงใยและอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นอย่างเท่าเทียม

5. ทำหน้าที่ในการบริหาร

บริหารกิจกรรมนั้นหน้าการได้อย่างเป็นระบบและระเบียบ ด้วยการกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม กำหนดจำนวนการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากรรวมถึงการกำหนดหน้าที่และขั้นตอนในการทำงาน ตลอดจนการใช้งบประมาณในโครงการ และการเตรียมความพร้อมในการดูแลรักษาความปลอดภัย เพื่อจัดเตรียมระบบการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

6. ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์

เป็นตัวแทนขององค์กร ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ และประชาสัมพันธ์ให้ความกระจ่างในข้อมูลต่างๆ ใช้สื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารอย่างเป็นระบบ

7. ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ

ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระจากแรงกดดันภายนอก โดยถือบทบัญญัติแห่งวิชาชีพเป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานของวิชาชีพ

8. ทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ

ทำหน้าที่ในการเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่อยู่ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

9. ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน

ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองด้วยนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

10. ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

เป็นผู้อธิบาย บรรยาย สาธิต สอน ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การใช้เวลา และการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการนันทนาการ

คุณสมบัติของการเป็นนันทนาการวิชาชีพ

1. เป็นประชาธิปไตย

เป็นผู้ที่ยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

2. เป็นมืออาชีพ

เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน

3. มีความคิดสร้างสรรค์

เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ โดยการประยุกต์ดัดแปลง จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความน่าสนใจ และน่าติดตามในผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. มีความซื่อสัตย์

เป็นผู้ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูด และตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง

5. มีความเป็นผู้นำ

เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์ ทำหน้าที่ด้วยความชาญฉลาด พร้อมทำงานหนัก เสียสละ มีความน่าเชื่อถือ

6. มีใจอุทิศ

เป็นผู้ที่มีใจอุทิศ จิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา และสามารถเสียสละได้เสมอ

7. มีบุคลิกภาพดี

เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะท่าทาง และการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น มีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย เป็นมิตรน่าชื่นชม

8. มีมนุษยสัมพันธ์

เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี

9. มีศีลธรรม

เป็นผู้มีศีลธรรม ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท

ตำแหน่ง   หัวหน้าหนกการวิชาชีพระดับผู้อำนวยการ

เป็นผู้ทำหน้าที่ในระดับผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรู้ควบคู่ประสบการณ์สูงในการทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และแนวทางการทำงาน พร้อมกับควบคุมดูแลการทำงานที่มอบหมายด้านต่างๆ ให้สำเร็จตามที่ได้มอบหมาย ภายใต้ต้องค้ความรู้จากคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานันทนการ นำความรู้ด้านต่างๆ มาใช้ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ดังมีแนวทางดังนี้

1. ความรู้ด้านการเงิน

นำความรู้และความเข้าใจในระบบการเงินและการบัญชี มาทำการวางแผน คำนวณต้นทุน วางแผนระดมทุน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือโครงการนันทนการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

2. ความรู้ด้านการตลาด

นำความรู้ที่เกี่ยวข้องในทุกรูปแบบ ทั้งในเรื่องของต้นทุน ทรัพยากร บุคลากร และการวางแผน ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้เป็นนโยบาย กำหนดเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการตลาด ให้การจัดกิจกรรมหรือโครงการนันทนการนั้นๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

3. ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์

นำความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์ อันประกอบด้วย การเลือกใช้สื่อ การสื่อสารออกแบบสื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และกระบวนการประชาสัมพันธ์ มากำหนดใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารออกสู่สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความรู้ด้านการประเมินผล

นำความรู้ในหลักการการวัดและประเมินผล มาใช้เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ ของบุคลากร สามารถสรุปและวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการได้อย่างถูกต้อง

5. ความรู้ด้านการเมืองและการปกครอง

นำความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองและการปกครอง มาใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดการโครงการนั้นทางการเมือง ได้อย่างรู้เท่าทันนโยบายทางการเมือง และนโยบายการปกครองรูปแบบต่างๆ อันมีผลต่อการจัดโครงการนั้นทางการเมือง ให้สามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไปอย่างราบรื่น

6. ความรู้ด้านการสื่อสาร

นำความรู้ของกระบวนการการสื่อสาร ทั้งการพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ทั้งนี้รวมไปถึงการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาท้องถิ่นด้วย ทั้งความหมาย การตีความ และหลักไวยากรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสาร สามารถทำการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ความรู้ด้านความปลอดภัย

นำความรู้ขั้นพื้นฐานด้านระบบการรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการแก้ไข มากำหนดใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและกำกับควบคุมดูแลเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง หรือ อุบัติภัยต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

8. ความรู้ด้านจิตวิทยา

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในหลักการทางจิตวิทยา และเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ รู้จักขีดความสามารถและความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ นำมากำหนดเป็นนโยบายในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการนั้นทางการเมือง

9. ความรู้ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

นำความรู้ขั้นพื้นฐานในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก มาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการจัดการ จัดเก็บ และบำรุงรักษาทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้มีพร้อมต่อการใช้งานอยู่เสมอ

10. ความรู้ด้านเทคโนโลยี

นำความรู้ด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์สมัยใหม่ และข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย มาใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดกิจกรรม หรือ โครงการ

นั้นหนาการได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม เพื่อเป็นการพัฒนากิจกรรมให้มีรูปแบบต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย

11. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์

นำความรู้พื้นฐานในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รู้จักระบบธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตรอบตัว การทำงานเป็นระบบและมีขั้นตอน เพื่อนำมาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการอย่างเป็นขั้นตอนด้วยความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต

12. ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณี

นำความรู้และความเข้าใจในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม มาใช้เป็นนโยบายในการดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่หลากหลาย ตามวิถีชีวิตของชุมชนแต่ละท้องถิ่น ภายใต้ความเข้าใจในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง ความเชื่อท้องถิ่น ความแตกต่างทางศาสนา การใช้วิถีชีวิตของแต่ละชุมชน และกลุ่มชนภาคต่างๆ ให้เหมาะสมต่อประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างถูกต้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบ

1. ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา

แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งภายใน และภายนอก แบบเฉพาะหน้าด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ทำหน้าที่แก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นด้วยการตัดสินใจที่ชาญฉลาด โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อเป็นการลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น

2. ทำหน้าที่ในการทำงานเป็นทีม

ทำงานร่วมกับคนหมู่มาก มีการประสานงาน และแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ด้วยความสามัคคีและสร้างความร่วมมือ สามารถเป็นผู้นำและเป็นผู้ตามได้ในเวลาเดียวกัน ทำงานภายใต้คำสั่งการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทำหน้าที่ในการบริหาร

บริหารกิจกรรมนั้นนันทนาการได้อย่างเป็นระบบและระเบียบ ด้วยการกำหนดข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม กำหนดจำนวนการใช้ สถานที่ อุปกรณ์ และบุคลากรรวมถึงการกำหนดหน้าที่และขั้นตอนในการทำงาน ตลอดจนการใช้งบประมาณในโครงการ

และการเตรียมความพร้อมในการดูแลรักษาความปลอดภัย เพื่อจัดเตรียมระบบการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

4. ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์

เป็นตัวแทนขององค์กร ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ และประชาสัมพันธ์ให้ความกระจ่างในข้อมูลต่างๆ ใช้สื่อและวางแผนการเผยแพร่ข่าวสารอย่างเป็นระบบ

5. ทำหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งวิชาชีพ

ทำหน้าที่ตามข้อกำหนดทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด ไม่สนใจต่อการแทรกแซงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระจากแรงกดดันภายนอก โดยถือบทบัญญัติแห่งวิชาชีพเป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานของวิชาชีพ

6. ทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิชาชีพ

ทำหน้าที่ในการเข้าร่วมการประชุม สัมมนา ในสาขาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่อยู่ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

7. ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน

ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองด้วยนันทนาการอย่างต่อเนื่อง

8. ทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

เป็นผู้อธิบาย บรรยาย สาธิต สอน ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การใช้เวลา และการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการนันทนาการ

คุณสมบัติของการเป็นนักนันทนาการวิชาชีพ

1. เป็นประชาธิปไตย

เป็นผู้ที่ยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย เคารพในสิทธิและเสรีภาพ เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

2. เป็นมืออาชีพ

เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานขององค์ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน

3. มีความคิดสร้างสรรค์

เป็นผู้ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหน้าที่ โดยการประยุกต์ ตัดแปลง จัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ก่อให้เกิดความน่าสนใจ และน่าติดตามในผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4. มีความซื่อสัตย์

เป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่มุ่งหวังในทรัพย์สินผู้อื่น ทำหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาคำพูด และตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง

5. ความเป็นผู้นำ

เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แสดงความรับผิดชอบ และกล้าคิดกล้าทำด้วยเหตุผล พร้อมทำงานหนัก ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีในทุกสถานการณ์ ทำหน้าที่ด้วยความชาญฉลาด พร้อมทำงานหนัก เสียสละ มีความน่าเชื่อถือ

6. มีใจอุทิศ

เป็นผู้ที่มีใจอุทิศ จิตอาสา ชอบให้การช่วยเหลือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว อดทน อดกลั้นต่อสิ่งไม่พึงปรารถนา และสามารถเสียสละได้เสมอ

7. มีบุคลิกภาพดี

เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีลักษณะท่าทาง และการแสดงออกที่ดี มีความมั่นใจ ให้เกียรติผู้อื่น มีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย เป็นมิตรน่าชื่นชม

8. มีมนุษยสัมพันธ์

เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีจิตใจร่าเริง ยิ้มง่าย เป็นมิตร มองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดี

9. มีศีลธรรม

เป็นผู้มีศีลธรรม ยึดมั่นในความสงบสุข ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ปฏิบัติตนด้วยความไม่ประมาท

ภาคผนวก ค

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-1040

ที่ ศธ.0512.24 /

วันที่ มิถุนายน 2554

เรื่อง ขอเสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจริยธรรม

เรียน ประธานกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบคำขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

2. โครงร่างการวิจัย จำนวน 3 ชุด

ด้วย ข้าพเจ้า นางจิตติมา ประมลบาล นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย เพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมฯ ทั้งนี้ โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2554 เมื่อวันที่จันทร์ที่ 9 พฤษภาคม 2554 ที่ผ่านมา โดยคณะกรรมการฯ มีมติให้ปรับปรุงเอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และไต่ถามของของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และข้าพเจ้าได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการให้ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

.....
(อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภักดิ์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
วันที่ 6 / มิถุนายน / 2554

.....
(นางจิตติมา ประมลบาล)
ผู้วิจัยหลัก
วันที่ 6 / มิถุนายน / 2554

รับรองคำขอรับการพิจารณาจริยธรรม

.....
(รองศาสตราจารย์.ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

วันที่...../ มิถุนายน / 2554

ใบคำขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

1. ชื่อโครงการ (ไทย) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย
ชื่อโครงการ (อังกฤษ) A DEVELOPMENT OF RECREATION PROFESSIONALS
STANDARD IN THAILAND
2. ชื่อผู้วิจัยหลัก นางจิตติมา ประมลบาล ตำแหน่ง นิสิตดุษฎีบัณฑิต
หน่วยงาน/สถาบันที่สังกัด คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทรศัพท์ 0-2218-1040 มือถือ 081-929-5354
E-mail Address : am.ttm@hotmail.com / amcunow@gmail.com
3. กลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษา
  - 3.1 กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเปราะบาง

☐ ผู้ป่วยโรคจิต	☐ ผู้ต้องขัง
☐ เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี	☐ สตรีมีครรภ์
☐ ผู้สูงอายุที่มีความจำบกพร่อง	☐ ผู้ป่วยสมองเสื่อม
☐ คนพิการ	☐ ชนกลุ่มน้อย/ต่างศาสนา/ เชื้อชาติ
☐ ปัญญาอ่อน	☐ ผู้อพยพ
☐ ผู้ป่วยโรค.....	☐ ทหารเกณฑ์
☐ อื่นๆ	
  - 3.2 กลุ่มไม่เปราะบาง ระบุ ผู้เชี่ยวชาญสาขานันทนาการในประเทศไทย
4. สถานที่เก็บข้อมูล จำนวน (ยังไม่สามารถระบุสถานที่ชัดเจนได้) แห่ง ระบุ (ขึ้นอยู่กับ
สถานที่ทำงาน / การนัดหมายของท่านผู้เชี่ยวชาญ) ระบุสถานที่เก็บข้อมูลที่มีคณะกรรมการ
พิจารณาจริยธรรมของ
หน่วยงาน .....
5. แหล่งทุนวิจัย ระบุชื่อ (ยังไม่ได้ยื่นขอรับทุน).....

฿ อยู่ในระหว่างการพิจารณา	฿ ได้รับอนุมัติแล้ว
จำนวน/ทุนที่ได้รับ	บาท
6. โครงร่างวิทยานิพนธ์/โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ บริหารคณะ
วิทยาศาสตร์การกีฬา ครั้งที่ 3/2554 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2554
7. หน่วยงาน/สถาบันอื่นในการทำวิจัย (ทำวิจัยร่วมกันหลายแห่ง) .....

8. สิ่งที่ส่งมาด้วย

	มี	ไม่มี	เจ้าหน้าที่บันทึก
8.1 บันทึกข้อความแจ้งความประสงค์ยื่นเสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย	P	£	£
8.2 ใบคำขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	P	£	£
8.3 ใบบินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Informed Consent Form)/หากเป็นวิทยานิพนธ์มีอาจารย์ที่ปรึกษาลงนามกำกับ	P	£	£
8.4 ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Patient/ Participant Information sheet)/หากเป็นวิทยานิพนธ์มีอาจารย์ที่ปรึกษาลงนามกำกับ	P	£	£
8.5 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย (ตารางกำหนดช่วงระยะเวลา กิจกรรมการวิจัยทุกขั้นตอน รวมทั้งการขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัย)	P	£	£
8.6 ประวัติและคุณสมบัติ ซึ่งแสดงว่ามีความสามารถดำเนินการวิจัยนี้ได้	P	£	£
8.7 โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Research Proposal) ถ้ายกเอกสารหน้าหลัง ให้มีเนื้อหาครอบคลุม ดังนี้			
8.7.1 ชื่อโครงการวิจัยเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	P	£	£
8.7.2 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย	P	£	£
8.7.3 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ขอบเขตของโครงการวิจัย	P	£	£
8.7.4 กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย	P	£	£
8.7.5 กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	P	£	£
8.7.6 รายละเอียดวิธีการติดต่อ/วิธีการเข้าถึงผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย หรือเวชระเบียน ฯลฯ	P	£	£
8.7.7 วิธีการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	£	P	£
8.7.8 เอกสารอ้างอิง	P	£	£
8.7.9 เครื่องมือวิจัย/โปรแกรมดำเนินการทดลอง/คู่มือ (ถ้ามี)	P	£	£
ระบุ 1. แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยคำถามปลายเปิด แบบมีโครงสร้าง ตามวิธีเดลฟาย รอบที่ 1			
2.			
3.			
8.7.10 เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้นว่าใบประกาศเชิญชวน ผู้เข้าร่วมวิจัย ฯลฯ	£	P	£
ระบุ			
.....			

9 ดิสเก็ต/ซีดี ฉบับสมบูรณ์ที่ประกอบด้วยข้อมูลตั้งแต่ ข้อ (8.1)-(8.7)

10. ข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติตามเงื่อนไขของคณะกรรมการฯ ดังนี้

10.1 ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ

10.2 หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย

10.3 ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด

10.4 ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ไปยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น แล้วส่งสำเนาใบแรกที่ใช้ออกสารดังกล่าวมาที่คณะกรรมการ

10.5 หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ

10.6 หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ

10.7 โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-11) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

11. ความประสงค์รับใบรับรอง (เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง)

(**P**) ภาษาไทย

( ) ภาษาอังกฤษ

เหตุผล .....

* .....

(อาจารย์ ดร.จุฬา ดิงศภักดิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

วันที่ 6 / มิถุนายน / 2554

.....

(นางจิตติมา ประมลบาล)

ผู้วิจัยหลัก

วันที่ 6 / มิถุนายน / 2554

* กรณีเป็นโครงการวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

รับรองคำขอรับการพิจารณาจริยธรรม

.....

(รองศาสตราจารย์.ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

วันที่...../ มิถุนายน / 2554

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย

ชื่อผู้วิจัย นางจิตติมา ประมลบาล ตำแหน่ง นิสิตดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาวิทยาการบริหารจัดการ
กีฬาและ

นันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่อยู่ (บ้าน) 111 / 41 ซอยโพธิ์แก้ว แยก 13 นวมินทร์ คลองกุ่ม บึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ที่บ้าน 02-948-4259 โทรศัพท์มือถือ 081-929-5354

E-mail : am.ttm@hotmail.com / amcunow@gmail.com

ขอเรียนเชิญท่านผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมในการวิจัย ซึ่งก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยในครั้งนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่า งานวิจัยครั้งนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร จึงขอความกรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่ชัดเจนได้ตลอดเวลาจากผู้วิจัย

โครงการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย ซึ่งยังไม่มีมาตรฐานวิชาชีพ อันประกอบด้วยข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการกำหนดคุณสมบัติ ความสามารถ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นที่จะทำให้ผู้ที่อยู่ในสาขาอาชีพนันทนาการ มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ประกอบกับแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานันทนาการของประเทศ ก็มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการ ซึ่งการดำเนินการตามแผนฯ จนถึงปัจจุบันนี้ ก็ยังไม่พบว่ามีพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทยให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสาขาอาชีพนันทนาการในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย เพื่อนำผลจากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ให้กับผู้ที่อยู่ในสาขาอาชีพ ให้ผู้ที่อยู่ในสาขาอาชีพนันทนาการในประเทศไทยได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถ คุณสมบัติ และทักษะตามมาตรฐานสากล และสามารถทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมนันทนาการในประเทศไทย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยแบบสหวิทยาการ คือการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเดลฟาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการในประเทศไทย ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยนั้น แบบเฉพาะเจาะจง ภายใต้ข้อกำหนดดังนี้

- 1.เป็นผู้ที่ทำงานในสาขานันทนาการในประเทศไทย
- 2.มีประสบการณ์การทำงานด้านนันทนาการตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
- 3.มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย หรือ
- 4.ได้รับการศึกษาหรืออบรมด้านนันทนาการมาเป็นพิเศษ จากองค์กรนันทนาการในระดับ

นานาชาติ

ซึ่งในการคัดค้านนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการบอกต่อ (snowball) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 แนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญต่อไปอีก 3 คน และผู้เชี่ยวชาญใน 3 คน แนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญต่อไปอีก 9 คน และผู้เชี่ยวชาญ 9 คน แนะนำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญต่อไปอีก จนได้จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 17 – 21 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ โดยผู้เชี่ยวชาญสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ

ในการดำเนินการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละรอบนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการทำการนัดหมายโดยใช้โทรศัพท์ และส่งแบบสอบถามไปล่วงหน้าทางไปรษณีย์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านและแต่ละรอบนั้น ผู้วิจัยจะใช้เวลาตั้งแต่ 45-60 นาที โดยจะพึงระวังรักษาเวลาให้อยู่ในรอบนี้ให้มากที่สุด เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อตารางการทำงานอื่น ๆ ของท่านผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจำนวนรอบของการวิจัยเดลฟายนั้น อย่างน้อยอยู่ที่ 3 รอบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยระยะห่างของแต่ละรอบของการนัดหมายนั้น ไม่เกินหนึ่งสัปดาห์ และในการสัมภาษณ์นั้นจะไม่มีบทกึ่งเทปใดๆทั้งสิ้น

ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจะนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาข้อสรุป นำมาพัฒนาเป็นโครงสร้างมาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการให้เป็นรูปธรรม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสาขาอาชีพนันทนาการ มีมาตรฐานวิชาชีพใช้ยึดถือเป็นเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม และยังเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านอื่นๆต่อไป การวิจัยครั้งนี้ จึงไม่มีความเสี่ยงเกิดขึ้นกับผู้เชี่ยวชาญ เพราะการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านนั้น จะไม่ได้รับการเปิดเผยในระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน ว่าผู้เชี่ยวชาญท่านใดมีความคิดเห็นอย่างไร ผู้วิจัยจะใช้ความระมัดระวังในการเผยแพร่ข้อมูลให้มากที่สุด โดยข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาเผยแพร่นั้นจะเป็นข้อมูลในภาพรวม ผลการวิจัยจึงนับว่าเป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ โดยหลังจากจบการสัมภาษณ์ในทุกกรอบแล้ว ผู้วิจัยจะมอบกระเช้าของขวัญผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เป็นสิ่งตอบแทนแก่ผู้เชี่ยวชาญ

หากท่านผู้เชี่ยวชาญมีข้อสงสัยประการใด ให้สอบถามเพิ่มเติมได้โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลา และหากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์หรือโทษเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยขอยืนยันว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านผู้เชี่ยวชาญจะเก็บเป็นความลับ การเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวท่านผู้เชี่ยวชาญได้นั้นจะไม่ปรากฏในรายงานการวิจัย และหากท่านผู้เชี่ยวชาญไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวนี้ ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เลขที่ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....

ข้าพเจ้า ..... ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย
ชื่อผู้วิจัย นางจิตติมา ประมลบาล
ที่อยู่ติดต่อ 111/41 ซอยโพธิ์แก้ว แยก13 นวมินทร์ คลองกุ่ม บึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240
โทรศัพท์ 081-929-5354 E-mail : am.ttm@hotmail.com / amcunow@gmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย รายละเอียด
ขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้น
จากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับ
คำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้าจึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
โดยข้าพเจ้ายินยอม เข้าร่วมกระบวนการวิจัย เรื่องการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการใน
ประเทศไทย ด้วยวิธีเดิลาพาย อย่างน้อย 3 รอบ ซึ่งแต่ละรอบใช้เวลา 45 -60 นาที ด้วยการตอบข้อ
คำถามปลายเปิด จากแบบสัมภาษณ์ และแสดงความคิดเห็นด้วยการตอบแบบสอบถาม โดยไม่มีการ
บันทึกเทปใดๆทั้งสิ้น และทำการนัดหมายการสัมภาษณ์เพื่อขอความคิดเห็นในรอบถัดไป ในอีกหนึ่ง
สัปดาห์หลังจากนี้ ซึ่งเวลาที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล
ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ ต่อข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้าตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจง
ผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะ
นำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจง
 ผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(นางจิตติมา ประมลบาล)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ

.....

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ

.....

(.....)

พยาน

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ศ.ดร.สมบัติ กาญจนกิจ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อ.เกื้อ แก้วเกตุ สมาคมศูนย์พัฒนาเยาวชน YPDC
3. รศ.ดร.คณิต เขียววิชัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. รศ.อูธร รัตนภักดิ์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
5. ศ.ดร.จรินทร์ ธานีรัตน์ ที่ปรึกษาอาวุโสอธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ
6. ผศ.ระลึก สัทธาพงษ์ กรรมการและประธานฝ่ายเทคนิค สมาคมฮอกกี้แห่งประเทศไทย
7. คุณวิวัฒน์ ชำนาญธรรม รองประธานกรรมการผู้จัดการใหญ่สวนสยาม
8. ผศ.ดร.สุวิมล ตั้งสัจจะพจน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. ผศ.พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญอิสระ
10. ผศ.พีระ มาลีหอม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. ผศ.สมควร โพธิ์ทอง คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
12. รศ.ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญอิสระ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด
อาจารย์ผู้สอนนิเวศสถิติและระเบียบวิธีวิจัย
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์-
การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นางรุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง
หัวหน้ากลุ่มนันทนาการเด็กและเยาวชน
กรมพลศึกษา และคณะกรรมการวางแผนพัฒนา
นันทนาการแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554)
3. นางสมรภัทร์ นิธิฤทธิไกร
หัวหน้ากลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักนันทนาการ กรม
พลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
4. อาจารย์บัณฑิต เทียบทอง
อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้อำนวยการออกกำลังกาย, ผู้ฝึกสอนฟุตบอลระดับ C
5. นายจตุพร ประมลบาล
อาจารย์พิเศษวิชาผู้ฝึกสอนฟุตบอล,
มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้อำนวยการหลักสูตรผู้ฝึกสอนฟุตบอลระดับขั้นต้น
,ระดับ C, และระดับ B
กรมพลศึกษา, สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย,
และสมาพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๑๐๔๐
 ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔(วช)/ วันที่ เมษายน ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางจิตติมา ประมลบาล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาวิทยาการการจัดการ การกีฬาและนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่าง วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุม ของ อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภัทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกรณี คณะกรรมการ บริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)
 ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์

๒. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางจิตติมา ประมลบาล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาวิทยาการการจัดการการกีฬา และนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.จุฬา ดิงศภัทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกรณี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวรัช นริฤทธิไกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางฐิติมา ประมลบาล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาวิทยาการการจัดการศึกษา และนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.จุฬา ดิงศภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกรณี คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๑๖

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางรุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางฐิติมา ประมลบาล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาวิทยาการการจัดการศึกษา และนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักนันทนาการในประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.จุฬา ดิงศภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกรณี คณะกรรมการบริหาร หลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จัก เป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
ฝ่ายวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐
โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๑๖

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม.๑๐๓๓๐

มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอสัมภาษณ์

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางจิตติมา ประมลบาล นิสิตดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาวิทยาการการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างการดำเนินการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย” ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.จุฑา ดิงศภักดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การวิจัยวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ใช้วิธีการเดลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขานันทนาการ จำนวน ๑๗ – ๒๑ คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection sampling) ภายใต้เกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball technique) ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้สัมภาษณ์นิสิตผู้ดำเนินการวิจัยวิทยานิพนธ์ ด้วยเทคนิคเดลฟาย อย่างน้อย ๓ รอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเข้าร่วมเป็น ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)
คณบดี

หน่วยหลักสูตรการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
ฝ่ายวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐
โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ภาคผนวก จ

ตารางการให้คะแนนค่าความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความ ความเห็น ในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพแก่นักนันทนาการในประเทศไทย	คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1			คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2			คะแนนความสอดคล้องของ ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3		
	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1
1. ท่านรู้จักใครบ้างที่เป็นนักนันทนาการวิชาชีพ ในประเทศไทย	1			1			1		
2. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีมาตรฐาน วิชาชีพด้านใดบ้าง.....	1			1			1		
3. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรประกอบด้วย ความสามารถด้านใดบ้าง.....	1			1			1		
4. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรมีการศึกษา ด้านใดบ้าง.....	1			1			1		
5. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ ควรทำหน้าที่ อะไรบ้าง.....	1			1			1		
6. ท่านคิดว่าวิชาชีพนันทนาการ ที่ควรมีใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพได้แก่ นักนันทนาการด้านใด.....	1			1			1		
7. ท่านคิดว่าวิชาชีพนันทนาการ ต้องมีจรรยาบรรณ หรือไม่ อย่างไร.....	1			1			1		
8. ท่านคิดว่านักนันทนาการวิชาชีพ จำเป็นต้องมี ประสบการณ์หรือไม่ อย่างไร.....	1			1			1		
9. ท่านคิดว่าวิชาชีพนันทนาการในประเทศไทย ควรมี องค์กรควบคุมดูแลหรือไม่ อย่างไร.....	1			1			1		
10. คำแนะนำอื่น	1			1			1		

ตารางแสดงความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ข้อ	คำจำกัดความของตัวชี้วัด	ส.ส.1	ส.ส.2	ส.ส.3	ส.ส.4	ส.ส.5	ส.ส.6	ส.ส.7	ส.ส.8	ส.ส.9	ส.ส.10					
31	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้สอนให้เขียนสื่อกาฬ ให้นำแบบเป็นร่างไปส่งเชิงชุมชน และปรับเปลี่ยนตามความเห็นของชุมชน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
34	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
35	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
37	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
39	มีน-ระชาธิ์ปึ้ง เป็นผู้จัดทำสื่อที่ครอบคลุมสื่อของชุมชนรอบพื้นที่โรงเรียนวัดศาลาสูง และมีการนำสื่อไปใช้ และใช้สื่อประชาสัมพันธ์	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ตารางแสดงความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2

ข้อ	ข้อพิจารณา	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	
ข้อ	ข้อพิจารณา	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	ความเห็น	
12.1	เป็นประโยชน์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.2	เป็นประโยชน์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.3	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.4	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.5	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.6	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.7	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.8	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2
12.9	มีความสำคัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6	4	3	2	1	5	4	3	2	1	6	4	3	2

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ผู้เขียน	นางฐิติมา ประมลบาล Mrs.Thitima Pramolbal
ที่อยู่ปัจจุบัน	111/41 ซอยโพธิ์แก้ว แยก13 นวมินทร์ บึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240
การศึกษา	ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะรัฐศาสตร์ สาขา การจัดการงานสาธารณะ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม คณะศิลปศาสตร์ สาขา การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์	The Standardization of Recreation Profession Models in Thailand. Paper presented at 1 st International Conference on Sports and Exercise Science 2009, 1-3 December 2009, The Twin Tower Hotel. Bangkok. มาตรฐานวิชาชีพนั้นทันการแห่งชาติ: ความสำคัญและความ จำเป็นสำหรับแผนพัฒนานั้นทันการแห่งชาติ ฉบับที่1 (พ.ศ.2550-2554). Paper presented at the มหาวิทยาลัย สร้างเสริมสุขภาพ, 14 – 15 มกราคม 2554 หอประชุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ. Leadership in Recreation: A Must Profession. Paper presented at 3 rd International Conference Sports and Exercise Science 2012, 8-10 February 2012, The Imperial Queens Park Hotel. Bangkok. THE RECREATION PROFESSIONAL IN THAILAND. Asian Journal of Social Sciences & Humanities (AJSSH). Vol.2, Number 2, May 2013.